

Indhold

ARBEJDSMARKED OG UDDANNELSE	4
Arbejdsløshedsdagpenge	4
Uddannelseshjælp og kontanthjælp	14
SU - Statens Uddannelsesstøtte	22
SOCIAL SIKRING OVER LANDEGRÆNSER	30
SYGDOM OG ARBEJDSKADE	38
Arbejdsskade	38
Sygedagpenge	51
Arbejdsfastholdelse	63
Resurse- og jobafklaringsforløb	67
Offentlige sundhedsydelser og rejsesygesikring	78
Hjælp til alvorligt syge og handicappede	84
Revalidering	94
Fleksjob	101
Førtidspension	114
FAMILIE OG BOLIG	127
Dagpenge ved fødsel og adoption	127
Børnetilskud	132
Børn og unge	136
Børnebidrag	138
Boligstøtte	141
ÆLDRE	146
Efterløn	146
Fleksydelse	162
Folkepension	163
ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond	174
Ydelser til pensionister m.fl.	179
RETSHJÆLP	184
STIKORDSREGISTER	185

FORORD

KOLOFON

Forsikring & Pension er brancheorganisation for forsikringselskaber, pensionselskaber og tværgående pensionskasser i Danmark.

Forsikring & Pension varetager forsikrings- og pensionsbranchens interesser, og det er vores vision, at branchen skal opleves som en betydelig aktør, der bidrager konstruktivt med at skabe tryghed og til at løse velfærdssamfundets udfordringer.

Sociale ydelser 2015

af socialrådgiverne Lis Vilhof,
Pia Karlsen, Birgitte Meldal, Celine Pors
og Dina Chéhadé
samt en række medarbejdere i forsikrings-
og pensionserhvervet

Forsikring & Pension,
Philip Heymans Allé 1, 2900 Hellerup

49. udgave, 1. oplag, 2015

Oplag: 25.000

© Forlaget Forsikring
Varenummer: 42 150 015

Forsidefoto: Scanpix/Iris
Tryk: Quickly Tryk A/S

ISSN 0107-5047
ISBN 978-87-91980-43-5
Redaktionen er afsluttet den 18. januar 2015

Sociale ydelser 2015 forhandles i løssalg
i boghandler.

NYTTIGE HJEMMESIDER

www.retsinfo.dk - alle lovtekster. Hjemmesiden opdateres af ministerier og Folketinget.

www.borger.dk - genvejen til det offentlige med oplysninger om samfundsforhold og myndigheder, hvor man kan lave vejledende beregninger på forskellige sociale ydelser og kan ansøge om enkelte ydelser.

www.sm.dk - Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forholds hjemmeside, som oplyser om det sociale område.

www.bm.dk - oplysninger inden for Beskæftigelsesministeriets område.

www.forsikringogpension.dk - generel information om pensionsforhold.

Forord

Sociale Ydelser 2015 er en håndbog, hvor man kan læse om væsentlige dele af beskæftigelses- og sociallovgivningen. Her kan man også se alle de nye takster, og hvordan den enkelte ydelse spiller sammen med forsikringsordninger og pensioner. Man kan desuden i hvert afsnit orientere sig om, hvor man skal henvende sig, og i hvilke love og hjemmesider man kan læse mere.

Håndbogen er opdelt i seks hovedtemaer: Arbejdsmarked og uddannelse, social sikring over landegrænser, sygdom og arbejdsskade, familie og bolig, ældre samt retshjælp.

Håndbogen kan bruges både privat og på jobbet. Bogen afsluttes med et omfangsrigt stikordsregister.

Alle takster gælder pr. 1. januar 2015.

Redaktionen

FORBRUGERVÆRKTØJER

FAKTA OM PENSION

Et værktøj til pensionskunder, der vil sammenligne pensionsordninger i forskellige selskaber. Pensionselskaberne leverer data løbende til systemet. Det sikrer, at sammenligningen er baseret på aktuel viden. Fakta om Pension fokuserer på afkast, omkostninger, forsikringer, valgmuligheder, service og rådgivning. www.FogP.dk/Pension/Fakta

ORDBOG

Bliv dus med forsikrings- og pensionsordene. Hvad betyder fx risikoforrentning og kursværn, eller overforsikring og nytteværdi? Slå op i ordbogen, og få forklaringen. www.FogP.dk/Ordbog

PensionsInfo

Her får du overblik over alle dine egne pensionsordninger: Indbetalinger, udbetalinger og dækninger ved pension, sygdom og død. PensionsInfo er en forening/samarbejde mellem alle danske banker, sparekasser, pensionskasser, LD, Moderniseringsstyrelsen (statens tjenestemænd) og pensions- og forsikringsselskaber. www.PensionsInfo.dk

Arbejdsløshedsdagpenge

Arbejdsløshedsforsikringen er frivillig for lønmodtagere og selvstændige. Forsikringsordningen administreres af de statsanerkendte arbejdsløsheds-kasser, der ifølge loven har til formål at sikre medlemmerne økonomisk kompensation for tab af indtægt i tilfælde af arbejdsløshed.

Regelsættet for arbejdsløshedsforsikring er et stort og kompliceret område. Derfor indeholder kapitlet kun de overordnede regler. Yderligere oplysninger fås hos a-kassen.

Af ændringer er der fra den 1. januar 2015 nye regler om, at ledige forsætter på arbejdsløshedsdagpenge eller midlertidig arbejdsmarkedsydelse under de første 14 dages sygdom. Se mere i afsnittet om sygedagpenge.

[Den midlertidige arbejdsmarkedsydelse, side 4](#)

[Ny midlertidig kontantydelse, side 5](#)

[Generelle regler, side 6](#)

[Specielt for selvstændige, side 12](#)

Satser 2015

Fuldtidsforsikrede

A-dagpengene udgør 90 pct. af den hidtidige arbejdsindtægt efter fradrag af arbejdsmarkedsbidrag – dog højst:

827 kr. om dagen	4.135 kr. om ugen	215.020 kr. om året
------------------	-------------------	---------------------

Deltidsforsikrede

For deltidsforsikrede udgør a-dagpengene højst 2/3 af a-dagpengene for fuldtidsforsikrede:

551 kr. om dagen	2.755 kr. om ugen	143.260 kr. om året
------------------	-------------------	---------------------

Personer, der har gennemført en erhvervmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed, samt værnepligtige:

678 kr. om dagen	3.390 kr. om ugen	176.280 kr. om året
------------------	-------------------	---------------------

Den midlertidige arbejdsmarkedsydelse

	Kr. pr. dag	Kr. pr. uge	Kr. pr. år
Hvis du har forsørgelsespligt over for børn under 18 år (80 pct. af maks. dagpenge)	662	3.310	172.120
Hvis du ikke har forsørgelsespligt over for børn under 18 år (60 pct. af maks. dagpenge)	496	2.480	128.960

Midlertidig arbejdsmarkedsydelse omfatter ledige, der opbrugte retten til uddannelsesordningen i 1. halvår af 2014, og ledige, der opbruger dagpengereetten i 1. halvår af 2014 og frem til udgangen af 1. halvår 2016.

HVEM KAN FÅ RET TIL YDELSEN?

Den midlertidige arbejdsmarkedsydelse er en arbejdsløshedsforsikringsydelse, som a-kasserne skal administrere. Det betyder, at man skal være medlem af en a-kasse for at få ydelsen.

Desuden er ydelsen for personer, der opbrugte deres dagpengeret i 1. halvår 2014. Disse personer kan få ydelsen i op til 1 1/4 år. Herefter udfases ydelsen med et kvartal pr. halvår.

Personer, der opbruger den 2-årige dagpengeret i 2. halvår 2016 eller senere, kan ikke længere få den midlertidige arbejdsmarkedsydelse.

HVOR MEGET UDGØR YDELSEN?

Ydelsen udgør 60 pct. af den højeste dagpengesats for ikke-forsørgere og 80 pct. for forsørgere. Ydelsen er ikke afhængig af familie- eller formueindkomst.

Den 2-årige dagpengeperiode er fuldt indfaset for ledige, hvis dagpengeperiode udløber i 2017 eller senere.

HVOR LANG TID KAN MAN FÅ UDBETALING?

Den samlede periode med dagpenge, særlig uddannelsesydelse og den ny arbejdsmarkedsydelse kan højst udgøre 4 år.

RET OG PLIGT

Alle modtagere af den midlertidige arbejdsmarkedsydelse har ret og pligt til et virksomhedsrettet tilbud efter senest en måned på den midlertidige ydelse.

Virksomhedsrettede tilbud omfatter privat løntilskud, offentligt løntilskud, virksomhedspraktik, nyttejob og jobrotation.

Ledige, som ikke har en ungdomsuddannelse, har ret til læse-, skrive- og regnekurser, hvis en test viser, at de har behov for det.

Ledige ufaglærte og faglærte med en forældet uddannelse på arbejdsmarkedsydelsen har ret til 8 ugers uddannelse.

Ny midlertidig kontantydelse

Der indføres en ny ydelse på kontanthjælpsniveau, som kan modtages af personer, der har opbrugt deres dagpengeret, den midlertidige arbejdsmarkedsydelse og ikke har ret til kontanthjælp på grund af modregning af ægtefælles indkomst eller formue eller andre ydelser.

Kontantydelse er en slags forlængelse af arbejdsmarkedsydelsen og er målrettet til personer der:

- får afslag på anden offentlig støtte, eller personer, som bliver visiteret til nedsat kontanthjælp
- selv henvender sig til kommunen og beder om et tilbud
- deltager i virksomhedspraktik eller nytteindsats (personerne vil også være berettiget til ydelsen i en evt. venteperiode, indtil jobcenteret har anvist tilbuddet).

Med kontantydelsen vil personer, der opbruger dagpengeretten i 2015, være sikret offentlig forsørgelse i op til 3 år. Herefter udfases kontantydelsen gradvist, så den samlede ret til dagpenge, arbejdsmarkedsydelse og kontantydelse reduceres med et kvartal pr. halvår. Personer, som opbruger dagpengeretten i 1. halvår 2017, er de sidste med mulighed for kontantydelse. De har mulighed for at modtage kontantydelse i ét kvartal.

BELØB

Den nye midlertidige kontantydelse udgør 60 pct. af det maksimale dagpengeniveau for ikke-forsørgere og 80 pct. for forsørgere. Unge under 30 år stilles på samme måde som i kontanthjælpssystemet og modtager således kontantydelse på ungesats. Kontantydelsen er hverken omfattet af reglerne om gensidig forsørgerpligt eller formueafhængighed. Personer på kontantydelse har endvidere mulighed for at modtage særlig støtte, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne herfor.

Det vil være muligt at udskyde kontantydelsen med op til 3 mdr. efter samme regler, som gælder for den særlige uddannelsesydelse. I perioder med sygdom eller barsel fortsætter personer på kontantydelse, indtil perioden med ret til kontantydelse ophører.

Generelle regler

Man skal være medlem af en a-kasse for at få udbetalt a-dagpenge. A-dagpenge udbetales bagud og er almindelig skattepligtig indkomst. Der skal betales ATP-bidrag, men ikke arbejdsmarkedsbidrag.

MEDLEMSKAB AF A-KASSE

Personer, som er fyldt 18 år – og er mindst 2 år fra folkepensionsalderen – med bopæl i Danmark, bortset fra Grønland og Færøerne, har ret til at blive optaget som medlemmer, hvis de kan dokumentere, at de:

- er beskæftiget som lønmodtager med lønnet arbejde
- har gennemført en erhvervsmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed eller en erhvervsgrunduddannelse, når a-kassen modtager skriftlig ansøgning om optagelse senest 2 uger efter uddannelsens afslutning
- udøver selvstændig erhvervsvirksomhed eller
- deltager i ægtefællens selvstændige erhvervsvirksomhed
- aftjener værnepligt eller er ansat på værnepligtslignende vilkår
- udøver kommunalt hverv som borgmester, rådmænd, udvalgsformand eller er medlem af Folketinget, regeringen eller Europa-Parlamentet.

Personer, der har afsluttet en erhvervsmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed, har dog ret til optagelse, selv om de ikke er fyldt 18 år.

Man kan optages i a-kassen som fuldtids- eller deltidsforsikret. En deltidsforsikring skal ændres til en fuldtidsforsikring, hvis man som time-, uge- eller 14-dageslønnen inden for 12 uger har haft over 360 løntimer. Eller hvis man som månedslønnen har haft over 390 løntimer inden for 3 måneder. En fuldtidsforsikring kan ændres til en deltidsforsikring, hvis man alene vil arbejde deltid.

Som selvstændig erhvervsdrivende kan man kun fuldtidsforsikres.

BETINGELSER FOR AT FÅ RET TIL DAGPENGE

For at få ret til dagpenge skal to betingelser være opfyldt:

1. Man skal have været medlem af en a-kasse i mindst et år. Som nyuddannet har man dog ret til dagpenge, allerede en måned efter uddannelsen er færdiggjort.
2. Man skal kunne dokumentere, at man har haft arbejde i et bestemt antal timer. Timerne tæller kun, hvis man samtidig har været medlem af en a-kasse.

Fuldtidsforsikrede skal have fået løn for mindst 1.924 timer inden for de seneste tre år. Deltidsforsikrede skal have fået løn for mindst 1.258 timer inden for de seneste tre år.

RETTIGHEDER OG PLIGTER I DAGPENGEPERIODEN

Der udbetales kun dagpenge til personer, som er til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er en betingelse for at være til rådighed, at man:

- er aktivt arbejdssøgende og registreret som arbejdssøgende i jobcentret
- kan og vil overtage arbejde med dags varsel
- kan og vil deltage i kontaktforløb og tilbud efter beskæftigelsesindsatsloven
- giver nødvendige oplysninger til jobcentret, så der kan formidles arbejde og gives tilbud efter beskæftigelsesindsatsloven, herunder har et fyldestgørende cv i jobbanken
- kan og vil deltage i de samtaler, som a-kassen indkalder til.

KAN SELVSTÆNDIGE FÅ DAGPENGE?

Som selvstændig skal man også have været medlem af en a-kasse i mindst et år. Derudover skal man kunne dokumentere, at man har haft "væsentligt arbejde" inden for det seneste år. Det vil sige arbejde svarende til mindst 30 timer i gennemsnit pr. uge.

Arbejdets omfang vurderes bl.a. ud fra virksomhedens omsætning. Det vil sige, at det ikke er arbejdstimerne alene, som danner grundlaget.

Læs mere side 12.

RÅDIGHED

Det er en betingelse for at få udbetalt dagpenge, at man er rask, står til rådighed for arbejdsmarkedet og viser, at man er aktivt jobsøgende.

A-kassen skal holde rådighedssamtale med den ledige hver 3. måned. Denne samtale har fokus på, hvad den ledige har gjort for at komme i job, og hvordan jobsøgningen skal være i den kommende periode.

HVOR LÆNGE KAN MAN FÅ DAGPENGE FRA A-KASSEN?

Hvis man opfylder betingelserne for at få dagpenge, har man ret til dagpenge i to år. De to år kan spredes ud over tre år – det kaldes referenceperioden.

For hver uge, man får udbetalt dagpenge eller andre ydelser fra a-kassen, bruger man en uge af sin dagpenget. Selv om man eksempelvis kun får udbetalt feriedagpenge for én dag, bruger man en uge af sin dagpenget.

Når man har opbrugt de uger med ydelser, som man har ret til, så mister man dagpengetten – hvad enten man har fået udbetalt fulde dagpenge i alle ugerne eller ej.

OPTJENE NY DAGPENGEPERIODE

Hvis dagpengeperioden er udløbet, skal man arbejde i et bestemt antal timer for at få dagpengetten tilbage. Den 2-årige dagpengeperiode er fuldt indfaset for ledige, hvis dagpengeperioden udløber i 2017 eller senere.

Man har ret til en ny dagpengeperiode, når man som fuldtidsforsikret har haft 962 ustøttede løntimer inden for de seneste tre år. Deltidsforsikrede kan starte forfra efter 629 timers ustøttet arbejde.

Hvis man mister dagpengetten fra den 1. januar 2013 eller senere, kan man først få ret til en ny periode med dagpenge, hvis man har ustøttet arbejde i 1.924 timer inden for tre år (1.258 timer for deltidsforsikrede).

SAMSPIL MED PENSIONER OG FORSIKRINGSYDELSE

Som udgangspunkt giver alle indtægter fradrag, når man samtidig får udbetalt arbejdsløshedsdagpenge. Fradraget sker for den periode, pensionen eller beløbet dækker.

Eksempler på modregning af pensioner:

- Løbende udbetaling af pension (inklusive tillæg), som er led i et tidligere ansættelsesforhold og er af en sådan karakter, at det er sædvanligt, at arbejdsgiveren bidrager til pensionen
- Løbende udbetaling af pension, som har forbindelse med en arbejdsperiode i udlandet
- Løbende udbetaling fra en tidligere arbejdsgiver af beløb, som kan sidestilles med pension. Dette gælder, uanset om beløbet udbetales løbende efter arbejdsophøret eller som supplement til dagpengene.

Der sker ikke fradrag i beregning af dagpenge, hvis der er tale om arbejdsfri indtægter som eksempelvis:

- Kapitalpensioner og kapitalforsikringer
- Pension efter ægtefælle eller samlever samt børnepension
- Erstatninger, herunder erstatninger efter lov om arbejdsskadesikring
- Pension, der udbetales som følge af tab af erhvervs-/arbejdsevne, og som er led i et tidligere ansættelsesforhold.

SENIORJOB

Ledige, som er fyldt 55 år på det tidspunkt, hvor retten til a-dagpenge udløber, og som opfylder betingelserne for at få efterløn som 60-årig, har ret til et seniorjob.

Retten bevares, uanset forhøjelsen af efterlønsalder med tilbagetrækningsreformen.

Der er ikke ret til seniorjob, hvis den ledige har ret til den midlertidige arbejdsmarkedsydelse, uanset at der er mindre end 5 år til efterløn, se side 4.

KRAV

- Den ledige skal i seniorjobbet stadig stå til rådighed for anvisning af arbejde uden for seniorordningen og skal derfor stadig have et aktivt cv på Jobnet
- Den ledige skal fortsætte med at betale kontingent og efterlønsbidrag til a-kassen.

ANSØGNING

Ansøgning skal sendes til bopælskommunen, som har pligt til at ansætte den ledige senest 3 måneder efter ansøgningen. Der kan tidligst søges 3 måneder før og senest 2 måneder efter, at dagpengeretten udløber. Hvis betingelserne er opfyldt, har kommunen pligt til at ansætte i seniorjob.

Ansøgningsfristen skal overholdes, ellers mistes retten til seniorjob.

LØN- OG ARBEJDSVILKÅR

I et seniorjob bliver den ledige ansat i kommunen under gældende overenskomst. Arbejdsgiveren får et årligt tilskud, og derfor kan der ikke optjenes ny dagpengeret i a-kassen.

Fuldtidsforsikrede skal tilbydes fuldtidsjob, og deltidsforsikrede skal tilbydes deltidsjob.

Løn- og arbejdsvilkår bliver under gældende overenskomst.

Kommunen bestemmer seniorjobbet's indhold under hensyn til den lediges kvalifikationer og interesser.

Hvis jobfunktionen i seniorjobbet på et tidspunkt nedlægges, skal kommunen tilbyde et nyt seniorjob.

OPHØR I SENIORJOB

Ansættelse i seniorjob er tidsbegrænset og skal senest stoppe:

- når den ledige når efterlønsalderen
- hvis den ledige afslår et rimeligt tilbud om ordinært arbejde formidlet af jobcentret
- hvis den ledige mister retten til efterløn, fx ved udmeldelse af a-kassen eller manglende betaling af efterlønsbidraget.

Der kan fås mere vejledning om seniorordningen hos a-kasse eller jobcenter i bopælskommunen.

FRADRAG FOR INDTÆGTER I LEDIGHEDSPERIODEN

Hovedreglen er, at der fradrages for arbejde i a-dagpengene på grundlag af det antal arbejdstimer, man har i ledighedsperioden. Det gælder også, selv om arbejdet er uden for normal arbejdstid, ulønnet eller på helligdage. Der fradrages i a-dagpengene på grundlag af det antal arbejdstimer, man har haft inden for en uge.

Hvis den brugte tid ikke kan gøres op eller kontrolleres, omregnes indtægten til timer ved brug af en omregningsats på 220,50 kr.

Eksempel

Har man fx modtaget et honorar på 2.200 kr. for at holde foredrag, regnes dette om til timer: $2.200/220,50 = 10$ timer. Der vil i den aktuelle uge blive udbetalt a-dagpenge for $37 \div 10 = 27$ timer.

Der modregnes også for løbende udbetalinger af pensioner, der er led i et tidligere ansættelsesforhold, uanset om pensionen er helt eller delvist finansieret af arbejdsgiver. Fradraget sker ved, at indtægten divideres med omregningssatsen på 220,50 kr. Dagpengene nedsættes med det beregnede antal timer.

ARBEJDSFRI INDTÆGTER

Arbejdsfri indtægter har som hovedregel ingen indflydelse på a-dagpengenes størrelse.

IKKE BERETTIGET TIL A-DAGPENGE

I en række tilfælde kan der ikke udbetales a-dagpenge, fordi man ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet. Det gælder, når man fx er:

- omfattet af strejke eller lockout
- forsørget på institution
- syg
- ved at aftjene værnepligt eller unddrager sig den
- frihedsberøvet (i fængsel) eller unddrager sig frihedsberøvelse
- under uddannelse
- under ophold i udlandet.

SELVFORSKYLDT LEDIG

Man er selvforskyldt ledig og mister retten til a-dagpenge i 3 uger, bl.a. hvis man uden gyldig grund:

- afslår et rimeligt arbejde
- afslår et rimeligt arbejde, mens man deltager i et tilbud
- ikke medvirker til udarbejdelse af eller afslår et tilbud efter en jobplan
- ophører med et tilbud efter en jobplan
- siger sit arbejde op.

Man er også selvforskyldt ledig og mister retten til a-dagpenge i 3 uger, hvis man opsiges af årsager, man selv er skyld i.

Hvis man udebliver fra samtaler/møder i jobcentret eller a-kassen 2 gange inden for 12 måneder, er man selvforskyldt ledig og mister retten til a-dagpenge i to uger. Hvis man bliver selvforskyldt ledig 2 gange inden for 12 måneder, mister man helt dagpengeretten.

For igen at få ret til a-dagpenge skal man som fuldtidsforsikret have været beskæftiget i fagets fulde sædvanlige arbejdstid i mere end 300 timer inden for 3 måneder. Som deltidsforsikret skal man have arbejdet i mindst 150 timer inden for 3 måneder. Som selvstændig skal man i mindst 26 uger uafbrudt have udøvet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang.

A-DAGPENGE I FORBINDELSE MED FØRTIDSPENSION

Hvis der er påbegyndt en sag om førtidspension, eller hvis man modtager førtidspension, er retten til a-dagpenge begrænset til en periode på sammenlagt 12 måneder inden for de seneste 18 måneder. Forudsætningen er, at dagpengebetingelserne i øvrigt er opfyldt, herunder også rådighedskravet.

FERIEDAGPENGE

Har man ikke optjent fuld ret til ferie med feriegodtgørelse/løn, kan man evt. få udbetalt feriedagpenge i det resterende antal dage, man vil holde ferie. Forudsætningen er:

- at man har optjent ret til et antal dage med feriedagpenge
- at man er i et arbejdsforhold som lønmodtager eller er ledig
- at man er berettiget til a-dagpenge i tilfælde af ledighed de pågældende dage
- at man har afholdt den optjente ferie med feriegodtgørelse/løn.

Man optjener ret til feriedagpenge bl.a. på grundlag af perioder i optjeningsåret, dvs. kalenderåret forud for ferieåret, hvor a-kassen har udbetalt ydelser bortset fra efterløn, eller hvis en kommune har udbetalt dagpenge i forbindelse med sygdom eller fødsel. Har man fået ydelser svarende til a-dagpenge ved fuld ledighed i hele optjeningsåret forud for ferieåret, har man optjent ret til 25 dage med feriedagpenge. I øvrige tilfælde sker der en forholdsmæssig beregning af optjeningen.

BEREGNING

INDIVIDUEL DAGPENGESATS

Første gang, man skal have dagpenge, vurderer a-kassen, hvordan dagpengesatsen skal beregnes. Som hovedregel sker det ud fra indberettet løn og løntimer til indkomstregistret (SKAT).

For fuldtidsforsikrede med månedsløn sker beregningen ud fra de forrige sammenhængende 3 måneders indberettet løn med mindst 320 løntimer, svarende til mindst 2/3 af fuld overenskomstmæssig arbejdstid. Hvis den fuldtidsforsikrede har været uge- eller 14-dages lønnet, er beregningsgrundlaget de forrige 12 ugers sammenhængende indberettede løntimer, som skal udgøre mindst 296 timer.

For deltidsforsikrede er kravet mindst 195 løntimer for månedslønnede og 180 timer for uge- eller 14-dages lønnede.

Der kan aldrig udbetales et højere beløb end den højeste dagpengesats.

Der er særlige regler for, hvor længe den beregnede dagpengesats skal gælde, før der kan beregnes en ny sats. Mere information fås hos a-kasserne.

DIMITTENDSATS

Hvis man har ret til a-dagpenge, men ikke opfylder betingelserne for at få beregnet en individuel dagpengesats, får man udbetalt a-dagpenge med dimittendsatsen på 82 pct. af højeste dagpengesats.

MINDSTESATS

Hvis en beregning viser, at lønmodtageren ville være berettiget til en mindre sats end mindstesatsen på 82 pct. af højeste dagpengesats, udbetales mindstesatsen, hvis vedkommende:

- er fuldtidsforsikret
- i de seneste 3 år forud for ledighedens indtræden har været medlem af en a-kasse og
- i samme periode har været i fuld beskæftigelse som lønmodtager/selvstændig.

SUPPLERENDE A-DAGPENGE

Arbejder man som lønmodtager mindre end fuld sædvanlig arbejdstid, kan der udbetales supplerende a-dagpenge efter nærmere regler. Supplerende a-dagpenge udbetales med den individuelle a-dagpengesats.

Supplerende dagpenge kan højst udbetales i 30 uger inden for 104 uger. Retten til supplerende dagpenge kan generhverves.

Specielt for selvstændige

A-dagpenge udbetales ved ledighed på grundlag af den selvstændiges hidtidige arbejdsfortjeneste.

For at kunne få a-dagpenge som selvstændig skal det personlige arbejde i virksomheden være ophørt mere end midlertidigt. Det kan ske ved overdragelse eller lukning samt bortforpagtning eller udlejning af mere end 5 års varighed.

Der gælder undtagelsesregler, hvis man udtræder af virksomheden, og den videreføres af ægtefællen eller en medejer. En række specielle betingelser skal være opfyldt, for at man anses for berettiget til a-dagpenge. Der kan normalt ikke udbetales a-dagpenge de første 3 uger efter ophør af selvstændig virksomhed (karensperiode). I visse tilfælde kan der dog udbetales dagpenge allerede efter den første uge. A-kassen kan oplyse om reglerne.

BEREGNING

INDIVIDUEL SATS

Beregningen af a-dagpengesatsen sker med udgangspunkt i gennemsnittet af indtægten i de to bedste hele regnskabsår, der er afsluttet inden for de seneste 5

år umiddelbart forud for ledigheden og i medlemsperioden. Det er virksomhedens årsindtægt, der er udgangspunktet for beregningen. Årsindtægten opgøres på grundlag af overskud/underskud og nedsættes med en pct.-sats svarende til arbejdsmarkedsbidraget. Der kan aldrig udbetales et højere beløb end den højeste a-dagpengesats.

MINDSTESATS

Er arbejdsfortjenesten af en sådan størrelse, at den selvstændige under normale omstændigheder ville være berettiget til en meget lav a-dagpengesats, kan man få udbetalt mindstesatsen.

Mindstesatsen er på 678 kr. om dagen. Det svarer til 82 pct. af højeste a-dagpengesats. For at få udbetalt mindstesatsen skal man:

- have drevet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang i mindst 3 sammenhængende hele regnskabsår forud for ledigheden
- i samme tidsrum have været fuldtidsforsikret medlem af en a-kasse.

Har der været et overskud, der giver grundlag for beregning af en højere a-dagpengesats end mindstesatsen, har man ret til dette større beløb. Dokumentation skal fremlægges for a-kassen senest 6 måneder efter, at man er blevet ledig.

KLAGEMULIGHEDER

Man kan klage over en a-kasses afgørelse til direktøren for Arbejdsskadestyrelsen. Klagen skal inden 4 uger sendes til den pågældende a-kasses hovedledelse, der – hvis man ikke efter fornyet vurdering får medhold – skal videresende klagen til direktøren.

Klager over direktørens afgørelse kan inden 4 uger indbringes for: Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg, Amaliegade 25, Postboks 9080, 1022 København K. Tlf. 33 41 12 00.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 348 af 8. april 2014.

Lovbekendtgørelse nr. 1101 af 12. september 2013.

Lovbekendtgørelse nr. 415 af 24. april 2013.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Man kan få mere at vide om arbejdsløshedsforsikring hos den enkelte a-kasse eller på borger.dk.

Se mere information på Center for Klager om Arbejdsløshedsforsikrings hjemmeside www.ckaask.dk om klager over afgørelse fra a-kassen.

Uddannelseshjælp og kontanthjælp

Hjælpen er en offentlig ydelse til personer, der ikke kan forsørge sig selv eller sin familie.

I dette afsnit beskrives disse nye regler i hovedtræk. Herudover gennemgås der mulighederne for hjælp i særlige tilfælde til enkeltudgifter, sygebehandling og medicin og efterlevelseshjælp ved ægtefælles/samlevers død.

I forbindelse med Finansloven for 2015 sker der ændringer i loven på nogle vigtige områder. Kravet om gensidig forsørgelsespligt afskaffes fra den 1. januar 2015, så samlevede par bliver stillet, som før kravet blev indført den 1. januar 2014.

Derudover kommer der nogle ændringer med højere boligsikring til unge forsørgerpar, og særlig støtte til unge under 30 år med høj husleje eller stor forsørgerbyrde. Sidst er der ændringer ved, at der ikke sker fradrag for lejeindtægter i uddannelses- eller kontanthjælp.

KONTANTHJÆLPSREFORMENS BETYDNING FOR UNGE UNDER 30 ÅR

Unge under 30 år vil få uddannelseshjælp med eller uden aktivitetstillæg eller fortsat få kontanthjælp med eller uden aktivitetstillæg.

REGLERNE FOR UNGE UNDER 30 ÅR, DER HAR FÅET UDBETALT KONTANTHJÆLP FØR DEN 1. JANUAR 2015

Uddannelse	Parat til job eller uddannelse	Ydelse
Under 30 år med kompetencegivende uddannelse	Jobparat Kan komme i arbejde i løbet af kort tid	Kontanthjælp
	Aktivitetsparat Kan ikke komme i arbejde i løbet af kort tid	Kontanthjælp og aktivitetstillæg*
Under 30 år uden kompetencegivende uddannelse	Uddannelsesparat Kan begynde på en uddannelse inden for et år	Uddannelseshjælp
	Aktivitetsparat Kan ikke begynde på en uddannelse inden for et år	Uddannelseshjælp og aktivitetstillæg*

*Hvis jobcentret vurderer, at man ikke er parat til at starte på en uddannelse inden for ca. 1 år, skal man i stedet deltage i aktiviteter, der opkvalificerer til at kunne starte på en uddannelse, og i så fald vurderer jobcentret, at man er aktivitetsparat. Man kan få udbetalt aktivitetstillæg, hvis man er aktivitetsparat, og hvis man deltager i en aktivitet eller venter på at starte i en aktivitet.

HOVEDTRÆK I REFORM

- Kontanthjælp afskaffes for unge under 30 år, der ikke har en uddannelse. I stedet indføres en ny ydelse, uddannelseshjælp. Grundydelsen fastsættes, så den unge får samme indkomst på uddannelseshjælp, som når den unge starter på uddannelse. Herudover sidestilles samlevende forsørgere på SU og uddannelseshjælp ydelsesmæssigt
- Udsatte unge får et aktiveringstillæg til uddannelseshjælpen, så de får samme ydelse som i dag, når de deltager i en aktiv indsats
- Alle unge uden uddannelse får et uddannelsespålæg. For unge, der kan starte på en uddannelse, betyder det, at de skal gå i gang med en uddannelse hurtigst muligt. For unge, der ikke umiddelbart har forudsætningerne for at starte på en uddannelse, betyder uddannelsespålægget, at de skal stå til rådighed for en indsats, der er rettet mod uddannelse
- Unge enlige forsørgere får en særlig uddannelsesrettet hjælp
- Borgere over 30 år og unge med en uddannelse, der kan arbejde, bliver mødt med krav om intensiv jobsøgning de første tre måneder. Derefter bliver de mødt med et krav om at arbejde for deres ydelse
- Udsatte borgere får en helhedsorienteret og tværfaglig indsats, og de får ret til en koordinerende sagsbehandler
- Et mere effektivt sanktionssystem, hvor borgere, der kan arbejde, får en sanktion, hvis de ikke lever op til kravene om at søge job.

Man kan få nærmere oplysninger i kommunen eller på www.borger.dk. Det kræver digital signatur eller NemID.

SATSER FOR 2015

Kontanthjælpen eller uddannelseshjælpen, der erstatter kontanthjælp, udbetales hver måned. Ydelsen er skattepligtig.

	Uddannelseshjælp	Aktivitetstillæg
Unge under 25 år, hjemmeboende	2.562 kr.	812 kr.
Unge under 25 år, udeboende	5.945 kr.	1.047 kr.
Unge 25-29 år, hjemmeboende	2.562 kr.	8.287 kr.
Unge 25-29 år, udeboende	5.945 kr.	4.904 kr.
Enlige forsørgere under 30 år	11.888 kr.	2.528 kr.
Andre forsørgere under 30 år	5.945/8.319 kr.	6.097/8.472 kr.
	Kontanthjælp	Aktivitetstillæg
Unge under 25, hjemmeboende	3.374 kr.	-
Unge under 25 år, udeboende	6.992 kr.	-
Unge 25-29 år, hjemmeboende	3.374 kr.	7.475 kr.
Unge 25-29 år, udeboende	6.992 kr.	3.857 kr.
Enlige forsørgere under 30 år	13.779 kr.	637 kr.
Andre forsørgere under 30 år	6.992/9.640 kr.	4.776/7.424 kr.
Enlige forsørgere fyldt 30 år	14.416 kr.	
Andre forsørgere fyldt 30 år	10.849 kr.	

BETINGELSER

For at få uddannelseshjælp eller kontanthjælp, skal:

- der være sket ændringer i ens forhold (også kaldet en social begivenhed) som eksempelvis skilsmisse, tab af forsørger, langvarig sygdom eller arbejdsløshed. Man skal ikke være i stand til at skaffe den nødvendige forsørgelse fx ved at tage arbejde eller bruge af formue.
- man være fyldt 18 år og være tilmeldt det lokale jobcenter som ledig
- man stå til rådighed for job og være aktiv i jobsøgningen.

Det betyder, at man ikke kan få uddannelseshjælp eller kontanthjælp, hvis man har et rimeligt tilbud om arbejde. Man skal aktivt udnytte sine arbejdsmuligheder. Personens ægtefælle skal også udnytte sine arbejds- eller uddannelsesmuligheder.

For at få uddannelseshjælp, skal man desuden stå til rådighed for ordinær uddannelse eller en indsats rettet mod ordinær uddannelse.

Desuden er der krav om gensidig forsørgerpligt for ægtefæller.

VISITATION

Kommunen visiterer efter, om den ledige er åbenlyst uddannelses- eller jobparat og efter alder.

Hvis den ledige ikke har en uddannelse og ikke vurderes jobparat, kaldes dette for aktiveringsparat.

FORMUE

Har man formue, skal man bruge af denne, før man kan få kontanthjælp. Formue kan blandt andet være kontanter og opsparing i banken, men kan også være aktiver, der kan sælges eller belånes. Kommunen ser bort fra op til 10.000 kr. for enlige og 20.000 kr. for samlevende, der begge er fyldt 25 år, og ægtepar.

For personer, der deltager i en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, skal kommunen også se bort fra ansøgerens og dennes ægtefælles eller samlevers formue.

Hvis der er en mindre formue, som er nødvendig for at bevare boligstandard, egen eller families erhvervs- og uddannelsesmuligheder, kan kommunen se bort fra formuen. Kommunen kan kontaktes om de nærmere regler.

FORSIKRINGSUDBETALINGER

Kommunen ser bort fra engangsbetøb på op til 150.000 kr. pr. forsikringsbegivenhed, der udbetales fra forsikring mod visse kritiske sygdomme. Der ses bort fra forsikringsbetøb i op til 5 år efter beløbets udbetaling.

INDTÆGTER

Både egen og ægtefællens indtægt fratrækkes i kontanthjælpen. Der er særlige regler for arbejdsindtægter.

Særlige former for indtægt, fx invaliditetsydelse eller børns indtægter, påvirker ikke kontanthjælpen. Udbetaling af sygedagpenge, herunder efterbetaling af sygedagpenge, skal trækkes fra.

Der sker ingen fradrag for lejeindtægter.

AKTIV BESKÆFTIGELSESSINDSAT

Kontanthjælpsmodtagere får samme tilbud om at komme ind på arbejdsmarkedet som personer, der af andre årsager er uden arbejde. Man skal som det første henvende sig i kommunens jobcenter.

Kommunen vurderer den lediges jobmuligheder og resurser, herunder om den ledige er klar til at komme i arbejde, om der er brug for særlig indsats for at kunne komme i arbejde, eller om den ledige midlertidigt ikke kan klare hverken arbejde eller tilbud om uddannelse og aktivering.

JOBNET

Som ledig skal man hurtigst muligt – og inden 3 uger – lægge sit CV ind på www.jobnet.dk.

RET OG PLIGT

Ledige under 30 år har ret og pligt til aktiveringstilbud senest efter 13 ugers ledighed. Tilbuddet skal vare i 6 sammenhængende måneder. Når perioden med tilbud er påbegyndt, kan der højst være 4 uger uden tilbud.

Hvis man er under 25 år og ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse og ikke har forsørgerpligt over for hjemmeboende børn, vil man blive pålagt at tage en uddannelse på almindelige vilkår, hvis det vurderes, at man er i stand til dette.

Hvis man er fyldt 30 år, har man ret og pligt til aktiveringstilbud senest efter 9 måneders ledighed.

Efter det første tilbud har man ret og pligt til et nyt tilbud, hver gang man har været forsørgt af det offentlige i 6 måneder. Tilbuddet skal mindst være på 4 uger.

AKTIVE TILBUD - INDHOLD OG VARIGHED

Jobcentret kan, uanset om den ledige er arbejdsmarkedssparat eller ej, give tre typer aktiveringstilbud:

1. VEJLEDNING OG OPKVALIFICERING

Dette redskab dækker over alt lige fra korte vejlednings- og afklaringsforløb, særligt tilrettelagte projekter og uddannelsesforløb til ordinære uddannelsesforløb.

I den første ledighedsperiode er der en varighedsgrænse på 6 uger inden for de første 9 måneders ledighed, hvis man er arbejdsmarkedssparat og fyldt 30 år.

Varighedsgrænsen på seks uger gælder ikke, hvis danskundervisning fylder meget i forløbet.

2. VIRKSOMHEDSPRAKTIK

Virksomhedspraktik på en offentlig eller privat virksomhed bruges til personer, som har behov for afklaring af beskæftigelsesmål, eller som på grund af mangelfulde faglige, sproglige eller sociale kompetencer kun vanskeligt kan opnå beskæftigelse på normale løn- og arbejdsvilkår eller med løntilskud. Formålet med tilbuddet er at afdække eller optræne personens faglige, sociale eller sproglige kompetencer samt at afklare beskæftigelsesmål.

Som udgangspunkt kan tilbuddet have en varighed på op til 13 uger, hvis der ikke er erhvervs erfaring, langvarig ledighed eller det i øvrigt er vanskeligt at opnå beskæftigelse med løntilskud. Tilbuddet kan i særlige tilfælde forlænges.

Også for ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere kan tilbuddet vare op til 13 uger. Også her kan tilbuddet i særlige tilfælde forlænges.

3. ANSÆTTELSE MED LØNTILSKUD

Ansættelse med løntilskud hos offentlige eller private arbejdsgivere kan bruges til genoptræning af lediges faglige, sociale eller sproglige kompetencer. Forløbet kan vare i op til et år. For at blive ansat med løntilskud i en privat virksomhed er det en betingelse, at man har 6 måneders forudgående ledighed.

RESURSEFORLØB

Hvis en person har særlige komplekse problemer i forhold til arbejdsmarkedet, skal der ske særlig indsats for at forebygge førtidspension. Målet med resurseforløbene er at hjælpe personer under 40 år, så de på sigt kan komme i arbejde eller i gang med en uddannelse.

Man kan læse mere om reglerne i afsnittet om arbejdsfastholdelse, side 63.

SÆRLIG STØTTE

Der er mulighed for at få støtte til hjælpemidler, undervisningsmaterialer, arbejdsredskaber og arbejdspladsindretninger, når ydelsesmodtageren er i et tilbud. Der er også mulighed for særlig støtte med mentor, se side 99.

Der kan desuden søges om godtgørelse til udgifter, dog maksimalt 1.000 kr. pr. måned.

SAMSPIL MED FORSIKRINGSYDELSER

TAB AF ERHVERVSEVNE/VARIGT MÉN

Udbetaling af ydelser ved tab af erhvervsevne fra forsikringselskab eller pensionskasse betragtes som løbende indtægt/formue. Beløbet har derfor betydning for størrelsen af hjælpen.

Kommunen skal se bort fra erstatninger for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade efter:

- Lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser
- Lov om erstatningsansvar
- Lov om arbejdsskadesikring.

Det samme gælder udbetaling af godtgørelse for varigt mén og ikke-økonomisk skade og indtægter, der stammer herfra.

KAPITALPENSION, PENSIONSOPSPARING M.V.

Kommunen skal i en sammenhængende periode på 6 måneder efter ansøgning om kontanthjælp se bort fra formue som kapitalpension og livsforsikringer, der kan opsiges og rådes over. Dette gælder også anden opsparing, eksempelvis ratepensioner, der er beregnet til udtræden af arbejdsmarkedet.

ARBEJDSMARKED OG UDDANNELSE - KONTANTHJÆLP

Når 6-måneders perioden er udløbet, er det kun pensionsordninger med værdi over 50.000 kr. for enlige/100.000 kr. for ægtepar, der kan betragtes som formue, hvis disse kan opsiges og rådes over. Dette gælder, uanset hvem af ægtefællerne der har opsparringen.

Kan der ikke rådes over forsikringen, har det ikke betydning for retten til kontanthjælp.

HJÆLP I SÆRLIGE TILFÆLDE

ENKELTUDGIFTER

Der kan i særlige tilfælde ydes hjælp til begrundede enkeltudgifter enten som særskilt hjælp eller som løbende kontanthjælp. Der skal være sket en social begivenhed, udgiften må ikke kunne forudses, og udgiften skal i afgørende grad vanskeliggøre egne og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden.

SYGEBEHANDLING OG MEDICIN

Kommunen kan yde hjælp til udgifter ved sygebehandling, medicin og tandbehandling eller lignende, der ikke dækkes af anden lovgivning. Det er en betingelse, at man ikke selv har mulighed for at betale udgiften, og behandlingen skal være nødvendig og helbredsmæssigt velbegrunderet. Pensionister er ikke omfattet.

Der kan kun undtagelsesvist ydes hjælp til behandling uden for det offentlige behandlingssystem. Det er en betingelse, at der ikke er behandlingsmuligheder i det offentlige behandlingssystem, og at behandlingen er lægeligt velbegrunderet.

EFTERLEVELSESHJÆLP

Dør ens ægtefælle eller samlever, kan den efterladte søge om efterlevelshjælp. Efterlevelshjælpen er et skattepligtigt engangsbeløb, som afhænger af den efterladtes indtægt og formue.

Det er et krav, at ansøger skal have levet sammen med den afdøde ægtefælle eller samlever i tre år før dødsfaldet.

Hvis ansøger er pensionist, og afdøde ægtefælle eller samlever også var pensionist, kan der ikke udbetales efterlevelshjælp. Der kan i stedet søges om efterlevelsespension. Se side 173.

Efterlevelshjælp kan højst udgøre 14.113 kr. Hvis ansøgers årsindtægt overstiger 232.339 kr., vil hjælpen blive sat ned. Overstiger årsindtægten 363.027 kr., kan ansøger ikke få efterlevelshjælp.

Årsindtægten er ansøgers personlige årsindtægt og eventuelle indtægter, man har fået på grund af dødsfaldet. Desuden vil den efterlevendes formue og formuerettigheder over 145.209 kr. indgå.

Der kan søges om efterlevelshjælp i kommunen, og blanket fås på www.borger.dk.

FERIEREGLER FOR KONTANTHJÆLPSMODTAGERE

Hvis en person har modtaget uddannelses- eller kontanthjælp i mindst 12 sammenhængende måneder, kan der være ret til at afholde op til 5 ugers ferie.

Kontakt det lokale jobcenter for mere information.

KLAGEMULIGHEDER

Man kan klage til Ankestyrelsen om ydelser og tilbud.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Bekendtgørelse nr. 1564 af 23. december 2014

Lovbekendtgørelse nr. 1193 af 13. november 2014

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Man kan få mere at vide om uddannelses- og kontanthjælp i kommunen eller på det lokale jobcenter.

SU - Statens Uddannelsesstøtte

SU er en økonomisk hjælp, man kan få, mens man uddanner sig. SU består af et stipendium samt eventuelt et studielån, som skal betales tilbage efter uddannelsens afslutning.

BETINGELSER

- Man kan tidligst få SU fra den måned, hvor uddannelsen starter, og tidligst fra kvartalet efter det fyldte 18. år
- Uddannelsen skal være SU-godkendt
- Man skal være dansk statsborger eller have erhvervet ret til uddannelsesstøtte på lige fod med danske statsborgere
- Man skal være studieaktiv
- Man må ikke samtidig modtage anden offentlig støtte til forsørgelse
- Man kan kun få SU i den del af en uddannelse, der er ulønnet. Er hele uddannelsesforløbet lønnet, kan man ikke få SU.

ANSØGNING

SU kommer ikke automatisk - man skal ansøge elektronisk på SU's hjemmeside. Det tager 2-4 uger at behandle en SU-ansøgning, så det kan anbefales at søge i god tid. Der kan dog tidligst søges SU, når man har fået besked om, at man er optaget på uddannelsen - og tidligst 1 måned før den dato, man søger SU fra. SU kan kun udbetales til NemKonto.

SU TIL UNGDOMSUDDANNELSER

Fra 1. januar 2015:

Man kan højst få SU til 5 ungdomsuddannelser. Alle ungdomsuddannelser, man har påbegyndt og har fået SU til - tæller med. Der kan kun opnås SU til én afsluttet gymnasial uddannelse som fx HF- eller studentereksamen.

NYT! UNDER 20 ÅR

Hvis man er under 20 år og er i gang med en ungdomsuddannelse, er størrelsen på SU'en afhængig af forældrenes årsindkomst 2 år før ansøgningen om SU, fratrukket et beløb pr. søskende under 18 år.

Der gives et fast grundbeløb - også kaldet stipendium. Ud over det faste grundbeløb kan opnås et tillæg til stipendiet afhængigt af forældreindkomsten.

Fra 1. juli 2015 gælder dette, så længe man er hjemmeboende og uanset alder.

Ud over grundstipendium og tillæg kan man optage et studielån på 3.020 kr. pr. måned (ikke afhængigt af forældreindtægt).

SU-SATSER TIL UNGDOMSUDDANNELSE

De angivne satser er afhængige af, om man er startet uddannelse før den 1. juli 2014 eller starter den 1. juli 2014 eller senere. Satserne er pr. måned og skattepligtige.

Satser, når man er under 20 år

	Uddannelse start	
	Før den 1. juli 2014	Den 1. juli 2014 eller senere
Grundsats til hjemmeboende	1.307 kr.	916 kr.
Max tillæg til hjemmeboende afhængig af forældreindkomst	1.628 kr.	1.628 kr.
Grundsats til udeboende (hvis særlig godkendelse er opnået)	3.786 kr.	3.786 kr.
Max tillæg til udeboende afhængig af forældreindkomst	2.117 kr.	2.117 kr.
Hjemmeboende Grænse for max tillæg før skat	322.629 kr.	322.629
Bortfald af tillæg	688.504 kr.	688.504
Fradrag i dine forældres indkomst pr. år for hver søskende, du har, under 18 år	34.246 kr.	34.246 kr.

Grænser for forældres indtægt, når man er under 20 år, og man er påbegyndt uddannelse den 1. juli 2014 eller senere

	Uddannelse start efter 1. juli 2014	
	1. halvår 2015	2. halvår 2015
Grænse for maks. tillæg	322.629 kr.	333.504 kr.
Bortfald af tillæg	688.504 kr.	564.391 kr.

Over 20 år og hjemmeboende

	Uddannelse start	
	Før den 1. juli 2014	Den 1. juli 2014 eller senere
Grundsats til hjemmeboende	2.935 kr.	2.544 kr. (1. halvår 2015) 916 kr. (2. halvår 2015)
Max tillæg til hjemmeboende		1.628 kr. (2. halvår 2015)

Over 20 år og udeboende

Satsen er 5.903 kr. pr. måned før skat hele året.

SU TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Er man startet på en videregående uddannelse efter 1. juli 2014, er der forskellige satser i første og andet halvår af 2015, hvis man er hjemmeboende, uanset alder. Er man hjemmeboende, består SU'en af et fast grundstipendium samt et tillæg, som afhænger af forældrenes indkomst.

SU'en for andet halvår 2015 for hjemmeboende vil først blive beregnet senere på året. Derfor vil støtte meddelelsen ikke vise beløb for andet halvår 2015.

Udeboende

Uddannelse start

Før den 1. juli 2014	Den 1. juli eller senere
5.903 kr.	5.903 kr.

Endvidere er der mulighed for at optage studielån på 3.020 kr. pr. måned.

Hjemmeboende uanset alder

Uddannelse start

	Før den 1. juli 2014	Den 1. juli 2014 eller senere
Grundsats til hjemmeboende	2.935 kr.	2.544 kr. (1. halvår 2015) 916 kr. (2. halvår 2015)
Max tillæg til hjemmeboende		1.628 kr. (2. halvår 2015)

Grænser for forældres indtægt, når man er hjemmeboende og har startet en videregående uddannelse efter 1. juli 2014

	2. halvår 2015
Grænse for maks. tillæg	333.504 kr.
Bortfald af tillæg	564.391 kr.
Fradrag i dine forældres indkomst pr. år for hver søskende, du har, under 18 år	34.246 kr.

På videregående uddannelser får man SU efter en såkaldt "klippekortmodel". Ét klip på SU-klippekortet svarer til én måneds SU. På en videregående uddannelse kan der i alt opnås SU til 6 års studier (70 klip). Man bestemmer selv, hvordan de 6 år skal bruges - fx til én lang uddannelse eller to mellemlange uddannelser. Vær opmærksom på, at selvom SU'en kræves tilbage, fordi man har tjent for meget ved siden af SU'en, trækker SU'en alligevel fra i klippekortet.

Pr. 1. juli 2014: Til en bestemt uddannelse kan man få SU til den tid, uddannelsen er normeret til, plus 12 ekstra måneders SU, hvis man senest 2 år efter afslutning af den adgangsgivende uddannelse er optaget på uddannelsen. De ekstra måneders SU kan bruges, hvis man bliver forsinket i uddannelsen.

Har man opbrugt alle sine SU-klip, men endnu ikke afsluttet sit studie, kan man få et slutlån på 7.791 kr. pr. måned de sidste 24 måneder af uddannelsen. Pr. 1. juli 2014: Dog maks. 12 mdr., hvis man har fået ekstra 12 klip grundet hurtig studiestart.

HVIS MAN ER FORSØRGER

Er man – eller bliver man – forsørger i et studieforløb, er der flere muligheder inden for SU-reglerne for ekstra SU ved fødsel, tillæg til stipendiet og for supplerende SU-lån. Der kan søges om ekstra SU 3-4 måneder før forventet fødsel.

Studerende på en SU-berettiget uddannelse, der er forsørger til et barn under 18 år (med samme folkeregisteradresse), kan få et tillægstipendium, hvis man er:

- enlig forsørger – på 5.903 kr. pr. måned
- forsørger og bor sammen med en anden SU-modtager – på 2.358 kr. pr. måned.

Bemærk, at det er en betingelse for at få forsørgertillægget som enlig forsørger, at man modtager det ekstra børnetilskud fra kommunen. Hvis man hidtil har modtaget det særlige børnetilskud for uddannelsessøgende forældre fra kommunen, skal kommunen oplyses om, at der nu udbetales forsørgertillæg til SU. Som forsørger er der endvidere mulighed for optagelse af supplerende SU-lån på 1.511 kr. pr. måned.

BEFORDRINGSRABAT (UNGDOMSKORT)

Går man på en videregående uddannelse eller en SU-berettiget ungdomsuddannelse, kan man søge om rabat ved køb af abonnementskort til transport med bus, tog og metro. Man søger om ungdomskortet på www.ungdomskort.dk og logger på med NemID.

INDKOMST VED SIDEN AF SU

Der er mulighed for at have en indtægt ved siden af sin SU. Men der er grænser for, hvor stort et beløb man må tjene. Beløbet kaldes fribeløbet.

Får man SU i bare en måned på et år, er der en grænse for, hvor meget man må tjene ved siden af. Når man skal regne ud, hvor stort ens fribeløb er, skal man se på hver måned for sig og til sidst lægge de 12 måneder sammen. Det samlede beløb er det, man må tjene ved siden af sin SU, SU-lån eller slutlån, uden at man skal betale noget af sin SU og eventuelt lån tilbage.

Det betyder, at man tager det månedlige beløb ud fra satser (se skema næste side) og lægger de 12 måneder sammen. Grunden til, at man ser på hver enkelt måned for sig, er, at der kan være måneder, hvor man ikke nødvendigvis er SU-berettiget og derfor den måned har en højere månedlig sats.

Begrebet "egenindkomst" bruges om den indkomst, man har ved siden af din SU. Egenindkomsten må ikke være større end ens fribeløb (regnes ud på årsbasis). Er den det, skal man betale en del af sin SU og eventuelle SU-lån tilbage.

Der ses på indkomster i hele år, når der regnes ud, om man har tjent for meget ved siden af ens SU. Indkomster, man har haft i måneder, man ikke har været under uddannelse, tæller derfor også med.

EGENINDKOMST

Egenindkomsten er alle positive indkomster, man beskattes af, det vil sige:

- løn og anden indkomst, som man får i forbindelse med sit arbejde. Det gælder også feriepenge, der beskattes i år

- dagpenge (arbejdsløsheds-, syge- og barseldagpenge)
- sociale ydelser, man betaler skat af
- honorarer, legater og etableringsopsparing
- personlig indkomst fra egen virksomhed (positive beløb)
- renter af formue og afkast af arv
- skattepligtige pensionsindtægter (heri også børnepension), underholdsbidrag og andre løbende ydelser.

Ikke skattepligtige indtægter, fx engangsudbetalinger, hvoraf der betales afgift, indgår ikke i egen indkomst.

FRIBELØB - GRÆNSER FOR INDTÆGT VED SIDEN AF SU

Fribeløb pr. måned (før skat, men efter arbejdsmarkedsbidrag)

LAVESTE FRIBELØB - UNGDOMSUDDANNELSE 7.510 kr.
Måneder, hvor man får SU på en ungdomsuddannelse

LAVESTE FRIBELØB - VIDEREGÅENDE UDDANNELSE 11.845 kr.
Måneder, hvor man får SU (også dobbeltklip og slutlån) på en videregående uddannelse.

Mellemste og højeste fribeløb er det samme for studerende på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

MELLEMSTE FRIBELØB 18.756 kr.
Måneder, hvor man er indskrevet på et uddannelsessted og vælger SU fra eller ikke har søgt SU.
Måneder, hvor man ikke får SU, fordi man:

- har orlov fra uddannelsen
- er i lønnet praktik
- er erklæret studieinaktiv.

HØJESTE FRIBELØB 36.101 kr.
Måneder, hvor man ikke har ret til SU, fordi man:

- ikke er under uddannelse
- ikke har flere SU-klip til den igangværende uddannelse
- får anden offentlig støtte, der skal dække leveomkostningerne i en periode, hvor man ellers kunne få SU
- endnu ikke er fyldt 18 år (det gælder ind til kvartalet efter, man er fyldt 18 år)
- går på en uddannelse, der ikke er godkendt til SU.

og måneder, hvor man:

- vælger slutlån fra eller ikke har søgt om slutlån
- er under uddannelse som forsker efter kandidatniveau
- ikke er dansk statsborger og ikke er ligestillet med danske statsborgere.

NEDSAT FRIBELØB 3.117 kr.
Gælder studerende, der får handicaptillæg

FORHØJELSE AF FRIBELØB
- hvis man har børn under 18 år, stiger fribeløbet med 27.132 kr. om året pr. barn.

Der er endvidere mulighed for at få forhøjet fribeløbet, hvis man modtager skattepligtige udbetalinger efter lov om arbejdsskedeforsikring.

STUDERENDE, DER KUN ER SKATTEPLIGTIGE I DANMARK I EN DEL AF ÅRET

Alle begrænset skattepligtige personer med delårsindkomst har mulighed for at få dansk personfradrag. Eventuelle henvendelser om begrænset eller fuld skattepligt – herunder om grænsegængerreglerne – skal ALTID rettes til SKAT.

FUNKTIONSNEDSÆTTELSE/HANDICAP

Hvis man læser på en videregående uddannelse og har en varig psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse, der giver betydelige begrænsninger og gør, at man er ude af stand til at påtage sig et studiejob, kan man få hjælp til uddannelsen i form af økonomisk støtte (handicaptillæg) og socialpædagogisk støtte (SPS). Ansøgninger om handicaptillæg og SPS afleveres på uddannelsesstedet.

VARIGE FUNKTIONSNEDSÆTTELSER

Søger man om handicaptillæg, vil SU-styrelsen foretage et individuelt skøn på baggrund af den lægelige beskrivelse af funktionsniveauet i forhold til, om funktionsnedsættelsen giver ret til at få tillægget. En varig funktionsnedsættelse kan være:

- bevægelsesvanskeligheder som følge af svære muskel- og nervelidelser (fx muskelsvind, sklerose, svære ryglidelser og spastiske lammelser)
- blindhed og stærkt svagtsynethed
- døvhed og stærkt hørehæmmethed
- svære psykiske og psykosociale vanskeligheder – fx som følge af angst, fobier, autisme eller personlighedsforstyrrelser.

SU-BETINGELSER

Man er omfattet af de samme SU-betingelser som andre studerende, når man modtager handicaptillægget, men fribeløbet bliver sat ned. Det betyder, at man ikke kan modtage handicaptillægget, hvis man modtager revalideringsydelse fra kommunen.

Handicaptillæg (særlig støtte) på videregående uddannelser 2015

Pr. måned før skat: 8.394 kr.

UDLANDSSTIPENDIUM

Der findes to former for økonomisk støtte, når man skal læse i udlandet:

- Studieophold i udlandet
- Hele uddannelsen i udlandet.

Man skal som minimum opfylde de generelle betingelser for at få SU.

STUDIEOPHOLD I UDLANDET

Man kan søge om at få sin SU og sit SU-lån med til studieophold i udlandet i kortere eller længere perioder. Der er tale om et studieophold, når opholdet er en del af den danske uddannelse. Studieopholdets varighed er typisk et halvt til et helt år. Ud over SU kan man søge udlandsstipendium.

HELE UDDANNELSEN I UDLANDET

Man kan søge SU til en hel uddannelse i udlandet. En overbygning på en dansk uddannelse tæller også som en hel uddannelse (fx en kandidat- eller masteruddannelse). Ud over SU har man mulighed for at søge udlandsstipendium.

Det er uddannelsesstedet, der godkender det faglige indhold i studieopholdet i udlandet. Det betyder, at det er uddannelsesstedet, der skal sige god for, at man kan få sin SU med til udlandet.

UDLANDSSTIPENDIUM

Uddannelsessøgende kan nu få uddannelsesstøtte i form af udlandsstipendium til hel eller delvis dækning af den betaling eller studieafgift, som ofte opkræves for at studere i udlandet.

Man kan få udlandsstipendium til hele uddannelser på kandidatniveau i op til 2 år. Det svarer til, at man gennemgår en uddannelse på i alt 120 ECTS-point.

Hvis man gennemgår en kort videregående uddannelse, kan man højst få udlandsstipendium til 1 års studieophold svarende til 60 ECTS-point.

Hvis man søger udlandsstipendium i de maksimale 2 år til en hel uddannelse på kandidatniveau, må man ikke tidligere have anvendt ordningen til studieophold.

UDENLANDSKE STATSBORGERE

Hvis man ikke er dansk statsborger, kan man søge om at blive ligestillet med danske statsborgere for derefter at søge uddannelsesstøtte på lige fod med danske statsborgere.

Der er overordnet to forskellige sæt af regler, man kan søge om ligestilling efter: Danske regler eller EU-rettens regler. Afhængig af, hvilke regler man søger om ligestilling efter, er der forskellige betingelser, man skal opfylde.

LIGESTILLING EFTER DANSKE REGLER

- Ansøger er kommet til Danmark før det fyldte 20. år. Ansøger og dennes forældre skal fortsat have fast ophold i Danmark
- Ansøger har boet i Danmark og været gift eller i registreret partnerskab med en dansk statsborger i mindst 2 år, før der søges SU. Ansøger skal fortsat være gift/registreret partner, når der søges SU
- Ansøger har arbejdet i Danmark i mindst 2 år med mindst 30 timers erhvervsarbejde om ugen
- Ansøger har opholdt sig (sammenhængende) i Danmark i mindst 5 år. Hovedformålet for opholdet må ikke have været studier
- Ansøger er fra det danske mindretal i Sydslesvig og kan dokumentere sit tilhørsforhold til Danmark. Fx ved at have gået i dansk skole
- Ansøger er omfattet af § 2, stk. 2 eller 3, i lov om integration.

LIGESTILLING EFTER EU-RETTENS REGLER

Som statsborger i et EU- eller EØS-land, kan man søge SU i Danmark, hvis man:

- arbejder eller har arbejdet i Danmark. Det er en konkret vurdering, om man betragtes som arbejdstager ifølge EU-retten.
- er statsborger i et EU-, EØS-land eller Schweiz. Eller er familiemedlem til en statsborger i disse og har haft sammenhængende ophold i Danmark i mindst 5 år.

PENSIONSORDNINGER OG SU

Pensionsbidrag i en arbejdsgiveraftalt pensionsordning indgår ikke i indkomsten i forhold til SU. Pensionsbidrag i en privattegnet ordning, kan ikke anerkendes fradragsmæssigt.

SKAT

SU-stipendiet er skattepligtig a-indkomst. Der betales ikke arbejdsmarkedsbidrag og ATP af stipendiet. SU udbetales forud.

Udlandsstipendiet er som hovedregel skattefrit.

KLAGEMULIGHEDER

Hvis man ikke er tilfreds med den afgørelse, som uddannelsesstedet har truffet om SU, kan man inden for 4 uger klage til SU-styrelsen. Klagen skal stiles til SU-styrelsen, men sendes til uddannelsesstedet.

Hvis man er utilfreds med en afgørelse, som SU-styrelsen eller Økonomistyrelsen har truffet, kan man inden for 4 uger klage til Ankenævnet for Uddannelsesstøtte. Klagen skal stiles til Ankenævnet for Uddannelsesstøtte, men sendes til enten SU-styrelsen, Danasvej 30, 1780 København V, eller Økonomistyrelsen, Landgreven 4, 1301 København K.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 39 af 15. januar 2014, SU-Loven.

Bekendtgørelse nr. 792 af 25. juni 2014 om Statens Uddannelsesstøtte (SU-bekendtgørelsen).

Lovbekendtgørelse nr. 584 af 1. juni 2014 om Specialpædagogisk Støtte ved videregående uddannelser.

Lov om befodringsrabat til studerende ved videregående uddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1189 af 10. oktober 2013.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Hvis man har yderligere spørgsmål om SU, kan man få hjælp hos den SU-ansvarlige på uddannelsesstedet. Endvidere kan man få svar på mange generelle spørgsmål via internettet, hvor alt materiale vedr. SU er tilgængeligt - herunder også ansøgningskemaer. Adressen er www.su.dk.

Yderligere oplysninger om ungdomskortet findes på www.ungdomskort.dk

Social sikring over landegrænser

De fleste udlændinge i Danmark og mange danskere i udlandet er omfattet af en aftale om social sikring mellem de forskellige lande. Det kan være:

- EF-reglerne om social sikring – også kaldet EØS-aftalen
- en konvention mellem Danmark og det land, man kommer fra eller rejser til
- aftaler for Øresundsregionen og grænselandet.

Er det ikke tilfældet, gælder kun bopællandets regelsæt om sociale ydelser.

Kapitlet beskriver, hvilke regler man er omfattet af, hvis man fx er borger i et EØS-land eller i et land, Danmark har indgået konvention med.

EF-regler om social sikring, side 30

EF-reglernes virkning på de sociale ydelser, side 31

Udsendte arbejdstagere, side 31

Arbejdstagere, side 32

Øresundsregionen og grænselandet, side 34

Konventioner med andre lande, side 36

EF-regler om social sikring

EF-REGLERNES INDHOLD

Reglerne indebærer bl.a., at der gælder en række regler om koordinering af lovgivningen om social sikring for de lande, der er omfattet. Aftalen er med til at sikre arbejdskraftens frie bevægelighed landene imellem. Reglerne skal sikre, at alle statsborgere samt deres ydelsesberettigede pårørende inden for EØS får ligebehandling efter de enkelte medlemsstaters lovgivning.

I forhold til Danmark gælder EF-reglerne for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, som er eller har været omfattet af lovgivningen i et eller flere EØS-lande eller Schweiz, og som er statsborgere i et af disse lande. Endvidere gælder aftalen for statsløse og flygtninge med bopæl i et EØS-land eller Schweiz.

EU/EØS-LANDE

Lande, der nu er omfattet af aftalen: Belgien, Bulgarien, Cypren, Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Island, Italien, Kroatien, Letland, Liechtenstein, Litauen, Luxembourg, Malta, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig.

EF-reglernes virkning på de sociale ydelser

Arbejder man i et EØS-land, er man som udgangspunkt omfattet af social sikring i det land, man arbejder i. Det betyder, at man både har rettigheder og pligter i arbejdslandet, også selvom man bor i et andet EØS-land.

Man har pligt til at betale bidrag til sociale sikringsordninger i det land, man arbejder i. Man vil være socialt sikret i arbejdslandet og vil modtage sociale ydelser fra arbejdslandet. Sociale ydelser er fx sygesikring, sygedagpenge, familie- og arbejdsskadeydelse.

Man kan være omfattet af internationale aftaler eller af særlige aftaler mellem Danmark og et andet land. Det kan også ske, at der kan laves en individuel aftale.

Udsendte arbejdstagere

UDSENDT FOR DANSK ARBEJDSGIVER

Bliver man udstationeret, forbliver man oftest under udsenderlandets lovgivning, hvis det drejer sig om arbejde i en kortere periode i et andet EØS-land.

UDSENDT I INDTIL 2 ÅR

Bliver man udsendt til at arbejde midlertidigt i et andet EØS-land eller Schweiz, bevarer man sine danske sociale rettigheder, hvis man:

- har en ansættelsesaftale med den arbejdsgiver i Danmark, som udsender en
- er tilknyttet sin arbejdsgiver i udsendelsesperioden
- arbejder for sin arbejdsgiver i hele udsendelsesperioden
- var omfattet af dansk lovgivning inden udsendelsen
- arbejdede for denne arbejdsgiver inden udsendelsen. Bliver man ansat for at blive udsendt, skal arbejdsgiverens virksomhed normalt have sine aktiviteter og beskæftigelse i Danmark.

Man skal lønnes af den udsendende arbejdsgiver i hele udsendelsesperioden, og den forventede arbejdsperiode i udlandet må ikke overstige 2 år. Man må ikke afløse en anden, hvis udsendelsesperiode er udløbet.

UDSENDELSE OP TIL 3 ÅR I ET ANDET EU-LAND

Man kan søge om at bevare sine danske sociale rettigheder, når man af en dansk arbejdsgiver udsendes til et andet EU-land i en periode på over 2 år, men ikke længere end 3 år. Udbetaling Danmark skal indgå en særlig individuel aftale med det EØS-land eller Schweiz, man skal arbejde i.

UDSENDELSE OVER 3 ÅR I ET ANDET EU-LAND

Man kan ikke bevare ret til dansk social sikring i det land, man arbejder i, hvis det forven-

tes, at udsendelsen til et EØS-land eller Schweiz overstiger 3 år. Man vil så være omfattet af sociale rettigheder og pligter i arbejdslandet.

Arbejdstagere

SYGESIKRING

Hvis man arbejder i et EU-land, er man som udgangspunkt omfattet af arbejdslandets regler.

Ved fraflytning fra Danmark ophører den danske sygesikring. Det fremgår af nogle af de aftaler, som Danmark har med andre lande, at man er omfattet af det pågældende lands lovgivning om ydelser ved sygdom, når man har bopæl i aftalelandet.

Ægtefæller og børn under en vis alder, som ikke er sikret, fordi de ikke har arbejde, har alligevel visse rettigheder – de kaldes for afledte rettigheder. Det indebærer, at medfølgende familiemedlemmer får ret til at få lægehjælp og sygehusbehandling m.v., når behovet opstår under opholdet.

REGLER PR. 1. MAJ 2010

Den 1. maj 2010 blev der ændret i reglerne vedr. sygesikring for efterlønsmodtagere, pensionister og pensionerede grænsearbejdere. Ændringerne gælder kun mellem EU-landene:

PENSIONISTER

Hvis man modtager pension fra Danmark og er bosiddende i EU – eller opholder sig i et EØS-land eller Schweiz – skal man fremover have et EU-sygesikringskort. Dette udstedes af Udbetaling Danmark efter ansøgning.

Er pensionisten bosiddende i Danmark og på rejse i andre lande, er det stadig sygesikringens almindelige regler, der er gældende.

Pensionister, der bor i Danmark, men modtager pension fra et andet land, har således ikke længere ret til et EU-sygesikringskort fra Danmark, men skal have det fra det pensionsudbetalende land.

EFTERLØNSMODTAGERE

Modtagelse af efterløn vil fremover være ligestillet med udøvelse af lønnet beskæftigelse. Det betyder, at efterlønsmodtagere samt deres familiemedlemmer, der bor i eller flytter til et andet EU-land, er berettiget til at blive optaget i bopælslandets sygeforsikring på samme måde som personer, der er udstationeret til arbejde. Der vil også være ret til sundhedsydelser i Danmark.

Som efterlønsmodtager har man desuden ret til et EU-sygesikringskort fra Danmark til brug under midlertidige ophold uden for bopælslandet i andre EU/EØS-lande eller Schweiz.

PENSIONEREDE GRÆNSEARBEJDERE

Har man påbegyndt en behandling i det land, hvor man hidtil har haft arbejde, har man som pensioneret grænsearbejder ret til at fortsætte behandlingen i det hidtidige arbejdsland.

OVERGANGSREGLER GÆLDENDE FOR PERSONER, SOM ER SOCIAL SIKRET I DANMARK

Er man allerede socialt sikret i Danmark, vil man være omfattet af de hidtidige regler i en overgangsperiode på 10 år. Kun hvis der sker væsentlige ændringer i enten arbejds- eller bopælslandet, skal man søge om et EU-sygesikringskort efter de nye regler.

ARBEJDSLØSHEDSDAGPENGE

Som lønmodtager eller selvstændig skal man som hovedregel være arbejdsløshedsforsikret i det EØS-land, hvor man arbejder. Man må kun være forsikret i ét land. Derfor skal man udmeldes af den danske arbejdsløshedskasse, når man er blevet omfattet af arbejdsløshedsforsikringen i det andet EØS-land eller Schweiz.

Når man vender tilbage til Danmark, kan dokumenterede forsikrings- og arbejdsperioder fra det andet EØS-land eller Schweiz under visse betingelser medregnes til at opfylde de danske betingelser for at få dagpenge. Selvstændige kan ikke medregne forsikrings- og arbejdsperioder fra andre EØS-lande.

Som medfølgende ægtefælle kan man, hvis man er a-dagpengeforsikret i Danmark, modtage a-dagpenge i udlandet i 3 måneder. Herefter ophører udbetalingen. Får man arbejde lokalt, skal ens medlemskab overføres til den lokale a-kasse. Mister man arbejdet, udbetales der a-dagpenge efter lokale regler.

For at være berettiget til a-dagpenge ved hjemkomsten, skal man opfylde dagpengelovens beskæftigelseskrav – dvs. kunne dokumentere 52 ugers arbejde inden for de sidste 3 år i medlemsperioden/perioderne.

ARBEJDSKADEFORSIKRING

Under arbejde i udlandet er der ikke længere mulighed for at forblive arbejdsskadeforsikret i Danmark.

BØRNETILSKUD/BØRNEFAMILIEYDELSE

Ved flytning fra Danmark ophører retten til at modtage danske familieydelser. Forældre og børn kan dog i forbindelse med arbejde opholde sig midlertidigt i udlandet i højst 6 måneder og bevare ret til familieydelser.

FOLKEPENSION/FØRTIDSPENSION

Hvis man flytter til eller bor i et andet EØS-land eller Schweiz, kan man ikke blot modtage en tilkendt pension, men også få tillagt dansk pension i det andet medlemsland.

Reglen gælder for statsborgere i et EØS-land, flygtninge og statsløse med bopæl i et EØS-land, når de har været arbejdstagere eller selvstændige i et eller flere EØS-lande

og har optjent mindst 1 års pension ved arbejde eller bopæl i Danmark samt sammenlagt har mindst 3 års pensionsoptjening i et EØS-land eller Schweiz. Den danske pension beregnes efter antal bopælsår i Danmark.

Nordiske statsborgere, som ikke er omfattet af EØS-aftalen, fordi de ikke har været arbejdstagere, kan få tillagt dansk pension, hvis de har boet i Danmark i 3 år på det tidspunkt, hvor de pensioneres. Flytter de til et andet EØS-land eller Schweiz, fortsætter udbetalingen af den danske pension.

Er man som pensionist bosat i Danmark og har haft beskæftigelse eller bopæl i et andet land end Danmark, kan der søges om pension fra det andet land. Udbetaling Danmark varetager ansøgningen.

NEDSAT FØRTIDSPENSIONS- OG FOLKEPENSIONSUDBETALING VED FLYTNING UDEN FOR EU/EØS

Flytter man uden for EU/EØS eller Schweiz efter den 1. januar 2013, og modtager førtidspension eller folkepension, kan man kun medtage pensionens grundbeløb.

Øresundsregionen og grænselandet

I forhold til Øresundsregionen og grænselandet gælder de overordnede EU-regler. Dvs. der ikke er forskel på de regler, der regulerer forholdet til Tyskland og Sverige, og dem, der regulerer forholdt til resten af EU/EØS.

Til information for de arbejdstagere, der pendler i Øresundsregionen eller grænselandet, er reglerne yderligere beskrevet nedenfor.

AT ARBEJDE I DANMARK OG BO I SVERIGE

Som arbejdstager i Danmark og bosiddende i Sverige er man omfattet af de danske regler om social sikring i forhold til:

- Beskatning – man beskattes i Danmark.
- Sygesikring – man får udstedt gult sygesikringsbevis i Danmark og har ret til sygesikring i begge lande. Når man benytter det svenske sundhedssystem, skal man være opmærksom på, at der skal betales et mindre gebyr, og gebyret kan man ikke få refunderet i Danmark.
- Sygedagpenge – er man ikke omfattet af en aftale om løn under sygdom, udbetales sygedagpenge fra kommunen, hvorunder arbejdspladsen hører.
- Barselsorlov/barselsdagpenge – de danske regler for barselsorlov og barselsdagpenge er gældende. Arbejder kun den ene forælder i Danmark og den anden i Sverige, kan den arbejdende forælder i Danmark holde orlov efter danske regler og den arbejdende forælder i Sverige holde orlov efter svenske regler. Dog vil antallet af afholdte dage efter danske regler blive modregnet i orloven, der kan holdes efter svenske regler (maks. 480 dage i alt).
- Børnefamilieydelse – betales af Danmark. Hvis ydelsen er mindre end den tilsvarende i Sverige, betaler Sverige et tillæg, der svarer til differencen.

- Arbejdsløshedsdagpenge – man skal være a-kassemedlem i Danmark. Ved fuldtidsarbejdsløshed søges om dagpenge i bopælslandet, hvor man også tilmeldes arbejdsformidlingen. Er man ikke dagpengeberettiget hos sin a-kasse i arbejdslandet, kan man ikke modtage a-dagpenge i bopælslandet. Ved deltidsarbejdsløshed skal dette anmeldes til arbejdsformidling og a-kasse i arbejdslandet/Danmark, hvorfra der udbetales evt. supplerende dagpenge.

AT BO I DANMARK OG ARBEJDE I SVERIGE

- Man beskattes i Sverige.
- Sygesikring – når man bor i Danmark og arbejder i Sverige, har man ret til sygesikring i begge lande. Man kan beholde den læge, man er tilknyttet i Danmark, eller bruge det svenske sundhedssystem. Når man benytter det svenske sundhedssystem, skal man være opmærksom på, at der skal betales et mindre gebyr, og gebyret kan man ikke få refunderet i Danmark.
- Sygedagpenge. Ved sygdom er man berettiget til sygedagpenge (sjukpenning) fra Sverige. Der udbetales ingen ydelser for den 1. sygedag.
- Barselsorlov/barselsdagpenge – man har ret til barselsorlov og børnepasningsorlov efter de svenske regler. Orlovsydelsen beregnes af Försäkringskassen. Ydelsen beregnes med udgangspunkt i det aktuelle indtægtsniveau og ændrer sig i løbet af orlovsperioden.
- Børnefamilieydelse – betales af Sverige. Er den tilsvarende ydelse i Danmark større end ydelsen fra Sverige, skal man søge den kommune, hvor man sidst havde bopæl, om udbetaling af differencen.
- Arbejdsløshedsdagpenge – arbejder man i Sverige, skal man være medlem af en svensk a-kasse. Hvis man skifter a-kassemedlemskab mellem Danmark og Sverige er det vigtigt, at der ikke bliver nogen pause i medlemskabet, da man kan miste sin anciennitet. Arbejdsløshedsforsikringen i Sverige ligner på mange måder det danske dagpengesystem. Den største forskel er, at man i Sverige er arbejdsløshedsforsikret, selvom man ikke er medlem af en fagforening eller en a-kasse. Arbejdsløshedsforsikringen består af to dele:
 1. En grundforsikring med et fast beløb for alle, som opfylder bestemte vilkår.
 2. En frivillig, indkomstrelateret forsikring, som forudsætter medlemskab af en a-kasse.

AT BO I TYSKLAND OG ARBEJDE I DANMARK

- Man beskattes i Danmark.
- Sygesikring – man har ret til sygesikring i begge lande.
- Sygedagpenge – udbetales i Danmark efter danske regler.
- Barselsorlov/barselsdagpenge – man har ret til orlov og dagpenge ifølge de danske regler.
- Børnefamilieydelse – har man som arbejdstager i Danmark børn under 18 år, udbetales børneydelse efter de danske regler.
- Arbejdsløshedsdagpenge – søges i bopælslandet.

AT BO I DANMARK OG ARBEJDE I TYSKLAND

- Man beskattes i Tyskland.
- Sygesikring (Krankenkasse) - man har ret til sygesikring i begge lande.
- Sygedagpenge - udbetales i Tyskland efter tyske regler.
- Barselsorlov/barselsdagpenge - man har ret til orlov og dagpenge ifølge de danske regler.
- Børnefamilieydelse - eventuelle ydelser søges i arbejdslandet.
- Arbejdsløshedsdagpenge - søges i bopælslandet.

Konventioner med andre lande

Danmark har indgået konventioner om social sikring med en række lande. Konventionerne har til formål at ligestille statsborgere fra konventionslandene med danske statsborgere, evt. efter en vis bopælstid.

Danmark har i dag konventioner med Australien, Bosnien-Herzegovina, Canada, Chile, Indien, Israel, Republikken Korea (Sydkorea), Kroatien, Makedonien, Montenegro, Marokko, New Zealand, Pakistan, Quebec, Serbien, Slovenien, Tyrkiet og USA.

Desuden har vi konvention med nogle af de lande, som også er omfattet af EØS-aftalen, de nordiske lande samt Østrig. Disse konventioner er gældende bl.a. for ikke-arbejdstgere.

KONVENTIONERNE GÆLDER FOR

Konventionerne gælder som hovedregel for statsborgere i Danmark eller det pågældende konventionsland og for deres familiemedlemmer og efterladte. Nogle af konventionerne gælder også for flygtninge og statsløse i de pågældende lande.

Som hovedregel er man omfattet af lovgivningen enten i det land, hvor man er beskæftiget, eller i bopælslandet. Der kan dog være en række undtagelser fra hovedreglerne. Fx udstationerede og deres familiemedlemmer, beskæftigede i diplomatiske og konsultære repræsentationer samt ansatte i skibs- og luftfarten.

Konventionerne er forskellige med hensyn til, hvilke sociale sikringsordninger der er omfattet af aftalerne.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

EF-forordning 883/2004 - Sociale sikringsydelser mellem EU-landene
Gennemførelsesforordningen nr. 987/2009

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Få mere at vide om social sikring i udlandet hos:

Udbetaling Danmark International Pension og Social Sikring, Kongens Vænge 8,
3400 Hillerød. Tlf. 70 12 80 51, www.virk.dk og www.borger.dk.

Oplysninger om reglerne mellem Danmark og Sverige kan findes på
www.oresunddirekt.com

Arbejdsskade

Arbejdsskade er en fælles betegnelse for arbejdsulykker og erhvervssygdomme.

Takster i 2015

Tab af erhvervsevne	- højeste årsløn	498.000 kr.
	- laveste årsløn	186.000 kr.
Mængodtgørelse	- 100 pct.	830.000 kr.
	- 120 pct.	996.000 kr.
Forsørgertab	- ægtefælle maksimalt	135.516 kr.
	- barn maksimalt	45.172 kr.
	- overgangsbeløb	156.500 kr.

Generelt, side 38

Ydelser, side 42

Samspillet med andre ydelser, side 48

Generelt

DEFINITION

ULYKKE

En ulykke er en fysisk eller psykisk skade forårsaget af en hændelse eller en påvirkning, der sker pludseligt eller højst varer 5 dage. Skaden skal være sket i forbindelse med arbejdet. Eksempel på en ulykke kan være fald fra en stige.

ERHVERVSSYGDOM

En erhvervssygdom er en sygdom, som skyldes påvirkninger/belastninger på arbejdet. Det vil sige, at der skal være sammenhæng mellem sygdommen og påvirkningerne, og sammenhængen skal være dokumenteret i medicinsk forskning.

Eksempel på en erhvervssygdom kan være tennisalbue, kroniske lændesmerter, lungehindekræft eller post-traumatisk belastningsreaktion.

Arbejdsskadestyrelsen udarbejder i samråd med Erhvervssygdomsudvalget en fortegnelse over, hvilke sygdomme der skal betegnes som erhvervssygdomme (Erhvervssygdomsfortegnelsen). En erhvervssygdom giver ret til erstatning, med mindre det anses for overvejende sandsynligt, at sygdommen skyldes noget andet end arbejdet.

En sygdom, der ikke er på fortegnelsen, kan alligevel godt anerkendes som en erhvervssygdom, hvis sygdommen enten må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være opstået på grund af arbejdets særlige karakter. Den kan også anerkendes, hvis nyere medicinsk dokumentation viser, at sygdommen er opstået på grund af arbejdet

eller arbejdsforholdene. Disse sygdomme kan kun anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

HVEM KAN FÅ ERSTATNING?

Alle, der udfører arbejde eller har indgået aftale om at skulle udføre arbejde for en arbejdsgiver i Danmark, er dækket af loven. Skaden skal være sket, mens man arbejdede, og skaden skal være sket på grund af arbejdet eller de forhold, som arbejdet foregår under. Som hovedregel skal arbejdet være udført i Danmark.

Man er dækket af loven, uanset om arbejdet er varigt eller midlertidigt. Det er uden betydning, om arbejdet er lønnet eller ulønnet.

Hvis skaden er sket i fritiden, vil den ikke være omfattet af loven.

ARBEJDSGIVERENS FAMILIE

Arbejdsgiverens familie kan kun få erstatning, hvis familiemedlemmerne arbejder i virksomheden på en måde og i et omfang, der kan sidestilles med andre ansatte.

SELVSTÆNDIGE ERHVERVSDRIVENDE OG MEDARBEJDENDE ÆGTEFÆLLE

Selvstændige erhvervsdrivende og dennes medarbejdende ægtefælle kan kun få erstatning ved ulykker, hvis der er købt en frivillig forsikring, og ved erhvervssygdomme, hvis den selvstændige og/eller dennes ægtefælle frivilligt har tilsluttet sig Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring. En selvstændig i arbejdsskadesikringslovens forstand er en person, der driver sin virksomhed fx som enkeltmandsvirksomhed, interessentskab eller kommanditselskab.

Arbejdsgivere, som arbejder som almindelig lønmodtager i egen virksomhed, fx i et ApS eller A/S, er omfattet af arbejdsskadesikringsloven som almindelig lønmodtager og dækket af den forsikring, som arbejdsgiveren skal købe for sine ansatte.

FOSTERSKADER

Et levendefødt barn, der inden fødslen har pådraget sig en sygdom på grund af moderens arbejde under graviditeten, har krav på erstatning for følgerne af sygdommen. Hvis det senere godtgøres, at påvirkning af forældrene før befrugtningen eller efter fødslen har haft skadende effekt på foster eller barn, kan det betragtes som en erhvervssygdom.

SØFOLK

Søfarende, der gør tjeneste på et dansk skib, er ligestillet med personer, der arbejder i Danmark.

UDDANNELSESSØGENDE

Uddannelsessøgende er som udgangspunkt ikke omfattet af loven. Der er etableret en række særordninger, som dækker visse uddannelsessøgende, især under praktik.

ØVRIGE PERSONER

Desuden er der en række persongrupper, der også kan få erstatning. Det gælder personer, som:

- udøver borgerligt eller kommunalt ombud
- varetager tillidshverv i forbindelse med de ansattes arbejdsforhold på virksomheden
- forsøger at redde menneskeliv, forebygger ulykker eller afværger større materielle og kulturelle tab, når forsøget – uden at kunne anses for at arbejde – dog sker i sammenhæng med dette
- forsøger at redde menneskeliv i Danmark, uden at forsøget indgår som en naturlig del af den pågældendes arbejde.

PLIGT TIL AT SIKRE

Alle ansatte, herunder lærlinge og elever, er sikret gennem arbejdsskadeloven. De ansatte er sikret under alt arbejde for arbejdsgivere her i landet og under udsendelse til udlandet. Arbejdsskadeloven dækker i visse tilfælde handlinger, som ikke er arbejde i gængs forstand – fx redning af menneskeliv og nogle typer vennetjenester.

PRIVATE ARBEJDSGIVERE:

Har pligt til at købe en arbejdsskadeforsikring mod følgerne af ulykkestilfælde og til at tilslutte sig Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES) til dækning af følgerne efter erhvervssygdomme. Hvis arbejdsgiveren ikke køber en forsikring, er arbejdstageren dog alligevel beskyttet. Der er bødestraf til arbejdsgiveren, hvis der ikke er købt en forsikring, og arbejdsgiveren skal i sidste ende selv dække følgerne af arbejdsskaden.

OFFENTLIGE ARBEJDSGIVERE:

Har ikke pligt til at købe en forsikring mod følgerne af arbejdsulykker, men kan i stedet vælge at være selvforsikrede. De skal dog tilslutte sig Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomsforsikring (AES) til dækning af følgerne efter erhvervssygdomme.

SELVSTÆNDIGE OG MEDARBEJDEDE ÆGTEFÆLLER

Selvstændige og deres ægtefæller, der arbejder her i landet, kan frivilligt vælge at købe forsikring mod følgerne af arbejdsulykker og tilslutte sig AES mod følgerne af erhvervssygdomme.

MEDHJÆLPERE I PRIVAT HUSHOLDNING

Personer, som har ansat medhjælp i den private husholdning eller får udført private tjenester, har hverken pligt til at tegne forsikring mod følgerne af en arbejdsulykke eller tilslutte sig AES, hvis den samlede beskæftigelse ikke overstiger 400 timer om året.

Medhjælpere kan alligevel få erstatning efter loven. Erstatningen betales af Arbejdsskadestyrelsen, når det drejer sig om ulykkestilfælde. Udgiften fordeles derefter på de forsikringselskaber, der tegner arbejdsskadeforsikring. Udgifter ved erhvervssygdomme betales af AES.

DÆKNINGSTIDSPUNKT

Man er dækket af loven i den tid, man udfører arbejde for en arbejdsgiver, uanset om arbejdsgiveren har købt en arbejdsskadeforsikring/tilsluttet sig AES eller ej. Skader, der er sket på vej til eller fra arbejde, er kun undtagelsesvist dækket. Men man er for eksempel

som udgangspunkt dækket, hvis man kommer til skade i forbindelse med et ærinde for arbejdsgiveren, under julefrokosten og på teambuildingkurser.

MIDLERTIDIGT ARBEJDE I UDLANDET

Personer med bopæl i Danmark, der udsendes til udlandet af en virksomhed i Danmark for at arbejde for virksomheden, kan være omfattet af arbejdsskadesikring. Ved udsendelse til et EU/EØS land er man dækket i 24 måneder. Ved udsendelse til andre lande uden for EU/EØS er man som hovedregel dækket i de første 12 måneder af opholdet i arbejdslandet.

ANMELDELSE AF ARBEJDSKADER

PLIGT TIL AT ANMELDE EN ARBEJDSULYKKE

Arbejdsgiver har pligt til at anmelde ulykker til sit forsikrings-selskab. Hvis der ikke er købt en forsikring af arbejdsgiveren, skal der ske anmeldelse til Arbejdsskadestyrelsen så hurtigt som muligt. Ulykken skal anmeldes elektronisk via EASY på www.ask.dk. Arbejdsgivere, som ikke har adgang til internettet eller et CVR-nummer, kan søge om dispensation fra den digitale anmeldelse.

PLIGT TIL AT ANMELDE EN ERHVERSSYGDOM

Læger og tandlæger har pligt til at anmelde klare såvel som formodede erhvervssygdomme til Arbejdstilsynet og Arbejdsskadestyrelsen så hurtigt som muligt. Sygdommen skal anmeldes elektronisk via EASY på www.ask.dk.

FRIST FOR AT ANMELDE

En arbejdsskade skal anmeldes snarest og senest 9 dage efter, at skaden er sket. Det er kun skader, som forventes at medføre behandlingsudgifter og erstatning m.v., der skal anmeldes. Hvis sygefraværet forventes at overstige 5 uger, skal arbejdsskaden anmeldes senest på 5-ugers-dagen.

For erhvervssygdomme regnes fristen fra det tidspunkt, hvor den behandlende læge eller tandlæge får kendskab til, at sygdommen må anses for at være erhvervsbetinget.

1-ÅRIG FRIST FOR ANMELDELSE

Er anmeldelsen ikke indsendt rettidigt, kan man dog som tilskadekomne (eller efterladt) rejse krav om erstatning inden 1 år fra arbejdsskadens indtræden. For erhvervssygdomme regnes fristen fra det tidspunkt, hvor man får kendskab til, at sygdommen må anses for at være erhvervsbetinget. Der ses bort fra fristen, når det er dokumenteret, at tilskadekomne har været udsat for en arbejdsskade, og såfremt tilskadekomne eller efterladte har ret til erstatning m.v. som følge af arbejdsskaden.

Tilskadekomne og efterladte kan bruge de blanketter, der findes på Arbejdsskadestyrelsens hjemmeside www.ask.dk til at anmelde skaderne.

VED DØDSFALD

Arbejdsskadestyrelsen skal inden 48 timer underrettes om dødsfald, der sker på en arbejdsplads, eller som kan skyldes en arbejdsskade. Dette gælder også, selv om arbejdsskaden allerede er anmeldt til forsikrings-selskabet. Dødsfald kan anmeldes på tlf. 20 42 63 97.

GENOPTAGELSE AF SAGER

Har man som tilskadekommen eller som efterladt fået en afgørelse om, at en skade eller et dødsfald ikke er omfattet af loven, kan sagen genoptages inden 5 år fra afgørelsens dato. Hvis en sygdom er blevet afvist, fordi den ikke stod på fortegnelsen over erhvervs-sygdomme, kan sagen genoptages, hvis sygdommen senere bliver optaget på fortegnelsen.

FORÆLDELSE

Krav efter arbejdsskadesikringsloven forældes efter forældelsesloven. Efter forældelsesloven forældes et krav både efter en lang frist - 30 år, og en kort frist - 5 år.

Den lange frist regnes fra skadedatoen eller ophøret af den skadelige påvirkning, der har medført skaden. Den korte frist regnes fra det tidspunkt, hvor tilskadekomne eller de efterladte får kendskab til, at de har et krav. Der gælder dog en række særregler på arbejdsskadeområdet.

AFGØRELSE

Arbejdsskadestyrelsen skal træffe afgørelse om anerkendelse og erstatning inden 1 år fra anmeldelsen. Hvis Arbejdsskadestyrelsen ikke kan anerkende den anmeldte skade, skal afgørelsen træffes inden:

- 3 måneder i sager, der behandles efter reglerne om ulykker
- 6 måneder i sager, der behandles efter reglerne om erhvervs sygdomme.

Skal sagen forelægges Erhvervs sygdomsudvalget, er fristen 2 år.

NEDSÆTTELSE OG BORTFALD AF ERSTATNING

Man har pligt til at begrænse tabet efter skaden. Det kan derfor påvirke erstatninger og godtgørelser, hvis man modsætter sig lægeundersøgelser, relevant behandling, revalidering eller lignende som lægen, jobcentret eller Arbejdsskadestyrelsen stiller krav om eller tilbyder. Det samme gælder, hvis man ved retsstridig eller forsætlig handling har fremkaldt eller bidraget til, at arbejdsskaden er sket. Retten til erstatning kan også bortfalde, hvis de efterladte modsætter sig obduktion.

Ydelser

- Sygebehandling, optræning og hjælpemidler m.m.
- Erstatning for tab af erhvervssevne
- Godtgørelse for varigt mén
- Overgangsbeløb ved dødsfald
- Erstatning for tab af forsørger
- Godtgørelse til efterladte.

SYGEBEHANDLING, OPTRÆNING, HJÆLPEMIDLER M.M.

SYGEBEHANDLING/GENOPTRÆNING

Udgifter til nødvendig sygebehandling - herunder lægehjælp og fysiurgisk behandling samt genoptræning og transport til behandlingen - betales, så længe sagen løber. Behandlingen skal have helbredende virkning og ikke kun være lindrende.

Udgifterne betales dog kun i det omfang, de ikke betales af sygesikringen eller sygehuset som led i behandlingen. Genoptræningen skal foregå som efterbehandling under lægelig kontrol og i umiddelbar tilknytning til sygebehandlingen.

Ved lægeundersøgelser, som er forlangt af Arbejdsskadestyrelsen eller Ankestyrelsen, kan der blive tale om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kørselsgodtgørelse og time-/dagpenge efter statens regler.

PROTESER, BRILLER OG LIGNENDE HJÆLPEMIDLER

Kan betales, hvis Arbejdsskadestyrelsen skønner, at de er nødvendige for at sikre et godt behandlingsresultat og mindske arbejdsskadens følger.

Hvis hjælpemidler beskadiges under arbejde, kan udgiften til reparation/nyanskaffelse betales, hvis beskadigelsen skyldes arbejdet/arbejdsforholdene, uanset om der er tale om personskaade. For brillestel betales som udgangspunkt maksimalt 1.106 kr. (2015).

DÆKNING AF FREMTIDIGE UDGIFTER

Tilskadekomne kan også få dækket udgifter til fremtidige behandlinger m.v.

GODTGØRELSE FOR VARIGT MÉN

Godtgørelsen dækker de fysiske og psykiske gener, som man skal leve med resten af livet. Det er en forudsætning, at arbejdsskaden er anerkendt. Desuden skal tilstanden være varig, og det betyder, at følgerne af skaden ikke skønnes at blive bedre. Det kan normalt først afklares 6-12 måneder efter, at skaden er sket.

Godtgørelsen bliver kun udbetalt, hvis generne svarer til mindst 5 pct. Arbejdsskadestyrelsen kan fastsætte et sikkert varigt mén, hvis der er varige følger, men den endelige tilstand ligger langt fremme i tid. Man kan godt have et varigt mén, uden at det påvirker erhvervsevnen.

Arbejdsskadestyrelsen har udarbejdet en méntabel, hvor man kan se, hvad en typisk skade på en legemsdel normalt giver i varigt mén. Fx vurderes middelsvære daglige rygsmarter evt. med udstrålende bensmarter med middelsvær bevægeindskrænkning - til 15 pct. efter méntabellen.

BELØBSSTØRRELSE

Godtgørelsen for varigt mén udbetales som et engangsbeløb. Fra den 1. januar 2015 svarer 100 pct. mén til 830.000 kr. Det vil sige, at 1 pct. mén svarer til 8.300 kr. I særlige tilfælde kan godtgørelsen udgøre 120 pct. af 830.000 kr. svarende til 996.000 kr.

NEDSÆTTELSE PÅ GRUND AF ALDER

Hvis man er fyldt 40 år på tidspunktet for skaden, nedsættes godtgørelsen med 1 pct. for hvert år. Og hvis man er fyldt 60 år, nedsættes godtgørelsen yderligere med 1 pct. for hvert år. Godtgørelsen kan højst nedsættes med 40 pct. pga. alder.

SKAT

Mængdgtgørelsen er en skattefri udbetaling. Den er kreditorbeskyttet, hvis den indsættes på en konto, så den kan holdes adskilt fra ens øvrige økonomi.

TAB AF ERHVERVSEVNE

Hvis en arbejdsskade betyder, at man ikke kan tjene så mange penge som før skaden, kan man have ret til erstatning for tab af erhvervsevnen. Der skal være tale om et tab af erhvervsevne på mindst 15 pct., før man kan få erstatning.

STØRRELSEN AF ERHVERVSEVNETABET

Ved bedømmelsen af ens muligheder for at tjene penge med skaden indgår evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og optræning. Dette sammenholdes med indkomstniveauet før skaden. Hvis man som følge af arbejdsskaden eksempelvis får tilkendt et midlertidigt fleksjob, eller hvis de erhvervsmæssige forhold i øvrigt ikke er afklaret, kan Arbejdsskadestyrelsen fastsætte en midlertidig erstatning.

Eksempel

En ufaglært slagteriarbejder får en tennisalbue og et varigt mén på 5 pct. Han tjente omkring 420.000 kr. om året før skaden og kan godt gå ud og arbejde fuldtid igen – men med skånehensyn for armen.

Ufaglærte jobs, der ikke er fysisk belastende, giver som regel en væsentligt lavere løn, end en slagteriarbejder tjener – man regner sædvanligvis med ca. 250.000-280.000 kr. i årlig indtjening for ufaglært arbejde. Han kan derfor godt have et tab af erhvervsevne på omkring 35 pct., som han kan søge erstatning for. Havde han kun tjent 260.000 kr. før skaden, ville han ikke have haft et tab af erhvervsevne. Det skyldes, at hans evne til at tjene penge ville være stort set den samme før og efter skaden.

Arbejdsskadede personer, der får bevilget fleksjob og modtager ledighedsydelse eller løn, får fastsat erstatningen ud fra lønnedgangen. Det vil sige indkomsten før arbejdsskaden sammenholdt med ledighedsydelsen eller indkomsten i fleksjobbet. Erstatningen tages løbende op, så længe personen modtager ledighedsydelse.

Når man bliver ansat i fleksjob efter den 1. januar 2013, træffes der som udgangspunkt også i første omgang en midlertidig afgørelse. Sagen tages løbende op til ny vurdering for at følge udviklingen i fleksjobbet. Se nærmere om reglerne for tilkendelse af fleksjob på side 101. Mister man sit fleksjob igen, kan sagen genoptages. Personer, som er bevilget fleksjob, men modtager kontanthjælp eller fleksydelse, får fastsat erstatningen ud fra et skøn.

Erstatningen kan sættes ned, hvis der er andre grunde end arbejdsskaden, som medvirker til det samlede tab af erhvervsevne.

UDREGNING AF ERSTATNINGEN

GRUNDYDELSE

For arbejdsskader sket fra 1. januar 2015 til 31. december 2015 beregnes tab af erhversevne og tab af forsørger ud fra grundlønnen, som fastsættes ved at gange den fastsatte årsløn med forholdet mellem den maksimale løn pr. 1. januar 2003 (367.000 kr.) og den maksimale årsløn på skadestidspunktet (498.000 kr.). Det betyder, at grundløn = årsløn x 367.000 kr./498.000 kr.

Af grundlønnen beregnes en grundydelse. Grundydelsen er den årlige løbende erstatningsydelse, der svarer til grundlønnen efter fradrag for arbejdsmarkedsbidrag.

ERSTATNINGSGRUNDLAG

Erstatningen for tab af erhversevne bliver beregnet ud fra indtjeningen før arbejdsskaden. Årslønnen er som udgangspunkt den samlede indtjening i de sidste 12 måneder før skaden. Årslønnen kan fastsættes ud fra lønsedler, oplysninger fra arbejdsgiver og tilskadekomne og årsopgørelser fra SKAT. Det er et skøn og ikke en eksakt udregning. Det skyldes, at der kan have været sygdom, arbejdsløshed eller jobskifte i året op til skaden.

ÅRSLØN

Den højeste årsløn, der i 2015 kan danne grundlag for beregning af erstatningen, udgør 498.000 kr. For personer under uddannelse udgør den laveste årsløn 186.000 kr. Beløbene reguleres hver den 1. januar. Ved beregning af erstatningen trækkes arbejdsmarkedsbidrag fra årslønnen.

BEREGNING AF ERHVERVSEVNETABERSTATNING

Udgangspunktet for beregningen er grundlønnen. Grundlønnen regnes ud fra årslønnen ganget med forholdet mellem 367.000 kr. (fastsat i loven) og den højeste årsløn, der gjaldt på skadestidspunktet.

Udbetaling sker fra det tidspunkt, hvor erhversevnetabet er påvist, dog tidligst fra anmeldelsestidspunktet.

Eksempel - Beregning af en løbende erstatning for tab af erhversevne (forudsætter afgørelse i 2015)

Skadedato: 22. januar 2015. - Årsløn: 385.000 kr. - Erhvervsevnetab: 65 pct.

1)	Grundløn: 385.000 (årsløn) x 367.000 : 498.000	283.724,90 kr.
2)	Grundydelse: 0,65 (tab af erhversevne) x 0,83 (erstatningsniveau) ¹⁾ x 283.724,90 kr. (grundløn) x 0,92 (fratræk af arbejdsmarkedsbidrag)	140.824,02 kr.
3)	Årlig ydelse: 140.824,02 x 1,357 (regulering) der forhøjes til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 12	191.098,19 kr. 191.100,00 kr.
4)	Månedlig ydelse: 191.100 kr. : 12	15.925,00 kr.

¹⁾ 83 pct. er lovens erstatningsniveau for tab af erhversevne.

UDBETALING AF ERSTATNING

Udbetaling af en løbende erstatning sker fra det tidspunkt, hvor erhvervsevnetabet er påvist, dog tidligst fra anmeldelsestidspunktet eller tidspunktet for anmodning om genoptagelse.

ERHVERVSEVNETAB MELLEM 15-50 PCT.

Hvis erhvervsevnetabet fastsættes endeligt til mindre end 50 pct., bliver erstatningen udbetalt som et engangsbeløb. Hvis Arbejdsskadestyrelsen har truffet afgørelse om midlertidigt tab af erhvervsevne, så udbetales erstatning som løbende ydelse. Eksempelvis hvis pågældende ved afgørelsen er ved at blive arbejdsprøvet eller er i gang med en revalidering.

Hvis pågældende på tidspunktet for afgørelsen er 2 år eller mindre fra at blive folkepensionist, udbetales erstatning altid som et engangsbeløb.

ERHVERVSEVNETAB PÅ 50 PCT. ELLER MERE

Hvis erhvervsevnetabet fastsættes endeligt til 50 pct. eller derover, udbetales erstatningen som en løbende ydelse én gang om måneden. Den del af erstatningen, der svarer til erhvervsevnetab på 50 pct., kan udbetales som et engangsbeløb. Den resterende del af erstatningen udbetales som løbende ydelse og fortsætter ind til folkepensionsalderen.

Et midlertidigt tab af erhvervsevne kan som udgangspunkt ikke omsættes til et engangsbeløb (kapitalbeløb).

ENGANGSBELØB

Ydelsen beregnes ved at gange den årlige ydelse med en faktor, som er fastsat af Arbejdsskadestyrelsen i en bekendtgørelse. Faktoren er lavere, jo ældre den tilskadedkomne er. Desuden er der en lille forskel på faktoren for mænd og kvinder. Endelig er der forskel på faktorerne afhængig af, hvornår tilskadedkomne opnår ret til folkepension.

VED DØDSFALD INDEN UDBETALINGEN

Hvis man før dødsfaldet har anmodet om, at erstatningen udbetales som et engangsbeløb (kapitaliseres), skal det ske, selv om erstatningen først kommer til udbetaling efter dødsfaldet.

SKAT AF ERSTATNINGEN FOR TAB AF ERHVERVSEVNE

Erstatning for tab af erhvervsevne som løbende ydelse er almindelig skattepligtig indkomst. Der betales ikke arbejdsmarkedsbidrag. Udbetales erstatningen som et engangsbeløb, er den skattefri.

OVERGANGSBELØB VED DØDSFALD

Hvis arbejdsskaden har medført døden, har man som efterladt ægtefælle, samlever eller registreret partner til afdøde ret til et overgangsbeløb. Beløbet er et engangsbeløb og udgør 156.500 kr. Beløbet reguleres hvert år.

ÆGTEFÆLLE/REGISTRERET PARTNER

Det er en betingelse, at ægteskabet/det registrerede partnerskab blev indgået før arbejdsskaden. Hvis ægteskabet/det registrerede partnerskab blev indgået efter arbejds-

skaden, men samlivet har bestået i mindst 2 år, inden ægtefællen døde, kan der også være ret til overgangsbeløb.

SAMLEVER

Hvis man før arbejdsskaden har levet sammen med afdøde i et ægteskabslignende forhold i 2 år, har man krav på et overgangsbeløb.

ANDRE

Hvis afdøde hverken efterlader sig en ægtefælle, en samlever eller en registreret partner, kan der gives overgangsbeløb til en anden person, hvis særlige omstændigheder taler herfor. Eksempel på særlig omstændighed er, hvis afdøde boede sammen med og forsørgede sine forældre.

SKAT

Overgangsbeløbet er skattefrit.

TAB AF FORSØRGER

Som efterladt ægtefælle, samlever eller registreret partner til afdøde, er der mulighed for at få en erstatning for tab af forsørger. Erstatningen gives til den, der er berettiget til overgangsbeløbet.

Betingelsen er, at man har svært ved at forsørge sig selv efter dødsfaldet. Der ses på efterladdes alder, forsørgelse af mindreårige børn, helbred, uddannelse, udgifter m.m.

ERSTATNINGENS STØRRELSE

Erstatningen udgør 30 pct. af afdødes årsløn, dog maksimalt 135.516 kr. (2015). Ved afgørelser om løbende erstatningsydelse for tab af forsørger udgør grundydelsen: Erstatningspct. x grundløn x 0,92. Herefter beregnes der et tillæg på 35,7 pct.

Eksempel – Erstatning for tab af forsørger (forudsætter afgørelse i 2015)

Skadedato: 4. marts 2015. Årsløn: 295.000 kr. Erstatning: 30 pct.

Grundløn: $295.000 \times 367.000 : 498.000$ 217.399,60 kr.

Årlig grundydelse: $0,30 \times 217.399,60 \times 0,92$ 60.002,29 kr.

Årlig ydelse fra 1. januar 2015: $60.002,29 \times 1,357 = 81.423,11$ kr.
der forhøjes til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 12 81.432,00 kr.

Månedlig ydelse: 6.786,00 kr.

Den løbende erstatning udbetales højst i 10 år ad gangen, og indtil man bliver folkepensionist. I ganske særlige tilfælde kan udbetalingsperioden forlænges ud over de 10 år.

Erstatningen udbetales med virkning fra dødsfaldet. Hvis der ved dødsfaldet udbetales en efterindtægt i form af afdødes løn eller pension, begynder udbetalingen dog først fra ophør af efterindtægten.

EFTERLADTE BØRN

Hvis afdøde efterlader sig børn, som afdøde havde forsørgerpligt over for, har hvert barn ret til erstatning for tab af forsørger, indtil de fylder 18 år. Der kan søges om udbetaling, indtil barnet fylder 21 år, hvis barnet er under uddannelse. Denne ret gælder også for adoptivbørn, men ikke for stedbørn.

Erstatningen til børn udgør normalt 10 pct. af afdødes årsløn. Hvis afdøde var eneforsørger, er der normalt ret til 20 pct.

Hvis der udbetales erstatning til ægtefælle, registreret partner eller samlever, kan den samlede erstatning til barnet/børnene højst udgøre 40 pct. af afdødes årsløn. Udbetales der udelukkende erstatning til barnet/børnene, kan den samlede erstatning ikke udgøre mere end 50 pct. af afdødes årsløn.

ERSTATNING TIL ANDRE PERSONER

Hvis man hverken er ægtefælle, samlever, registreret partner eller barn efter afdøde, er der mulighed for erstatning for tab af forsørger, hvis afdøde forsørgede pågældende helt eller delvist. Det gælder fx stedbørn, forælder eller søskende til afdøde.

SÆRLIG GODTGØRELSE

Nære pårørende kan få en særlig godtgørelse, hvis dødsfaldet skyldtes en forsætlig eller grov uagtsom handling. Som udgangspunkt skal man være ægtefælle, samlever, registreret partner til afdøde eller være mindreårig og hjemmeboende barn af afdøde. Størrelsen af beløbet afhænger af karakteren af den handling, der forvoldte dødsfaldet, og den følelsesmæssige belastning, dødsfaldet har givet pågældende som efterladt. Godtgørelsen fastsættes skønsmæssigt og ligger normalt omkring 100.000 kr. Der kan udbetales en særlig godtgørelse til flere personer, hvis der er flere personer, som stod afdøde nær.

SKAT

En løbende udbetaling er almindelig skattepligtig indkomst. Der betales ikke arbejdsmarkedsbidrag.

Samspillet med andre ydelser

SAMSPILLET: ERSTATNING FOR TAB AF ERHVERVSEVNE/ANDRE YDELSER

KONTANTHJÆLP, SYGEDAGPENGE OG RESOURCEFORLØBSYDELSE

Erstatning for tab af erhvervsevne kan ikke modregnes i disse ydelser. Det gælder både en løbende erstatning og en kapitaliseret erstatning (engangssummen). I forhold til kontanthjælp er det en forudsætning, at erstatningen går ind på en særskilt konto, så den kan udskilles fra den øvrige økonomi.

REVALIDERINGSYDELSE

Revalideringsydelsen og den løbende erstatning for tab af erhvervsevne lægges sammen. Hvis ydelserne tilsammen overstiger den indtægt, revalidenden havde inden arbejdsskaden, fratrækkes det overskydende beløb i revalideringsydelsen.

FLEKSJOB

Erstatning for tab af erhvervsevne har ingen betydning for ledighedsydelse før fleksjobbet, lønnen til den tilskadekomne i et fleksjob eller størrelsen af det offentlige tilskud.

FØRTIDSPENSION

En løbende ydelse fra en erstatning for tab af erhvervsevne har indflydelse på størrelsen af førtidspensionen.

TJENESTEMANDSPENSION

En tjenestemand, der afskediges på grund af uarbejdsdygtighed som følge af tilskadekomst i tjenesten, er berettiget til tilskadekomstpension. Pensionen optjenes på baggrund af det antal år, man har været ansat som tjenestemand efter det fyldte 25. år. Der kan højst optjenes 37 års pensionsalder. Hvis man på grund af en arbejdsskade har fået forhøjet pension, fratrækkes 2/3 af forhøjelsen i erstatningen.

ANDRE YDELSER

Erstatning modregnes ikke i arbejdsløshedsdagpenge, efterløn, fleksydelse eller delpension.

SAMSPILLET: MÉNGODTGØRELSE OG ANDRE YDELSER**FØRTIDSPENSION**

Godtgørelsen for varigt mén indgår ikke i udmålingen af pensionen. Men det afkast, godtgørelsen giver, indgår i indtægtsgrundlaget og har dermed indflydelse på størrelsen af førtidspensionen.

ALLE ANDRE YDELSER

Ydelser som kontanthjælp, sygedagpenge, revalideringsydelse, førtidspension, arbejdsløshedsdagpenge, efterløn, fleksydelse og delpension reduceres ikke på grund af godtgørelse for varigt mén eller afkast heraf.

SAMSPILLET: ERSTATNING FOR TAB AF FORSØRGER/ANDRE YDELSER**KONTANTHJÆLP OG RESURSEFORLØBSYDELSE**

Ved udmåling af kontanthjælp fratrækkes erstatning for tab af forsørger. Det gælder, uanset om der er tale om løbende ydelse eller et engangsbeløb.

DAGPENGE VED SYGDOM

Der modregnes ikke i dagpenge ved sygdom.

FLEKSJOB/LEDIGHEDSYDELSE

Erstatning for tab af forsørger modregnes ikke i ledighedsydelse, lønnen i fleksjob eller størrelsen af det offentlige tilskud til arbejdsgiver.

FØRTIDSPENSION

En løbende ydelse fra en erstatning for tab af forsørger har indflydelse på størrelsen af førtidspensionen.

KLAGEMULIGHEDER

Arbejdsskadestyrelsens afgørelser kan ankes til Ankestyrelsen. Ankefristen er normalt på 4 uger, fra afgørelsen er modtaget. Tilskadekomne, de efterladte, forsikringsselskabet og AES (Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring) kan anke. Arbejdsgiveren kan anke over Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af arbejdsskaden, men ikke over erstatningens størrelse.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lov om arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 278 af 14. marts 2013 med senere ændringer.

Vejledning nr. 9946 af 24. november 2014 om erstatning for tab af erhvervsevne.
Det nye erhvervssygdomsbegreb i loven anvendes dog først i sager, der anmeldes fra og med den 1. januar 2005.

Lovbekendtgørelse nr. 284 af 14. marts 2013 om erstatning til tilskadekomne værnepligtige m.fl.

I sager med skadedato før den 1. januar 2004 anvendes:

Lov om sikring mod følger af arbejdsskade, jf. lovbekendtgørelse nr. 943 af 16. oktober 2000.

Sygedagpenge

Lønmodtagere, ledige med ret til a-dagpenge og selvstændige erhvervsdrivende kan få sygedagpenge. Ledige modtager dog ikke sygedagpenge de første 14 dage. Sygedagpenge er en økonomisk kompensation for det bortfald af arbejdsindtægt, der opstår ved sygefraværet. Det er således en betingelse for at få sygedagpenge, at man har en tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er kommunen, der træffer afgørelse, om man har ret til sygedagpenge.

SYGEDAGPENGEREFORM

Fra den 1. juli 2014 blev der indført en ny sygedagpengemodel.

De væsentligste elementer:

- Sygedagpengene ophører, når der er udbetalt sygedagpenge i mere end 22 uger i de 9 forudgående kalendermåneder, medmindre man opfylder en af syv forlængelsesbestemmelser - se side 56.
- Kan man ikke få forlænget sygedagpengene, overgår man i stedet for til jobafklaringsforløb med resurseforløbsydelse, hvis man stadig er syg - se side 70.

Fra den 1. januar 2015 er der desuden kommet en ny opfølgingsmodel. Disse regler beskrives i afsnittet om arbejdsfastholdelse.

Lønmodtagere, side 51

Udbetaling ved sygdom, side 53

Ophør og forlængelse af sygedagpenge, side 56

Refusion til arbejdsgivere, side 59

Sygedagpenge til selvstændige, side 60

Sygedagpenge (maks.) i 2015: 4.135 kr. pr. uge = 215.020 kr. pr. år

Lønmodtagere

BETINGELSER

UARBEJDSDYGTIG

Man skal være uarbejdsdygtig pga. egen sygdom for at kunne få sygedagpenge.

Afgørelsen af, om man anses for uarbejdsdygtig, sker på grundlag af en samlet vurdering af sygdommen og dens indvirkning på arbejdsevnen.

Man kan enten være fuldt uarbejdsdygtig eller delvist uarbejdsdygtig. Det er kommunen, der vurderer, om man opfylder betingelserne.

Sygedagpengene ophører helt eller delvist fra den dag, hvor man er helt eller delvist arbejdsdygtig. Dette sker, uanset om man genoptager arbejdet eller raskmelder sig. Sygedagpengene kan dog godt ophøre før, se side 56.

FULDT UARBEJDSDYGTIG

Når kommunen vurderer, om man er fuldt uarbejdsdygtig, tages der udgangspunkt i den beskæftigelse, man havde før sygemeldingen.

Når man har været sygemeldt i 3 måneder, vurderes uarbejdsdygtigheden både ud fra den uddannelsesmæssige baggrund og tidligere beskæftigelse.

Hvis man var ledig, da man blev sygemeldt, vurderer kommunen uarbejdsdygtigheden i forhold til det arbejdsområde, som man står til rådighed for.

DELVIST UARBEJDSDYGTIG

Der kan udbetales nedsatte sygedagpenge, når en læge skønner, at man kun kan udføre sit arbejde delvist. Det er således ikke i sig selv tilstrækkeligt til at blive vurderet delvist uarbejdsdygtig, at man går hjem før tiden eller møder senere. Kommunen skal forinden have skønnet, at man kun kan klare arbejdet delvist. Der stilles ikke krav om forudgående fuldt fravær. Er man fraværende mindre end 4 timer om ugen, udbetales der ikke sygedagpenge. Der gælder særlige regler for fleksjobbere, se side 106.

Man er omfattet af reglerne vedr. revurdering, når man får nedsatte sygedagpenge, se side 56.

Der skal være enighed mellem kommunen, virksomheden og den sygemeldte om, at man kan vende gradvist tilbage. Vurderer kommunen imidlertid, at den sygemeldte kun er delvist uarbejdsdygtig, skal der dog træffes afgørelse om nedsatte sygedagpenge. Dette gælder også, selvom der ikke kan opnås enighed.

Man kan også få nedsatte sygedagpenge, når man er henvist af læge eller tandlæge til to eller flere behandlinger, der medfører delvist fravær fra arbejdet. Fraværet inkl. eventuel vente- og transporttid skal mindst være på 4 timer om ugen. Vedrørende delvis uarbejdsdygtighed for selvstændige, se side 60. Der gælder særlige regler for fleksjobbere, se side 106.

LEDIGE

Har man ret til a-dagpenge eller midlertidig arbejdsmarkedsydelse under de første 14 dages sygdom, kan man ikke få sygedagpenge. Man fortsætter således på disse ydelser i de første 14 dage af sygefraværet. Det er en betingelse, at man har meldt sig syg hos a-kassen på første sygedag.

Hvis man arbejder på nedsat tid, har man dog ikke ret til dagpenge under de første 14 dages sygdom, men får i stedet sygedagpenge fra kommunen fra første fraværsdag.

OPHOLD/BOPÆL

Man skal opholde sig i Danmark for at kunne få sygedagpenge. Der er dog undtagelser. Disse er beskrevet i afsnittet om Social sikring over landegrænser, se side 30.

Hvis hjemrejsen fra et ferieophold må udsættes af helbredsmæssige grunde, er der også mulighed for at få sygedagpenge, mens man opholder sig i udlandet. Dette kræver dog en lægeerklæring. Kontakt kommunen om de nærmere regler.

Man kan desuden få sygedagpenge under ophold i udlandet, når man i tilknytning til sygeperioden er på rekreationsophold med fast lægetilsyn. Opholdet skal inden afrejsen være anbefalet af lægen af helbredsmæssige grunde.

Der kan også ydes sygedagpenge under ophold i udlandet, hvis man er under sygebehandling, og Sundhedsstyrelsen eller en sygehusmyndighed har givet tilladelse til behandlingen.

BEREGNING

Sygedagpenge til lønmodtagere beregnes på grundlag af lønindtægten i de seneste 3 afsluttede kalendermåneder forud for første fraværsdag efter betaling af arbejdsmarkedsbidrag. Beregningen sker ud fra det ugentlige timetal.

Sygedagpengene kan dog ikke udgøre mere end 4.135 kr. pr. uge svarende til 111,76 kr. pr. time. Sygedagpengene er skattepligtige. Der skal dog ikke betales arbejdsmarkedsbidrag.

Ledige, der er medlem af en a-kasse, får udbetalt samme beløb i sygedagpenge, som man ville have fået i a-dagpenge, hvis man ikke var blevet syg. I de første 2 uger af sygefraværet modtager den ledige dog ikke sygedagpenge, men a-dagpenge eller midlertidig arbejdsmarkedsydelse, se side 52.

Der gælder særlige regler for lønmodtagere med fast arbejdsturnus og skiftehold. Kontakt kommunen herom.

Indtægten, som sygedagpengene beregnes ud fra, skal være skattepligtig i Danmark. Man har dog ret til sygedagpenge, hvis man efter EU-reglerne eller en international aftale om social sikring er omfattet af dansk lovgivning. Det gælder også, selvom indtægten ikke beskattes i Danmark.

Der gælder særlige regler for indtægter, der er skattepligtige på Færøerne eller Grønland. Kontakt kommunen herom.

Udbetaling ved sygdom

LØN UNDER SYGDOM

Er man dækket af en overenskomst, der giver ret til fuld løn under sygdom, udbetaler arbejdsgiveren den sædvanlige løn under sygefraværet. Arbejdsgiveren får således refusion fra kommunen, når man har været sygemeldt i 30 kalenderdage, se side 59.

UDBETALING VED DELVIST FRAVÆR

Bliver man delvist sygemeldt og er omfattet af en overenskomst med ret til løn under sygdom, så modtager man fortsat den fulde løn. Når man har været delvist sygemeldt i 30 kalenderdage, får arbejdsgiveren refunderet den udbetalte sygeløn (op til dagpenge-maks.) for de timer, man har været sygemeldt.

Lønmodtagere får ved delvist fravær udbetalt nedsatte sygedagpenge fra kommunen med samme beløb pr. fraværstime som ved fuldt fravær.

Kan arbejdsgiveren ikke tilbyde den delvist sygemeldte deltidsbeskæftigelse, beregnes sygedagpengene på samme måde, som hvis man var fuldt sygemeldt.

Det samme gælder, hvis man som ledig er delvist sygemeldt. Se side 52 vedr. udbetaling af sygedagpenge til ledige. I disse tilfælde beregnes sygedagpengene også, som om man var fuldt uarbejdsdygtig. Dette skyldes, at man ikke som delvist uarbejdsdygtig har ret til supplerende arbejdsledighedsdagpenge.

SYGEDAGPENGE

Får man ikke løn under sygdom, kan man i stedet få sygedagpenge fra arbejdsgiveren eller kommunen. Vedr. udbetaling til fleksjobbere ved sygdom, se side 106.

SYGEDAGPENGE FRA ARBEJDSGIVER

Man har ret til sygedagpenge fra arbejdsgiveren i 30 kalenderdage fra første fraværsdag i følgende tilfælde:

- Hvis man har været ansat uafbrudt hos arbejdsgiveren i de seneste 8 uger før fraværet og i denne periode har været beskæftiget hos arbejdsgiveren i mindst 74 timer
- Hvis man tidligere har været beskæftiget hos nuværende arbejdsgiver. Den samlede beskæftigelse skal mindst udgøre 74 timer inden for de seneste 8 uger. I disse tilfælde er det et krav, at man er i arbejde hos arbejdsgiveren på den dag, hvor man bliver syg. Det samme gælder, hvis man var på arbejde sidste arbejdsdag før første fraværsdag og skulle have arbejdet på den dag, hvor man blev syg.

Arbejdsgiverens pligt til at udbetale sygedagpenge ophører dog fra det tidspunkt i arbejdsgiverperioden, hvor ansættelsesforholdet er ophørt. Er ansættelsesforholdet aftalt at skulle ophøre ved lønmodtagerens sygdom, skal arbejdsgiveren dog inden for arbejdsgiverperioden udbetale sygedagpenge indtil det tidspunkt, hvor ansættelsesforholdet ophører af andre grunde.

FLEKSJOB

Er man i fleksjob, gælder der særlige regler, når man bliver syg, se side 106.

SYGEDAGPENGE FRA KOMMUNEN

Opfylder man ikke betingelserne for sygedagpenge fra arbejdsgiveren, kan man få sygedagpenge fra kommunen, hvis man:

- er i beskæftigelse og har været beskæftiget i mindst 240 timer inden for de seneste 6 afsluttede kalendermåneder forud for første fraværsdag. Man skal desuden i mindst 5 af disse måneder have været beskæftiget i mindst 40 timer i hver måned

- ville være berettiget til a-dagpenge eller
- er berettiget til midlertidig arbejdsmarkedsydelse eller
- er berettiget til a-dagpenge eller midlertidig arbejdsmarkedsydelse under de første 14 dages sygefravær, men retten til disse ydelser ophører inden udløbet af de 14 dage
- inden for den seneste måned har afsluttet erhvervsmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed
- er lønnet praktikelev
- pådrager sig en arbejdsskade, som er omfattet af lov om arbejdsskadesikring.

ANMODNING OM SYGEDAGPENGE (LØNMODTAGERE)

Hvis man har modtaget løn under sygefraværet, skal man anmode om sygedagpenge fra kommunen senest 8 dage efter underretningsbrevet fra NemRefusion er sendt. Anmeldelsen sker ud fra arbejdsgiverens sidste refusionsanmodning.

Man anmoder om sygedagpenge ved at udfylde blanketten, som man får sammen med underretningsbrevet fra NemRefusion.

Har man fået udbetalt sygedagpenge fra arbejdsgiveren i arbejdsgiverperioden eller en del af denne, skal man anmode om sygedagpenge senest 3 uger efter, udbetalingen fra arbejdsgiveren er ophørt. Man skal udfylde en blanket, der udleveres af kommunen.

LEDIGE

Er man ledig og dagpengeberettiget, skal a-kassen anmelde sygefraværet til opholdskommunen via NemRefusion på det tidspunkt, hvor man har fået udbetalt dagpenge under de første 14 dages sygefravær.

Man får herefter tilsendt et underretningsbrev og en blanket til brug for anmodning om sygedagpenge fra kommunen. Fristen for at anmode om sygedagpenge er 8 dage fra underretningsbrevet er sendt fra NemRefusion. Hvis man arbejder på nedsat tid og ikke har ret til dagpenge under sygdom, skal man anmode om sygedagpenge senest 3 uger efter første fraværsdag.

OPLYSNINGSSKEMA TIL KOMMUNEN

Når sygefraværet anmeldes, og man fortsat er sygemeldt, sender kommunen et oplysningsskema til den sygemeldte. Sker anmeldelsen via NemRefusion, sendes oplysningsskemaet fra NemRefusion til den sygemeldte umiddelbart efter anmeldelsen. Man skal svare på oplysningsskemaet senest 8 dage efter afsendelse af oplysningsskemaet, medmindre andet er aftalt med kommunen.

Hvis kommunen allerede i forbindelse med den tidlige anmodning om opfølgning har sendt et oplysningsskema til den sygemeldte, se side 64, skal der ikke udfyldes et nyt skema.

På oplysningsskemaet skal man blandt andet svare på spørgsmål om sygdommens karakter, og hvordan sygdommen påvirker mulighederne for at arbejde.

Skemaet skal sikre, at kommunen har et tilstrækkeligt grundlag til at foretage den fornødne visitation og opfølgning.

LÆGEATTEST TIL KOMMUNEN

Kommunen anmoder til brug for den første opfølgning om en lægeattest fra den sygemeldtes læge, hvis man ikke forventer at blive fuldt ud rask inden for 8 uger fra første fraværsdag. Se side 64.

Ophør og forlængelse af sygedagpengene

REVURDERINGSTIDSPUNKT

Udbetaling af sygedagpenge ophører efter udløbet af en kalendermåned, når der er udbetalt sygedagpenge, herunder nedsatte sygedagpenge eller løn under sygdom i mere end 22 uger i de 9 forudgående kalender måneder. Forinden skal kommunen have foretaget en revurdering af den sygemeldtes situation.

Ved beregning af sygeperioder medregnes de dage ikke, hvor der er udbetalt sygedagpenge eller løn:

- Fra arbejdsgiveren i de første 30 kalenderdage i fraværsperioden
- Fra kommunen i de første 30 kalenderdage i fraværsperioden og i de første 2 uger for selvstændige
- I anledning af graviditet, barsel eller adoption eller ved barns alvorlige sygdom.

Der gælder særlige regler for førtidspensionister og folkepensionister. Kontakt kommunen om de nærmere regler.

FORLÆNGELSE AF SYGEDAGPENGENE

Der er 7 muligheder for forlængelse af sygedagpengeperioden efter revurderingstidspunktet.

1. Hvis det på det foreliggende grundlag er overvejende sandsynligt, at man kan revalideres til beskæftigelse – dog ikke støttet beskæftigelse. Revalideringen skal føre til, at man kan vende tilbage til det ordinære arbejdsmarked. Ved revalidering forstås omskoling, optræning inden for ens arbejdsområde eller en boglig uddannelse. Forlængelsens varighed afhænger af, hvornår forrevalideringen ophører, og den egentlige revalidering starter. Se side 94 om overgangen til revalideringsydelse.
2. Hvis det er nødvendigt at gennemføre virksomhedspraktik eller andre afklarende indsatser for at klarlægge arbejdsevnen. Forlængelsen kan vare op til 69 uger.
3. Hvis man er under eller venter på lægebehandling og efter en lægelig vurdering vil kunne genoptage arbejdet inden for 134 uger regnet fra revurderingstidspunktet. Forlængelsen kan således vare op til 134 uger. Ventetid på behandling på sygehuse tæller ikke med i de 134 uger.
4. Hvis kommunen vurderer, at sagen skal behandles i rehabiliteringsteamet, for at kommunen hurtigst muligt kan træffe afgørelse om resurseforløb, fleksjob eller før-

tidspension. Sygedagpengeperioden forlænges indtil kommunen har truffet afgørelsen.

5. Hvis en læge vurderer, at man har en livstruende alvorlig lidelse. Forlængelsen har ingen tidsbegrænsning.
6. Hvis der er rejst sag om en arbejdsskadeerstatning efter lov om arbejdsskadesikring. Sygedagpengeperioden forlænges, indtil Arbejdsskadestyrelsen er nået frem til den første afgørelse om erhvervsevnetabserstatning.
7. Hvis kommunen har modtaget en ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag (se side 116). Sygedagpengeperioden forlænges, indtil kommunen har truffet afgørelsen.

Opfylder man ikke en af disse 7 forlængelsesregler ved revurderingen, har man i stedet ret til at få et jobafklaringsforløb med resurseforløbsydelse. Se side 70.

Hvis man har fået forlænget sygedagpengene og forlængelsen udløber, skal kommunen vurdere sagen på ny, hvis man fortsat ikke er raskmeldt. Man har således igen mulighed for at få forlænget sygedagpengeperioden, hvis man opfylder en af de øvrige forlængelsesregler.

Kan man ikke få sygedagpengene forlænget, overgår man til et jobafklaringsforløb, hvis man stadig er uarbejdsdygtig pga. sygdom. Man modtager også i disse situationer resurseforløbsydelse.

INDEN AFGØRELSEN

Kommunen skal senest to uger før sygedagpengene ophører tage stilling til, om der er brug for yderligere hjælp, der kan bringe den sygemeldte tilbage til arbejdsmarkedet. Inden sagen afgøres, skal man også have mulighed for både at se og kommentere sagens akter (partshøring).

OPHØR AF SYGEDAGPENGE FØR REVURDERINGSTIDSPUNKTET

Vedrørende ophør af sygedagpenge ved fuld eller delvis arbejdsdygtighed, se side 52.

Sygedagpengene ophører desuden, når helbredstilstanden er stationær, og kommunen efter en konkret individuel vurdering af arbejdsevnen ikke skønner, at man har ret til revalidering, resurseforløb, fleksjob eller førtidspension.

BORTFALD AF SYGEDAGPENGE

RETTE TIL SYGEDAGPENGE BORTFALDER:

- så længe den sygemeldte uden rimelig grund undlader at medvirke ved kommunens opfølgning, herunder indsatsen efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats
- så længe den sygemeldte uden rimelig grund undlader at medvirke til kommunens udarbejdelse af rehabiliteringsplanens forberedende del (se side 74) eller undlader at møde i rehabiliteringsteamet
- så længe den sygemeldte mod lægens opfordring afviser at lade sig indlægge på sygehus eller modtage den nødvendige lægebehandling. Dette gælder også, hvis den

sygemeldte mod lægens eller kommunens opfordring afviser at deltage i hensigtsmæssig optræning for at genvinde arbejdsevnen. I en forsøgsperiode fra 1. juli 2014 til 30. juni 2016 har den sygemeldte dog mulighed for at fravælge en behandling uden at miste retten til sygedagpenge.

Man har alene mulighed for at afvise lægebehandling i snæver forstand. Det vil sige behandlinger foretaget af en læge samt operationer og behandling med lægeordineret medicin. Man kan fx afvise at lade dig operere for diskusprolaps eller modtage behandling med antidepressiv medicin.

Man har således ikke mulighed for at afvise fx fysioterapi eller samtaler hos psykolog.

Hvis man afviser at modtage lægebehandling, skal kommunen indhente en vurdering fra regionens kliniske funktion af, om en anden behandling kan anbefales.

Anbefaler den kliniske funktion en anden behandling, som man ikke ønsker, kan man også afvise denne behandling.

Ønsker man ikke at medvirke til, at sagen forelægges for regionens kliniske funktion, bortfalder sygedagpengene, så længe man afviser at modtage behandlingen.

SKRIFTLIG ORIENTERING

Sygedagpengene kan dog kun bortfalde, hvis kommunen har givet den sygemeldte en skriftlig orientering om konsekvenserne af den manglende medvirken. Retten til sygedagpenge ophører dagen efter betingelserne for at modtage sygedagpenge ikke længere er opfyldt.

PARTSHØRING

Kommunen har i forbindelse med ophør af sygedagpenge pligt til at partshøre den sygemeldte. Man har således mulighed for at kontrollere om de oplysninger, kommunen har indhentet, er korrekte. Man kan her komme med egne oplysninger og udtale sig i sagen. Hvis kommunen ikke foretager partshøring, kan dette medføre at afgørelsen er ugyldig.

Kommunen fastsætter en frist for afgivelsen af udtalelsen.

SAMSPILLET MED FORSIKRINGSYDELSE OG PENSIONSORDNINGER (MODREGNING)

PENSIONSORDNINGER

Får man en udbetaling fra sin pensionsordning pga. tab af erhvervsevne/arbejdsevne eller fx alderspension, sker der ikke modregning i sygedagpengene.

REGRES

Hvis man er kommet til skade, og der er en ansvarlig skadevolder, kan kommunen rejse erstatningskrav mod skadevolder eller dennes forsikringssselskab (regres). Det kan fx dreje sig om en færdselsulykke. Formålet er, at kommunen får dækket udgifterne til sygedagpengene.

Hvis man modtager sygedagpenge fra kommunen som følge af en lidelse forvoldt af en ansvarlig skadevolder, kan kommunen gøre regreskrav gældende i det omfang, de erstatningsretlige betingelser er opfyldt.

Kommunen kan dog ikke gøre regres gældende over for arbejdsgiveren, hvis medarbejderen er sygemeldt pga. en arbejdsskade, som er pådraget hos pågældende arbejdsgiver.

Forsikrings-selskabet har pligt til inden 4 uger at orientere skadelidtes opholdskommune, når der udbetales erstatning som følge af en personskade.

Refusion til arbejdsgivere

Mange overenskomster giver lønmodtagere ret til løn under sygdom. Arbejdsgiveren har i disse tilfælde ret til refusion fra første fraværdsdag efter 30 kalenderdage. Arbejdsgiveren får udbetalt de sygedagpenge, som den ansatte ellers ville have ret til.

Udbetaler arbejdsgiveren løn under sygefraværet, skal fraværet anmeldes til lønmodtagerens opholdskommune senest 5 uger efter første fraværdsdag. Dette gælder de tilfælde, hvor fraværet strækker sig ud over arbejdsgiverperioden.

Hvis arbejdsgiveren udbetaler sygedagpenge under sygefraværet, skal fraværet anmeldes til lønmodtagerens opholdskommune senest 1 uge efter, udbetalingen fra arbejdsgiveren er ophørt. Det drejer sig om de tilfælde, hvor fraværet er ud over arbejdsgiverperioden.

Når arbejdsgiveren ikke udbetaler løn under sygefraværet eller har pligt til at udbetale sygedagpenge i arbejdsgiverperioden, skal sygefraværet anmeldes til lønmodtagerens opholdskommune senest 14 dage efter 1. fraværdsdag. Vedr. udbetaling til arbejdsgivere under jobafklaringsforløb, se side 71.

FRITAGELSE FOR UDBETALING AF SYGEDAGPENGE

Arbejdsgiveren kan fritages for at udbetale sygedagpenge i følgende tilfælde:

FORSIKRING FOR MINDRE ARBEJDSGIVERE

Mindre private arbejdsgivere, der i 2014 har haft en lønudgift, som ikke oversteg 7.236.250 kr., kan købe en forsikring. Denne giver ret til refusion af sygedagpenge fra 2. sygedag fra lønmodtagerens bopælskommune, hvis lønmodtageren opfylder beskæftigelseskravet. Arbejdsgiveren bliver udelukket for ordningen, hvis lønsummen i 2014 oversteg 8.931.600 kr.

Tilmeldingen skal ske til Statens Administration. Tilmeldingsblanketten fås i den kommune, hvor virksomheden ligger, eller på Statens Administrations hjemmeside www.statens-adm.dk.

AFTALE MELLEMLØNMODTAGER OG ARBEJDSGIVER (§ 56-AFTALE)

Er lønmodtagerens sygdomsrisiko væsentligt forøget pga. en langvarig eller kronisk lidelse, der skønnes at medføre mindst 10 fraværdsdage på et år, kan virksomheden og

lønmodtageren indgå en aftale. Aftalen skal godkendes af kommunen. Når lønmodtageren bliver syg pga. den sygdom, som aftalen omfatter, overtager kommunen dagpengeudbetalingen. Det er en betingelse, at man opfylder beskæftigelseskravet.

Får lønmodtageren løn under sygdom, refunderer kommunen derfor arbejdsgiveren for den udbetalte sygeløn – dog kun op til dagpengemaximum.

Aftalen gælder for 2 år. Aftalen kan ikke fornys, når lønmodtagerens fravær pga. af lidelsen i det seneste år ikke har medført mindst 10 fraværsdage. Kun hvis der er indtrådt væsentlige ændringer i lønmodtagerens erhvervs- eller helbredsmæssige forhold, kan 10-dagesreglen fraviges.

Sygedagpenge til selvstændige

Selvstændige erhvervsdrivende har ret til sygedagpenge efter 2 ugers sygdom. Sygedagpengene udbetales af kommunen. Der kan højst udbetales 4.135 kr. pr. uge svarende til 215.020 kr. pr. år.

BEREGNING AF SYGEDAGPENGE

Sygedagpenge til selvstændige beregnes på grundlag af arbejdsfortjenesten i virksomheden. Som beregningsgrundlag anvendes sidste årsopgørelse fra SKAT. Kan man ikke skaffe den fornødne dokumentation, har man ikke ret til sygedagpenge, medmindre der er tegnet frivillig forsikring.

BESKÆFTIGELSESKRAV

Det er en betingelse for retten til sygedagpenge, at man inden for de sidste 12 måneder har drevet selvstændig erhvervsvirksomhed i væsentligt omfang i mindst 6 måneder, heraf den seneste måned før fraværet. Der gælder særlige regler for selvstændige, der modtager tilskud i fleksjob, se side 110.

Der drives selvstændig erhvervsvirksomhed i væsentligt omfang, når den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid svarer til halvdelen af fuld overenskomstmæssig arbejdstid på 37 timer.

NEDSATTE SYGEDAGPENGE

Selvstændige kan modtage 75 pct. af satsen ved fuld uarbejdsdygtighed, hvis de genoptager arbejdet med op til 25 pct.

Hvis selvstændige arbejder mellem 26 pct. og 50 pct. af normal arbejdstid, kan de modtage 50 pct. af satsen ved fuld uarbejdsdygtighed.

Hvis de selvstændige arbejder over 50 pct., bortfalder retten til sygedagpenge.

Det er den selvstændiges læge, der skal dokumentere, i hvilket omfang den selvstændige kan arbejde.

ANMELDELSE

Den selvstændige skal anmelde sygefraværet digitalt via NemRefusion til kommunen senest 3 uger efter første fraværsdag. Har man sikret sig ret til sygedagpenge fra første eller tredje fraværsdag, skal man dog anmelde senest efter 1 uge.

Hvis den selvstændige har indgået en aftale om ret til sygedagpenge fra første sygedag pga. en langvarig eller kronisk lidelse, skal anmeldelsen ske senest 1 uge efter første fraværsdag.

FORSIKRING

Selvstændige kan købe en forsikring og dermed sikre sig sygedagpenge i de første 2 uger af en sygeperiode. Man kan vælge imellem at sikre sig sygedagpenge fra 3. fraværsdag (type 1-forsikring) eller fra 1. fraværsdag (type 2-forsikring). Der er mulighed for at tegne forsikring til fuld sats, der svarer til sygedagpengenes højeste beløb (maks. ydelse) eller til 2/3 af fuld sats (minimumsydelsen).

Når man har købt en forsikring, har man altid ret til minimumsydelse, også selv om man ikke kan dokumentere arbejdsfortjeneste. Derudover har man ret til et højere beløb, hvis en dokumenteret arbejdsfortjeneste berettiger til det, dog højst dagpengenes fulde beløb.

TILMELDING TIL FORSIKRING

Tilmeldingen skal ske til Statens Administration, der administrerer forsikringsordningen. Tilmeldingsblanket fås i opholdskommunen eller på Statens Administrations hjemmeside www.statens-adm.dk

Der er først ret til sygedagpenge 6 måneder efter, at Statens Administration har modtaget ansøgningsblanketten. Dog er der ingen ventetid, hvis man kommer til skade. Nyetablerede optages uden ventetid, hvis de tilmelder sig forsikringsordningen inden 3 måneder efter ophør af lønindtægt, og hvis den tidligere beskæftigelse, som lønmodtageren havde, giver ret til sygedagpenge.

AFTALE VED LANGVARIG ELLER KRONISK LIDELSE

Selvstændige, der ikke har tegnet en forsikring, kan ved aftale med kommunen få sygedagpenge fra kommunen i de første 2 uger af sygeperioden.

Aftalen kan indgås, når den selvstændiges fraværsrisiko er væsentligt forøget pga. en langvarig eller kronisk lidelse. Fraværet skal skønnes at være på mindst 10 fraværssdage inden for et år.

Aftalen gælder for 2 år ad gangen og vedrører kun fravær på grund af den lidelse, der er omfattet af aftalen.

Hvis den selvstændiges fravær pga. lidelsen i det seneste år ikke har medført mindst 10 fraværssdage, kan aftalen ikke fornyes. Med mindre der ved aftalens udløb er sket væ-

sentlige ændringer i den selvstændiges arbejdsmæssige eller helbredsmæssige forhold. Kontakt kommunen om de nærmere regler.

Vedr. aftale for lønmodtagere med langvarig eller kronisk lidelse - se side 59.

KLAGEMULIGHEDER

Opholdskommunen træffer afgørelse om retten til sygedagpenge. Kommunens afgørelse kan indbringes for Ankestyrelsen inden 4 uger efter, at man har modtaget afgørelsen. Klagen skal sendes til kommunen, der skal vurdere sagen igen, inden sagen sendes videre til Ankestyrelsen.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lov om sygedagpenge nr. 833 af 27. juni 2014.

Vejledning nr. 9455 af 30. juni 2014 om sygedagpengeperioden og forlængelse.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Yderligere oplysninger om dagpenge ved sygdom kan fås hos kommunen eller på Beskæftigelsesministeriets hjemmesider www.bm.dk og www.Cabiweb.dk.

Arbejdsfastholdelse

Hvert år er ca. 85.000 danskere sygemeldt fra deres arbejde i mere end 12 uger. Der er ca. 250.000 førtidspensionister i Danmark, som står uden for arbejdsmarkedet.

Som beskrevet i afsnittet om sygedagpenge på side 51 blev der 1. juli 2014 indført en ny sygedagpengemodel, der indebærer, at sygedagpengene stopper, når der er udbetalt sygedagpenge i mere end 22 uger i 9 forudgående kalendermåneder, medmindre man opfylder en af syv forlængelsesregler. Hvis man ikke opfylder forlængelsesreglerne, overgår man til jobafklaringsforløb, hvor man modtager resurseforløbsydelse. Der er således kommet en øget fokus på en hurtig indsats i forhold til sygemeldte.

Erfaringerne viser, at en koordineret indsats mellem den sygemeldtes arbejdsgiver, kommune, fagforening og forsikrings-/pensionselskab kan hjælpe den sygemeldte hurtigere tilbage til arbejdet.

I guiden "Hold nu fast! - en guide til at få sygemeldte tilbage i job", der er udgivet i samarbejde mellem Forsikring & Pension, LO, KL og DA kan man læse mere om disse muligheder. Pjecen kan hentes på hjemmesiden forebyggelse.dk.

SYGESAMTALER PÅ ARBEJDSPLADSEN

Hvis man er sygemeldt i længere tid, skal arbejdsgiveren senest 4 uger efter første fraværsdag indkalde til en samtale om, hvordan og hvornår man kan vende tilbage til arbejdspladsen. Giver sygdommen eller praktiske omstændigheder ikke mulighed for personligt fremmøde, skal samtalen så vidt muligt foregå telefonisk.

Arbejdsgiveren har ikke pligt til at indkalde til samtale, hvis man er i opsagt stilling, og man fratræder inden 8 uger efter den første sygedag.

Medvirker man ikke til samtalen, har det ikke konsekvenser for sygedagpengene.

MULIGHEDSERKLÆRING

Arbejdsgiveren kan når som helst i sygefraværperioden bede om en mulighedserklæring, og man har pligt til at medvirke ved udarbejdelsen.

Mulighedserklæringen er en lægeerklæring. Formålet er at afdække, hvilke arbejdsopgaver man eventuelt kan udføre på trods af sygdommen.

Arbejdsgiveren kan fastsætte en rimelig frist for, hvornår lægeerklæringen skal være modtaget. Afleveres erklæringen ikke inden for tidsfristen, bortfalder retten til sygedagpenge fra og med den dag, hvor arbejdsgiveren skulle have haft erklæringen og til og med den dag, hvor arbejdsgiveren modtager denne. Dette gælder dog ikke, hvis der er en rimelig grund til, at lægeerklæringen ikke er afleveret inden for fristen.

Erklæringen består af to dele. Første del skal man udarbejde sammen med arbejdsgiveren. Så vidt muligt ved personligt møde og skal beskrive:

1. Funktionsnedsættelsen – hvilke funktioner er påvirket af sygdommen?
2. Hvilke arbejdsmæssige begrænsninger medfører funktionsnedsættelsen?
3. Forslag til løsninger – hvordan kan fx arbejdsfunktioner eller arbejdstid ændres, så man bliver i stand til at vende tilbage til arbejdet helt eller delvist.

Anden del skal udfyldes af lægen, som vurderer, om aftalen mellem medarbejder og arbejdsgiver er forenelig med sygdommen.

Mulighedserklæringen kan for eksempel benyttes i følgende situationer:

- Længerevarende sygefravær på grund af hospitalsindlæggelse
- Længerevarende sygefravær pga. fysiske eller psykiske problemer
- Fravær i forbindelse med graviditet
- Hyppigt sygefravær med uklar årsag
- Fortsat sygefravær efter tidligere mulighedserklæringer.

Mulighedserklæringens lægelige del skal betales af arbejdsgiveren.

Arbejdsgiveren kan ligeledes kræve dokumentation for, at fraværet skyldes sygdom – en såkaldt friattest.

NY MULIGHED FOR TIDLIG INDSATS (FAST TRACK)

Fra 1. januar 2015 er der desuden indført en mulighed for, at jobcenteret kan sætte en ekstraordinært tidlig indsats i gang ved sygemeldinger, som forventes at vare over otte uger regnet fra første fraværsdag.

I disse tilfælde kan en arbejdsgiver via NemRefusion inden for de første 5 uger af fraværet anmode jobcenteret om, at der sker en tidlig opfølgning. Arbejdsgiveren kan vælge at oplyse kommunen om sygdommens betydning for mulighederne for at arbejde.

Den sygemeldte får herefter et underretningsbrev fra NemRefusion, hvor man orienteres om arbejdsgiverens henvendelse. Man har mulighed for at modsætte sig, at der sker en ekstraordinær tidlig indsats. Opfølgningen sker herefter efter de almindelige opfølgningsregler. Se side 65.

Den sygemeldte kan også selv anmode om en tidlig opfølgning. Første samtale i jobcentret skal som udgangspunkt afholdes senest to uger efter anmodningen om tidlig opfølgning.

Kommunen sender altid en lægeerklæring, der skal bruges til første opfølgningssamtale.

NY VISITATIONSMODEL

Fra den 1. januar 2015 skal kommunens resurser i højere grad bruges på sygemeldte, der risikerer lange sygdomsforløb. De sygemeldte visiteres således i 3 kategorier.

KATEGORI 1**VISITATIONEN SKER PÅ BAGGRUND AF OPLYSNINGSSKEMAET.**

Fuld raskmelding forventes inden for 8 uger regnet fra første fraværsdag. Her er der således en klar formodning om, at den sygemeldte er fuldt raskmeldt inden for to måneder fra første fraværsdag.

- Kommunen fastlægger selv i disse tilfælde, hvornår og hvordan indholdet skal være af samtaler
- Der gælder særlige regler for ledige medlemmer af a-kasser. Kontakt kommunen/a-kassen om de nærmere regler.

KATEGORI 2**VISITATIONEN SKER PÅ BAGGRUND AF FØRSTE OPFØLGNINGSAMTALE I JOBCENTERET.**

Her forventes fuld raskmelding senere end 8 uger regnet fra første fraværsdag. Der er et klart og forudsigeligt behandlingsforløb.

- Første opfølgningssamtale i jobcenteret sker senest efter otte ugers sygdom.
- Kommunen anmoder til brug for den første opfølgning om en lægeattest fra egen læge.
- Opfølgning sker herefter hver 4. uge ved personligt fremmøde.
- Indsatsen skal relatere sig til arbejdspladsen, som man er sygemeldt fra.

Opfølgning foregår derfor ud fra en såkaldt "Trappemodel TTA", som skal sikre, at man hurtigst muligt kommer tilbage i job eller bliver raskmeldt.

Jobcentret og den sygemeldte skal ved opfølgningen indgå den højst mulige aftale på trappen. Aftalen skal justeres løbende og være tilgængelig på 'Min side' på jobnet.dk.

Hvis man har en arbejdsgiver:

- Trin 1: Aftale om gradvis tilbagevenden til arbejdet
- Trin 2: Aftale om gradvis tilbagevenden til arbejdet efter opstartsperiode med virksomhedspraktik på egen arbejdsplads
- Trin 3: Aftale om virksomhedspraktik på egen arbejdsplads
- Trin 4: Aftale om mentorstøtte, hjælpemidler.

For ledige:

- Trin 1: Aftale om start af job eller ansættelse med løntilskud
- Trin 2: Aftale om virksomhedspraktik
- Trin 3: Aftale om at et af de øvrige trin iværksættes med mentorstøtte, hjælpemidler eller anden form for støtte.

Kommunen kan som supplement give tilbud om vejledning eller opkvalificering.

Man har desuden ret til et kursus i mestring af følger af sygdom, for at man kan fastholde et arbejde.

KATEGORI 3

VISITATIONEN SKER PÅ BAGGRUND AF FØRSTE OPFØLGNINGSSAMTALE I JOBCENTERET.

Fuld raskmelding forventes senere end 8 uger regnet fra første fraværsdag. I disse tilfælde er der ikke en klar forventet dato for, hvornår man kan forventes rask. Der er tale om en diffus uafklaret sygdom, og/eller man har andre udfordringer udover sygdommen. Det kan fx dreje sig om sociale udfordringer, der hindrer en tilbagevenden til arbejdet. I disse tilfælde vurderes det, at der er behov for at iværksætte en tværfaglig indsats.

- Første opfølgningssamtale i jobcenteret sker senest efter 8 ugers sygdom
- Kommunen anmoder til brug for den første opfølgning om en lægeattest fra egen læge
- Inden indsatsen sættes i gang, skal sagen forelægges for rehabiliteringsteamet. Kommunen udarbejder i samarbejde med den sygemeldte rehabiliteringsplanens forberedende del (se side 74), som bruges ved behandling af sagen i rehabiliteringsteamet. Rehabiliteringsteamet skal behandle sagen inden 4 uger fra visitationen
- Man skal have en koordinerende sagsbehandler. Denne skal sammen med den sygemeldte udarbejde rehabiliteringsplanens indsatsdel (se side 76), hjælpe til med at indsatsen sættes i gang, justeres og følges
- Opfølgningen sker hver fjerde uge ved personligt fremøde.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 833 af 27. juni 2014 - Sygedagpengeloven.

Resurse- og jobafklaringsforløb

Som følge af reformerne på sygedagpenge-, fleksjob- og førtidspensionsområdet, er der blevet indført nye regler, som skal sikre, at man har et forsørgelsesgrundlag, når man er uarbejdsdygtig på grund af sygdom, men ikke længere er berettiget til nogen anden offentlig forsørgelsesydelse. Ydelsen skal således følge den periode, man er uarbejdsdygtig, og ikke stoppe på en bestemt dato.

Resurseforløb og jobafklaringsforløb er individuelt tilpassede, tværfaglige og helhedsorienterede indsatser, som igangsættes med henblik på, at man kan udvikle sin arbejdsevne og hurtigst muligt vende tilbage til beskæftigelse eller uddannelse.

Resurseforløb, side 67

Jobafklaringsforløb, side 70

Rehabiliteringsteam, side 73

Rehabiliteringsplan, side 74

Resurseforløb

Er indført som led i pensions- og fleksjobreformen i 2013.

MÅLGRUPPE

Man skal have komplekse problemer udover ledighed for at blive tilbudt et resurseforløb. Det skal således være overvejende sandsynligt, at man uden en særlig indsats vil ende på førtidspension.

BETINGELSER

- Man skal have modtaget længerevarende offentlig forsørgelse
- Man skal have deltaget i tilbud i henhold til lov om en aktiv beskæftigelsesindsats uden at have øget tilknytningen til arbejdsmarkedet eller
- Kommunen vurderer, at der er behov for en længerevarende indsats, før der kan fastsættes et konkret beskæftigelsesmål.

Man kan således først visiteres til et resurseforløb, når alle muligheder i beskæftigelseslovgivningen er udtømte.

UNDER 40 ÅR

Resurseforløbet skal have en varighed fra 1 til 5 år. Det afgørende er, at forløbet i form, indhold og varighed tilpasses den enkeltes behov. Forløbet skal sikre en samtidig udvikling og afklaring af arbejdsevnen gennem en tværfaglig og sammenhængende indsats. Indsatsen kan indeholde tilbud inden for beskæftigelses-, uddannelses-, sundheds- og socialområdet. Formålet er, at man efterfølgende får fodfæste på arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet. Man kan tilbydes flere på hinanden følgende resurseforløb, når man er under 40 år, og det vurderes, at der er behov for en mere langvarig hjælp.

FYLDT 40 ÅR

Når man er over 40 år, skal man som udgangspunkt også have ét resurseforløb, inden man kan tilkendes førtidspension.

UNDTAGET FRA RESURSEFORLØB

Er det som følge af svær sygdom eller på grund af betydelig funktionsnedsættelse åbenlyst formålsløst at udvikle arbejdsevnen i et resurseforløb, skal man ikke deltage i et resurseforløb.

TILBUD

Tilbuddene i et resurseforløb kan eksempelvis være mentorstøtte, hjælpemidler, brobygning til uddannelse, misbrugsbehandling, støtte fra psykolog/coach, motion, hjælp til boligproblemer eller anden støtte. Støtten skal vurderes nødvendig, for at man kan komme tættere på arbejdsmarkedet.

ØKONOMI

Når man deltager i et resurseforløb, modtager man resurseforløbsydelse. Ydelsen svarer som udgangspunkt til den hidtidige ydelse.

- Hvis man modtog ledighedsydelse forud for resurseforløbet, udgør ydelsen et månedligt beløb svarende til den hidtidige ydelse.
- Hvis man modtog førtidspension forud for resurseforløbet, modtager man fortsat førtidspension under resurseforløbet.

Der fastsættes en minimumsydelse på 60 pct. af højeste dagpengesats, svarende til kontanthjælpssatsen for voksne på 10.849 kr. om måneden.

Minimumsydelsen gælder ikke for hjemmeboende under 25 år. De vil stadig få kontanthjælpssatsen for unge hjemmeboende, svarende til 3.374 kr. om måneden.

Forsørgere får kontanthjælpssatsen for forsørgere, svarende til 14.416 kr. om måneden.

Hvis man er under 25 år og betaler bidrag til et barn, kan man være berettiget til et tillæg, der svarer til det fastsatte bidrag.

Der indbetales ATP-bidrag af resurseforløbsydelsen, svarende til det ATP-bidrag, der indbetales af kontanthjælp (270 kr. om måneden i 2015). 2/3 af bidraget betales af staten, og 1/3 af bidraget betales af ydelsesmodtageren.

Man bevarer retten til resurseforløbsydelse under sygdom, barsel og ferie. Det samme gælder, hvis man flytter til en anden kommune.

FORMUE

Resurseforløbsydelsen er ikke afhængig af egen formue eller ægtefælles indkomst.

INDTÆGTER

Som hovedregel skal indtægter fratrækkes krone for krone i resurseforløbsydelsen.

For lønindtægter, der stammer fra arbejde på det ordinære arbejdsmarked, herunder udbetalinger fra Lønmodtagernes Garantifond i forbindelse med arbejdsgiveres konkurs m.v., er der dog gunstigere modregningsregler.

Resurseforløbsydelsen nedsættes i disse tilfælde med 30 pct. af lønnen inklusive pension op til en løn på 13.648 kr. og derefter med 55 pct. af lønnen. Lønindtægter trækkes først fra, efter indtægten er reduceret med udgiften til arbejdsmarkedsbidrag, ATP-bidrag og eventuelle kollektive pensionsbidrag.

Hvis man har indtægter fra deltagelse i beskæftigelsesfremmende tilbud gennem kommunen, ses der ved beregningen af resurseforløbsydelsen bort fra 15,73 kr. pr. udført arbejdstime for maksimalt 160 timer pr. måned.

SAMSPILLET MED FORSIKRINGS- OG PENSIONSORDNINGER

Får man en invalidepension/udbetaling ved tab af erhvervsevne fra pensions- eller forsikringselskab udbetalt som et engangsbeløb, vil det være at regne som formue og har dermed ingen betydning for udbetalingen af resurseforløbsydelsen.

Hvis man derimod får udbetalingen som en løbende ydelse, skal denne regnes for indtægt og modregnes krone for krone i den månedlige beregning af resurseforløbsydelsen.

Får man erstatning efter lov om arbejdsskadesikring, bliver denne ikke modregnet i resurseforløbsydelsen, uanset om der er tale om en løbende ydelse eller et engangsbeløb.

Hvis man får udbetaling for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven, vil udbetalingen være at regne for indtægt og blive modregnet krone for krone i den månedlige beregning af resurseforløbsydelsen.

MENTOR

I alle sager om resurseforløb skal man i rehabiliteringsteamet løbende drøfte, hvorvidt og i hvilket omfang det er nødvendigt med mentorstøtte for at sikre, at indsatsen gennemføres.

OPFØLGNING

Kommunen skal følge op på resurseforløbet mindst 6 gange om året, og opfølgningen skal som udgangspunkt ske personligt. Formålet er at sikre, at den indsats, der er igangsat, går efter planen, og at planen justeres, hvis der er behov for det. Der skal også ved opfølgningssamtalerne tages stilling til nødvendigheden af mentorstøtte. Der skal, inden resurseforløbet ophører, tages stilling til, hvilke indsatser der skal iværksættes fremadrettet.

Jobafklaringsforløb

Der blev den 1. juli 2014 indført nye regler om jobafklaringsforløb. Reglerne blev indført som led i sygedagpengereformen.

Det betyder, at udbetalingen af sygedagpenge ophører efter udløbet af en kalendermåned, når der er udbetalt sygedagpenge, herunder nedsatte dagpenge eller løn under sygdom, i mere end 22 uger i de forudgående 9 kalendermåneder. Der er 7 forlængelsesmuligheder for sygedagpengene, se side 56.

BETINGELSER

Hvis man ikke er omfattet af en af de 7 forlængelsesregler ved revurderingen, og man fortsat er uarbejdsdygtighed på grund af sygdom, har man ret til at få et jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse.

Det samme gælder, hvis man tidligere har fået sygedagpengene forlænget, og man ikke mere opfylder betingelserne for en ny forlængelse.

Hvis man bliver raskmeldt efter en sygeperiode, men på ny bliver sygemeldt, kan man få jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse, selvom man er omfattet af tidsbegrænsningen, se side 56. Det er dog en betingelse, at man opfylder beskæftigelseskravet. Der er dog visse undtagelser. Kontakt kommunen om de nærmere regler.

Man kan læse mere om sygedagpengereformen i afsnittet om sygedagpenge på side 51.

TILBUD

Et jobafklaringsforløb kan bestå af følgende tilbud:

- Vejledning og opkvalificering
- Virksomhedspraktik
- Ansættelse med løntilskud
- Mentor.

Man kan desuden få tilbud efter anden lovgivning, herunder efter sundhedsloven og serviceloven, hvis disse skønnes at kunne forbedre ens arbejdsevne. Andre indsatser, som kan bidrage til at stabilisere eller forbedre arbejdsevnen, kan også iværksættes efter en konkret vurdering.

Hvis man er i et ansættelsesforhold, tilrettelægges indsatsen med fokus på hurtigst mulig tilbagevenden til jobbet, og arbejdsgiveren skal inddrages i forløbet.

Kommunen skal sikre, at sagen behandles i rehabiliteringsteamet senest 4 uger efter overgangen til jobafklaringsforløb.

ØKONOMI

Når man deltager i et jobafklaringsforløb, modtager man resurseforløbsydelse på kon-tanthjælpsniveau.

- Der er fastsat en minimumsydelse på 60 pct. af højeste dagpengesats, svarende til kontanthjælps­satsen for voksne på 10.849 kr. om måneden.
- Minimumsydelsen gælder ikke for hjemmeboende under 25 år. De vil få kontanthjælps­satsen for unge hjemmeboende, svarende til 3.374 kr. om måneden.
- Forsørgere får kontanthjælps­satsen for forsørgere, svarende til 14.416 kr. om måneden.
- Hvis man er under 25 år og betaler bidrag til et barn, kan man være berettiget til et tillæg, der svarer til det fastsatte bidrag.

Der indbetales ATP-bidrag af resurseforløbsydelsen, svarende til det ATP-bidrag, der indbetales af kontanthjælp (270 kr. om måneden i 2015). 2/3 af bidraget betales af staten, og 1/3 af bidraget betales af ydelsesmodtageren.

Man bevarer retten til resurseforløbsydelse under sygdom, barsel og ferie. Det samme gælder, hvis man flytter til en anden kommune.

SELVSTÆNDIGE

Resurseforløbsydelse til personer, som driver selvstændig virksomhed samtidig med deltagelsen i et jobafklaringsforløb, udbetales med:

- 1) 75 pct., hvis den selvstændige erhvervsdrivende ved påbegyndelsen af eller under jobafklaringsforløbet højst kan udføre 1/4 af sit normale arbejde eller
- 2) 50 pct., hvis den selvstændigt erhvervsdrivende ved påbegyndelsen af eller under jobafklaringsforløbet højst kan udføre halvdelen af sit normale arbejde.

Det svarer til de principper, der gælder ved udbetaling af sygedagpenge til delvist uarbejdsdygtige selvstændige.

Da selvstændige, som arbejder mere end halvdelen af deres normale arbejdstid, ikke har ret til sygedagpenge, vil selvstændige i disse tilfælde heller ikke kunne modtage resurseforløbsydelse.

REFUSION TIL ARBEJDSGIVERE

Hvis man er ansat hos en arbejdsgiver på tidspunktet for overgangen til et jobafklaringsforløb, vil arbejdsgiveren modtage et tilskud svarende til den ydelse, som man er berettiget til under jobafklaringsforløbet. Arbejdsgiveren modtager tilskuddet, så længe ansættelsesforholdet fortsætter, og man er i jobafklaringsforløb.

Det beløb, arbejdsgiveren kan få i refusion, afhænger således af, hvor meget den sygemeldte kan få i resurseforløbsydelse uden eventuelt fradrag i resurseforløbsydelsen. Det er derfor uden betydning for størrelsen af arbejdsgiverens refusion, at den sygemeldte har indtægter, der medfører fradrag i resurseforløbsydelsen.

FORMUE

Resurseforløbsydelsen er ikke afhængig af egen formue eller ægtefælles indkomst.

INDTÆGTER

Som hovedregel skal indtægter fratrækkes krone for krone i resurseforløbsydelsen.

Hvis man modtager løn under sygdom, eller hvis man er ansat i fleksjob og modtager løn suppleret med fleksløntilskud, sker der modregning.

Har man derimod andre indtægter fra arbejdsgiveren eller fra Lønmodtagernes Dyrtidsfond, er der gunstigere modregningsregler. Resurseforløbsydelsen nedsættes i disse tilfælde med 30 pct. af lønnen inklusive pension op til en løn på 13.648 kr. og derefter med 55 pct. af lønnen. Lønindtægter trækkes først fra, efter indtægten er reduceret med udgiften til arbejdsmarkedsbidrag, ATP-bidrag og eventuelle kollektive pensionsbidrag.

For fleksjobbere, som ikke modtager løn under sygdom, sker der ikke modregning i det fleksløntilskud, der udbetales som supplement til resurseforløbsydelsen.

For selvstændige, der modtager tilskud fra kommunen på grund af nedsat erhvervssevne, sker der ikke modregning i resurseforløbsydelsen.

For selvstændige, der modtager nedsat resurseforløbsydelse som følge af delvis uarbejdsdygtighed, sker der ikke fradrag i resurseforløbsydelsen for overskud af den selvstændige virksomhed.

Hvis man har indtægter fra deltagelse i beskæftigelsesfremmende tilbud gennem kommunen, ses der ved beregningen af resurseforløbsydelsen bort fra 15,73 kr. pr. udført arbejdstime for maksimalt 160 timer pr. måned.

SAMSPILLET MED FORSIKRINGS - OG PENSIONSORDNINGER

Får man en invalidepension/udbetaling ved tab af erhvervssevne fra pensions- eller forsikringselskab udbetalt som et engangsbeløb, vil det være at regne som formue og har dermed ingen betydning for udbetalingen af resurseforløbsydelsen.

Hvis man derimod får udbetalingen som en løbende ydelse, skal denne regnes for indtægt og modregnes krone for krone i den månedlige beregning af resurseforløbsydelsen.

I de tilfælde, hvor udbetalingen ved tab af erhvervssevne fra pensionsordningen ikke sker til den syge, men derimod til arbejdsgiveren, påvirkes arbejdsgiverens refusion under jobafklaringsforløbet ikke.

Får man erstatning efter lov om arbejdsskadesikring, bliver denne ikke modregnet i resurseforløbsydelsen, uanset om der er tale om en løbende ydelse eller et engangsbeløb.

Hvis man får udbetaling for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven, vil udbetalingen være at regne for indtægt og blive modregnet krone for krone i den månedlige beregning af resurseforløbsydelsen.

VARIGHED

Jobafklaringsforløbet skal være så kort som muligt og kan højst bevilges for 2 år af gangen. Inden ophør af et jobafklaringsforløb, skal kommunen foretage en vurdering af arbejdsevnen, herunder hvorvidt man er i stand til at vende tilbage til beskæftigelse. Hvis det ikke er tilfældet, skal kommunen vurdere, om man skal have et nyt jobafklaringsforløb, eller om man er i målgruppen for resurseforløb, fleksjob eller førtidspension. I disse tilfælde skal sagen igen forelægges for rehabiliteringsteamet, som afgiver indstilling til kommunen i sagen. Kommunen træffer herefter afgørelse i sagen.

Hvis man 3 1/2 år efter ophør af sygedagpengene stadig er uarbejdsdygtig på grund af sygdom, skal kommunen iværksætte et intensiveret kontaktføreløb, for at man kan vende tilbage til arbejdsmarkedet. Der skal således afholdes mindst 6 individuelle samtaler inden for 6 kalendermåneder. Man skal endvidere have en samtale med sundhedskoordinatoren fra regionens kliniske funktion om mulighederne for at udvikle sin arbejdsevne.

OPFØLGNING

Man får en gennemgående og koordinerende sagsbehandler under jobafklaringsforløbet. Der skal afholdes 6 samtaler om året, og disse skal som udgangspunkt ske ved personligt fremmøde. Formålet er at sikre, at planen følges, ligesom der løbende skal ske en vurdering af mulighederne for at vende tilbage til beskæftigelse eller uddannelse.

Rehabiliteringsteam

Alle kommuner skal have et rehabiliteringsteam, som skal sikre en tværfaglig koordinering og en helhedsorienteret indsats i komplicerede sager på tværs af forvaltninger og myndigheder og med fokus på beskæftigelse og uddannelse.

SAMMENSÆTNING

Teamet har en tværfaglig sammensætning med repræsentanter fra relevante områder, herunder:

- beskæftigelsesområdet
- sundhedsområdet
- socialområdet, herunder socialpsykiatriområdet
- undervisningsområdet i sager vedr. personer under 30 år uden uddannelse og i øvrige sager efter behov
- sundhedskoordinator med forankring i regionen.

Man deltager selv sammen med sin sagsbehandler ved møder i teamet, når ens sag behandles.

TEAMETS INDSTILLING

Rehabiliteringsteamet skal behandle sager med henblik på en vurdering af, om man skal tilbydes/bevilges:

- resurseforløb, se side 67

- fleksjob eller støtte i form af tilskud til selvstændige erhvervsdrivende, se side 101
- førtidspension, se side 114.

I sager, hvor man er overgået til et jobafklaringsforløb og i sygedagpengesager, der er visiteret til kategori 3, se side 66, skal sagen forelægges rehabiliteringsteamet, som vurderer, hvilken indsats der skal indgå. Sager, hvor man inden overgangen til jobafklaringsforløbet har fået en tværfaglig og helhedsorienteret indsats, er dog undtaget.

I sager, om hvorvidt man skal tilbydes et nyt jobafklaringsforløb efter det første ophører, forelægges sagen for rehabiliteringsteamet, som afgiver indstilling.

På baggrund af rehabiliteringsplanens forberedende del, se nedenfor, forbereder rehabiliteringsteamets medlemmer sig til et møde i teamet.

Rehabiliteringsteamet indstiller til kommunen, om man skal have et resurseforløb, fleksjob, tilskud til selvstændige erhvervsdrivende, førtidspension eller et nyt jobafklaringsforløb.

Teamet indstiller endvidere til indsatsen i jobafklaringsforløb og i sygedagpengesager, der er visiteret til kategori 3.

Kommunen skal kunne træffe afgørelse i sagen på baggrund af teamets indstilling og oplysningerne i rehabiliteringsplanens forberedende del. Kommunen skal ligeledes kunne udarbejde rehabiliteringsplanens indsatsdel på baggrund af teamets indstilling. Teamet skal derfor give en fyldestgørende begrundelse for indstillingen og konkrete forslag til tilbud/indsatser under forløbet.

Rehabiliteringsplan

En rehabiliteringsplan består af en forberedende del og en indsatsdel.

Den forberedende del skal udarbejdes for alle, der skal have deres sag behandlet i et rehabiliteringsteam. Indsatsdelen skal kun udarbejdes, hvis man er visiteret til et resurseforløb og i sygedagpengesager, der er visiteret til kategori 3.

REHABILITERINGSPLANENS FORBEREDENDE DEL

Kommunen skal udarbejde den forberedende del af rehabiliteringsplanen i samarbejde med borgeren. Der skal tages udgangspunkt i beskæftigelses- og uddannelsesmål samt resurser og den samlede situation.

Beskrivelsen og dokumentationen i den forberedende del skal indgå i grundlaget for:

- rehabiliteringsteamets indstilling om jobafklaringsforløb, resurseforløb, fleksjob, tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende, førtidspension eller indstilling til anden beskæftigelsesrettet indsats og for kommunens afgørelse i disse sager
- kommunens vurdering af, om man skal tilbydes revalidering (sager om revalidering skal ikke forelægges for rehabiliteringsteamet).

REHABILITERINGSPLANENS FORBEREDENDE DEL – KOMMUNENS OG BORGERENS FORBEREDELSE AF SAGEN

Forud for mødet i rehabiliteringsteamet skal man sammen med sagsbehandleren i kommunen udarbejde rehabiliteringsplanens forberedende del. Der tages udgangspunkt i de oplysninger, som allerede foreligger i sagen, og i egen vurdering af situationen. Den forberedende del skal udarbejdes, således at sagen er fuldt ud oplyst, inden temaets behandling.

Den forberedende del skal indeholde oplysninger om:

- erfaringer og resurser i forhold til job og uddannelse, herunder cv
- personlige resurser, herunder familie, netværk m.v.
- beskæftigelsesmæssige og sociale udfordringer i forhold til at komme i job eller uddannelse
- fremtidige ønsker til job og uddannelse
- helbredssituation, herunder oplysninger om igangværende undersøgelse eller behandling samt alle relevante helbredsmæssige oplysninger med dokumentation i form af lægeattester m.v., som allerede foreligger hos kommunen,
- vurdering af helbredets betydning for job- og uddannelsesmuligheder
- oplysninger om hidtidig forsøgelse.

Rehabiliteringsplanen skal endvidere indeholde oplysninger om, hvilken indsats man har modtaget fra kommunen i forhold til beskæftigelse.

Den hidtidige sociale indsats, som både man selv og familien har modtaget, skal også beskrives. Der skal således være en beskrivelse af indholdet, formålet og varigheden af den ydede hjælp.

De erfaringer, som man selv og kommunen har haft med forskellige former for indsatser, skal også beskrives. Herudover skal der være en beskrivelse af både ens egen og kommunens opfattelse af, hvorfor den hidtidige indsats ikke har kunnet bringe en i arbejde eller uddannelse.

Rehabiliteringsplanens forberedende del skal alene være beskrivende og dokumenterende og uden vurdering af og indstilling om, hvad der fremover skal ske i den konkrete sag.

- DEN PRAKTISERENDE LÆGES VURDERING

Kommunen skal, som en del af rehabiliteringsplanens forberedende del, indhente den praktiserende læges vurdering af ens helbred i forhold til at kunne arbejde.

Undtagelser fra kravet om at indhente nye lægelige akter:

- I sager om jobafklaringsforløb og sygedagpengesager, der er visiteret til kategori 3, indhenter kommunen kun nye lægelige akter, hvis der er tale om væsentlige ændringer i de helbredsmæssige forhold, som har betydning for arbejdsevnen.

- I sager, hvor man selv søger om førtidspension, indhentes der ikke nye lægelige oplysninger, idet disse sager behandles på det foreliggende grundlag, se side 116. (Gælder ikke i sager om seniorførtidspension).

Lægens vurdering skal foretages på baggrund af en konsultation og indeholde følgende:

- Oplysninger om relevante helbredsforhold, der har betydning for vurderingen af, hvordan man kan hjælpes i job eller uddannelse eller bevare beskæftigelsen i sin selvstændige virksomhed
- Hvilke særlige hensyn der skal tages, herunder hvilke særlige hensyn der på grund af helbredsforholdene vil være nødvendige i det videre forløb
- Lægens kommentarer til borgerens eget perspektiv på helbred og arbejde
- Andre forhold der kan have betydning for arbejde eller uddannelse, herunder sociale forhold, misbrug m.v., eller andre supplerende oplysninger, der bidrager til at belyse sagen yderligere.

Kommunen skal indhente lægens vurdering på en lægeattest.

REHABILITERINGSPLANENS INDSATSDDEL

Hvis man skal have et resurse- eller jobafklaringsforløb, skal rehabiliteringsplanens indsatsdel udarbejdes. I sager om sygedagpenge, der er visiteret til kategori 3, skal indsatsdelen tillige udarbejdes.

Rehabiliteringsplanen skal indeholde en fastsættelse af:

- konkrete mål om job eller uddannelse. Hvis det ikke er muligt, skal der fastsættes et overordnet mål, fx inden for hvilken branche eller jobfunktion, det vurderes, man vil kunne komme i job eller uddannelse
- hvilke delmål inden for de beskæftigelsesmæssige, sundhedsmæssige, uddannelsesmæssige og sociale områder, der skal føre til det overordnede beskæftigelsesmål, herunder en begrundelse for disse delmål
- konkrete tilbud eller andre aktiviteter m.v., der skal indgå i resurse- eller jobafklaringsforløbet, og i sygedagpengesager, der er visiteret til kategori 3, herunder en beskrivelse af målet med indsatsen på kort sigt
- hvis ikke det vurderes, at indsatserne i ressource- eller jobafklaringsforløbet kan iværksættes parallelt, skal dette fremgå, ligesom det kan angives, i hvilken rækkefølge indsatserne mest hensigtsmæssigt tilrettelægges
- den løbende opfølgning i resurseforløbet, herunder behovet for tilbud om mentor og en beskrivelse af mentorens rolle og opgaver
- hvorvidt rehabiliteringsteamet ønsker at se sagen igen.

Tilbud og aktiviteter m.v. samt opfølgning skal fastlægges i rehabiliteringsplanens indsatsdel for en periode på 6 måneder ad gangen.

INDSTILLING OM FLEKSJOB, TILSKUD TIL SELVSTÆNDIG VIRKSOMHED OG FØRTIDSPENSION

I afsnittet om fleksjob på side 101 og afsnittet om førtidspension side 114 kan man læse nærmere om rehabiliteringsteamets indstilling om fleksjob, tilskud til selvstændig virksomhed og førtidspension.

INDSTILLING OM ANDEN INDSATS

Vurderer rehabiliteringsteamet, at man skal have en anden indsats, angiver teamet:

- Hvilken beskæftigelsesrettet, social eller helbredsmæssig indsats, der bør iværksættes. Desuden angives det, om man i forbindelse med indsatsen har behov for øvrig støtte, fx mentor eller hjælpemidler.

GENNEMGÅENDE OG KOORDINERENDE SAGSBEHANDLER

Man får en gennemgående og koordinerende sagsbehandler, som sammen med én udarbejder rehabiliteringsplanens indsatsdel, og som sørger for, at denne løbende justeres i takt med ens situation og behov.

KLAGEMULIGHEDER

Man kan klage til Ankestyrelsen over kommunens afgørelser om jobafklaringsforløb og resurseforløb. Der kan ikke klages over rehabiliteringsplanen. Klagefristen er 4 uger efter, man har modtaget afgørelsen. Klagen skal sendes til kommunen, som genvurderer sagen, inden den sendes videre til Ankestyrelsen.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 1193 af 13. november 2014 om aktiv socialpolitik.

Lovbekendtgørelse nr. 990 af 12. september 2014 om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Vejledning nr. 9456 af 30. juni 2014 om jobafklaringsforløb og resurseforløbsydelse under jobafklaringsforløb.

Bekendtgørelse nr. 1564 af 23. december 2014 om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Bekendtgørelse nr. 1557 af 23. december 2014 om rehabiliteringsplan og rehabiliteringsteamets indstilling om resurseforløb, fleksjob, førtidspension m.v.

Bekendtgørelse nr. 1555 af 23. december 2014 om kommuner og regioners samarbejde om sundhedsfaglig rådgivning og vurdering i sager om resurseforløb, fleksjob, førtidspension m.v.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Yderligere oplysninger kan fås hos kommunen eller findes på star.dk – Styrelsen for arbejdsmarked og rekrutterings hjemmeside – og cabiweb.dk – netværks- og videnshus for socialt ansvar.

Offentlige sundhedsydelseer og rejsesygesikring

Alle med bopæl i Danmark har et gult sundhedskort, der giver ret til lægehjælp, sygehusbehandling og andre sundhedsydelseer. Sundhedskortet gælder i Danmark, på Grønland og Færøerne. Ved rejser til andre lande er man enten dækket af det blå EU-sygesikringskort eller via en privattegnat rejseforsikring.

Sikringsgruppe 1 og 2, side 78

Ydelseer, side 79

Rejsesygesikring, side 82

Enhver, der bor her i landet og er tilmeldt folkeregisteret, har ret til offentlige sundhedsydelseer. Hjælpen ydes således uanset helbred, alder, indtægt og indfødsret. Søfarende, der er ansat på danske skibe, er omfattet af særlige regler.

Alle, der har ret til offentlige sundhedsydelseer, får et gult sundhedskort. Nyfødte får dog tidligst kortet, når de er navngivet eller døbt.

Sikringsgruppe 1 og 2

Enhver, der har ret til hjælp, kan uden hensyn til indtægtsforhold vælge mellem to sikringsformer: Gruppe 1 og gruppe 2.

Børn under 15 år følger automatisk forældrenes valg af sikringsgruppe. Unge mellem 15 og 18 år kan selvstændigt vælge gruppe uden samtykke fra forældrene.

Kun gruppe 1-sikrede har ret til gratis konsultation hos læge og speciallæge.

GRUPPESKIFT

Man kan mod et gebyr på 190 kr. skifte mellem gruppe 1 og 2 - dog skal der gå mindst 1 år mellem hvert skift. Det sker ved henvendelse til kommunen og får virkning 14 dage efter, kommunen har modtaget gebyret.

LÆGEHJÆLP I GRUPPE 1

ALMINDELIG LÆGE

Gruppe 1-sikrede har ret til gratis lægehjælp hos den praktiserende læge, man er tilmeldt.

Hvis man opholder sig midlertidigt uden for den valgte læges praksisområde, kan en anden læge yde gratis hjælp ved akut sygdom.

SPECIALLÆGE

Speciallægehjælp ydes gratis til gruppe 1-sikrede efter henvisning fra den praktiserende

læge. Der kræves ikke henvisning til øjen- og ørelæge.

LÆGESKIFT

Man kan skifte læge ved henvendelse til kommunen. Lægeskiftet får virkning 14 dage efter. Det koster et gebyr på 190 kr.

LÆGEHJÆLP I GRUPPE 2

ALMINDELIG LÆGE

Gruppe 2-sikrede har adgang til at søge enhver læge. Bopælskommunen udbetaler tilskud til en del af lægens honorar.

SPECIALLÆGE

Gruppe 2-sikrede kan uden henvisning fra praktiserende læge frit vælge speciallæge. Man skal selv betale den del af honoraret, der overstiger det offentlige tilskud.

TOLKEBISTAND

Ved besøg på sygehus, hos læge eller speciallæge kan man få vederlagsfri tolkebistand i begge sikringsgrupper. Det er en betingelse, at lægen skønner, tolkning er nødvendig, og at tolken rekvireres af lægen.

Der er desuden ret til betalt døvetolkning, hvis det lægeligt vurderes nødvendigt ved sygehusbehandling. I visse tilfælde er der også mulighed for betaling af døvetolkning hos praktiserende læge.

Ydelser

MEDICINTILSKUD

Man kan få tilskud til køb af lægeordnede lægemidler, der er godkendt som tilskudsberettiget af Sundhedsstyrelsen.

Medicintilskuddet skal beregnes ud fra prisen på det billigste præparat med samme virkning.

Årlig udgift pr. person i tilskudspriser	Tilskud til medicin til personer over 18 år	Tilskud til medicin til personer under 18 år
0-925 kr.	0 pct.	60 pct.
925-1.515 kr.	50 pct.	60 pct.
1.515-3.280 kr.	75 pct.	75 pct.
Over 3.280 kr.	85 pct.	85 pct.

KRONIKERTILSKUD (STORT VARIGT FORBRUG AF MEDICIN)

Personer, der har et stort, varigt og veldokumenteret behov for tilskudsberettiget medi-

cin, kan få et såkaldt kronikertilskud. Lægen skal søge Sundhedsstyrelsen om tilskuddet. Kronikertilskud bevilliges, hvis den årlige udgift til tilskudsberettiget medicin er over 17.738 kr. Til personer under 18 år skal udgiften være over 21.831 kr. Der gives 100 pct. tilskud til den del af egenbetalingen, der overstiger 3.830 kr. årligt.

TILSKUD TIL HÅNDKØBSMEDICIN

Der kan ved en lægelig vurdering gives tilskud til håndkøbsmedicin. Lægen skriver på recepten, at der kan gives tilskud. Den økonomiske situation er uden betydning for tilskud til håndkøbsmedicin.

ENKELTTILSKUDSORDNING

Medicin, der ikke er almindelig tilskudsberettiget medicin eller håndkøbsmedicin, kan man via hospital eller egen læge søge Sundhedsstyrelsen om at gøre tilskudsberettiget. Det er alene den lægelige vurdering af lægemidlets egnethed, der er afgørende for, om man får tilskud.

ERNÆRINGSPRÆPARATER

Der ydes tilskud til lægeordnede ernæringspræparater i forbindelse med sygdom eller alvorlig svækkelse. Tilskuddet ydes med 60 pct. af udgifterne til præparaterne.

VACCINATIONER

Alle med bopæl her i landet eller med dansk indfødsret, som er under 18 år, tilbydes gratis vaccinationer mod visse smitsomme sygdomme. Det sker efter det såkaldte børnevaccinationsprogram – spørg evt. nærmere hos den praktiserende læge.

Er man fyldt 65 år eller er førtidspensionist, kan man gratis blive vaccineret mod influenza. Det samme gælder gravide, svært overvægtige, samboende med en immunsvækket person og efter lægelig vurdering personer, der lider af alvorlig sygdom eller visse former for kronisk sygdom.

TANDLÆGEHJÆLP

Den kommunale børnetandpleje for børn under 18 år er gratis. Efter det fyldte 18. år ydes der tilskud til forebyggende og behandlende tandpleje.

Der gives nye ekstra tilskud til tandbehandling for de personer, der modtager offentlige ydelser på kontanthjælpsniveau. Unge fra 18 til og med 24 år kan få tilskud på 100 pct. af den del af egenbetalingen, der overstiger 600 kr. årligt. For personer på 25 år og derover ydes tilskud på 65 pct. af egenbetalingen, der overstiger 800 kr. årligt. Bliver den samlede tandbehandlingsudgift mere end 10.000 kr., skal kommunen på forhånd give tilsagn til at yde tilskud til udgiften.

Personer, der som følge af en medfødt sjælden sygdom har betydelige tandproblemer, kan få et særligt tilskud til tandbehandling.

FYSIOTERAPEUT OG RIDETERAPEUT

Der gives tilskud til de to slags behandlingsformer, hvis behandlingen er ordineret af en læge.

Børn og voksne med en progressiv sygdom eller et varigt svært fysisk handicap kan få gratis fysioterapi og rideterapi for at forebygge funktionstab og vedligeholde færdigheder. Sundhedsstyrelsen har udsendt retningslinjer for, hvilke personer der ydes tilskud til, samt for det maksimale antal behandlinger.

KIROPRAKTOR

Man kan få tilskud til behandling, herunder forebyggende indsats, hos en autoriseret kiropraktor. Lægehenvielse er ikke nødvendig.

PSYKOLOG

Der kan efter henvisning ydes tilskud til psykologbehandling af:

- røveri-, volds- og voldtægtsofre
- trafik- og ulykkesofre
- pårørende til alvorligt psykisk syge
- personer, der er ramt af alvorligt invaliderende sygdomme, samt pårørende
- pårørende ved dødsfald
- personer, der har forsøgt selvmord
- kvinder, der får foretaget abort efter 12. graviditetsuge
- personer, der inden de fyldte 18 år har været ofre for incest eller andre seksuelle overgreb
- personer, der har en let til moderat depression og er fyldt 18 år
- personer, der lider af let til moderat angst, let til moderat OCD og er mellem 18 og 38 år.

Man skal henvises til behandling fra en læge. Henvisning skal normalt ske senest 6 måneder efter den begivenhed, der udløste behovet for behandling, og psykologen skal have henvisningen senest en måned efter udstedelsen. Tidsbegrænsningen gælder ikke ved seksuelle overgreb på børn, depression eller angst.

Der gives tilskud for op til 12 konsultationer pr. behandlingsforløb. Dog kan personer med depression eller angst i visse tilfælde få op til yderligere 12 konsultationer. Tilskudet er 60 pct. af psykologens honorar. Man skal selv betale sin egen del af honoraret direkte til psykologen.

FODBEHANDLING

Der gives efter lægehenvielse tilskud til fodbehandling hos fodterapeut, hvis der lægeligt er konstateret sukkersyge, svær leddegigt, arvæv efter strålebehandling eller symptomgivende nedgroede tånegle, som medfører behov for fodbehandling.

BEGRAVELSESHJÆLP

Til personer, der er omfattet af sundhedsloven, yder kommunen begravelseshjælp. Beløbet udgør 8.700 kr. for personer under 18 år. For personer på 18 år og derover udgør beløbet 10.400 kr. Begravelseshjælpen kan reduceres som følge af formue. Begravelseshjælp til personer, der er født før den 1. april 1957, udgør dog altid mindst 1.050 kr.

Hvis man efterlader ægtefælle og/eller børn under 18 år, nedsættes begravelseshjælpen krone for krone for den del af afdødes og den efterlevende ægtefælles formue og formuerettigheder, der overstiger 34.800 kr. Efterlader man sig ægtefælle, indgår fast ejendom, der tjener til familiens bolig, i formueberegningen med den del af friværdien, der overstiger 100.000 kr. Begravelseshjælpen falder væk ved formue på 45.200 kr.

Såfremt man hverken efterlader sig ægtefælle eller børn under 18 år, nedsættes begravelseshjælpen krone for krone for den del af afdødes formue eller formuerettigheder, der overstiger 17.450 kr. Hjælpen falder bort ved formue på 27.850 kr.

Rejsesygesikring

DET GULE SUNDHEDSKORT (DEN OFFENTLIGE REJSESYGESIKRING)

Det gule sundhedskort (den offentlige rejsesygesikring) kan kun bruges i det danske sundhedsvæsen – det vil sige i Danmark, på Grønland og Færøerne.

Ved rejser til Grønland og Færøerne dækkes udgifter, som ikke er omfattet af sundhedsvæsenet på Grønland og Færøerne, som fx udgifter ved akut opstået sygdom, ulykkestilfælde, dødsfald, refusion af udgifter til lægehjælp, lægeordineret medicin og under visse omstændigheder ydes der hjælp til transport.

DET BLÅ EU-SYGESIKRINGSKORT

Det blå EU-sygesikringskort, gælder under ophold i et EU/EØS-land og Schweiz i op til 1 år, når man:

- er på ferie
- er under uddannelse eller arbejder i udlandet
- lider af en kronisk sygdom og ved, man kan få behov for behandling.

Kortet er gratis og kan bestilles via www.borger.dk

DET BLÅ EU-SYGESIKRINGSKORT DÆKKER

- udgifter til læge- og sygebehandling på samme vilkår som for opholdslandets sikrede. Evt. egenbetaling dækkes ikke. Der er typisk ingen dækning for behandling hos private læger eller private sygehuse
- udgifter til medicin efter samme regler som for opholdslandets sikrede.

DÆKKER IKKE

- behandling, der med rimelighed kan vente, til man er tilbage i Danmark eller planlagt behandling, som er den eneste årsag til rejsen til udlandet
- hjemtransport.

Danmark har dog indgået en aftale med de nordiske lande: Finland, Island, Norge og Sverige, som betyder, at man kan få dækket merudgifter til hjemtransport, hvis en læge ordinerer hjemtransport.

Hvis man medbringer det blå kort, afregner den udenlandske behandler normalt direkte med sygesikringen i opholdslandet ved hospitals- og lægebehandling. Der opkræves alene egenbetaling.

Om sygesikring for efterlønsmodtagere, pensionister og pensionerede grænsearbejdere, der bor i udlandet, se side 32.

For personer, der bor og forventes vedvarende at arbejde i Danmark, gælder kortet typisk i 5 år. For personer, der er dansk socialt sikrede, men ikke bor i Danmark – fx grænsearbejdere udsendt for dansk arbejdsgiver – gælder kortet højst 1 år.

VED BEHOV FOR YDERLIGERE DÆKNING

Planlægger man at rejse uden for EØS, rejse i længere tid, eller ønsker man blot at sikre sig ud over, hvad rejsesygesikring eller EU-sygesikringen giver ret til, må man selv tegne en rejseforsikring. Det gælder også, hvis man ønsker at sikre sig, at man ved sygdom kan transporteres hjem fra rejsemålet.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Sundhedsloven, lovbekendtgørelse nr. 1202 af 14. november 2014.

Lovbekendtgørelse nr. 1193 af 13. november 2014 § 82a.

Bekendtgørelse nr. 945 af 27. august 2014 om den offentlige rejsesygesikring.

Bekendtgørelse nr. 962 af 27. august 2014 om influenzavaccine.

Bekendtgørelse nr. 1067 af 14. november 2012, sundhedskort.

Bekendtgørelse nr. 663 af 25. juni 2012 om psykologbehandling.

Bekendtgørelse nr. 491 af 19. maj 2011, fodbehandling.

Bekendtgørelse nr. 1491 af 14. december 2006 – tilskud ernæringsprodukter.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Læs mere på www.borger.dk eller på www.sundhed.dk.

Hjælp til alvorligt syge og handicappede

Når en kommune bevilger ydelser, der skal kompensere for et handicap, sker det på baggrund af en vurdering af ens funktionsevne. Man kan få dækket nødvendige merudgifter til den daglige livsførelse, hjemmehjælp, hjemmesygepleje, hjælpemidler og boligændringer.

Der kan ligeledes gives personlig assistance til handicappede på arbejdsmarkedet. I forbindelse med pasning af handicappede børn kan man få dækket merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste. Forældre kan desuden få sygedagpenge, når de må opgive lønarbejde på grund af, at barnet skal være indlagt i 12 dage eller mere.

Man kan også få hjælp til pasning af nærtstående personer med alvorlig sygdom eller handicap samt hjælp til pleje af døende.

Vurdering af funktionsevne, side 84

Dækning af merudgifter, side 85

Hjemmehjælp, side 85

Genoptræning, side 87

Hjemmesygepleje, side 88

Hjælpemidler, forbrugsgoder og boligændringer, side 88

Handicappede på arbejdsmarkedet, side 89

Pasning af nærtstående, side 89

Pleje af døende, side 90

Alvorligt syge og handicappede børn og unge, side 91

Vurdering af funktionsevne

Når funktionsevnen vurderes, indhenter kommunen oplysninger fx fra læge, speciallæge, hospital m.v.

Man får et samtaleskema, der skal danne grundlag for en beskrivelse og vurdering af funktionsevnen. I skemaet indgår spørgsmål om helbredsmæssige, sociale, arbejdsmæssige forhold og barrierer i forhold til det omgivende samfund. Skemaet danner grundlag for den efterfølgende dialog. Kommunen udarbejder herefter et aftaleskema.

Kommunen sender en kopi af aftaleskemaet sammen med en kopi af sammenfatningen og det udfyldte samtaleskema.

Er man uenig i kommunens beskrivelse eller vurdering af funktionsevnen, skal kommunen tage stilling til, om beskrivelsen og vurderingen alligevel fastholdes. Beslutter kom-

munen at fastholde beskrivelsen og vurderingen af funktionsevnen, skal man have sine bemærkninger tilføjet, således at de indgår i den samlede vurdering.

Sker der væsentlige ændringer i de forhold, der har betydning for funktionsevnen, skal kommunen udarbejde en ny beskrivelse og vurdering af funktionsevnen.

Dækning af merudgifter

Kommunen yder dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem 18 og 65 år med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Der skal være tale om en langvarig lidelse, hvis konsekvenser for den enkelte er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medfører, at der ofte må sættes ind med betydelige hjælpeforanstaltninger. Fx kan det dreje sig om udviklingshæmning, nedsat bevægelsesfunktion eller nedsat syn.

Man kan alene få hjælp til at få dækket nødvendige merudgifter, som er en følge af den nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne. Behovet vurderes i forhold til ikke-handicappede på samme alder/livssituation. Formålet med at få dækket de nødvendige merudgifter er, at man kan få dagligdagen til at fungere.

De skønnede merudgifter skal være mindst 6.204 kr. pr. år svarende til 517 kr. pr. måned. Det er en betingelse, at udgiften ikke kan dækkes efter anden lovgivning. Tilskuddet fastsættes ud fra de skønnede merudgifter pr. måned.

Tilskud til merudgifter afhænger ikke af indkomst og er skattefrie. Merudgiftsydelsen kan således ydes, uanset om man fx har arbejdsindtægt, modtager dagpenge, sygedagpenge, førtidspension eller andet.

Der kan fx ydes hjælp til merudgifter til diætkost, hvis disse udgifter ikke dækkes iht. sundhedsloven. Har man nødvendige merudgifter til tilskudsberettiget medicin, kan der ydes hjælp til den del af egenbetalingen, der ikke dækkes efter sundhedslovens regler. Kontakt kommunen om de nærmere muligheder. Blanket til ansøgning om tilskud til merudgifter kan hentes på www.borger.dk.

Hjemmehjælp

Det er kommunen, der skal sørge for tilbud om hjemmehjælp, det vil sige:

- personlig hjælp og pleje. Fx hjælp til personlig hygiejne, hjælp til at komme op af og i seng eller få tøj på eller hjælp til at spise
- støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet. Fx rengøring, tøjvask, indkøb eller levering af mad
- hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder.

Kommunen skal sørge for tilbud om afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Kommunen skal ved pleje og omsorg for en person med demensdiagnose så vidt muligt respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden mht. bolig, pleje og omsorg (plejetestamente).

VISITATION

Reglerne er ændret fra 1. januar 2015. Før der tilbydes hjemmehjælp, skal kommunen vurdere om et tilbud om rehabilitering vil kunne forbedre funktionsevnen. Det vil sige, at behovet for hjælp nedsættes. Målene skal fastsættes i samarbejde med den enkelte.

Kommunen skal tilbyde den nødvendige støtte under forløbet.

Hvis man ikke gennemfører rehabiliteringsforløbet, skal kommunen vurdere behovet for hjælp.

BETINGELSER

For at få disse ydelser skal man midlertidigt eller varigt have nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne - eller særlige sociale problemer, der medfører, at man ikke kan udføre opgaverne.

BETALING

Fra 1. januar 2015 ophæves sondringen mellem betalingen for midlertidig og varig hjælp. Kommunen kan således ikke længere opkræve betaling for midlertidig hjælp. Kommunen kan dog stadig opkræve betaling for madservice, eller hvis der er tale om hjælp til afløsning eller aflastning til ægtefælle m.v.

AFGØRELSE

I forbindelse med afgørelsen, skal man skriftligt orienteres om den hjælp, der er bevilget. Ved mindre tilpasninger - til ens fordel - kan kommunen undlade at sende en ny skriftlig information. Kommunen skal ved afgørelsen om hjemmehjælp oplyse om, hvor i kommunen man skal henvende sig, hvis hjælpen ikke leveres som aftalt.

VALG AF LEVERANDØR

Man kan:

- vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf den ene kan være kommunen
- eller modtage et fritvalgsbevis, hvis kommunen vælger at tilbyde det.

FRITVALGSBEVIS

Hvis kommunen tilbyder et fritvalgsbevis, kan man selv finde en privat leverandør og indgå aftale om at få udført den hjælp, man er visiteret til af kommunen. Man skal vælge et privat firma, der er momsregistreret og registreret i Det Centrale virksomhedsregister. Kontakt kommunen om de nærmere regler.

KONTANT TILSKUD

Har man en betydelig og varig nedsat funktionsevne med behov for mere end 20 timers hjælp om ugen, kan man vælge at få udbetalt et kontant tilskud. Man ansætter således selv en person til at udføre hjælpen. Kontakt kommunen herom.

FLEKSIBEL HJEMMEHJÆLP

Det er muligt helt eller delvist at vælge en anden hjælp, end der er truffet afgørelse om. Ønsker man at bytte mellem personlig og praktisk hjælp, skal begge former for hjælp være tildelt. Hjemmehjælperen skal vurdere, om det er fagligt forsvarligt at ændre hjælpen.

KLAGE

Man kan klage over kommunens afgørelse om hjemmehjælp til Ankestyrelsen. Klagen skal sendes til kommunen inden 4 uger efter, at man har modtaget afgørelsen. Kommunen har herefter en frist på 4 uger til at ændre afgørelsen. Ændrer kommunen ikke sin afgørelse, sender kommunen sagen til Ankestyrelsen.

Genoptræning

Der findes 3 måder at få genoptræning på:

- Genoptræning efter sygehusophold efter sundhedsloven
- Genoptræning og vedligeholdende træning efter serviceloven. Se også afsnittet om hjemmehjælp
- Behandling hos praktiserende fysioterapeut.

EFTER INDLÆGGELSE

Under indlæggelse på et sygehus kan genoptræning indgå som en del af behandlingen.

Bliver man udskrevet fra et hospital, kan man fortsat have brug for genoptræning. Hvis sygehusets læge vurderer, at man har brug for genoptræning efter afsluttet sygehusbehandling, udarbejdes der en genoptræningsplan. Man skal have planen udleveret, inden man udskrives fra hospitalet. Lægen vurderer, om man skal have specialiseret genoptræning på et hospital eller almindelig genoptræning i kommunen. Der bliver sendt en kopi af genoptræningsplanen til den praktiserende læge og bopælskommunen.

UDEN FORUDGÅENDE INDLÆGGELSE

Tilbuddet om kommunal genoptræning er et tilbud på lige fod med de tilbud om personlig og praktisk hjælp, som kommunen er forpligtet til at yde. Genoptræningen indgår i en samlet indsats for, at man kan komme tilbage til eller tæt på det funktionsniveau, som man havde, inden sygdommen opstod.

I denne situation skal der ikke udarbejdes en genoptræningsplan. Det er kommunen, der træffer afgørelse om, hvilken form for genoptræning som skal iværksættes. Afgørelsen skal træffes på baggrund af en konkret individuel vurdering af træningsbehovet og meddeles skriftligt. Genoptræningen er gratis og begrænset til den periode, hvor funktionsniveauet fortsat kan forbedres gennem yderligere træning.

VEDLIGEHOLDELSESTRÆNING

Tilbuddet gives til personer, som har brug for en individuel træningsindsats med henblik på at kunne vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder. Det drejer sig om personer,

som pga. nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har brug for vedligeholdelsestræning. Har man en kronisk lidelse, vil man også kunne få vedligeholdelsestræning med henblik på at kunne vedligeholde fysiske, psykiske og sociale færdigheder.

Udover træning i eget hjem vil aktiviteterne typisk kunne finde sted på dagcentre, i plejecentre eller plejehjem. Vedligeholdelsestræningen er gratis.

Det er kommunen, der træffer afgørelse om, hvilken form for vedligeholdelsestræning der skal iværksættes. Afgørelsen skal meddeles skriftligt og være ledsaget af en skriftlig begrundelse.

Hjemmesygepleje

Har man brug for sygepleje, henvender man sig til kommunen. Hjemmesygepleje ydes efter lægehenvielse og er gratis.

Hjælpe midler, forbrugsgoder og boligændringer

Det er kommunen, der giver støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder. Blanketten til ansøgning kan fås på www.borger.dk. For at få hjælp skal der være tale om en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Hjælpe midlet skal i væsentlig grad:

- afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne
- lette den daglige tilværelse i hjemmet eller
- være nødvendigt for udøvelse af et erhverv.

Der gives ikke hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo. Og der kan kun gives hjælp til forbrugsgoder, der koster mere end 500 kr.

Eksempler på hjælpemidler er: Kørestol, stok, støttekorset og ortopædisk fodtøj.

Eksempler på forbrugsgoder er: Husholdningsredskaber og køkkenmaskiner.

BETALING

Hjælpe midler – bortset fra invalidebiler – gives, uden at der tages hensyn til indtægtsforhold. Hjælpen til forbrugsgoder gives som 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt.

BOLIGÆNDRINGER

Der er mulighed for at få hjælp til at indrette en almindelig bolig, så den bliver mere egnet for en person med varig nedsættelse af den fysiske eller psykiske funktionsevne. Kontakt kommunen for nærmere oplysninger. Yderligere oplysninger kan fås på www.borger.dk.

Handicappede på arbejdsmarkedet

PERSONLIG ASSISTANCE

En personlig assistent kan yde den handicappede praktisk bistand på jobbet. Man kan søge jobcentret om en personlig assistent, hvis man pga. af en varig og betydelig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for særlig personlig bistand.

Man kan få en personlig assistent, når man er:

- ansat eller søger job på ordinære løn og ansættelsesvilkår
- i fleksjob
- under virksomhedspraktik
- ansat i job med løntilskud
- selvstændig erhvervsdrivende
- ansat i seniorjob.

Ledige med varig og betydelig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse kan få tilskud til personlig assistance under efteruddannelse forud for et ansættelsesforhold.

Den personlige assistent må kun hjælpe med praktiske arbejdsfunktioner. Den handicappede skal således selv kunne udføre de faglige og indholdsmæssige jobfunktioner.

Man kan derfor ikke få bevilget personlig assistance til almindelig medhjælp, der ikke er begrundet i handicapet - eller til at vikariere.

Virksomheden får tilskud til at aflønne den personlige assistent. Tilskuddets størrelse svarer til studentertimesatsen, der er fastsat mellem HK og staten. Der kan maks. ydes tilskud i op til 20 timer gennemsnitligt pr. uge, hvis man er beskæftiget 37 timer pr. uge. Ved færre timer beregnes tilskuddet forholdsmæssigt. Typisk vil der være tale om praktisk bistand, fx til tunge løft, sekretær- eller tolkebistand. Ved psykisk funktionsnedsættelse kan det dreje sig om fx hjælp til at strukturere og planlægge arbejdsopgaver.

Der kan ikke ydes personlig assistance, hvis jobbet er uforeneligt med funktionsnedsættelsen.

Har man et betydeligt handicap, kan man få personlig assistance op til fuld tid. Kontakt jobcentret om de nærmere regler.

Pasning af nærtstående

En person med tilknytning til arbejdsmarkedet, der ønsker at passe en alvorligt syg nærtstående, skal ansættes af den nærtståendes kommune. Den syges funktionsevne skal være betydelig og varigt nedsat af fysiske eller psykiske årsager. Der kan også være tale om en indgribende kronisk eller langvarig/uhelbredelig lidelse. Der gælder ingen aldersgrænse for den nærtstående med pasningsbehov. Ordningen er altså rettet mod både børn, voksne og ældre. Blanket vedrørende ansøgning om pasning af nærtstående kan hentes på www.borger.dk.

Når man er blevet godkendt af kommunen til plejeopgaven, har man ret til orlov fra arbejdet. Man skal dog senest 6 uger før orloven give arbejdsgiveren meddelelse om tidspunkt og længde for fraværet.

PLEJEVEDERLAGETS STØRRELSE

Den nærtstående får 21.249 kr. pr. måned. To eller flere personer kan deles om pasningsordningen. De skal alle opfylde betingelserne for ansættelse. Den samlede aflønning kan dog ikke overstige 21.249 kr. pr. måned. Lønnen udbetales i disse tilfælde forholdsmæssigt i forhold til delingen af pasningsordningen.

PENSIONSBIDRAG

Der betales et pensionsbidrag med i alt 12 pct., hvoraf de 4 pct. tilbageholdes i lønnen, mens arbejdsgiveren/kommunen betaler 8 pct. af lønnen.

BETINGELSER

- Den nærtstående skal bo i egen bolig
- Alternativet til pasning i hjemmet er døgnophold uden for hjemmet, eller plejebehovet svarer til et fuldtidsarbejde
- Enighed mellem parterne om etablering af pasningsforholdet
- Kommunen vurderer, at der ikke er afgørende hensyn, der taler imod, at man passer den nærtstående.

VARIGHED

Ansættelsen kan vare i indtil 6 måneder. Pasningsperioden forlænges i yderligere 3 måneder, hvis særlige forhold taler herfor. Fx kan der være tale om livsforlængende behandling, hvor den syge endnu ikke befinder sig i den terminale fase. Vedr. plejeorlov til pasning af døende, se nedenfor.

Det er også muligt at opdele pasningen i flere perioder af hele måneders varighed. Pasningen kan opdeles i kortere perioder end en måned. Dette kræver dog, at arbejdsgiveren, der har givet orloven, er indforstået med dette.

Der ydes en pasningsordning til et sammenhængende sygdomsforløb eller handicap. Samme alvorligt syge kan dog blive omfattet af pasningsordningen igen, hvis der tilstøder en anden alvorlig lidelse.

Pleje af døende

Personer, som passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, kan få et plejevederlag. Et plejevederlag kan udbetales, uanset om man mister en arbejdsindtægt eller står uden for arbejdsmarkedet. Man har en lovbestemt ret til at holde orlov. Blanket vedr. ansøgning om plejevederlag kan hentes på www.borger.dk.

BETINGELSER

Hospitalsbehandling skal efter en lægelig vurdering skønnes udsigtsløs (terminalfasen). Den døendes tilstand må ikke nødvendiggøre indlæggelse eller forbliven på hospital eller anden institution. Den døende skal være indforstået med, at plejeforholdet etableres. Disse regler anvendes ikke, hvis lønmodtageren er omfattet af en kollektiv overenskomst, der giver tilsvarende rettigheder.

Lønmodtageren skal varsle den påtænkte plejeorlov over for arbejdsgiveren. Dette skal senest ske samtidig med, at ansøgningen om plejevederlaget gives til kommunen.

PLEJEVEDERLAGETS STØRRELSE

Plejevederlaget svarer til 1,5 gange det sygedagpengebeløb, som modtageren har ret til ved egen sygdom. Vederlaget kan ikke overstige den hidtidige indtægt. Der gælder særlige regler for selvstændige. Har man ikke ret til sygedagpenge ved egen sygdom, udbetales et mindstebeløb - dette kan ikke udbetales samtidig med anden offentlig forsørgelse. Plejevederlaget er skattepligtigt.

Arbejdsgivere, der fortsætter med at udbetale løn til medarbejderen, får refunderet et beløb svarende til det plejevederlag, som medarbejderen ville have modtaget. Lønmodtageren har pligt til at genoptage arbejdet 14 dage efter den nærtstående døds, medmindre andet er aftalt med arbejdsgiveren.

MEDICINTILSKUD

Der ydes desuden hjælp til udgifter til lægeordineret medicin m.v. uanset pågældendes eller familiens økonomiske forhold. Er der behov for hjemmehjælp, er denne også gratis.

Alvorligt syge og handicappede børn og unge

ALVORLIGT SYGE INDLAGTE BØRN

Forældre, der har et alvorligt sygt barn under 18 år, har ret til sygedagpenge fra Udbetaling Danmark, hvis de i forbindelse med barnets sygdom helt eller delvist må opgive lønarbejde eller personligt arbejde i egen virksomhed. Det er en betingelse, at barnets sygdom skønnes at medføre et behov for ophold på hospital eller lignende institution i 12 dage eller mere.

Kravet om en sygeperiode på 12 dage eller mere gælder ikke for hospitalsophold for børn af enlige forsørgere, der har ret til ordinært børnetilskud.

Dagpengene svarer til det beløb, som forældrene har ret til ved egen sygdom. Der kan dog udbetales dagpenge til selvstændige, der ikke er tilmeldt den frivillige sikring.

Udbetaling Danmark kan i særlige tilfælde beslutte, at forældre får et højere dagpengebeløb - fx når det skønnes nødvendigt, at begge forældre er sammen med det syge barn.

Man kan få yderligere oplysninger i Udbetaling Danmark. Eller i lovbekendtgørelse nr. 872 af 28. juni 2013 om ret til orlov og dagpenge ved barsel.

DÆKNING AF MERUDGIFTER

Hvis man forsørger et handicappet barn under 18 år i hjemmet, kan man få dækket nødvendige merudgifter. Merudgiften skal være en følge af den nedsatte funktionsevne. Der skal være tale om en betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Merudgiften skal min. udgøre 4.596 kr. årligt. Ydelsen er ikke afhængig af indtægt og er skattefri. Ansøgning om tilskud til merudgifter kan fås på www.borger.dk.

TAPT ARBEJDSFORTJENESTE

Hvis man forsørger et handicappet barn under 18 år i hjemmet, kan man få hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Det er en betingelse, at det er nødvendigt, at barnet passes i hjemmet. Ydelsen fastsættes på baggrund af den tidligere bruttoindtægt, dog højst med 28.870 kr. om måneden.

Reglerne om pasning af nærtstående med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom omhandler også børn med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom. Se side 89.

Forældre, der både opfylder betingelserne for tabt arbejdsfortjeneste og pasning af alvorligt syge, vælger selv, hvilken støtte de vil modtage.

En bevilling fra kommunen af tabt arbejdsfortjeneste giver ikke automatisk ret til orlov fra arbejdsgiver. Arbejdsgiveren må her vurdere, om der kan gives orlov.

PENSIONSORDNINGER

Kommunen skal beregne bidrag til pensionsordning af hjælpen til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Der indregnes et bidrag til pensionsordning på 10 pct. af bruttoydelsen. Bidraget kan dog højst udgøre et beløb, der svarer til det hidtidige arbejdsgiverbidrag. Bidrag til pensionsordning beregnes alene for personer, der umiddelbart før overgangen til tabt arbejdsfortjeneste havde en arbejdsgiverfinansieret pensionsordning.

KLAGEMULIGHEDER

Man kan klage over kommunens afgørelse til Ankestyrelsen. Der er en klagefrist på 4 uger.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Bekendtgørelse nr. 1577 af 27. december 2014 om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom.

Lovbekendtgørelse nr. 1023 af 23. september 2014 om social service.

Lovbekendtgørelse nr. 1019 af 23. september 2014 - Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Bekendtgørelse nr. 39 af 20. januar 2012 om vurdering af nedsat funktionsevne som grundlag for tildeling af handicapkompenserende ydelser.

Lovbekendtgørelse nr. 913 af 13. juli 2010 (sundhedsloven).

Bekendtgørelse nr. 1434 af 23. december 2012 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse.

Bekendtgørelse nr. 817 af 26. juni 2013 om kompensation til handicappede i erhverv m.v.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Man kan få mere at vide om hjælp til alvorligt syge hos kommunen eller på Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forholds hjemmeside www.sm.dk eller Beskæftigelsesministeriets hjemmesider www.bmhandicap.dk og cabiweb.dk og Styrelsen for arbejdsmarked og rekrutterings hjemmeside www.star.dk.

Revalidering

Revalidering er beskæftigelsesrettede aktiviteter og økonomisk hjælp, som kommunen giver til personer med begrænsninger i arbejdsevnen. Revalideringen skal bidrage til, at man kan fastholde sin tilknytning til eller komme ind på arbejdsmarkedet. Der skal være en realistisk mulighed for, at revalideringen fører til, at man bedre kan forsørge sig selv og sin familie.

En revalidering vil typisk være uddannelse, optræning eller omskoling. Der kan også være tale om virksomhedspraktik hos en privat eller offentlig arbejdsgiver. Revalidering kan desuden foregå ved ansættelse hos en privat eller offentlig arbejdsgiver – såkaldt virksomhedsrevalidering.

Revalideringsydelsen udgør i 2015

Fyldt 30 år – 17.928 kr.

Under 30 år og forsørger eget barn i hjemmet – 17.928 kr.

Fyldt 25 år og forsørgerpligt over for ikke hjemmeboende børn – 14.416 kr.

Fyldt 25 år uden forsørgerpligt over for børn – 10.849 kr.

Under 25 år og ikke hjemmeboende hos en eller begge forældre – 6.992 kr.

Under 25 år og hjemmeboende hos en eller begge forældre – 3.374 kr.

Under 25 år og psykisk syg med forsørgerpligt over for ikke hjemmeboende børn – 14.416 kr.

Under 25 år – psykisk syg og ikke hjemmeboende hos en eller begge forældre – 10.849 kr.

Alle beløb er skattepligtige.

Ydelser under revalidering, side 94

Ydelser under forrevalidering, side 94

Generelle betingelser, side 95

Revalidering med jobplan, side 96

Revalideringens indhold, side 96

Virksomhedspraktik, side 97

Uddannelse, side 98

Tillægsydelser, side 98

Ydelser under revalidering

De ydelser, man får under revalideringen, afhænger af, om der er fastlagt en jobplan, eller om man er under forrevalidering.

Ydelser under forrevalidering

Forrevalidering er aktiviteter, som man gennemfører, før det erhvervsmæssige sigte er afklaret, og en konkret jobplan iværksættes.

Aktiviteterne under forrevalideringen skal have et erhvervsmodnende eller afklarende sigte, så der efterfølgende kan udarbejdes en jobplan.

Man bevarer sit hidtidige forsørgelsesgrundlag under forrevalideringen. Det vil typisk være sygedagpenge, kontanthjælp eller ledighedsydelse.

YDELSER UNDER REVALIDERING MED JOBPLAN

Forudsat at revalideringen sker i overensstemmelse med en fastlagt jobplan, herunder en beskrivelse for optagelse på en eventuel uddannelse og for endelig erhvervs-mæssig placering, modtager man hjælp i form af revalideringsydelse eller mindste praktik-, elev- eller lærlingeløn. Man kan efter en konkret vurdering modtage hjælp i form af mindste overenskomst-mæssige løn, eller den løn, der sædvanligvis gælder for det jobområde, man er beskæftiget inden for.

Egne formueforhold påvirker ikke udbetalingen af revalideringsydelsen. Man må have en arbejdsindtægt på indtil 12.000 kr. pr. år før skat, uden at der sker fradrag i revalideringsydelsen. Det er en forudsætning, at arbejdet er foreneligt med jobplanen. Feriepenge optjent før overgang til revalideringsydelse indgår ikke i de 12.000 kr. – det samme gælder overskydende skat.

Revalideringsydelsen er ikke afhængig af ægtefælles indtægts- og formueforhold. Revalideringsydelsen beskattes som almindelig skattepligtig indkomst, men der betales ikke arbejdsmarkedsbidrag.

Opgives jobplanen, opfylder man ikke længere betingelsen for at få revalideringsydelse.

Generelle betingelser

BEGRÆNSNINGER I ARBEJDSSEVNE

Har man en begrænset arbejdsevne, kan det ofte være en god idé, at man tidligt i forløbet undersøger, om der er mulighed for at indrette arbejdspladsen mere hensigtsmæssigt, eller om man kan få en anden arbejdsfunktion.

Det er ikke kun i det sociale system, der er hjælp at hente. I mange overenskomster er der sociale kapitler, som har til formål at medvirke til arbejdspladsfastholdelse. Der kan aftales særlige løn- og arbejdsvilkår. Ansættelsen sker i disse tilfælde på almindelige vilkår. Disse tiltag kaldes i daglig tale arbejdsfastholdelse. Ønsker man at undersøge mulighederne, kan man fx kontakte personaleafdelingen på virksomheden eller sin faglige organisation.

Hvis man har begrænsninger i arbejdsevnen, og aktiviteter efter anden lovgivning ikke er tilstrækkelige til, at man kan klare sig selv, kan kommunen tilbyde revalidering.

REHABILITERINGSPLAN

Kommunen skal, inden der tages stilling til spørgsmålet om revalidering, udarbejde rehabiliteringsplanens forberedende del. Den indeholder uddannelses- og beskæftigelsesplan samt en systematisk beskrivelse af den enkeltes resurser og udfordringer, hvor alle relevante forhold indgår, også egen læges vurdering af helbredssituationen. Se side 74,

hvor rehabiliteringsplanen og indholdet i den nærmere er beskrevet. Rehabiliteringsplanen danner grundlag for kommunens beslutning om revalidering.

REVALIDERINGSPERIODEN

Kommunen skal tilrettelægge revalidering, herunder forrevalidering, således at den kan gennemføres på så kort tid som muligt. Der kan højst udbetales revalideringsydelse i 5 år, medmindre specielle forhold gør det nødvendigt, at perioden er længere, fx nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Revalidering med jobplan

Når det erhvervsmæssige sigte er afklaret, skal kommunen sammen med revalidenden udarbejde en jobplan.

Planen skal beskrive beskæftigelsesmålet, indhold af revalideringen og tidsramme. Sker der ændringer i situationen, eller er der væsentligt ændrede forudsætninger på arbejdsmarkedet, skal planen revideres. Planen skal være skriftlig og godkendes af begge parter.

KONTAKTFORLØB OG OPFØLGNING

Kommunen skal hver 3. måned afholde individuelle samtaler med revalidenden og følge op på jobplanen. Er der tvivl om, hvorvidt man følger jobplanen, skal opfølgningen være hyppigere.

Revalideringens indhold

Kommunens jobcenter kan give tilbud om:

- vejledning og opkvalificering
- virksomhedspraktik
- ansættelse med løntilskud
- uddannelse.

Tilbuddene kan gives hver for sig eller i en kombination.

VEJLEDNING OG OPKVALIFICERING

Man kan få et tilbud om vejledning og opkvalificering, hvis der er brug for, at man får udviklet eller afdækket de sociale eller sproglige kompetencer. Der skal være tale om opkvalificering til arbejdsmarkedet.

Tilbuddet kan bestå af:

- ordinære, beskæftigelsesrettede uddannelsesforløb, der generelt udbydes. Disse skal være umiddelbart rettet mod beskæftigelse
- særligt tilrettelagte projekter, kurser og uddannelsesforløb.

Tilbud om vejledning og opkvalificering gives med udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov og den enkeltes ønsker og forudsætninger. Tilbuddets konkrete indhold afgøres

ud fra en individuel vurdering af, hvordan man hurtigst mulig kommer ind på arbejdsmarkedet.

Virksomhedspraktik

Revalidenden får et tilbud om virksomhedspraktik, når der er brug for at afklare beskæftigelsesmål, eller der er behov for at afdække/optræne faglige eller sproglige kompetencer.

Virksomhedspraktikken finder sted enten på en privat eller en offentlig virksomhed. Der kan udføres arbejde, der ellers ville blive udført som almindeligt lønarbejde.

Under virksomhedspraktikken er man ikke omfattet af de regler for lønmodtagere, der er fastsat i lovgivningen eller via kollektive overenskomster. Man er dog omfattet af arbejdsmiljølovens regler. Virksomheden er ansvarlig for den daglige instruktion vedr. arbejdet.

Er man under forrevalidering, kan man højst være i virksomhedspraktik i 13 uger. Hvis man har en jobplan, fastsættes varigheden ud fra en konkret vurdering.

Varer virksomhedspraktikken i mere end 13 uger, skal praktikken have været drøftet mellem virksomheden og repræsentanter for de ansatte.

Etableres virksomhedspraktikken som forrevalidering, bevarer man sit hidtidige forsørgelsesgrundlag, typisk sygedagpenge eller kontanthjælp.

Er den et led i en jobplan, udbetales revalideringsydelse, mindsteløn eller løntilskud.

ANSÆTTELSE MED LØNTILSKUD

HVORNÅR

Man kan blive tilbudt ansættelse med løntilskud, hvis det vurderes, der er behov for at oplære eller genoptræne ens faglige, sociale eller sproglige færdigheder.

VARIGHED

Gives som udgangspunkt i op til 1 år, men kan efter en konkret vurdering gives ud over 1 år.

LØN- OG ANSÆTTELSESVILKÅR

Man får overenskomstmæssig løn eller den løn, der gælder for tilsvarende arbejde.

TILLÆGSYDELSER

Man kan desuden være berettiget til tillægsydelse eller befordringsgodtgørelse, se afsnittene nedenfor.

LØNTILSKUDET'S STØRRELSE

26,54 kr., 46,48 kr., 74,05 kr., 107,55 kr. eller 143,14 kr. i timen.

Størrelsen af tilskuddet besluttet ud fra en konkret vurdering af evner og forudsætninger for at varetage arbejdet.

Der gælder særlige regler ved elev/lærlingeforhold.

MERBESKÆFTIGELSE M.V.

Forud for ansættelsen med løntilskud, skal ansættelsen være drøftet mellem virksomheden og repræsentanter for virksomhedens ansatte.

Der skal være tale om en nettoudvidelse af antallet af medarbejdere hos den givne arbejdsgiver, eller der skal være tale om, at stillingen er blevet ledig pga. fx frivillig afgang eller afgang pga. alder. Der skal desuden være et rimeligt forhold imellem antallet af ansatte uden løntilskud, ansatte med løntilskud samt personer i virksomhedspraktik.

Man er omfattet af den lovgivning, der i øvrigt gælder for de ansatte.

Uddannelse

Der kan også som led i et revalideringsforløb gives tilbud om uddannelse. Uddannelsen skal have et erhvervsmæssigt sigte.

Forsørgelse: Revalideringsydelse.

Tillægsydelse

Deltager man i vejledning og opkvalificering, virksomhedspraktik, uddannelse eller er ansat med løntilskud, kan kommunen give tilskud til visse udgifter. Formålet er at understøtte, at man kan få og deltage i tilbuddet. Tilbuddet kan gives uden hensyn til ens indtægter og formueforhold.

Der kan gives tilskud til:

- undervisningsmaterialer
- arbejdsredskaber
- mindre arbejdspladsindretninger
- personlig assistance (se side 89).

Udgiften skal være en nødvendig følge af det tilbud, man deltager i, eller på grund af ens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsniveau.

Forudsætningen for at få støtte til arbejdsredskaber eller arbejdsindretning er, at tilskuddet er afgørende for, at man kan deltage i tilbuddet, eller at redskabet eller indretningen kompenserer for ens eventuelle begrænsning i arbejdsevnen.

STØTTE TIL MERUDGIFTER TIL BOLIG

Der kan i visse tilfælde gives støtte til merudgifter til bolig på grund af ens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsniveau. Kontakt kommunen om de nærmere regler.

MENTOR

Kommunen kan yde støtte til frikøb af en mentor, når man deltager i tilbud. Der kan være tale om en medarbejder i virksomheden, på uddannelsesinstitutionen eller en ekstern konsulent, som kan introducere, vejlede eller oplære. Mentorens opgaver skal ligge ud over arbejdsgiverens og uddannelsesstedets forpligtelser. Det er en betingelse, at mentoren er afgørende for, at man kan deltage i tilbuddet.

STØTTE TIL BEFORDRING

Der kan ydes støtte til befordring, når man deltager i tilbud som revalidend. Den daglige transport mellem bopælen og stedet, hvor tilbuddet gennemføres, og retur, skal være mere end 24 kilometer. Godtgørelsen pr. dag kan alene udbetales for de kilometer, der ligger ud over de første 24 kilometer. Satsen pr. km. er 1,03 kr. Kommunen afholder dog den fulde udgift til befordring for revalidender, hvis udgiften er en følge af en nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

HJÆLP TIL ETABLERING AF SELVSTÆNDIG VIRKSOMHED

Man kan få støtte til at etablere selvstændig virksomhed, hvis det vurderes, man har faglige og forretningsmæssige forudsætninger for at drive virksomheden, og en sådan støtte frem for anden revalidering vil kunne bringe en i stand til at forsørge sig selv og sin familie.

Støtten gives i form af tilskud eller rentefrit lån:

- Hvis kommunen skønner det rimeligt under hensyn til ens fremtidige erhvervsmuligheder, ydes støtten som et rentefrit lån.
- Der kan endvidere gives tilskud til forsørgelse i en kortere periode – normalt op til 6 måneder.

Kommunen skal sikre, at der foreligger en forretningsmæssig forsvarlig plan for etableringen af den selvstændige virksomhed. De skal desuden løbende følge sagen i den periode, hvor der udbetales tilskud til forsørgelse, for at sikre, man fortsat er berettiget til tilskuddet.

Hvis man ikke er i stand til at tilbagebetale lånet, kan kommunen efter en konkret vurdering eftergive det.

SAMSPILLET MED FORSIKRINGSYDELSER

Løbende udbetalinger for tab af erhvervsevne ved arbejdsskader og forsikringsydelser eller pensionsordninger kan medføre fradrag i revalideringsydelsen. Overstiger den løbende udbetaling og revalideringsydelsen tilsammen den hidtidige arbejdsindtægt, trækkes det overskydende beløb fra i revalideringsydelsen.

Godtgørelse for varigt mén påvirker ikke revalideringsydelsen.

KLAGEMULIGHEDER

Man kan klage over kommunens afgørelse om revalidering til Ankestyrelsen senest 4 uger efter, at man har modtaget afgørelsen. Klagen skal sendes til kommunen, som vurderer sagen igen, inden klagen sendes videre til Ankestyrelsen.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 1193 af 13. november 2014 om aktiv socialpolitik.

Lovbekendtgørelse nr. 990 af 12. september 2014 om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Bekendtgørelse nr. 1564 af 23. december 2014 om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Bekendtgørelse nr. 1557 af 23. december 2014 om rehabiliteringsplan og rehabiliteringsteamets indstilling om resurseforløb, fleksjob, førtidspension m.v.

Bekendtgørelse nr. 1556 af 23. december 2014 om sundhedsfaglig rådgivning til brug for sagsbehandlingen i sager om sygedagpenge, kontanthjælp, revalidering m.v.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Få mere at vide om revalidering hos kommunen eller på Beskæftigelsesministeriets hjemmesider www.bm.dk og www.cabiweb.dk, eller på Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings hjemmeside www.star.dk.

Fleksjob

I afsnittet beskrives både reglerne for personer, der var ansat i fleksjob den 1. januar 2013, og for personer ansat i fleksjob fra denne dato.

Selvstændige kan ligeledes få et tilbud i form af et tilskud. I afsnittet gennemgås både reglerne, hvis den selvstændige modtog tilskud før den 1. januar 2013, og hvis man får tilkendt tilskud fra denne dato.

Kapitlet indeholder desuden en gennemgang af reglerne om ledighedsydelse

Fleksjob tilkendt efter den 1. januar 2013, side 101

Fleksjob tilkendt før den 1. januar 2013, side 107

Ledighedsydelse, side 108

Tilskud til selvstændige tilkendt efter den 1. januar 2013, side 110

Tilskud til selvstændige tilkendt før den 1. januar 2013, side 112

Fleksjob tilkendt efter den 1. januar 2013

Man skal være under 65 år og have varige og væsentlige begrænsninger i arbejdsevnen. Det er et krav, at man ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet.

Det er en betingelse, at alle relevante tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats samt andre foranstaltninger, fx omplacering på arbejdspladsen, har været afprøvet, for at man kan fastholdes i ordinær beskæftigelse. Den eneste undtagelse er, hvis det er åbenbart formålsløst at gennemføre disse foranstaltninger.

Man kan desuden få et tilbud om fleksjob, hvis man aktuelt har en meget begrænset arbejdsevne, og der er mulighed for, at arbejdsevnen inden for en rimelig periode kan udvikles.

Fleksjobbet kan alene oprettes hos en arbejdsgiver med hjemsted i Danmark. Der gælder særlige regler, hvis man er ansat hos en arbejdsgiver med hjemsted i Danmark, hvor arbejdet skal udføres i udlandet. Kontakt jobcenteret for de nærmere regler.

AFGØRELSE OM FLEKSJOB

Jobcentret træffer afgørelse om visitation til fleksjob efter forelæggelse for rehabiliteringsteamet.

Grundlaget for en afgørelse om fleksjob består således af rehabiliteringsplanens forbedrende del, som har været behandlet i et rehabiliteringsteam, se side 74.

Rehabiliteringsteamet afgiver med udgangspunkt i rehabiliteringsplanens forberedende del en indstilling til, om man opfylder betingelserne for at få et fleksjob.

Rehabiliteringsplanen skal indeholde følgende:

- Dokumentation for, at resurser og udfordringer er fuldt afklarede i forhold til uddannelse og beskæftigelse.
- Dokumentation for, at alle relevante indsatser efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og andre foranstaltninger har været afprøvet for at bringe eller fastholde den pågældende i ordinær beskæftigelse.
- Dokumentation for, at arbejdsevnen anses for varigt og væsentligt begrænset og ikke kan anvendes til at opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår.
- Ved ansættelse i fleksjob på den hidtidige arbejdsplads skal der desuden være dokumentation for, at man har været ansat i mindst 12 måneder under de sociale kapitler eller på særlige vilkår.

I en forsøgsperiode fra 1. juli 2014 til 30. juni 2016 kan man i forbindelse med en afgørelse om fleksjob afvise at modtage lægebehandling.

Man har alene mulighed for at afvise lægebehandling i snæver forstand. Det vil sige behandlinger foretaget af en læge samt operationer og behandling med lægeordineret medicin. Man kan fx afvise at lade dig operere for diskusprolaps eller modtage behandling med antidepressiv medicin.

Man har således ikke mulighed for at afvise fx fysioterapi eller samtaler hos psykolog.

Hvis man afviser at modtage lægebehandling, skal jobcenteret indhente en vurdering fra regionens kliniske funktion af, om en anden behandling kan anbefales.

Anbefaler den kliniske funktion en anden behandling, som man ikke ønsker, kan man også afvise denne behandling.

Det har således i forsøgsperioden ingen betydning for afgørelsen om fleksjob, at man afviser behandlingen.

Hvis man ikke vil have sagen forelagt for regionens kliniske funktion, kan jobcenteret dog beslutte, at man ikke opfylder betingelserne for et fleksjob.

”FASTHOLDELSESFLEKSJOB” – FLEKSJOB PÅ DEN HITTIDIGE ARBEJDSPLADS

Man kan kun blive ansat i et fleksjob på den hidtidige arbejdsplads, når man forinden i mindst 12 måneder har været ansat på arbejdspladsen under overenskomstens sociale kapitler. Man skal endvidere opfylde betingelserne for et fleksjob, se side 101.

Er man ansat på et overenskomstmråde, hvor der ikke er et socialt kapitel, kan man kun blive ansat i et fleksjob på den hidtidige arbejdsplads, når man forinden har været ansat på arbejdspladsen på særlige vilkår i mindst 12 måneder.

Aftalen mellem arbejdsgiveren og medarbejderen om ansættelse efter de sociale kapitler eller på særlige vilkår skal altid være skriftlig. Det skal fremgå, hvilke funktioner man

har svært ved at udføre eller ikke kan udføre. Herudover skal det beskrives, hvilke konkrete skånehensyn der er aftalt.

Arbejdsgiveren skal ligeledes dokumentere, at der er gjort et reelt forsøg på at etablere et vedvarende udstøttet job efter de sociale kapitler eller på særlige vilkår.

Har man været udsat for en akut opstået skade eller sygdom, og det er åbenbart formålsløst at gennemføre foranstaltninger efter overenskomstens sociale kapitler eller på særlige vilkår, gælder nævnte 12 måneders krav ikke.

Det kan fx dreje sig om svær uhelbredelig lammelse som følge af et alvorligt trafikuheld eller andre komplicerede ulykkestilfælde. Der kan også være tale om en pludselig opstået, alvorlig og fremadskridende kræftsygdom.

MIDLERTIDIGE FLEKSJOB

Det første fleksjob kan – uanset alder – højst bevilges for en femårig periode.

UNDER 40 ÅR

Er man under 40 år, kan man højst få fleksjob bevilget i en periode på 5 år ad gangen.

FYLDT 40 ÅR

Hvis man er fyldt 40 år, bevilger kommunen efter det første fleksjob et permanent fleksjob, hvis arbejdsevnen fortsat er nedsat i et sådant omfang, at det ikke er muligt at overgå til beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked. Betingelserne for at få et fleksjob skal således fortsat være opfyldt.

OPFØLGNING

Jobcenteret skal sikre, at fleksjobbereren udnytter sin arbejdsevne bedst muligt i fleksjobbet, og at skånebehovet bliver tilgodeset.

Når man har været i fleksjobbet i 2 1/2 år, skal jobcenteret følge op på, om der er sket ændringer i forholdene. Det skal desuden vurderes, om man fortsat opfylder betingelserne for fleksjob. Dette skal ske ved en personlig samtale. Arbejdsgiveren skal inddrages efter behov.

Herefter skal jobcenteret følge op hver gang, der er gået 2 1/2 år siden sidste opfølgning.

Fleksjobbereren skal orientere jobcenteret, hvis arbejdstiden i fleksjobbet sættes ned, eller der sker ændringer i ansættelsesforholdet. Dette gælder også, når der fx er nye skånebehov, eller når man kan arbejde i flere timer end forudsat ved ansættelsen. Når jobcenteret modtager sådanne oplysninger, skal det vurderes, om det får konsekvenser i forhold til fleksjobbet.

STATUS

Hvis man er ansat i et midlertidigt fleksjob, skal der udarbejdes en status efter 4 1/2 år. Her skal der tages stilling til, om man kan overgå til ordinær beskæftigelse eller skal forblive i fleksjobordningen. Jobcenteret skal således undersøge, om man fortsat har en væsentlig og varigt nedsat arbejdsevne. Hvis man åbenlyst ikke kan få det bedre eller har fået det værre, vil man uden større sagsbehandling på ny kunne få bevilget et fleksjob.

Jobcenteret vil normalt kunne træffe afgørelse på baggrund af den udarbejdede status. Sagen skal således ikke forelægges for rehabiliteringsteamet, med mindre det vurderes, at der på ny er behov for særlige aktiviteter.

LØN I FLEKSJOBET

Arbejdsgiveren udbetaler fleksjobberens løn for det arbejde, der bliver udført.

Kommunen udbetaler desuden fleksjobberens et supplement til lønnen i form af et fleksløntilskud. Tilskuddet reguleres på baggrund af lønindtægten.

I forbindelse med at fleksjobbet etableres, skal jobcenteret hurtigst muligt komme med en vurdering af arbejdsevnen i fleksjobbet. Det skal fremgå, hvor mange timer fleksjobberens kan arbejde i fleksjobbet. Jobcenteret skal ligeledes vurdere, med hvilken arbejdsintensitet/produktivitetsgrad fleksjobberens kan arbejde. Formålet er at give fleksjobberens og arbejdsgiverens et grundlag for at aftale løn og arbejdstid, der afspejler arbejdsevnen.

Vurderingen danner således grundlag for aftalen om fleksjob mellem fleksjobberens og arbejdsgiverens.

Jobcenteret skal foretage en ny vurdering af arbejdsevnen i fleksjobbet, hvis fleksjobberens og arbejdsgiverens er enige om ændringen og i fællesskab anmoder om dette.

FLEKSJOB PÅ OVERENSKOMSTDÆKKET OMRÅDE

Ansættes man i fleksjob på et område, der er dækket af en overenskomst, fastsættes løn og øvrige arbejdsvilkår efter de kollektive overenskomster, herunder sociale kapitler, lokalaftaler m.v.- samt bestemmelser om løn og arbejdsvilkår for ansættelse og fastholdelse af personer i fleksjob.

Indeholder overenskomsten m.v. ikke sådanne bestemmelser, eller kan disse ikke anvendes til fastsættelse af løn, indgås der en aftale mellem fleksjobberens og arbejdsgiverens om løn. Bestemmelser i overenskomsten om løn og arbejdstid kan således i disse tilfælde fraviges i det omfang, det er nødvendigt for, at lønnen kan fastsættes ud fra arbejdsevnen i fleksjobbet.

Jobcenteret og den overenskomstbærende faglige organisation modtager efter aftale med fleksjobberens kopi af aftalen om fleksjob.

Tvister om anvendelse af overenskomsterne m.v. og løn og arbejdsvilkår afgøres ved fagretlig behandling og endeligt ved arbejdsretten.

FLEKSJOB PÅ IKKE-OVERENSKOMSTDÆKKET OMRÅDE

Bliver man ansat i et fleksjob på et område, der ikke er dækket af overenskomst, fastsættes løn og øvrige arbejdsvilkår efter aftale mellem fleksjobbereren og arbejdsgiveren. På områder, hvor der findes en relevant sammenlignelig overenskomst, skal der tages udgangspunkt i denne.

Jobcenteret modtager efter aftale med arbejdsgiveren og fleksjobbereren en kopi af fleksjobaftalen. Det samme gælder den overenskomstbærende faglige organisation, hvis der er taget udgangspunkt i en sammenlignelig overenskomst.

Twister om løn og arbejdsforhold afgøres i disse tilfælde ved fagretlig behandling og endeligt ved arbejdsretten, hvis en af parterne anmoder om dette.

FLEKSJOB UNDER 8 TIMER – FUNKTIONÆRARBEJDE

Det er almindeligvis en betingelse for at blive omfattet af funktionærlovens regler, at man gennemsnitligt arbejder mere end 8 timer om ugen.

Dette gælder dog ikke, hvis man er ansat i et fleksjob, hvor man udfører funktionærarbejde 8 timer ugentligt eller derunder. I disse tilfælde skal man ansættes på funktionærlignende vilkår. Dvs. at funktionærlovens vilkår som helhed skal gælde i ansættelsen.

FLEKSLØNTILSKUD

Kommunen udbetaler et fleksløntilskud direkte til den ansatte i fleksjobbet. Tilskuddet ydes som et supplement til den løn, som fleksjobbereren modtager fra arbejdsgiveren. Fleksløntilskuddet kan højst udgøre et beløb, der svarer til 98 pct. af arbejdsløshedsdagpengenes maks. beløb på 17.550 kr. månedligt.

Fleksløntilskuddet nedsættes med:

- 30 pct. dels af lønindtægten i fleksjobbet, dels af evt. anden lønindtægt, indtil den samlede lønindtægt før skat udgør 13.648 kr. pr. måned

og

- herefter nedsættes fleksløntilskuddet med 55 pct. af den lønindtægt, der overstiger 13.648 kr. pr. måned før skat.

Ved lønindtægt forstås a-indkomst, hvoraf der skal indbetales AM-bidrag, og det samlede bidrag til en pensionsordning, der er led i et ansættelsesforhold. Fleksjobberens eget og arbejdsgiverens pensionsbidrag medfører således også modregning i fleksløntilskuddet.

Fleksjobbereren har pligt til at oplyse kommunen om eget og arbejdsgiverens pensionsbidrag.

MAKS. GRÆNSE

Fleksløntilskuddet og lønnen i fleksjobbet kan tilsammen højst udgøre et beløb, der svarer til fuldtidslønnen i den pågældende stilling. Hvis løn og fleksløntilskuddet tilsammen udgør mere end lønnen på fuld tid i den pågældende stilling, nedsættes fleksløntilskuddet med det overskydende beløb.

ATP

Der indbetales et forhøjet bidrag til ATP på 5 pct. af tilskuddet, dog højst 500 kr. om måneden. Fleksjobberen afholder selv udgiften til bidraget. Kommunen tilbageholder således bidraget ved udbetalingen af fleksløntilskuddet.

Kommunen indbetaler herudover et ATP-bidrag.

SAMSPILLET MED FORSIKRINGS- OG PENSIONSORDNINGER

Der skal ikke ske fradrag i fleksløntilskuddet for erstatninger. Det samme gør sig gældende, hvis man får en invalidepension/udbetaling ved tab af erhvervssevne, som er et led i et tidligere ansættelsesforhold.

FERIE

Hvis fleksjobberen under ferie modtager løn eller feriegodtgørelse, er man berettiget til fleksløntilskud i ferien. Fleksjobberen kan få udbetalt fleksløntilskud under ferieophold i udlandet. Der gælder dog særlige regler, hvis man er sygemeldt i fleksjobbet. Kontakt kommunen om de nærmere regler.

SYG I FLEKSJOBET

Bliver man syg i et fleksjob, afhænger udbetalingen af, om man får løn under sygdom.

LØN UNDER SYGDOM

Udbetaler arbejdsgiveren løn under sygdom eller barsel, modtager fleksjobberen fortsat fleksløntilskuddet fra kommunen under sygdom eller barsel. Arbejdsgiveren modtager syge- eller barseldagpengerefusion. Refusionen svarer til det beløb, som fleksjobberen kunne have fået udbetalt i syge- eller barseldagpenge for de timer, pågældende er sygemeldt eller på barsel.

Der er ikke en nedre grænse for, hvor mange timers sygefravær fleksjobberen skal have om ugen, for at der kan udbetales sygedagpenge/sygedagpengerefusion. Dette skal sikre, at en arbejdsgiver, der har en fleksjobber ansat i fleksjob få timer om ugen, vil være berettiget til at modtage sygedagpengerefusion.

INGEN LØN UNDER SYGDOM

Hvis arbejdsgiveren ikke udbetaler løn under sygdom eller barsel, får fleksjobberen sygedagpenge, resurseforløbsydelse eller barseldagpenge.

Syge- eller barseldagpengene eller resurseforløbsydelse suppleres med fleksløntilskud.

Man får således tilsammen 98 pct. af arbejdsløshedsdagpengenes højeste beløb.

Mister en fleksjobber, der ikke modtager løn under sygdom, retten til sygedagpenge eller resurseforløbsydelse, så modtager man fleksløntilskuddet fratrukket det beløb, som man ville kunne have fået i disse ydelser. Det samme gør sig gældende, hvis man har anmodet om sygedagpenge for sent.

Kommunen skal ved udbetaling af det beregnede fleksløntilskud mindst hver 3. måned følge op på, om fleksjobberens fortsat er ansat i fleksjob. Opfølgningen skal ske, indtil kommunen konstaterer, at fleksjobberens igen får løn, sygedagpenge eller resurseforløbsydelse.

OPHØR AF ANSÆTTELSE UNDER SYGDOM ELLER BARSEL

Hvis ansættelsen i fleksjobbet ophører under sygdom, ophører fleksløntilskuddet. Man får i stedet udbetalt ledighedsydelse, hvis man opfylder betingelserne.

Ophører ansættelse i fleksjobbet under barsel, ophører fleksløntilskuddet, og man overgår til barselsdagpenge.

FLYTNING

Fleksjobberens bevarer fleksjobbet ved flytning til en anden kommune.

ARBEJDSREDSKABER OG MENTOR

Fleksjobberens har mulighed for at få hjælp til arbejdsredskaber, mindre arbejdspladsindretninger og kortvarige kurser. Hjælpen skal være af afgørende betydning for, at man kan blive i fleksjobbet eller få et fleksjob og skal kompensere for begrænsningerne i arbejdsvejen.

I forbindelse med, at fleksjobbet etableres, er der også mulighed for støtte til mentor. Vedr. personlig assistance, se side 89.

Fleksjob tilkendt før den 1. januar 2013

BETINGELSER

For at få et fleksjob før 1. januar 2013, skulle man være under folkepensionsalderen og have en varig begrænsning i arbejdsvejen. Man måtte ikke kunne opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår. Mulighederne for revalidering, aktivering og fx omplacering i virksomheden skulle være afprøvet, medmindre dette var åbenlyst formålsløst. Det er ikke muligt at få førtidspension samtidig med fleksjobbet.

LØN

Som hovedregel er fleksjobberens ansat på fuldtid, også selv om hensynet til fleksjobberens arbejdsveje medfører, at arbejdstiden er aftalt til lavere timetal. Arbejdsgiveren udbetaler fleksjobberens løn ud fra overenskomsten på området, herunder de sociale kapitler. Er man ansat på et område, hvor der ikke er overenskomst, anvendes overenskomsten fra sammenlignelige områder. Arbejdsgiveren udbetaler derfor løn for 37 timer, også selv om man har behov for ekstra pauser og fravær.

DELTID

Jobcentret tilbød et fleksjob på deltid, når man i de seneste 12 måneder havde været ansat på deltid. Man ansås for at være deltidsbeskæftiget, når man i en periode på 4 uger i gennemsnit havde arbejdet højst 30 timer om ugen. Dette gjaldt dog ikke, hvis et lavere timetal end 30 timer efter overenskomsten anses for fuldtidsbeskæftigelse.

Man har dog ret til et fleksjob på fuld tid, hvis deltidsbeskæftigelsen skyldtes samme helbredsforhold, som nu er årsag til fleksjobbet.

Kommer en deltidsansat fleksjobber senere ud for ændringer i sine personlige forhold - fx skilsmisse, eller ægtefælle/samlever dør - har man ret til et tilbud om fleksjob på fuld tid. Der skal være tale om udefra kommende ændringer.

LØNTILSKUD TIL ARBEJDSGIVER

Tilskuddet fastsættes ud fra en vurdering af arbejdsevnen i det konkrete job. Arbejdsgiverens tilskud kunne dog ikke overstige 1/2 eller 2/3 af den lokale mindste overenskomstsmæssige timeløn på det aktuelle ansættelsesområde eller af den løn, der var sædvanlig for tilsvarende arbejde.

Hvis overenskomsten gav ret til obligatorisk arbejdsmarkedspension, refunderedes arbejdsgiverens bidrag med samme andel som løntilskuddet.

Løntilskuddet kan højst beregnes ud fra et beløb på 489.832 kr. på årsbasis. Arbejdsgiveren kan således højst få et tilskud på 244.916 kr. årligt, når fleksjobberens arbejdsevne er nedsat med halvdelen og 326.555 kr. ved 2/3 nedsættelse af arbejdsevnen.

Fleksjobberens kan således aftale en løn med arbejdsgiveren, der er over 489.832 kr. på årsbasis. Men arbejdsgiveren kan højst få et løntilskud på 326.555 kr.

ØVRIGT

Der gælder de samme regler ved flytning, se side 107.

Ledighedsydelse

Ledighedsydelse er målrettet personer, som er berettiget til fleksjob, men endnu ikke er ansat. Ledighedsydelse er uafhængig af formue og ægtefælles indkomst.

Er man visiteret til fleksjob, har man ret til ledighedsydelse, indtil man ansættes i et fleksjob.

Når man modtager ledighedsydelse, skal man aktivt udnytte sine arbejdsmuligheder for at opnå fleksjob.

Ledighedsydelsen udgør 89 pct. af a-dagpengenes højeste beløb, dvs. 15.947 kr. månedligt, hvis man på tidspunktet for visitationen til fleksjob:

- ville være berettiget til at modtage sygedagpenge

- modtager sygedagpenge
- deltager i revalidering efter jobplan, eller
- modtager ledighedsydelse efter ansættelse i understøttet beskæftigelse.

Opfylder man ikke ovennævnte betingelser, udgør ledighedsydelsen:

- et beløb, der svarer til kontanthjælpen for forsørgere, hvis man har forsørgelsespligt over for børn: 14.416 kr. månedligt.
- et beløb, der svarer til kontanthjælpen for ikke forsørgere, hvis man ikke har forsørgelsespligten over for børn: 10.849 kr. månedligt.

Selv om man ikke opfylder betingelserne for at få ledighedsydelsen med den høje sats på 89 pct. af a-dagpengene, får man ret til den høje sats, hvis man har været ansat i fleksjob i 9 måneder inden for de seneste 18 måneder.

Efter man har nået fleksydelsesalderen – se side 162, kan man højst i 6 måneder få et beløb, der svarer til 89 pct. af a-dagpengenes maks. sats eller svarende til kontanthjælpssatsen for forsørgere. Herefter nedsættes udbetalingen, således at man modtager et beløb, der svarer til kontanthjælpssatsen for ikke-forsørgere.

PENSIONSORDNINGER

Der sker ikke fradrag for følgende typer pensionsordninger:

- Pension, der udbetales som følge af tab af erhvervsevne/arbejdsevne, og som er led i et tidligere ansættelsesforhold.
- Kapitalpensioner og kapitalforsikringer.
- Indtægter fra opsparings- og forsikringsordninger, herunder livrenter, der er uden forbindelse med et arbejdsforhold.

ARBEJDSFRIE INDTÆGTER, DER IKKE MEDFØRER FRADRAG

- Erstatninger, herunder erstatninger efter lov om arbejdsskadesikring
- Ydelser efter Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond
- Pension efter ægtefælle eller samlever og børnepension
- Fratrædelsesgodtgørelse iht. funktionærloven
- Renter, aktieudbytte, gaver, gevinster og arv.

PENSIONER, DER MEDFØRER FRADRAG

- Løbende udbetaling af pension inklusive tillæg, der er led i et tidligere ansættelsesforhold og af en sådan karakter, at det er sædvanligt, at arbejdsgiveren bidrager til pensionen (dog medfører pension, der udbetales som følge af tab af erhvervsevne/arbejdsevne, ikke fradrag)
- Løbende udbetaling af pension, som har forbindelse med en arbejdsperiode i udlandet

- Løbende udbetaling fra en tidligere arbejdsgiver af beløb, der kan sidestilles med pension.

Beregningen af fradraget i ledighedsydelsen sker efter de samme principper, som anvendes ved beregningen af tilskuddet til personer i fleksjob, se side 105.

Tilskud til selvstændige – tilkendt efter 1. januar 2013

Jobcenteret kan give tilbud om støtte i form af tilskud i 5 år til selvstændige under folkepensionsalderen. Tilskuddet tilkendes således for 5 år ad gangen. Jobcenteret skal derfor hver femte år træffe afgørelse om tilkendelse af tilskuddet.

Det er en betingelse, at den selvstændige har en varig og væsentlig nedsat arbejdsevne i forhold til arbejdet i den selvstændige virksomhed.

Den selvstændige skal:

- drive selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse her i landet
- forud for første tilkendelse af tilskuddet have drevet den selvstændige virksomhed i væsentligt omfang i mindst 12 måneder inden for de seneste 24 måneder
- udnytte sin arbejdsevne fuldt ud i virksomheden. Den selvstændige må derfor ikke samtidig med driften af den selvstændige virksomhed udføre andet arbejde i væsentligt omfang.

Formålet med tilskuddet er at give den selvstændige mulighed for at kunne fortsætte beskæftigelsen i sin hidtidige virksomhed.

AFGØRELSE

Jobcenteret skal inden der træffes afgørelse om tilkendelse af tilskud til den selvstændige forelægge sagen for rehabiliteringsteamet.

Rehabiliteringsteamet skal afgive en indstilling til, om den selvstændige er berettiget til tilskuddet.

Jobcenteret skal på baggrund af rehabiliteringsplanens forberedende del umiddelbart kunne vurdere nedsættelsen af arbejdsevnen, således at bl.a. afprøvning i anden virksomhed undgås.

Rehabiliteringsplanens forberedende del skal således som minimum indeholde følgende:

- En beskrivelse af de beskæftigelsesmæssige, sociale og helbredsmæssige resurser og udfordringer
- Beskrivelse af den selvstændiges arbejdsopgaver i virksomheden, herunder hvilke opgaver man har svært ved at påtage sig
- Oplysninger om, hvor mange timer den selvstændige kan arbejde i virksomheden om ugen

- Herudover skal den forberedende del indeholde den praktiserende læges vurdering af helbredet i forhold til at kunne arbejde i virksomheden.

TILSKUDETS STØRRELSE

Tilskuddet udgør et grundbeløb på 131.225 kr. om året. Tilskuddet nedsættes med 30 pct. dels af en beregnet årsindtægt i virksomheden, dels af anden arbejdsindkomst.

Kommunen udbetaler hver måned 1/12 af det beregnede årlige tilskud.

Nedsættelsen af tilskuddet beregnes en gang årligt på baggrund af de to bedste regnskabsår inden for de seneste tre år. Har virksomheden været drevet i mindre end to år, beregnes årsindtægt med baggrund i seneste hele regnskabsår.

Tilskuddet medregnes til den selvstændiges almindelige skattepligtige indkomst og beskattes som personlig indkomst.

OPFØLGNING

Jobcenteret skal, når den selvstændige har fået tilskuddet i 2 1/2 år, følge op, om der er sket ændringer i forholdene. Jobcenteret skal således vurdere, om den selvstændige fortsat opfylder betingelserne for at få tilskuddet. Dette skal ske ved en personlig samtale.

STATUS

Jobcenteret skal udarbejde en status, når der er ydet tilskud i 4 1/2 år. Her skal det vurderes, om man fortsat opfylder betingelserne for at få tilskuddet i en ny periode på 5 år. Jobcenteret vil normalt kunne træffe afgørelse på baggrund af den udarbejdede status og skal derfor ikke forelægge sagen for rehabiliteringsteamet.

Vurderer jobcenteret, at der på ny er behov for en tværfaglig afklaring, kan jobcenteret dog forelægge sagen for rehabiliteringsteamet.

SYGDOM

Selvstændige, der får tilskud fra jobcenteret til at fastholde beskæftigelse i virksomheden, skal ikke opfylde de almindelige beskæftigelseskrav for selvstændige i sygedagpengeloven for at få sygedagpenge, se side 60.

Der er dog først ret til sygedagpenge efter 2 ugers sygdom. Der er mulighed for at tegne en sygedagpengeforsikring, så den selvstændige får ret til sygedagpenge fra 1. eller 3. fraværsdag.

Den selvstændige modtager under sygdom eller barsel tilskuddet og de beregnede syge- eller barseldagpenge.

OPHØR AF VIRKSOMHEDEN

Den selvstændige mister retten til tilskud, hvis man ophører med drift af virksomheden, der gives tilskud til.

Hvis man herefter ønsker at overgå til fleksjobordningen for lønmodtagere, skal man på ny visiteres og opfylde betingelserne for at få et fleksjob.

LEDIGHEDSYDELSE

Den selvstændige har ved ophør af virksomheden alene ret til ledighedsydelse, hvis man er visiteret til et fleksjob for lønmodtagere.

Tilskud til selvstændige tilkendt før den 1. januar 2013

Den selvstændige skal drive virksomheden som hovedbeskæftigelse. Man skal være under 65 år. Arbejdsevnen skal være nedsat i en sådan grad, at man har vanskeligt ved at opretholde beskæftigelse i virksomheden. Den selvstændige skal i øvrigt opfylde samme kriterier som lønmodtagere for at få et fleksjob.

Den selvstændige kan ved ophør af virksomheden overgå til ledighedsydelse, uden at der skal ske en fornyet visitation til fleksjob.

TILSKUDDETS STØRRELSE

Jobcenteret giver den selvstændige et tilskud på 1/2 eller 2/3 af den mindste overenskomstmæssige løn på det pågældende ansættelsesområde for nyansatte uden faglige kvalifikationer. Tilskuddet beregnes ud fra en ugentlig arbejdstid på 37 timer og fastsættes ud fra en vurdering af arbejdsevnen i det konkrete job.

Der skal gives pensionsbidrag svarende til overenskomsten på området, når der fastsættes tilskudsstørrelse. Dette gælder også, hvis den selvstændige erhvervsdrivende ikke har en pensionsordning.

Selvstændige kan dog højst få løntilskuddet beregnet ud fra et beløb på 489.832 kr. på årsbasis.

Den selvstændige skal primært anvende tilskuddet til at kompensere for de ekstraudgifter, der er til at få udført opgaver, man ikke længere selv kan klare.

Fleksydelse

Er man i fleksjob/visiteret til fleksjob, kan man ikke overgå til efterløn. Man kan i stedet overgå til fleksydelse, der administreres af kommunen. På side 162 kan man læse nærmere om disse regler.

KLAGEMULIGHEDER

Kommunens afgørelse vedrørende fleksjob kan indbringes for Ankestyrelsen inden 4 uger efter, man har modtaget afgørelsen. Klagen skal sendes til kommunen, der skal vurdere sagen igen, inden sagen sendes videre til Ankestyrelsen.

HENVISNING TIL LOVE

Bekendtgørelse nr. 990 af 12. september 2014 om en aktiv beskæftigelsesindsats m.v.

Bekendtgørelse nr. 812 af 27. juni 2014 om beregning af og fradrag i ledighedsydelsen.

Vejledning nr. 9602 af 7. november 2013 om fleksjob m.v.

Vejledning nr. 9363 af 10. juli 2013 om ledighedsydelse.

Vejledning nr. 9032 af 18. januar 2013 om tilskud til selvstændige erhvervsdrivende med nedsat arbejdsevne.

Bekendtgørelse nr. 22 af 17. januar 2013 om tilskud til selvstændige med nedsat arbejdsevne.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Kontakt kommunen for yderligere oplysninger eller se www.borger.dk og Beskæftigelsesministeriets hjemmeside www.bm.dk

Førtidspension

Førtidspension skal sikre, at mennesker med varig og væsentlig nedsat arbejdsevne har et forsørgelsesgrundlag. I 2014 var der ca. 235.000 førtidspensionister i Danmark.

Med førtidspensionsreformen gældende fra den 1. januar 2013 er målet, at færre får førtidspension. Især unge skal ikke længere kunne tilkendes førtidspension, men skal i stedet hjælpes med en helhedsorienteret indsats i jobafklaringsforløb eller resurseforløb.

Seniorførtidspension trådte i kraft den 1. januar 2014. Den kan tilkendes personer med langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet, som er tæt på folkepensionsalderen.

Kapitlet beskriver reglerne om førtidspension efter de nugældende regler og kort om seniorførtidspension.

Alle, der før den 1. januar 2003 har søgt eller fået tilkendt førtidspension, er fortsat omfattet af de regler, som var gældende indtil denne dato. Disse regler er kort beskrevet i kapitlet.

Satserne for førtidspension 2015

Gifte/samlevende	182.832 kr. pr. år
Enlige	215.100 kr. pr. år

Gældende førtidspension, side 114

Betingelser, side 115

Brøkpension, side 116

Indtægtsgrundlag, side 117

Beregning, side 118

Seniorførtidspension, side 122

Førtidspension før 2003, side 122

ATP, SUPP, udbetaling, job med løntilskud m.v., side 124

Gældende førtidspension

Siden 1. januar 2013 kan personer under 40 år som udgangspunkt ikke få tilkendt førtidspension. I stedet skal de deltage i et eller flere jobafklaringsforløb eller resurseforløb med henblik på at få eller bibeholde en tilknytning til arbejdsmarkedet. Personer over 40 år skal som udgangspunkt have ét jobafklaringsforløb eller resurseforløb, inden de kan tilkendes førtidspension.

Jobafklaringsforløb og resurseforløb er et individuelt tilrettelagt forløb, se side 70 og side 67.

Personer, der er så syge eller har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er formålsløst med forsøg på at udvikle arbejdsevnen, er undtaget fra jobafklarings- eller resurseforløb og skal kunne tilkendes førtidspension uanset alder.

Betingelser

Førtidspension kan tilkendes personer i alderen fra:

- 40 år til folkepensionsalderen
- 18-39 år, hvis arbejdsevnen ikke kan forbedres. Det skal være dokumenteret enten gennem jobafklaringsforløb eller resurseforløb, eller at det på grund af særlige forhold er helt åbenbart.

Reglerne om indfødsret og bopælstid skal være opfyldt, for at man kan tilkendes førtidspension, se side 164.

Betingelserne er:

- at arbejdsevnen er varigt nedsat
- at den er nedsat i et sådant omfang, at man ikke er i stand til at forsørge sig selv – uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning – herunder fleksjob.

FØRTIDSPENSION EFTER 2003-ORDNINGEN

2003-ordningen har været gældende i perioden fra den 1. januar 2003 til den 31. december 2012. Betingelserne for tilkendelse af førtidspension efter denne ordning var de samme som i den nugældende lov. Dog var der i 2003-ordningen ikke forskel på kravene om dokumenteret forsøg på udvikling af arbejdsevnen, afhængig af om man var over eller under 40 år.

AFGØRELSENS INDHOLD

Når kommunen afgør, at man skal have førtidspension, skal afgørelsen indeholde:

- en rehabiliteringsplan, se side 74, med dokumentation for, at resurser og udfordringer i forhold til uddannelse og beskæftigelse er fuldt afklaret
- dokumentation for, at alle relevante beskæftigelsesrettede indsatser, herunder deltagelse i jobafklaringsforløb eller resurseforløb, er udtømt
- en faglig forklaring på, hvorfor arbejdsevnen anses for varigt nedsat
- en faglig forklaring på, at arbejdsevnen ikke kan anvendes til selvforsørgelse
- en angivelse af eventuelle konkrete arbejdsfunktioner, som man med sin nedsatte arbejdsevne må anses for at kunne udføre.

START AF SAG

En sag om førtidspension starter først, når sagen har været forelagt kommunens rehabiliteringsteam, se side 73, og kommunen herefter beslutter, at sagen skal behandles efter reglerne for førtidspension. Det kan først ske, når det er dokumenteret eller helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i jobafklaringsforløb eller resurseforløb, aktiverings-, revaliderings- og behandlingsmæssige samt andre foranstaltninger.

I en forsøgsperiode fra 1. juli 2014 til 30. juni 2016 kan man fravælge lægelig anbefalet behandling, selvom den vurderes at kunne forbedre arbejdsevnen. Fravalg af behandling må ikke influere på vurderingen af personens ret til førtidspension.

Man kan også selv søge om førtidspension. Sker det, forelægges sagen for kommunens rehabiliteringsteam med de oplysninger, der allerede ligger i sagen. På baggrund af rehabiliteringsteams udtalelse, afgør kommunen, om sagen behandles efter reglerne om førtidspension med det dokumentationsgrundlag, der er i sagen. Det vil sige, kommunen ikke indhenter yderligere akter.

I behandlingen af sager om førtidspension kan kommunen alene benytte lægefaglig bistand fra sundhedskoordinatoren, som er en repræsentant fra regionens kliniske funktion.

FRIST FOR AFGØRELSE

Kommunen skal afgøre spørgsmålet om pension senest 3 måneder efter den dato, sagen er begyndt. Kan kommunen ikke det, skal den redegøre for, hvorfor afgørelsen er forsinket, og hvornår den kan ventes. Inden der træffes afgørelse om førtidspension, skal man have tilbud om i et møde at udtale sig over for den person, der skal træffe afgørelsen.

FORNYET VURDERING

Kommunen kan i sin afgørelse beslutte, at pensionssagen skal tages op til fornyet vurdering på et senere tidspunkt, fx et eller to år. Man skal orienteres om dette i forbindelse med afgørelsen om pensionen.

Fornyet vurdering kan især være aktuel ved visse sygdomme, der erfaringsmæssigt har et uforudsigeligt forløb.

FRAKENDELSE

Kommunen kan frakende førtidspension, hvis arbejdsevnen forbedres væsentligt og pensionisten vedvarende vil være i stand til at arbejde og forsørge sig selv. Pensionisten kan også selv anmode om frakendelse af pensionen. Er pensionisten fyldt 60 år, kan førtidspension kun frakendes, hvis pensionisten giver samtykke til det.

Brøkpension

Hvis man har boet i udlandet, kan pensionen blive nedsat. Det gælder både personer med dansk indfødsret og udlændinge.

OPTJENING AF FULD FØRTIDSPENSION

For at få udbetalt fuld førtidspension skal den faktiske bopælstid i Danmark ved pensionstillkendelsen være 4/5 af perioden fra det 15. år til det tidspunkt, hvorfra førtidspensionen ydes (teoretisk bopælstid).

BRØKPENSION

Hvis der ikke er ret til fuld førtidspension, fastsættes pensionen efter forholdet mellem den faktiske bopælstid og 4/5 af den teoretiske bopælstid: Faktisk bopælstid i mdr.: $(4/5 \times \text{teoretisk bopælstid})$.

Eksempel

Ahmed på 40 år får bevilget førtidspension. Han har boet i Danmark i 10 år = 120 mdr. Den teoretiske bopælstid er fra det 15. år til det 40. år, svarende til 25 år = 300 måneder. $4/5$ af 300 = 240. Han får udbetalt $120/240 = 50$ pct.

Modtager man brøkpension, kan man søge om supplerende hjælp efter aktivloven. Hjælpen ydes efter de almindelige regler om kontanthjælp, se side 14.

Indtægtsgrundlag

Indtægtsgrundlaget, der benyttes ved beregning af såvel førtidspension som folkepension, består af:

- personlig indkomst ud over offentlig pension
- positiv nettokapitalindkomst
- skattepligtig aktieindkomst.

PERSONLIG INDKOMST

Den personlige indkomst omfatter alle skattepligtige indkomster, der ikke medregnes i kapitalindkomsten: Lønindtægt, indtægt ved selvstændig virksomhed, pensionsindtægter, engangsudbetalt skattepligtig pension, underholdsbidrag og andre løbende ydelser. Beløbene er efter fradrag af evt. arbejdsmarkedsbidrag.

Når man opgør den personlige indkomst, kan man fradrage indbetalinger til pensionsordninger, og dermed nedsættes indtægtsgrundlaget for beregning.

KAPITALINDKOMST

Kapitalindkomsten omfatter renteindtægter og -udgifter samt visse skattepligtige formueindtægter. Positiv nettokapitalindkomst medregnes i indtægtsgrundlaget. Viser beregningen et negativt beløb, sættes kapitalindkomsten til 0 kr. Mellem ægtefæller trækkes negativ fra positiv kapitalindkomst. Dog kan den fælles kapitalindkomst ikke blive mindre end 0 kr.

En kapitalpension, der kommer til udbetaling, er likvid formue, og påvirker hverken førtidspension, folkepensionens grundbeløb eller pensionstillæg. Hvis man sætter pengene i banken eller investerer i værdipapirer, lægges renter og afkast til kapitalindkomsten og kan dermed få betydning for beregningen.

AKTIEINDKOMST

Aktieindkomst (bortset fra udbytteindkomst op til 5.000 kr. for enlige og 10.000 kr. for ægtefæller, hvis der er betalt endelig udbytteskat) medtages ved opgørelse af beregningsgrundlaget. Spørg uddybende i kommunen.

SKATTEORDNINGER FOR SELVSTÆNDIGE

En skattepligtig person, der driver selvstændig virksomhed, beskattes efter personskatteloven, men den selvstændige har mulighed for at anvende andre ordninger efter skatteloven. Størrelsen af den selvstændiges indkomst, der indgår i indtægtsgrundlaget for beregning af førtidspensionen, afhænger af, om den selvstændige kun beskattes efter personskatteloven, eller om han også er omfattet af virksomhedsordningen eller kapitalafkastordningen.

REGULERING AF INDTÆGTSGRUNDLAGET

En ny lov gældende fra 1. januar 2015 medfører, at Udbetaling Danmark beregner førtidspensionen ud fra årets forskudsopgørelse. Sker der ændringer i indkomsten, skal man ændre forskudsopgørelsen på www.SKAT.dk, hvorefter Udbetaling Danmark automatisk får besked og omberegner førtidspensionen ud fra den ændrede forskudsopgørelse. En indkomstændring kan fx være, hvis man begynder at få udbetalt pension i løbet af året, eller der udbetales skattepligtig pension med tilbagevirkende kraft. I det tilfælde er det vigtigt, at indtægter, der vedrører tidligere indkomstår, registreres i SKAT på det korrekte indkomstår.

Hvis man bor i udlandet og ikke har NemId, skal man istedet ringe eller skrive til Udbetaling Danmark, hvis der sker ændringer i årets indkomst.

Ændres samlivsstatus i løbet af året, skal der gives besked til Udbetaling Danmark på www.borger.dk.

Er der udbetalt for lidt eller for meget i førtidspension, vil Udbetaling Danmark foretage efterregulering på baggrund af årsopgørelsen fra SKAT. Den første efterregulering sker i maj måned 2016 for året 2015. For selvstændige eller personer med en udvidet selvangivelse kommer årsopgørelsen typisk senere, og dermed vil en eventuel efterregulering også ske lidt senere på året.

Beregning

ÆGTEFÆLLE ELLER SAMLEVERS INDTÆGT

For gifte/samlevende gælder, at indtægten gøres op hver for sig. Er der tale om arbejdsindtægt, fratrækkes arbejdsmarkedsbidrag og indbetaling til ATP. Kun indtægt ud over sociale pensioner regnes med.

FRADrag I INDTÆGT Hos ÆGTEFÆLLE ELLER SAMLEVER

Er ægtefællen ikke-pensionist, foretages et fradrag i ægtefællens indtægt svarende til pensions-satsen for gifte/samlevende, dvs. 182.832 kr. Efter dette fradrag kan ægtefællens/samleverens indtægt højst indgå i pensionsberegningen med 238.100 kr. Er også ægtefælle eller samlever pensionist, er indtægtsgrænsen 360.100 kr. Se efterfølgende eksempler.

Når indtægtsgrundlaget efter fradrag for evt. ægtefælles indtægt er fundet, foretages et fradrag for henholdsvis enlige og gifte/samlevende, før førtidspensionen nedsættes.

Årligt fradragsbeløb og bortfaldsgrænse i 2015

	Fradragsbeløb	Bortfaldsgrænse
Enlig	73.300 kr.	772.500 kr.
Gift med ikke-pensionist	116.100 kr.	710.400 kr.
Gift med pensionist	116.100 kr.	1.304.600 kr.

Førtidspensionen nedsættes med 30 pct. af beregningsgrundlaget, dog kun med 15 pct., hvis begge er pensionister.

BEREGNING AF PENSION FOR ENLIGE

- Er førtidspensionisten enlig, indgår den samlede indtægt bortset fra den sociale pension i indtægtsgrundlaget for beregningen
- Der fratrækkes 73.300 kr. (= fradragsbeløb), og man når frem til beregningsgrundlaget
- Pensionen nedsættes med 30 pct. af beregningsgrundlaget.

Eksempel – enlige

- enlig med udbetaling fra anden pensionsordning på 180.000 kr.

Pensions­sats		215.100 kr.
Indtægtsgrundlag	180.000 kr.	
Fradragsbeløb	73.300 kr.	
Beregningsgrundlag nedrundet til hele hundreder	106.700 kr.	
Nedsættelse (30 pct. af 106.700 kr.)		-32.010 kr.
Beregnet førtidspension afrundet til beløb deleligt med 12		183.096 kr.

BEREGNING AF PENSIONEN FOR GIFTE OG SAMLEVENDE, NÅR KUN DEN ENE ER PENSIONIST

- Er pensionisten gift eller samlevende, gøres indtægtsgrundlaget op for hver ægtefælle for sig. Den sociale pension indgår ikke i indtægtsgrundlaget
- Der fratrækkes et beløb i ægtefællens indtægt svarende til pensions­satsen (= fradrag for ægtefælle/samlever)
- Overstiger ægtefællens indtægt herefter 238.100 kr. (= indtægtsgrænsen), nedsættes ægtefællens indtægt til grænsen. Det betyder, at ægtefællens indtægt større end pensions­satsen og indtægtsgrænsen tilsammen – det er i alt 420.932 kr. – medtages højst 238.100 kr. i indtægtsgrundlaget
- Der trækkes 116.100 kr. (= fradragsbeløb) fra ægtefællernes samlede indtægt, hvorefter man når frem til beregningsgrundlaget
- Pensionen nedsættes herefter med 30 pct. af beregningsgrundlaget.

Eksempel - gift eller samlevende med ikke-pensionist

- førtidspensionisten har ingen indtægt ud over pensionen
- ægtefællen har arbejdsindtægt på 390.000 kr.

	Førtidspensionist	Ægtefælle/ samlever	Samlet grundlag
Pensionssats	182.832 kr.		
Indtægtsgrundlag	0 kr.	390.000 kr.	
Fradrag for ægtefælle/samlever		182.832 kr.	
Indtægt efter fradrag		207.168 kr.	
Fælles indtægtsgrundlag			207.168 kr.
Fradrag			116.100 kr.
Beregningsgrundlag nedrundet til hele hundreder			91.000 kr.
Nedsættelse af pensionen	30 pct. af 91.000 kr. = 27.300 kr.		
Beregnet førtidspension			
afrundet til beløb deleligt med 12 182.832 kr. - 27.300 kr. = 155.532 kr.			

Eksempel - gift eller samlevende med ikke-pensionist

- førtidspensionisten har en indtægt på 100.000 kr. ud over pensionen
- ægtefællen har arbejdsindtægt på 450.000 kr.

	Førtidspensionist	Ægtefælle/ samlever	Samlet grundlag
Pensionssats	182.832 kr.		
Indtægtsgrundlag	100.000 kr.	450.000 kr.	
Fradrag for ægtefælle/samlever		182.832 kr.	
Indtægt efter fradrag		267.168 kr.	
Indtægt nedsat til grænsen		238.100 kr.	
Fælles indtægtsgrundlag	100.000 kr.	238.100 kr.	338.100 kr.
Fradrag			116.100 kr.
Beregningsgrundlag nedrundet til hele hundreder			222.000 kr.
Nedsættelse af pensionen	30 pct. af 222.000 kr. = 66.600 kr.		
Beregnet førtidspension			
afrundet til beløb deleligt med 12 182.832 kr. - 66.600 kr. = 116.232 kr.			

Eksempel – gift eller samlevende med ikke-pensionist

- pensionisten har en indtægt på 100.000 kr. ud over førtidspensionen
- ægtefællen har arbejdsindtægt på 300.000 kr.

	Førtidspensionist	Ægtefælle/ samlever	Samlet grundlag
Pensions­sats	182.832 kr.		
Indtægtsgrundlag	100.000 kr.	300.000 kr.	
Fradrag for ægtefælle/samlever		182.832 kr.	
Indtægt efter fradrag		117.168 kr.	
Fælles indtægtsgrundlag	100.000 kr.	117.168 kr.	217.168 kr.
Fradrag			116.100 kr.
Beregningsgrundlag nedrundet til hele hundreder			101.000 kr.
Nedsættelse af pensionen	30 pct. af 101.000 kr. = 30.300 kr.		
Beregnet førtidspension			
afrundet til beløb deleligt med 12 182.832 kr. – 30.300 kr. = 152.532 kr.			

BEREGNING AF PENSIONEN FOR GIFTE OG SAMLEVENDE, BEGGE PENSIONISTER

- Er begge ægtefæller pensionister, gøres indtægten op for hver ægtefælle for sig. De sociale pensioner indgår ikke.
- Ægtefællens indtægt kan højst indgå med 360.100 kr. (= indtægtsgænsen). Det betyder, at er ægtefællens indtægt mindre end grænsen, indgår hele indtægten i beregningen.
- Ægtefællernes indtægter lægges sammen. Der foretages et fradrag på 116.100 kr. (= fradragsbeløb) for hver af ægtefællerne. Herefter har man beregningsgrundlaget.
- Pensionen nedsættes med 15 pct. af beregningsgrundlaget for hver af ægtefællerne.

Eksempel – gift eller samlevende med pensionist

- pensionisten har en indtægt på 100.000 kr. ud over førtidspensionen
- ægtefællen har indtægt på 368.000 kr. ud over sin førtidspension.

	Førtidspensionist	Ægtefælle/samlever
Pensions­sats	182.832 kr.	182.832 kr.
Indtægtsgrundlag	100.000 kr.	368.000 kr.
Indtægt nedsat til grænsen		360.100 kr.
Fælles indtægtsgrundlag	460.100 kr.	468.000 kr.
Fradrag	116.100 kr.	116.100 kr.
Beregningsgrundlag nedsat til hele hundreder	344.000 kr.	351.900 kr.
Nedsættelse af pensionen	15 pct. af 344.000 kr. = 51.600 kr.	15 pct. af 351.900 kr. = 52.785 kr.
Beregnet førtidspension		
afrundet til beløb deleligt med 12 182.832 kr. – 51.600 kr. = 131.232 kr.		
182.832 kr. – 52.785 kr. = 130.044 kr.		

Seniorførtidspension

Seniorførtidspension blev indført fra den 1. januar 2014.

Personer, der er nedslidte eller har væsentlige helbredsproblemer, kan op til 5 år før folkepensionsalderen søge kommunen om seniorførtidspension, hvis de har en aktuel og langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Kravet om en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet er opfyldt ved 20-25 års fuldtidsbeskæftigelse på mindst 27 timer om ugen. Beskæftigelse i fleksjob betragtes som fuldtidsbeskæftigelse.

Ved aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet gælder det, at personen ved ansøgningstidspunktet har arbejdsindtægt eller midlertidig indtægt ved: Sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, ledighedsydelse, resurseforløbsydelse, støtte i forbindelse med pasning af nærtstående eller pasning af barn med handicap eller langvarig lidelse. Desuden kan der være tale om en kortvarig periode med kontanthjælp eller ingen indkomst. Har man været uden for arbejdsmarkedet de seneste 5 år på grund af helbredsproblemer, kan kommunen vurdere, at man opfylder kravet om aktuel tilknytning til arbejdsmarkedet.

Der gælder de samme betingelser for tilkendelse som ved førtidspension, nemlig at der skal være tale om en væsentlig og varig nedsat arbejdsevne. For seniorførtidspension skal der dog ikke ske nogen afklaring eller udvikling af arbejdsevnen.

Sagen skal forelægges kommunens rehabiliteringsteam, og kommunen skal senest 6 måneder efter ansøgningen træffe afgørelse om ret til seniorførtidspension.

Førtidspension før 2003

Alle, der før 1. januar 2003 havde fået tilkendt førtidspension, er omfattet af reglerne før 2003. Bliver der behov for at ændre pensionen, fx fra invaliditetsydelse til førtidspension, er det fortsat reglerne før 2003, der gælder.

BETINGELSER

Pensionen blev tilkendt efter erhvervsevnekriteriet. Der skulle være sket en varig nedsættelse af erhvervsevnen – som hovedregel af helbredsrelaterede årsager – og muligheden for at forbedre erhvervsevnen og derved vende tilbage til arbejdsmarkedet skulle være afprøvet og udelukket.

Der var fire forskellige typer førtidspension:

- Almindelig, hvis erhvervsevnen var nedsat til halvdelen, og man på tidspunktet for tilkendelse var fyldt 60 år
- Forhøjet almindelig, hvis erhvervsevnen var nedsat til halvdelen, og man på tidspunktet for tilkendelse var under 60 år
- Mellemste, hvis erhvervsevnen var nedsat til 1/3
- Højeste, hvis erhvervsevnen var nedsat til det ubetydelige.

Førtidspension tilkendt efter disse regler kan ikke frakendes.

HVILENDE PENSION

Hvis pensionisten har arbejde, og arbejdsindtægten vedvarende overstiger to gange grundbeløbet – dvs. 143.928 kr. – skal kommunen vurdere, om der er grundlag for at gøre pensionen hvilende. Pensionen træder så i kraft igen uden yderligere vurdering af helbredet, hvis indtægtsforholdene igen tillader dette.

INVALIDITETSYDELSE

Invaliditetsydelse blev givet til personer, der opfyldte de helbredsmæssige betingelser for mellemste pension, men som stadig var på arbejdsmarkedet og kunne forsørge sig selv derved.

Fra 1. juli 2008 blev kredsen af personer med ret til invaliditetsydelse udvidet. Alle modtagere af førtidspension tilkendt før 2003, der kommer i beskæftigelse og får pensionen gjort hvilende, får nu invaliditetsydelse uden forudgående individuel vurdering.

Alle, der før 1. juli 2008 havde hvilende pension, skal efter anmodning tilkendes invaliditetsydelse.

Invaliditetsydelsen er et skattefrit beløb på årligt 35.220 kr.

SAMMENSÆTNING AF PENSIONEN

Førtidspension tilkendt før 2003 er sammensat af forskellige beløb, hvoraf nogle er skattefrie.

Førtids- pension før 1. jan. 2003	Grund- beløb	Pensions- tillæg		Erhvervs- udygtig- hedsbeløb	Førtids- beløb*	Invali- ditets- beløb*	Særligt tillæg*	Særligt tillæg*
Almindelig	X	X					X	
Forhøjet alm.	X	X			X			X
Mellemste	X	X				X		
Højeste	X	X		X		X		
			reelt enlig	gift/ samlevende				
Årlige beløb højest kr.	71.964	74.748	36.120	48.288	18.312	34.992	34.992	16.680
* Skattefrit								

BEREGNING AF PENSIONEN

Kommunen beregner pensionen ud fra et fastsat indtægtsgrundlag – se side 117.

GRUNDBELØB

Det er kun pensionistens egen indtægt ud over førtidspensionen, der medgår i beregningsgrundlaget. Indtægt, der overstiger fradragsbeløbet, reducerer grundbeløbet med 60 pct.

Årligt fradragsbeløb og bortfaldsgrænse i 2015

	Fradragsbeløb	Bortfaldsgrænse
Enlig	305.700 kr.	425.700 kr.
Giftte/samlevende	207.500 kr.	327.500 kr.

PENSIONSTILLÆG

Beregning af pensionstillæg sker på samme måde som pensionstillæg for folkepensionister – se side 167.

Førtidsbeløb, invaliditetsbeløb, erhvervsudygtighedsbeløb og særligt tillæg indtægtsreguleres ikke.

PENSIONSTILLÆG REGULERES IKKE

I skattereformen fra den 13. september 2012 blev det vedtaget, at pensionstillægget til førtidspensionister fra ordningen før den 1. januar 2003 ikke forhøjes, som det gør for folkepensionister.

ATP, SUPP-udbetaling, job med løntilskud m.v.

OPSPARING AF YDERLIGERE PENSION**OBLIGATORISK INDBETALING**

Førtidspensionister skal i lighed med andre indbetale til ATP. Det er kommunen, der trækker ATP-bidraget, før pensionen udbetales. Indbetalingen sker med virkning fra den 1. i måneden efter, der er truffet afgørelse om førtidspension.

Bidraget svarer til normalbidraget for fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere og er i 2015 3.240 kr. om året – heraf betaler staten 2.160 kr. Er førtidspensionen mindre end 1.000 kr. pr. måned, skal der dog ikke indbetales ATP-bidrag.

Førtidspensionister efter den gamle ordning kan frivilligt indbetale ATP efter samme regler.

SUPPLERENDE ARBEJDSMARKEDSPENSION FOR FØRTIDSPENSIONISTER (SUPP)

Man har mulighed for på frivillig basis at spare yderligere pension op. Bidraget til denne opsparing kan højst udgøre 5.940 kr. i 2015 – heraf betaler staten 3.960 kr. Der trækkes AM-bidrag af beløbet.

Tilmelding sker ved kontakt til kommunen eller via www.borger.dk.

Opsparingen kan placeres i et pensionselskab, en pensionskasse eller i ATP efter eget valg. Det er dog ikke alle pensionselskaber og pensionskasser, der tager imod indbetalingen.

UDBETALING AF FØRTIDSPENSIONEN

Førtidspension er skattepligtig indkomst. Der skal ikke betales arbejdsmarkedsbidrag.

Pensionen udbetales månedligt bagud med virkning fra den 1. i måneden efter, pensionen er tilkendt. Træffes afgørelsen først efter udløbet af 3-månedersfristen – se side 116 – udbetales pensionen fra den dag, fristen udløb. Udbetaling af ATP og SUPP – se side 174.

UDBETALING AF FØRTIDSPENSION VED FLYTNING TIL UDLANDET

Man kan tage førtidspensionen med til udlandet, men det har betydning for pensionens størrelse, om man bosætter sig inden for eller uden for et EØS/EU-land, se side 34.

VED DØDSFALD

Afgår en førtidspensionist ved døden, ophører retten til pension dagen efter dødsfaldet. Der kan være mulighed for efterlevelsespension, se side 173, hvis begge ægtefæller/samleverer var pensionister.

JOB MED LØNTILSKUD TIL FØRTIDSPENSIONISTER

Job med løntilskud er stillinger på særlige vilkår og kan alene oprettes til personer, der er tilkendt førtidspension. Det er en betingelse, at man ikke er i stand til at fastholde eller opnå fleksjob eller job på nedsat tid på normale vilkår.

Job med løntilskud kan tilbydes både på fuldtid og deltid og kan oprettes hos private og offentlige arbejdsgivere. Det er en betingelse, at der er tale om merbeskæftigelse. Løn- og ansættelsesvilkår aftales mellem arbejdsgiveren og førtidspensionisten i samarbejde med områdets faglige organisation. Kommunen betaler et løntilskud til arbejdsgiveren på 26,54 kr. i timen, – dog i særlige tilfælde 46,48 kr. i timen. Det er kommunens jobcenter, der behandler sager om job med løntilskud.

KLAGE OVER AFGØRELSE

Kommunens afgørelse efter lov om social pension kan ankes til Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg inden 4 uger fra afgørelsen.

KLAGE OVER PENSIONSBEREGNINGEN

Udbetaling Danmarks afgørelser kan ankes til Ankestyrelsen. I praksis sendes klagen til Udbetaling Danmark.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Bekendtgørelse nr. 1200 af 12. november 2014

Gældende ordning: Lovbekendtgørelse nr. 1137 af 20. oktober 2014.

Førtidspension før 2003: Lovbekendtgørelse nr. 1145 af 20. oktober 2014.

Lov nr. 720 af 25. juni 2014, § 8

Lov nr. 574 af 10. juni 2014, § 2

Bekendtgørelse nr. 1555 af 18. december 2013 om seniorførtidspension.

Indbetaling af ATP: Bekendtgørelse nr. 190 af 26. februar 2013.

Skattereform skrivelse 9435 af 13. september 2012.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Man kan få mere at vide om førtidspensioner/socialt pensioner hos kommunen på www.borger.dk, hvor man også selv kan udføre vejledende beregninger af fx førtidspension.

Udbetaling af førtidspension sker via Udbetaling Danmark. Spørgsmål om beregning og udbetaling skal rettes til Udbetaling Danmark, tlf. 70 12 80 61.

Dagpenge ved fødsel og adoption

Der kan udbetales dagpenge ved graviditet, barsel og adoption til lønmodtagere, selvstændige erhvervsdrivende og medarbejdende ægtefæller, der har tilknytning til arbejdsmarkedet.

Barselsdagpenge beregnes på samme måde som dagpenge ved sygdom (se side 51). Dagpengene kan højst udgøre 4.135 kr. pr. uge. Dagpengene er almindelig skattepligtig indkomst. Der betales ikke arbejdsmarkedsbidrag, men der skal betales ATP-bidrag.

ANSØGNING OM DAGPENGE

Der skal søges om dagpenge ved graviditet, barsel og adoption fra Udbetaling Danmark.

BETINGELSER

For lønmodtagere er retten til barselsdagpenge betinget af, at man har været tilknyttet arbejdsmarkedet de sidste 13 uger før fraværet – og her har været beskæftiget i mindst 120 timer – eller har været ledig med ret til arbejdsløshedsdagpenge.

For selvstændige er betingelsen, at man har arbejdet som selvstændig i mindst halvdel af den normale overenskomstmæssige arbejdstid i 6 måneder inden for det seneste år, heraf den seneste måned forud for fraværet.

DAGPENGENES STØRRELSE

Beløbet afhænger af løn og af det antal timer, som forælderen arbejder. Dagpengene kan maksimalt udgøre 4.135 kr. pr. uge. Hvis forælderen har flere arbejdsgivere, ændrer det ikke på størrelsen af det beløb, som man maksimalt kan få udbetalt i barselsdagpenge.

FORSKEL PÅ RETTIGHEDER OG PLIGTER VED BARSELSORLOV

BARNETS MOR HAR RET TIL:

- fravær ved graviditetsundersøgelse, hvis den ligger i arbejdstiden
- barselsdagpenge fra kommunen fra 4 uger før forventet fødsel
- barselsdagpenge efter fødsel i 14 uger
- 32 ugers forældreorlov.

Der er også ret til fulde eller delvise dagpenge før fødslen, hvis graviditeten har et sygeligt forløb, der ved fortsat beskæftigelse vil medføre risiko for kvindens helbred eller for fosteret, fx svangerskabsforgiftning, truende abort m.m. Det samme gælder, hvis fx sikkerhedshensyn forhindrer kvinden i at udføre sit arbejde, og arbejdsgiveren ikke kan tilbyde anden passende beskæftigelse.

BARNETS MOR HAR PLIGT TIL:

- Senest 3 måneder før forventet fødsel at varsle arbejdsgiveren om forventet fødselstidspunkt, og om hun ønsker at udnytte retten til fravær 4 uger før fødslen

- Senest 8 uger efter fødslen at orientere sin arbejdsgiver om, hvornår hun vil genoptage arbejdet, hvis hun ønsker at benytte retten til orlov ud over de første 14 uger.

BARNETS FAR HAR RET TIL:

- 2 ugers fædreorlov (efter fødslen eller modtagelsen af barnet) med ret til fulde dagpenge fra kommunen. Fædreorloven kan efter aftale med arbejdsgiver udskydes til et senere tidspunkt inden for de første 14 uger efter fødslen
- 32 ugers forældreorlov.

BARNETS FAR HAR PLIGT TIL:

- Senest 4 uger før forventet fødsel at orientere arbejdsgiver, om han ønsker at holde fædreorlov
- Senest 8 uger efter fødslen at orientere arbejdsgiver, om han ønsker at udnytte retten til forældreorlov og i givet fald hvornår og i hvor mange uger.

FORÆLDREORLOV

Efter moderens 14 ugers barselsorlov har moderen og faderen ret til 32 ugers forældreorlov hver. Faderen kan vælge at begynde sin forældreorlov inden for de første 14 uger efter barnets fødsel. Forældrene kan holde orlov samtidig, forskudt og i umiddelbar forlængelse af hinanden.

Tilsammen har forældrene i forældreorlovperioden ret til 32 ugers dagpenge, som de skal fordele mellem sig. Ved adoption ydes dagpenge indtil 46 uger efter modtagelse af barnet.

Forældrene har mulighed for at forlænge eller udskyde orloven. Nogle rettigheder er retsbaserede og kræver, at arbejdsgiveren er varslet i overensstemmelse med barselslovens regler. Andre rettigheder er aftalebaserede og kræver således en aftale med arbejdsgiveren.

RETSBESTEMT FORLÆNGELSE AF DAGPENGEPERIODEN

Forældre kan vælge at forlænge de 32 ugers orlov med 8 uger. Forældre i arbejde og selvstændige kan vælge at forlænge op til 14 uger, så forældreorlovperioden bliver på i alt 46 uger. Dette gælder både for moderen og faderen. Dagpengeudbetalingen nedsættes, så de 32 ugers dagpengeter fordeles over hele perioden.

Forældre kan ikke forlænge dagpengeperioden efter reglerne om retsbestemt forlængelse, hvis de har forlænget dagpengeperioden efter reglerne om aftalebestemt forlængelse.

AFTALEBESTEMT FORLÆNGELSE AF DAGPENGEPERIODEN

Forældre i arbejde og selvstændige har mulighed for at forlænge retten til dagpenge, hvis arbejdet genoptages delvist, så forlængelsen sker med den tid, hvor arbejdet er genoptaget.

Moderen kan ikke genoptage arbejdet delvist i de 2 første uger af barselsorloven, da de 2 første uger efter fødslen er pligtmæssig orlov.

Forældre kan ikke forlænge dagpengeperioden efter reglerne om aftalebestemt forlængelse, hvis de har forlænget dagpengeperioden efter reglerne om retsbestemt forlængelse.

RETSBESTEMT UDSKYDELSE AF DAGPENGEPERIODEN

En af forældrene har mulighed for at udskyde mellem 8 og 13 uger af forældreorloven til senere afholdelse i en sammenhængende periode, inden barnet fylder 9 år.

Retten til dagpenge i forbindelse med udskudt orlov er betinget af, at beskæftigelseskravet i barselsloven er opfyldt på det tidspunkt, hvor den udskudte orlov afholdes. Beregningen af dagpenge sker på grundlag af indtægten på det tidspunkt, hvor den udskudte orlov afholdes.

AFTALEBESTEMT UDSKYDELSE AF DAGPENGEPERIODEN

Forældre i arbejde kan efter aftale med arbejdsgiveren udskyde hele orlovsperioden på 32 uger eller dele heraf til afholdelse, inden barnet fylder 9 år.

Den aftalte udskudte orlov kan holdes i flere omgange, så der er intet krav om afholdelse i en sammenhængende periode.

Det er en betingelse, at der kan indgås aftale med arbejdsgiveren om afholdelsen af orloven, og at de udskudte uger med dagpenge afholdes, inden barnet fylder 9 år.

Retten til dagpenge i forbindelse med udskudt orlov er betinget af, at beskæftigelseskravet i dagpengeloven er opfyldt på det tidspunkt, hvor den udskudte orlov afholdes. Beregningen af dagpenge sker på grundlag af indtægten på det tidspunkt, hvor den udskudte orlov afholdes.

ADOPTION

FØR MODTAGELSEN AF BARNET

Adoptanter, der skal modtage adoptivbarn i Danmark, får dagpenge i op til 1 uge før modtagelsen af barnet. Adoptanten skal opholde sig samme sted som barnet, og dagpenge kan kun ydes, hvis barnet ikke allerede opholder sig i adoptantens hjem.

Dagpengene kan forlænges i op til 1 uge, hvis opholdet forlænges til mere end 1 uge af årsager, som adoptanten ikke selv har indflydelse på.

Adoptanter, der opholder sig i udlandet for at modtage et barn, har ret til dagpenge i op til 4 uger før modtagelsen af barnet. Retten gælder for begge forældre.

Dagpengene kan i særlige tilfælde forlænges yderligere i op til 4 uger.

EFTER MODTAGELSEN AF BARNET

For adoptivforældre er der ret til dagpenge i sammenlagt 46 uger efter modtagelsen af barnet, når adoptionsmyndighederne kræver, at den ene skal være hjemme hos barnet. Barnet anses for modtaget, når de formelle betingelser for at rejse hjem med barnet er opfyldt.

Hvis adoptionsmyndighederne tillader det, kan forældrene dele perioden.

I 2 uger inden for de første 14 uger efter modtagelsen af barnet kan begge forældre modtage dagpenge samtidig. Efter udløbet af den 14. uge har adoptivforældre tilsammen ret til 32 ugers dagpenge, som de frit kan fordele mellem sig. Også adoptanter kan naturligvis vælge forlods at bruge af disse 32 ugers dagpengeret inden for de første 14 uger.

Adoptivforældre har, lige som biologiske forældre, ret til at forlænge og udskyde dagpengeretten.

DAGPENGE VED BARNETS DØD ELLER BORTADOPTION

Moderen til et barn, der er dødfødt, dør eller bortadopteres inden 32 uger fra fødslen, har ret til dagpenge i 14 uger efter barnets død eller bortadoption. Barnets far bevarer retten til fædreorlov, når barnet er dødfødt eller dør inden 14 uger efter fødslen.

NÅR BARNET INDLÆGGES PÅ SYGEHUS

Indlægges barnet på sygehus inden for de første 46 uger, kan udbetaling af barselsdagpenge forlænges med indlæggelsesperioden, dog højst med 3 måneder. Det er en betingelse, at arbejdet ikke genoptages.

Hvis arbejdet genoptages, mens barnet er indlagt på sygehus, udsættes retten til dagpenge for den resterende periode. Der er ret til dagpenge for restperioden, når barselsorloven genoptages, efter at barnet bliver udskrevet. Det er en betingelse, at udskrivelsen sker inden 60 uger efter fødslen.

REFUSION TIL ARBEJDSGIVER

Hvis arbejdsgiveren udbetaler hel eller delvis løn under fraværet, er der ret til at få refusion fra den 1. fraværsdag, hvor den ansatte har ret til barselsdagpenge fra Udbetaling Danmark.

Anmodning om refusion skal indgives til Udbetaling Danmark senest 8 uger efter udløb af orlovsperioden. Indgives anmodning senere, bortfalder retten til refusion.

KLAGEMULIGHEDER

Det er Udbetaling Danmark, der træffer afgørelse, om man har ret til barselsdagpenge. Afgørelsen kan indbringes for Ankestyrelsen.

LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 872 af 28. juni 2013 (Barselsloven) om ret til orlov og dagpenge ved barsel.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Udbetaling Danmark eller www.borger.dk.

Børnetilskud

Det er Udbetaling Danmark, som er myndigheden, der står for udbetaling af bl.a. børneydelser.

Børnetilskud kan udbetales til børn under 18 år, når en række betingelser er opfyldt:

- Forælder/barn skal have dansk indfødsret eller have boet i Danmark i 1 år (ordinært og ekstra børnetilskud) eller 3 år (særligt børnetilskud)
- Forældre skal have fast bopæl i Danmark
- Barnet skal opholde sig i Danmark – der er særlige regler for pensionister og deres børn i udlandet
- Barnet må ikke være anbragt uden for hjemmet eller være forsørget af offentlige midler
- Barnet må ikke have indgået ægteskab/registreret partnerskab.

Der er særlige regler om indfødsret og ophold/bopæl for visse grupper af udlændinge, herunder flygtninge og arbejdstagere fra EU/EØS lande. Udbetaling Danmark kan oplyse om reglerne.

Alle enlige forsørgere, herunder børn af eneadoptanter og børn som er blevet til ved kunstig befrugtning af enlige kvinder, har også ret til særligt børnetilskud. Yderligere oplysninger fås hos Udbetaling Danmark.

I pjecen "Enlig eller samlevende" fra Social-, Børne- og Integrationsministeriet er det defineret, hvornår man anses for at være reelt enlig forsørger.

KRAV OM BOPÆL ELLER ARBEJDE

Mindst én af de personer, der har forsørgelsespligt over for barnet, skal have haft bopæl eller arbejde i Danmark, Grønland eller Færøerne i mindst 2 år, inden for de seneste 10 år – forud for hver udbetaling – for at få ret til børnetilskud.

Hvis kravet ikke er opfyldt, vil ydelsen blive sat ned forholdsmæssigt de første 2 år, afhængigt af, hvor længe borgeren, som optjener ret til ydelsen, har haft bopæl eller arbejde i Danmark, Grønland eller Færøerne.

Der vil blive optjent ret til 25 pct. af den fulde ydelse efter et halvt års bopæl eller beskæftigelse i Danmark, 50 pct. efter 1 år og 75 pct. efter 1 1/2 år. Ved mindre end 6 måneders bopæl i Danmark, Grønland eller Færøerne har man ikke ret til børnetilskud.

Flygtninge er undtaget fra optjeningsprincippet, og bopæl i Grønland og Færøerne sidestilles med perioder med bopæl/beskæftigelse i Danmark.

Der kan desuden søges om flerbørnstilskud ved tvillinge- og trillingefødsel m.fl. Der ydes ét tilskud pr. kvartal på 2.208 kr. ud over det første barn, som ikke er fyldt 7 år. Det er et krav, at børnene har samme bopæl.

Der kan også søges om adoptionstilskud, hvis der adopteres et udenlandsk barn gennem en godkendt adoptionsorganisation. Tilskuddet udgør 50.871 kr.

BØRNETILSKUD TIL FORÆLDRE UNDER UDDANNELSE

Hvis man som forælder er under uddannelse, kan man få et særligt børnetilskud. Hvis begge forældre er under uddannelse og har 2 børn, kan hver forælder få ét tilskud.

Tilskuddets størrelse afhænger af forældrenes indkomst. Tilskuddet bliver sat ned med 10 pct. af den del af årsindkomsten, der overstiger 140.800 kr. for enlige og 211.120 kr. for par.

Tilskuddet bortfalder ved en indkomst på:

- 211.120 for enlige
- 281.420 kr. for par, der har ret til ét tilskud
- 351.740 kr. for par, der har ret til to tilskud.

OPLYSNINGSPLIGT

Når man får ydelser udbetalt fra Udbetaling Danmark, har man pligt til at meddele ændringer, hvis det har betydning for den ydelse, som man får. Eksempelvis kan ændringer være afbrydelse af studie, ændrede indtægtsforhold eller i civilstand.

SUPPLERENDE BØRNETILSKUD TIL FORÆLDRE I PRAKTIK

Hvis man som forælder skal på praktik- eller skoleophold, som en del af ens uddannelse, kan der søges om supplerende børnetilskud.

Ydelsen beregnes som 55 pct. af forskellen på satsen for SU med forsørgertillæg og den aktuelle indkomst. SU med forsørgertillæg udgør 11.806 kr. for enlige og 8.259 kr. for samlevende.

Eksempel på beregning – enlig forsørger

SU med forsørgertillæg som enlig forsørger	11.806 kr.
Praktikløn	-10.000 kr.
Anden personlig indkomst	-500 kr.
I alt	1.306 kr.
Supplerende børnetilskud pr. md.: 55 pct. af 1.306 kr. =	718 kr.

Eksempel på beregning – samlevende

SU med forsørgertillæg som samlevende	8.259 kr.
Praktikløn	-6.100 kr.
Anden personlig indkomst	-1.000 kr.
I alt	1.159 kr.
Supplerende børnetilskud pr. md.: 55 pct. af 1.159 kr. =	637 kr.

REGULERING AF TILSKUD VED ÆNDRING I INDKOMST ELLER CIVILSTAND

Man skal huske at give Udbetaling Danmark besked om ændringer i ens forhold, som eksempelvis ændret indkomst eller civilstand. Når Udbetaling Danmark får oplysninger om ændringer, vil tilskuddet blive beregnet igen. Der vil kun ske omregning af tilskuddet, hvis ændringen er på mere end 10 pct. i forhold til den indtægt, som man tidligere har oplyst.

Udbetaling Danmark beregner tilskuddet igen, når årsopgørelsen fra SKAT er klar, og hvis indtægten er ændret med mere end 10 pct. i forhold til det tidligere oplyste. Hvis man har fået for lidt i tilskud, vil der ske efterbetaling. Har man fået for meget udbetalt, vil der ske tilbagebetaling.

ER BETINGELSERNE OPFYLDT, KAN DER VÆRE RET TIL ÉT ELLER FLERE TYPER BØRNETILSKUD

Børnetilskud pr. kvartal (2015)	Barn af enlig forsørger (ikke sam- levende)	Barn, hvor begge forældre er folkepensionister 1)	Barn, hvor en/begge forældre er under ud- dannelse	Barn, som har mistet en forælder, eller hvis faderskab ikke er fastslået	Barn, som har mistet begge forældre	Barn af eneadop- tant/kunstig befrugtning af enlige kvinder
Ordinært BT 1.339 kr.	X	X	X			X
Ekstra BT 1.365 kr.	X (et tilskud uanset antal børn)					X
Særligt BT 3.423 kr.	X (hvis faderskab ikke er fastslået)	X (én skal være folke- pensionist)		X		X
Særligt tillæg 444 kr.		X		X		
Særligt BT 6.846 kr.					X	
Særligt tillæg 888 kr.					X	
Særligt maks. BT 1.758 kr.			X			
Ansøgning	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej
Indkomst- afhængigt	Nej	(særligt BT) Ja	Ja	Nej	Nej	Nej

1) Førtidspensionister (efter reglerne før den 1. januar 2003) modtager børnetilskud efter samme regler som folkepensionister.

HVORDAN UDBETALES BØRNETILSKUD?

Ydelsen er skattefri og udbetales til Nemkonto.

Hvis tilskuddet kræver ansøgning, skal det ske til Udbetaling Danmark. Ansøgning skal være indgivet inden den første i en kvartalsmåned – eksempelvis senest 30. september, og hvis betingelserne er opfyldt, er der ret til udbetaling fra oktober kvartal.

Hvis ansøgningen først sker efter for eksempel 1. oktober, og betingelserne er opfyldt, får man først tilskud fra januar kvartal. Udbetalingen fortsætter til og med det kvartal, hvor barnet fylder 18 år, hvis betingelserne er opfyldt.

HVEM FÅR UDBETALT YDELSENE?

Ydelsen udbetales som udgangspunkt til barnets mor. Hvis barnet er adopteret af registrerede partnere, beslutter de, hvem tilskuddet skal udbetales til.

Hvis én af forældrene har forældremyndigheden alene, udbetales børnetilskuddet til denne. Hvis barnet opholder sig lige meget hos begge forældre, vil det være folkeregisteradressen, hvor barnet er tilmeldt, der er afgørende.

Hvis forældre, der har fælles forældremyndighed, ikke lever sammen, udbetales børnetilskuddet til den af forældrene, der har barnet hos sig.

Modtageren af tilskuddet skal én gang årligt bekræfte sin status som enlig forsørger for at bevare retten til ydelsen. Dette skal ske til Udbetaling Danmark.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Kontakt Udbetaling Danmark eller www.borger.dk – her søger man om børnetilskud, og man kan også beregne evt. børnetilskud til forældre under uddannelse.

KLAGEMULIGHEDER

Man kan klage over Udbetaling Danmarks afgørelse til Ankestyrelsen. Der er en klagefrist på 4 uger, fra man har fået afgørelsen.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 1095 af 7. oktober 2014.

Børn og unge

Børneydelse udbetales til familier med børn og unge under 15 år uden hensyn til forældrenes indkomst. For unge 15-17 årige udbetales en skattefri ungeydelse, hvis den unge har en fastlagt plan om at være i uddannelse eller arbejde.

Alder	Årlig ydelse, kr.	Ydelse pr. kvartal, kr.
0-2 årige	17.772	4.443
3-6 årige	14.076	3.519
7-14 årige	11.076	2.769
Alder	Årlig ydelse, kr.	Ydelse pr. måned, kr.
15-17 årige	11.076	923

Børne- og ungeydelsen er gjort indkomstafhængig. Ydelserne aftrappes med 2 pct. af den del af indkomsten, der i 2015 overstiger 723.100 kr. Aftrappingsindkomsten svarer til beskatningsgrundlaget for topskat.

Da der herfra er trukket arbejdsmarkedsbidrag, svarer de 723.100 kr. til en lønindkomst på 774.565 kr. før AM-bidrag eller ca. 64.500 kr. om måneden.

For ikke-gifte personer (herunder samboende par, der ikke er gift) svarer aftrappingsgrundlaget til den del af topskattegrundlaget hos modtageren af ydelsen (typisk moderen), der overstiger 723.100 kr.

For par, der er gift, opgøres aftrappingsgrundlaget som summen af den del af hver ægtefælles topskattegrundlag, der overstiger 723.100 kr.

Har man eksempelvis et barn under 3 år, vil ydelsen i 2015 på 17.772 kr. være fuldt aftrappet, hvis topskattegrundlaget overstiger 1.593.400 kr. efter AM-bidrag.

Har man flere ydelsesberettigede børn, aftrappes ydelserne i forlængelse af hinanden.

BETINGELSER

Den, der har forældremyndigheden, skal være fuldt skattepligtig i Danmark. Barnet skal opholde sig her i landet og må ikke have indgået ægteskab. Barnet må heller ikke være anbragt uden for hjemmet eller være forsørgt af offentlige midler.

Der er andre betingelser, som skal være opfyldt. Yderligere information kan fås hos Udbetaling Danmark.

UDBETALING

Børneydelsen udbetales kvartalsvis forud senest den 20. i kvartalets første måned af Udbetaling Danmark. Første udbetaling sker i kvartalet efter barnets fødsel. Udbetaling sker til Nemkonto.

Ungeydelsen udbetales pr. måned og kan evt. udbetales til den unge selv, hvis forældrene ikke støtter op om den lagte uddannelsesplan.

Er der fælles forældremyndighed, udbetales ydelsen til den af forældrene, der har barnet hos sig. Hvis barnet opholder sig lige meget hos begge, udbetales ydelsen til den af forældrene, hvor barnet er tilmeldt folkeregisteret. Er barnet i privat familiepleje, kan udbetalingen efter ansøgning ske til den, der har barnet i pleje. Hvis barnet eller den unge er adopteret af registrerede partnere, beslutter de, hvem ydelsen skal udbetales til.

RESTANCER

Restancer vedrørende betaling for klubtilbud, daginstitution eller skolefritidsordning kan medføre, at Udbetaling Danmark har ret til at tilbageholde op til 100 pct. af børne- og ungeydelsen.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Bekendtgørelse nr. 1563 af 13. december 2013

Lovbekendtgørelse nr. 964 af 19. september 2011

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Kontakt Udbetaling Danmark eller se www.skat.dk.

Børnebidrag

Et barns forældre er hver især forpligtet til at forsørge barnet. Statsforvaltningen kan bestemme, at en forælder, som ikke opfylder sin forsørgelsespligt, skal betale bidrag til barnet. Bidragspligten ophører, når barnet fylder 18 år eller tidligere, hvis barnet indgår ægteskab, medmindre statsforvaltningen bestemmer noget andet. Bidragspligten kan af hensyn til den unges uddannelse forlænges til det fyldte 24. år.

PR. 1. JULI 2014 ER DER INDFØRT NYE REGLER PÅ BØRNEBIDRAGSOMRÅDET.

Ved afgørelser om børnebidrag vil der kun blive lagt vægt på bidragsbetalers indkomstforhold. Bidragsmodtagers og barnets indkomstforhold vil derfor ikke længere have betydning for bidragets størrelse.

Der vil ikke længere være mulighed for at fastsætte bidrag lavere end normalbidraget til børn, der bor i Danmark. Det betyder, at der altid vil skulle betales normalbidrag, også selvom bidragsbetalers indkomst er meget lav eller ikke-eksisterende.

Ansøgningsfristen ved ansøgning om børnebidrag forkortes fra seks til to måneder. Det betyder, at søger man mere end to måneder efter ændringen i barnets forhold (fx fordi barnet er flyttet til den anden forælder), vil bidraget blive fastsat fra datoen for ansøgningens modtagelse i Statsforvaltningen. Søger man inden to måneder efter ændringen, vil bidraget kunne fastsættes med tilbagevirkende kraft til tidspunktet for ændringen.

Dåbsbidrag ændres til navngivningsbidrag, herunder ved dåb. Desuden ændres bidraget, så det kun kan søges af moren i forbindelse med barnets fødsel på samme måde som bidrag til morens underhold omkring fødsel og fødselsbidrag.

Der vil kun kunne fastsættes forhøjet bidrag til normalbidraget med +100 pct., +200 pct., +300 pct. og i meget sjældne tilfælde +400 pct.. Det betyder, at muligheden for at få fastsat børnebidrag til normalbidraget med +25 pct. eller +50 pct. forsvinder.

Det betyder, at der kan søges om nedsættelse af bidraget til normalbidraget. Bidraget reguleres ikke automatisk, men kræver en ansøgning fra bidragsbetaleren.

Desuden skal bidragsbetaler have en indkomst på mere end 470.000 kr. (ved forsørgelsespligt over for ét barn), før der kan fastsættes et forhøjet bidrag.

Der vil ikke længere kunne fastsættes forhøjet konfirmations- eller beklædningsbidrag. Bidraget vil således altid udgøre 3 gange normalbidragets grundbeløb.

BØRNEBIDRAGETS STØRRELSE

Normalbidraget udgør 1.289 kr. pr. måned eller 15.468 kr. årligt. Heraf udgør grundbeløbet 1.141 kr. pr. måned eller 13.692 kr. årligt, mens tillægget udgør 148 kr. pr. måned eller 1.776 kr. årligt. Hvis bidragsbetaleren har gode økonomiske forhold, kan der efter en konkret vurdering fastsættes forhøjet bidrag med en procentdel af normalbidragets grundbeløb.

Vejledende indkomstbeløb for 2015 (ca. kr.)

Normalbidraget +	1 barn	2 børn	3 børn	4 børn	5 børn
100 pct.	470.000	530.000	600.000	690.000	810.000
200 pct.	600.000	800.000	900.000	1,0 mio.	1,1 mio.
300 pct.	1,2 mio.	1,4 mio.	1,7 mio.	1,9 mio.	2,0 mio.

De beskrevne retningslinjer er kun vejledende.

Eksempel

En far tjener 500.000 kr. årligt og skal betale bidrag til ét barn.

Da han tjener mere end 470.000 kr., men mindre end 600.000 kr., fastsættes bidraget til normalbidraget med tillæg af 100 pct.

Det vil pr. måned sige 1.141 kr. (grundbeløbet) + 1.141 kr. (100 pct. tillæg af grundbeløbet) + 148 kr. (tillæg) i alt 2.430 kr.

ÆNDRET BIDRAG

Vil man søge om at få ændret bidragets størrelse, skal man henvende sig til statsforvaltningen, hvor bidragsbetaleren bor.

UDBETALING AF BØRNEBIDRAG

Bidragsbetaleren skal selv sørge for, at bidraget bliver betalt, eksempelvis via en bankoverførsel til bidragsmodtageren.

HVIS BIDRAGET UDEBLIVER

Betales bidraget ikke til tiden, kan den, der skal modtage bidraget, henvende sig til Udbetaling Danmark og bede om at få det opkrævet.

Et beløb, der svarer til normalbidraget, kan udbetales forskudsvis af Udbetaling Danmark, dog kun indtil barnet fylder 18 år. Bidrag kan dog højst udbetales forskudsvist med normalbidraget (summen af grundbeløb og tillæg).

Udbetaling Danmark skal søge hele det beløb, som skal betales efter bidragsresolutionen, inddrevet hos den, der skal betale bidraget.

RESTANCE

Kommunen kan under visse betingelser ved udbetaling af kontanthjælp med forsørger-takst fratække et beløb til dækning af det børnebidrag, som Udbetaling Danmark har udbetalt forskudsvis.

HVIS BIDRAGSBETALEREN DØR

Børnebidraget falder bort, når bidragsbetaleren dør. Der kan i stedet udbetales særligt børnetilskud, tillæg til særligt børnetilskud og evt. ordinært og ekstra børnetilskud. Se side 131.

SKAT AF BØRNEBIDRAGET

Børnebidraget beskattes hos det barn, der modtager bidraget. Normalbidraget er dog skattefrit indkomst for børn under 18 år.

Den, der skal betale bidraget, kan, indtil barnet fylder 18 år, trække bidraget fra i sin skattepligtige indkomst i det omfang, bidraget overstiger tillægget på de 1.776 kr.

SAMSPILLET MED FORSIKRINGSYDELSER

Hvis barnet modtager børnepension, bliver den ikke medregnet i barnets indtægt. En børnepension kommer enten fra bidragsbetalerens eller bidragsmodtagerens pension og betragtes som en del af denne forældres forsørgelse af barnet.

Kommer pensionen fra bidragsbetalerens pension, vil bidraget kunne nedsættes eller helt bortfalde alt afhængig af børnepensionens størrelse. Det er en betingelse, at bidragsmodtageren kan bruge børnepensionen til at forsørge barnet.

KLAGEMULIGHEDER

Man klager til statsforvaltningens, som sender sagen videre til Ankestyrelsen. Klagefristen er 4 uger.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Få mere at vide hos Udbetaling Danmark, på www.familiestyrelsen.dk, www.statsforvaltningen.dk eller borger.dk.

Boligstøtte

Boligstøtte omfatter boligsikring, boligydelse og lån til betaling af beboerindskud.

For at få boligstøtte kræves der:

- at man har fast bopæl her i landet
- at boligen bruges til helårsbeboelse
- at boligen har køkken med indlagt vand og afløb.

Her behandles kun de vigtigste regler i boligstøtte-lovgivningen. Lovgivningen er kompliceret, og det er vigtigt at søge rådgivning hos Udbetaling Danmark.

Der kan som udgangspunkt ikke ydes boligstøtte til enkeltværelser, plejehjem eller beskyttede boliger.

Fra 1. december 2014 er det obligatorisk at søge digitalt om udbetaling af boligstøtte og indskudslån.

BOLIGSIKRING

Boligsikring, der er et skattefrit tilskud, ydes til lejere. Personer, der får tilkendt førtidspension, kan også søge om boligsikring til ejer- og andelsboliger efter særlige regler.

Boligsikringens størrelse er afhængig af en række faktorer. De vigtigste er:

- husstandens samlede aktuelle indkomst og formue
- huslejens størrelse
- boligens størrelse
- antal personer i husstanden
- antal børn under 18 år i husstanden.

Boligsikring kan som hovedregel udgøre 60 pct. af boligudgiften. Herfra trækkes 18 pct. af den del af husstandsindkomsten, der overstiger 141.600 kr. Hvis indtægten er mindre end 141.600 kr., er der ikke noget fradrag for indtægt i boligsikringen.

Er der mere end 1 barn i husstanden, forhøjes indkomstgrænsen med 37.300 kr. for hvert barn til og med 4 børn.

Der bliver kun ydet boligsikring til den rene husleje. Det vil sige, at udgifter til varme, el, varmt vand og gas ikke skal regnes med i huslejens størrelse. Der er særlige regler, hvis boligen opvarmes med el eller gas. Pligt til vedligeholdelse kan også have betydning.

For husstande uden børn kan boligsikringen som hovedregel højst udgøre 15 pct. af huslejen. Denne regel gælder ikke for førtidspensionister.

Maksimumbeløb for den husleje, som kan indgå i boligstøtteberegningen

Antal børn	Årlig husleje (boligsikring)
0	79.400 kr.
1	83.400 kr.
2	87.300 kr.
3	91.300 kr.
4 eller flere	95.300 kr.

Tallene er afrundet til nærmeste hundrede

Der skal altid betales et mindstebeløb af ansøger selv. Dette beløb er på 23.900 kr. om året.

Den årlige boligsikring kan højst være på 41.928 kr. Hvis der er tre eller flere børn i husstanden, forhøjes dette beløb, dog maksimalt 52.416 kr.

Enlige får boligsikring til en bolig på op til 65 m². Par uden børn får op til 85 m². Hvis der er andre personer i husstanden, børn eller andre voksne, lægges der 20 m² til pr. person.

Beregning af boligsikring pr. 1. januar 2015

1 voksen og 2 børn. Lejet lejlighed på 100 m²:

Husstandsindkomst	275.000 kr.
Husleje	60.000 kr.
Tillæg for indvendig vedligeholdelse 100 m ² á 61,50 kr.	6.150 kr.
Beregnet leje i alt	66.150 kr.
Beregning af boligsikring (60 pct. af 66.150 kr.)	39.690 kr.
÷ 18 pct. af (275.000 kr. ÷ (141.600 kr. + 37.300 kr.))	17.298 kr.
Boligsikring (årligt)	22.392 kr.
Afrundet boligsikring (mdl.)	1.866 kr.

BOLIGYDELSE

Hvis man er blevet folkepensionist eller førtidspensionist før den 1. januar 2003, kan man søge om boligydelse, der er et skattefrit tilskud, uanset om pensionisten er lejer, ejer eller andelshaver. Hvis folkepensionisten er ejer eller andelshaver, ydes der støtte som 100 pct. lån fra kommunen.

Boligydelsens størrelse er ligesom ved boligsikring afhængig af en række faktorer. Fx:

- husstandens samlede aktuelle indkomst og formue
- huslejens størrelse
- boligens størrelse
- antal personer i husstanden
- antal børn under 18 år i husstanden.

Boligydelser udgør som hovedregel 75 pct. af boligudgiften med et tillæg på 6.400 kr.

Herfra trækkes 22,5 pct. af den del af husstandsindkomsten, der overstiger 151.500 kr. Hvis indtægten er mindre end 151.500 kr., er der ikke noget fradrag for indtægt i boligydelsen.

Er der mere end 1 barn i husstanden, forhøjes indkomstgrænsen med 39.900 kr. for hvert barn til og med 4 børn.

Der bliver kun ydet boligydelse til den rene husleje. Det vil sige, at udgifter til varme, el, varmt vand og gas ikke skal regnes med i huslejen.

Maksimumbeløb for den husleje, som kan indgå i boligstøtteberegningen

Antal børn Årlig husleje (boligyldelse)

0	85.000 kr.
1	89.300 kr.
2	93.700 kr.
3	97.800 kr.
4 eller flere	102.000 kr.

Tallene er afrundet til nærmeste hundrede

Der skal altid betales et mindstebeløb af ansøger selv. Dette beløb er på 11 pct. af indkomsten, dog mindst 16.000 kr. om året.

Som udgangspunkt kan den årlige boligydelse højst være på 44.844 kr. årligt.

Beregning af boligydelse pr. 1. januar 2015

1 voksen og 2 børn. Lejet lejlighed på 100 m²:

Husstandsindkomst	275.000 kr.
Husleje	60.000 kr.
Tillæg for delvis indvendig vedligeholdelse 100 m ² á 30,50 kr.	3.050 kr.
Beregnet leje i alt	63.050 kr.
Beregning af boligydelse: 75 pct. af (63.050 kr. + 6.400 kr.)	52.088 kr.
÷ 22,5 pct. af (275.000 kr. ÷ (151.500 kr. + 39.900 kr.))	18.810 kr.
Boligyldelse (årligt)	33.278 kr.
Afrundet boligydelse pr. måned	2.772 kr.

EGENBETALING – GÆLDER BOLIGSIKRING OG BOLIGYDELSE

Husstandsindkomsten er summen af husstandsmedlemmernes indkomster. Primært er det den personlige indkomst som eksempelvis løn, pension, kontanthjælp m.v. og positiv kapitalindkomst (renteindtægter med fradrag for renteudgifter).

Hvis hjemmeboende børn under 18 år har indkomst (børnepension, løn fra fritidsjob m.m.), medregnes indkomsten med det beløb, der overstiger 19.900 kr. for boligsikring og 21.300 kr. for boligydelse.

Til husstandsindkomst lægges et tillæg for formue. Visse former for formue er undtaget.

OPLYSNINGSPLIGT, OMREGNING OG TILBAGEBETALING

Boligstøtte gives som tilskud. Det betyder, at boligstøtten ikke skal betales tilbage, medmindre at den har været beregnet på et forkert grundlag.

Boligstøtten skal omregnes i løbet af året ved ændret husleje, ændret husstandssammensætning eller væsentlige indkomstændringer.

Modtageren har derfor pligt til at give meddelelse til Udbetaling Danmark, hvis der i løbet af året sker ændringer i husstandens forhold, som medfører nedsættelse eller bortfald af boligstøtten. Viser det sig, at der har været ændringer i husstandens forhold, som modtageren ikke har oplyst om, kan det betyde, at for meget udbetalt boligstøtte skal tilbagebetales.

Hvis det efter kalenderårets udløb viser sig, at husstandsindkomsten er steget med mindst 800 kr. pr. måned i forhold til det anvendte beregningsgrundlag, og indkomststigningen ikke fuldt ud er oplyst til Udbetaling Danmark, skal der dog som udgangspunkt altid tilbagebetales.

Alle voksne husstandsmedlemmer hæfter for tilbagebetalingen.

TILBAGEBETALING OG EFTERBETALING

Krav på tilbagebetaling af boligstøtte kan modregnes i fremtidig boligsikring eller boligydelse.

For lidt udbetalt boligstøtte efterbetales, medmindre efterbetalingen skyldes ændring af husstandens sammensætning.

Tilbagebetaling og efterbetaling skal ske, uanset om boligstøttemodtageren har givet oplysning om ændringerne i husstandsindkomsten i løbet af året.

BEREGNING AF FORMUETILLÆGGET FOR BOLIGSIKRING

Formue under 745.600 kr. for boligsikring medregnes ikke. Formue mellem 745.600 kr. og 1.491.400 kr. medregnes 10 pct., og formue over 1.491.400 kr. medregnes 20 pct.

BEREGNING AF FORMUETILLÆGGET FOR BOLIGYDELSE

Formue under 797.600 kr. medregnes ikke. Formue mellem 797.600 kr. og 1.595.300 kr. medregnes 10 pct. Af formue over 1.595.300 kr. medregnes 20 pct.

Hvis der udbetales boligsikring, kan der ikke samtidig udbetales boligydelse og omvendt.

LÅN TIL BETALING AF BEBOERINDSKUD

Der kan søges om lån til indskud i alment byggeri og i ejendomme, der tilhører almene boligorganisationer, som har fået offentlig støtte til opførelsen efter loven om almene boliger eller den tidligere lov om boligbyggeri. Lån kan også ydes til ældreboliger, kollektive bofællesskaber og friplejeboliger, der er beliggende i alment byggeri. I enkelte tilfælde kan der ydes lån til depositum m.v. i privat boligbyggeri.

Lån til beboerindskud og depositum opdeles i pligtlån og frivillige lån. Indkomstgrænsen for pligtlån er 227.808 kr. for lejligheder og 154.451 kr. for enkeltværelser.

Hvis der er børn i husstanden, forhøjes beløbene med 39.900 kr. for hvert barn til og med 4 børn.

Yderligere oplysninger fås hos Udbetaling Danmark.

KLAGEMULIGHEDER

Afgørelser truffet af Udbetaling Danmark efter den 1. marts 2013 kan indbringes for Ankestyrelsen.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Vejledning nr. 9926 af 20. november 2014.

Lov nr. 574 af 10. juni 2014.

Lovbekendtgørelse nr. 1231 af 29. oktober 2013.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Man kan få mere at vide om boligstøtte hos kommunen eller hos Udbetaling Danmark og beregne boligstøtte på www.borger.dk.

Efterløn

Med efterlønsordningen har man mulighed for at trække sig helt eller delvist ud af arbejdsmarkedet, inden man bliver folkepensionist.

Med "Aftale om senere tilbagetrækning" fra den 13. maj 2011 blev der indført væsentlige ændringer i efterlønsreglerne, der har betydning for:

- hvornår man kan gå på efterløn
- antallet af år, man kan være på efterløn
- hvor længe man skal betale til efterlønsordningen
- reglerne for modregning af pension i efterlønnen.

[Efterlønsordningen, side 146](#)

[Pensioner og efterløn, side 151](#)

[Skattefri præmie, arbejde og modregning af indtægter, side 158](#)

Efterlønsordningen

BETINGELSER

Betingelserne for at gå på efterløn er, at man skal:

- have bopæl i Danmark, et andet EØS-land, Grønland, Færøerne eller Schweiz
- have været medlem af en a-kasse og indbetalt efterlønsbidrag imellem 25 og 30 år (se skema på side 147)
- fortsat være medlem af a-kassen i efterlønsperioden, men ikke betale efterlønsbidrag
- have fået indberettet værdien af sin pensionsformue ved opnået efterlønsalder
- opfylde betingelserne for ret til a-dagpenge ved ledighed
- være rask og stå til rådighed for arbejdsmarkedet den dag, man får efterlønsbeviset.

SÆRLIGE BETINGELSER FOR SELVSTÆNDIGE

Selvstændige, der ikke kan eller ikke ønsker at videreføre virksomheden i efterlønsperioden, skal over for a-kassen kunne dokumentere, at den selvstændige virksomhed helt er ophørt. Dette kan bl.a. ske ved overdragelse, lukning eller udtræden af virksomheden. Der gælder særlige regler, hvis virksomheden videreføres af nære familiemedlemmer.

HVORNÅR, MAN KAN GÅ PÅ EFTERLØN, AFHÆNGER AF, HVORNÅR MAN ER FØDT

Født	Efterlønsalder	Max antal år på efterløn	Antal år med indbetalt efterlønsbidrag
Født før den 31. dec. 1953	60	5	
1. januar 1954 – 30. juni 1954	60 1/2	5	Fra 1. april 1999
1. juli 1954 – 31. dec. 1954	61	5	12 1/2 til 22 1/2 år
1. januar 1955 – 30. juni 1955	61 1/2	5	afhængig af fødselsdag
1. juli 1955 – 31. dec. 1955	62	5	
1. januar 1956 – 30. juni 1956	62 1/2	4 1/2	
1. juli 1956 – 31. dec. 1958	63	4	
1. januar 1959 – 30. juni 1959	63 1/2	3 1/2	Fra 1. juli 1999
1. juli 1959 – 30. juni 1964	64	3	23 – 29 1/2 år
1. juli 1964 –	64	3	30 år

Er man født 1. januar 1963 eller senere, kan efterlønsalderen blive justeret ift. forhøjet levealder og dermed blive højere end 64 år.

EFTERLØNNENS STØRRELSE

Størrelsen af efterlønnen afhænger af, hvornår man går på efterløn.

Der er som udgangspunkt to satser (pr. år):

	Fuldtidsforsikrede	Deltidsforsikrede
100 pct. dagpengesats	215.020	143.260
91 pct. dagpengesats	195.780	130.260

Er man født den 1. januar 1956 – 30. juni 1959 og går på efterløn tidligere end 3 år før folkepensionsalderen, vil efterlønnen være maks. 91 pct. af dagpengesatsen i hele efterlønsperioden.

Er man født 1. januar 1956 eller senere og tidligst går på efterløn 3 år før folkepensionsalderen, er efterlønsatsen maks. 100 pct. af dagpengesatsen i hele efterlønsperioden.

EFTERLØNSBIDRAGET

A-kassekontingentet er delt i to, et efterlønsbidrag og et medlemsbidrag. Man skal betale efterlønsbidrag for at kunne benytte efterlønsordningen. Efterlønsbidraget for fuldtidsforsikrede er for 2015 i alt 5.784 kr. årligt.

FRI FOR BETALING

Man skal ikke betale efterlønsbidrag, når man:

- er under 30 år
- har fået udstedt efterlønsbevis
- er overgået til efterløn
- ikke har ret til efterløn
- har fravalgt efterlønsordningen.

TILBAGEBETALING AF EFTERLØNSBIDRAGET

Man kan få sit efterlønsbidrag tilbagebetalt i en række situationer:

Situation	Hvordan?	Skat/afgift
Tilkendes førtidspension	Meddele det skriftligt til a-kassen	Efter anmodning kan de indbetalte bidrag opgjort i "nutidskroner" udbetales kontant fra a-kassen. Afgift: 30 pct.
Afgår ved døden inden retten til efterløn er ophørt	Dødsboet meddeler det skriftligt til a-kassen	De indbetalte bidrag opgjort i "nutidskroner" indgår i boet. Afgift: 30 pct.
Fravælger efterlønsordning før efterlønsalderen	Meddele det skriftligt til a-kassen	De indbetalte bidrag opgjort i "nutidskroner" kan overføres til en fradragsberettiget pensionsordning. Afgift: Ingen. Hvis det er en udenlandsk ordning, er det ikke uden skattemæssige konsekvenser. Hvis de indbetalte bidrag udgør mindre end 5.700 kr., udbetales beløbet kontant. Skat: Personlig indkomstskat. Ordningen kan overføres til en aldersopsparring/forsikring og her skal a-kassen trække 30 pct. i afgift før overførslen.
Har opnået efterlønsalderen og fravælger efterlønsordning	Meddele det skriftligt til a-kassen	Efter anmodning kan de indbetalte bidrag opgjort i "nutidskroner" udbetales kontant. Skat: Personlig indkomstskat Det indbetalte bidrag kan også overføres til en pensionsordning (ingen afgift).

FORTRYDELSESRET

Har man tidligere fravalgt efterlønsordningen, kan man under visse betingelser fortryde fravalget og alligevel få ret til efterløn:

- man skal være født den 1. juli 1960 eller senere
- er man født før den 1. januar 1973, skal man have været medlem af en a-kasse uafbrudt fra den 1. januar 1997
- er man født den 1. januar 1973 eller senere, skal man have været medlem af en a-kasse uafbrudt fra det 24. år
- man skal ikke kunne opnå ret til efterløn inden folkepensionsalderen efter lovens § 74a (den ordinære efterløn)
- man skal skriftligt melde sig til efterlønsordningen senest 15 år før, man når efterlønsalderen
- man skal have betalt efterlønsbidrag i mindst 15 år på det tidspunkt, man når efterlønsalderen.

Har man i 2012 fået udbetalt efterlønsbidrag kontant og skattefrit, kan man ikke tilmelde sig efterlønsordningen igen.

KARENSPERIODE

Den 1. januar 2008 blev der indført en karenperiode for personer født i perioden 1. juli 1963 til 31. december 1970.

Karenperioden betyder, at hvis man har meldt sig ud af den ordinære efterlønsordning uden at få tidligere indbetalte efterlønsbidrag tilbage, så kan man tidligst tilmelde sig fortrydelsesordningen 2 år efter fravalget af den ordinære efterlønsordning.

Oven i de 2 karenår skal lægges eventuelle bidragsfri perioder, der endnu ikke er afholdt. Man kan dermed først begynde at betale efterlønsbidrag efter fortrydelsesordningen, når der efter den 2-årige karenperiodes udløb er forløbet en periode, der svarer til de uafholdte bidragsfri perioder.

REDUCERET UDBETALING VED BRUG AF FORTRYDELSESRETEN

Efterlønnen nedsættes med 2 pct. af den maksimale dagpengesats for hvert år, der ikke er betalt efterlønsbidrag. Den kvartalsvise sats for den skattefri præmie ved udskydelse af efterlønsalderen bliver sat ned med 4 pct. af den maksimale dagpengesats for hvert års manglende bidrag.

For deltidsforsikrede nedsættes efterlønnen med 2 pct. af 2/3 af den maksimale dagpengesats for hvert års manglende bidrag. På tilsvarende måde nedsættes den kvartalsvise sats for skattefri præmie med 4 pct. af 2/3 af det maksimale bidrag for hvert års manglende betaling.

UDSTEDELSE AF EFTERLØNSBEVIS

A-kassen skal udstede et efterlønsbevis på det tidspunkt, hvor man opfylder betingelserne. Det gælder dog ikke, hvis man samtidig overgår til efterløn.

Beviset giver ret til:

- at gå på efterløn, efter man har opnået efterlønsalderen, selv om man i mellemtiden er blevet syg og derfor ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet
- inden for 3 mdr. efter modtagelsen af beviset at få efterlønnen beregnet ud fra mindst det indtægtsgrundlag, man havde, da beviset fik virkning
- at blive fritaget for at betale efterlønsbidrag. Man skal fortsætte med at betale sit medlemsbidrag til a-kassen
- at påbegynde optjening til opfyldelse af reglen om udskydelse af efterløn (gælder kun for personer født inden den 1. juli 1959).

Personer, der efter det 50. år har mistet dagpengeretten, men fortsat har indbetalt til efterløn og a-kasse, og opfylder anciennitetskravet for ret til efterløn, på det tidspunkt, hvor de når efterlønsalderen, kan have ret til efterløn, selvom arbejdskravet ikke er opfyldt. Man skal selv sørge for at søge a-kassen om efterløn, inden man når efterlønsalderen.

UDSKYDELSE AF TIDSPUNKTET, HVOR MAN GÅR PÅ EFTERLØN

Er man født før den 1. juli 1959, kan man ved at udskyde overgangen til efterløn og fortsætte med at arbejde få:

- højere efterlønsats
- mulighed for at optjene til skattefri præmie, hvis man fortsætter med at arbejde i et vist omfang.

Er man selvstændig, skal man have drevet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang i udskydelsesperioden.

Perioden, man skal udskyde efterlønnen i for at opnå disse rettigheder, er afhængig af fødselsdatoen. Sammenhængen fremgår af skemaet.

Født	Efterløn udskydes	Arbejdstimer i perioden	
		Fuldtidsforsikrede	Deltidsforsikrede
Før 1. januar 1956	2 år (2-års reglen)	3.120	2.496
1. jan. 1956 - 30. juni 1956	18 mdr.	2.340	1.872
1. juli 1956 - 31. dec. 1958	12 mdr.	1.560	1.248
1. jan. 1959 - 30. juni 1959	6 mdr.	780	624

Kun de personer, der er født før den 1. januar 1956, kan opnå en lempeligere modregning af pensioner ved at udskyde efterlønsperioden i 2 år.

INDBERETNING AF PENSIONSFORMUE

For at få efterløn eller få udstedt et efterlønsbevis skal ens pensionsformue indberettes. Indberetningen foretages af pensionselskaberne, pengeinstitutterne, pensionskasserne og offentlige pensionsforvaltere til SKAT.

Pensionsinstitutter m.fl. indberetter i elektronisk form oplysninger om værdien af pensioner m.m. 1/2 år før opnået efterlønsalder til brug for opgørelsen af fradrag i efterløn. Ved indberetning af depotet af en aldersopsparring foretages en bruttoficering af depotet.

Personer, der ekstraordinært indbetaler på pensionsordninger, har pligt til at orientere a-kassen, hvis beløbet overstiger bundgrænsen på 47.600 kr.

Bemærk at: Pensionsbeløb, der er udbetalt efter det 60. år, men inden efterlønsalderen, tillægges pensionsopgørelsen.

Eksempel på modregning af pension oprettet som led i et ansættelsesforhold, der udbetales efter man er blevet 60 år, men før efterlønsalderen

Niels er født 1. august 1955. Han kan tidligst gå på efterløn fra 62 år og i 5 år frem til folkepensionsalderen. Ved 60 år starter han udbetaling af en pension oprettet med en årlig ydelse på 50.000 kr., og udbetalingen forsætter også, når efterlønnen starter.

Modregning i efterløn:

Ved 62 år har han fået udbetalt 50.000 kr. i 2 år = 100.000 kr.

Modregning i den 5-årige efterlønsperiode for det, der allerede er udbetalt, er:

100.000 kr. : 5 år = pr. år 20.000 kr.

Samlet beløb, der hvert år medtages i beregning af efterlønnen, er:

20.000 kr. + 50.000 kr. = 70.000 kr.

Beløbet, der vil blive modregnet i efterlønnen pr. år, er 50 pct. af de 70.000 kr. – se beregnings-eksempel med modregning på side 156.

Selvstændige, der i forbindelse med salg af virksomhed, og som efter efterlønsalderen vælger at indbetale til en pensionsordning med løbende udbetaling, skal ved enhver indbetaling have opgjort værdien heraf. A-kassen har pligt til at foretage omberegning af efterlønnen ved hver indbetaling på pensionsordningen.

BETINGELSER FOR AT FÅ EFTERLØN SOM FULDTIDSFORSIKRET

En betingelse for at få udbetalt efterløn med satsen for fuldtidsforsikrede er, at man inden for de sidste 15 år sammenlagt har været fuldtidsforsikret i mindst 10 år, deraf 52 uger umiddelbart før overgangen til efterløn. Det gælder, uanset om 2-års-reglen er opfyldt eller ej.

Opfylder man ikke reglerne for efterløn som fuldtidsforsikret, får man efterløn som deltidforsikret.

Pensioner og efterløn

Som hovedregel bliver der altid modregnet for pensioner. Uanset om det er en privat pensionsordning eller en arbejdsmarkedspension. Og uanset om den bliver udbetalt eller ej.

Med "Aftale om senere tilbagetrækning" fra den 13. maj 2011 er reglerne for modregning blevet skærpet for alle, der er født den 1. januar 1956 eller senere.

MODREGNING AF PENSIONER

Modregningen sker i hele efterlønsperioden. De pensioner, der modregnes er:

- alderspensionsordninger med løbende udbetalinger
- rateforsikringer i pensionsøjemed
- kapitalforsikringer i pensionsøjemed
- rateopsparing i pensionsøjemed

- opsparing i pensionsøjemed
- indeksordninger og indekstrakter
- opsparing i Lønmodtagernes Dyrtidsfond
- tilsvarende udenlandske pensionsordninger.

Pensioner, der ikke modregnes i efterløn er:

- arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP)
- invalidepension
- pensioner til efterlevende ægtefælle, samlever eller børn
- pensioner erhvervet ved skilsmisse før efterlønsalderen.

PENSION OPRETTET SOM LED I ET ANSÆTTELSESFORHOLD

En arbejdsmarkedspension kendetegnes først og fremmest ved, at pensionen er knyttet til et ansættelsesforhold.

Arbejdsmarkedspension, der er aftalt mellem arbejdsgivere og lønmodtagere, kan være opbygget på forskellige måder. Man skelner typisk mellem fire forskellige typer:

- LIVRENTE/LIVSVARIG PENSION: En livrente er normalt livsvarig, men kan også udbetales over mindst 10 år
- RATEPENSION: Udbetales i 10 til 25 år. Den kan omlægges til en livrente/livsvarig pension på et senere tidspunkt
- KAPITALPENSION: Bliver udbetalt som et engangsbeløb. Udbetales tidligst 5 år før folkepensionsalder. Man kan vælge at omlægge en kapitalpension til en ratepension eller en livrente/livsvarig pension. Pr. 2013 kan man ikke længere oprette en kapitalpension. Denne er erstattet af en aldersopsparing uden fradrag
- TJENESTEMANDSPENSION: For statslige tjenestemænd og for tjenestemænd ansat i kommuner og regioner. En tjenestemandspension udbetales som en livsvarig løbende ydelse og behandles som en livrente
- ALDERSOPSPARING (pr. 2013): Udbetales som engangsbeløb. Udbetalingen er skattefri.

MODREGNINGSGRUNDLAG FOR PERSONER FØDT FØR DEN 1. JANUAR 1956

LIVSVARIGE PENSIONSORDNINGER

For pensioner med løbende livsvarige ydelser er modregningsgrundlaget 80 pct. af det beregnede årlige livsvarige pensionsbeløb. Fradraget i efterlønnen sker med 60 pct.

ANDRE PENSIONSORDNINGER

For kapitalpensioner, ratepensioner m.v. er modregningsgrundlaget 5 pct. af depotværdien ved efterlønsalderen. Fradraget sker herefter med 60 pct.

BUNDFRADRAG

Inden modregning i efterlønnen foretages der et bundfradrag på 14.900 kr. i det samlede beregningsgrundlag. Det medfører, at der ikke sker modregning for mindre pensioner.

Bundfradraget kan kun benyttes én gang i en samlet beregning, men gælder i hele efterlønsperioden.

SÆRREGEL

Der gælder det særlige for løbende pensioner, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold, og som kommer til løbende udbetaling i efterlønsperioden, at der skal modregnes med 50 pct. af det årlige udbetalte pensionsbeløb uden bundfradrag i efterlønnen.

Beregning af modregning i efterlønnen ved opnået efterlønsalder for pensioner og indefrosne dyrtidspensioner, der ikke kommer til udbetaling sammen med efterlønnen

Type	Pension oprettet som led i et ansættelsesforhold og privat	Bundfradrag	Modregning
Aldersopsparing (omregnet*)			
Kapitalpension			
Ratepension	5 pct. af		
Ophørende livrente	opgjort værdi	Ja**	60 pct.
Ophørende indeks	ved 60. år		
Indefrosne dyrtidsportioner			
Livsvarig livrente	80 pct. af		
Livsvarig indeks	pensionstilsagnet	Ja**	60 pct.
	ved 60. år		

Beregning af fradrag i efterlønnen: Det årlige fradrag omregnes til ugefradrag.

* Udbetaling af aldersopsparing er fritaget for skat, da der ikke gives fradrag ved indbetaling. Da beregning af modregning sker på grundlag af pensionens værdi før skat, foretages der derfor en omregning (bruttoficering) til en (teknisk) værdi før skat.

** Kan kun benyttes én gang i en samlet beregning.

Eksempel

En person berettiget til efterlønsbevis år 2015 har en kapitalpension på 500.000 kr. og en ratepension oprettet som et led i et ansættelsesforhold. Værdien af ratepensionen udgør ved det 60. år 456.000 kr. og vil give en årlig ydelse på 50.000 kr. i 10 år. Personen ønsker ikke at få pensionerne udbetalt.

Kapitalpension (500.000 kr. x 5 pct.)	25.000,00 kr.
Ratepension (456.000 kr. x 5 pct.)	22.800,00 kr.
	47.800,00 kr.
Bundfradrag	14.900,00 kr.
	32.900,00 kr.
Modregning i alt (32.900 kr. x 60 pct.)	19.740,00 kr.
Efterløn pr. uge (195.780 kr. : 52 uger)	3.765,00 kr.
Modregning pr. uge (19.740 kr. : 52 uger)	379,62 kr.
Beregnet efterløn pr. uge (3.765 kr. ÷ 379,62 kr.)	3.385,38 kr.
Afrundet efterløn pr. uge	3.385,00 kr.
Efterløn pr. år (3.385 kr. x 52 uger)	176.020,00 kr.

Oversigt over beregning af modregning i efterlønnen ved opnået efterlønsalder for pensioner, der faktisk bliver udbetalt sammen med efterlønnen. I beregningen af modregning for pensioner skelner man mellem pensioner som et led i et ansættelsesforhold og private pensioner:

Pensioner, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold

Type	Pension oprettet som led i et ansættelsesforhold	Bundfradrag	Modregning
Aldersopsparring (omregnet*) Kapitalpension	5 pct. af opgjort værdi ved 60. år	Ja**	60 pct.
Ratepension Livsvarig livrente Ophørende livrente			
<p>* Udbetaling af aldersopsparring er fritaget for skat, da der ikke gives fradrag ved indbetaling. Da beregning af modregning sker på grundlag af pensionens værdi før skat, foretages der derfor en omregning (bruttoficering) til en (teknisk) værdi før skat.</p> <p>** Kan kun benyttes én gang i en samlet beregning.</p>			

Private pensioner og de indefrosne dyrtidsportioner

Type	Privat	Bundfradrag	Modregning
Aldersopsparring (omregnet*) Kapitalpension Ratepension Ophørende livrente Indefrosne dyrtidsportioner	5 pct. af opgjort værdi ved 60. år	Ja**	60 pct.
Livsvarig livrente			
<p>* Udbetaling af aldersopsparring er fritaget for skat, da der ikke gives fradrag ved indbetaling. Da beregning af modregning sker på grundlag af pensionens værdi før skat, foretages der derfor en omregning (bruttoficering) til en (teknisk) værdi før skat.</p> <p>** Kan kun benyttes én gang i en samlet beregning.</p>			

Eksempel

En person med efterlønsbevis udstedt 2015 har en kapitalpension på 720.000 kr. og en ratepension oprettet som et led i et ansættelsesforhold på 50.000 årligt i 10 år. Personen ønsker ratepensionen udbetalt samtidig med efterlønnen. Kapitalpensionen bliver ikke rørt.

Kapitalpension (720.000 kr. x 5 pct.)	36.000 kr.		
Bundfradrag	14.900 kr.		
	21.100 kr.	x 60 pct. =	12.660,00 kr.
Ratepension (oprettet som et led i et ansættelsesforhold) (50.000 kr. x 50 pct.)			25.000,00 kr.
Modregning i alt:			37.660,00 kr.
Efterløn pr. uge (195.780 kr. : 52 uger)			3.765,00 kr.
Modregning pr. uge (37.660 kr. : 52 uger)			724,23 kr.
Beregnet efterløn pr. uge (3.765 kr. ÷ 724,23 kr.)			3.040,77 kr.
Efterløn pr. år (3.041 kr. x 52 uger)			158.132,00 kr.

MODREGNING AF PENSIONER, HVIS MAN ER FØDT FØR DEN 1. JANUAR 1956 OG HAR UDSKUDT SIN EFTERLØN

Har man udskudt det tidspunkt, man går på efterløn med 2 år og opfylder beskæftigelseskravet (se skema side 150), har man adgang til:

- efterløn med op til 100 pct. af den maksimale a-dagpengesats i hele efterlønsperioden
- at få en lempeligere modregning af pensioner i efterlønnen (2-års reglen)
- mulighed for at optjene en skattefri præmie.

2-ÅRS REGLEN

Opfylder man 2-års reglen, er det kun løbende pensioner oprettet som led i et ansættelsesforhold, som bliver udbetalt i efterlønsperioden, der modregnes. Modregningsgrundlaget er så med 55 pct. af det årlige udbetalte beløb uden bundfradrag.

	Pension oprettet som led i et ansættelsesforhold	Privat pension
Kapitalpension	Nej	Nej
Ratepension	Ja, hvis pensionen udbetales, modregnes den med 55 pct.	Nej
Livrente		

Eksempel

En person har en kapitalpension på 500.000 kr. og en ratepension – oprettet som et led i et ansættelsesforhold – på 50.000 kr. årligt i 10 år. Personen ønsker ratepensionen udbetalt samtidig med efterlønnen. Kapitalpensionen bliver ikke rørt.

Ratepension (oprettet som led i et ansættelsesforhold) (50.000 kr. x 55 pct.)	27.500,00 kr.
Modregning i alt	27.500,00 kr.
Efterløn pr. uge (215.020 kr. : 52 uger)	4.135,00 kr.
Modregning pr. uge (27.500 kr. : 52 uger)	528,85 kr.
Beregnet efterløn pr. uge (4.135 kr. ÷ 528,85 kr.)	3.606,15 kr.
Afrundet efterløn pr. uge	3.606,00 kr.
Efterløn pr. år (3.606 kr. x 52 uger)	187.512,00 kr.

**MODREGNINGSGRUNDLAG FOR PERSONER
FØDT DEN 1. JANUAR 1956 ELLER SENERE**
LIVSVARIGE PENSIONSORDNINGER

For pensioner med løbende livsvarige ydelser er modregningsgrundlaget 80 pct. af den årlige ydelse ved efterlønsalderen. Fradraget i efterlønnen sker med 80 pct.

ANDRE PENSIONSORDNINGER

For kapitalpensioner, ratepensioner m.v. er modregningsgrundlaget 5 pct. af depotværdien ved efterlønsalderen. Fradraget sker herefter med 80 pct.

SÆRREGEL

Der gælder det særlige for løbende pensioner, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold, og som kommer til løbende udbetaling i efterlønsperioden, at der skal modregnes med 64 pct. af det årlige udbetalte pensionsbeløb.

Der er intet bundfradrag.

Eksempel

En person født i 1958 har en kapitalpension på 500.000 og en ratepension – oprettet som led i et ansættelsesforhold – på 50.000 kr. årligt i 10 år. Begge pensioner ønskes udbetalt samtidig med efterlønnen.

Ratepension (50.000 kr. x 64 pct.)	32.000 kr.
Kapitalpension (500.000 kr. x 5 pct.) x 80 pct.	20.000 kr.
Modregning i alt	52.000 kr.
Efterløn pr. uge (215.020 kr. : 52 uger)	4.135 kr.
Modregning pr. uge (52.000 kr. : 52 uger)	1.000 kr.
Beregnet efterløn pr. uge	3.135 kr.
Efterløn pr. år (3.135 kr. x 52)	163.020 kr.

Samlet oversigt over regler for pensionsmodregning

Art	Udbetales i efterlønsperiode	Født før 1956*	Født 1956 eller senere
KAPITALPENSION/ALDERSOPSPARING			
Privat og arbejdsgiver	Ja/nej	5 pct. af opgjort depotværdi modregnes med 60 pct. Bundfradrag: Ja	5 pct. af opgjort depotværdi modregnes med 80 pct. Bundfradrag: Nej
RATEPENSION			
Privat	Ja/nej	5 pct. af opgjort værdi modregnes med 60 pct. Bundfradrag: Ja	5 pct. af opgjort værdi modregnes med 80 pct. Bundfradrag: Nej
Arbejdsgiver	Ja	Det årlige udbetalte beløb modregnes med 50 pct. Bundfradrag: Nej	Det årlige udbetalte beløb modregnes med 64 pct. Bundfradrag: Nej
LIVSVARIG LIVRENTE			
Privat	Ja/nej	Beregningsgrundlaget er 80 pct. af beregnet årligt pensionsbeløb. Heraf modregnes 60 pct. i efterlønnen. Bundfradrag: Ja	Beregningsgrundlaget er 80 pct. af beregnet årligt pensionsbeløb. Heraf modregnes 80 pct. i efterlønnen. Bundfradrag: Nej
Arbejdsgiver	Ja	Det årlige udbetalte beløb modregnes med 50 pct. Bundfradrag: Nej	Det årlige udbetalte beløb modregnes med 64 pct. Bundfradrag: Nej
	Nej	Beregningsgrundlaget er 80 pct. af årligt beregnet pensionsbeløb. Heraf modregnes 60 pct. i efterlønnen. Bundfradrag: Ja	Beregningsgrundlaget er 80 pct. af årligt beregnet pensionsbeløb. Heraf modregnes 80 pct. i efterlønnen. Bundfradrag: Nej
* Modregningsreglerne, der er gældende, når personen IKKE opfylder 2-års reglen.			

Skattefri præmie, arbejde og modregning af indtægter

OPTJENING AF DEN SKATTEFRI PRÆMIE

Hvis man trækker sig delvist tilbage fra arbejdsmarkedet eller undlader helt at gå på efterløn, har man ret til at optjene en skattefri præmie. Hver gang, man har arbejdet 481 timer (svarende til et kvartals arbejde på fuld tid), har man optjent 12.901 kr. som fuldtidsforsikret og 8.596 kr. som deltidsforsikret.

Man kan højst optjene 12 portioner i alt svarende til 154.812 kr. for fuldtidsforsikrede og 103.152 for deltidsforsikrede.

Den skattefri præmie udbetales af a-kassen ved folkepensionsalderen. Hvis man dør, inden folkepensionsalderen, udbetales præmien til boet. Det er en betingelse, at der ikke er sket tilbagebetaling af efterlønsbidraget.

PERSONER FØDT FØR DEN 1. JULI 1959

Som det fremgår af skemaet side 150, er der forskel på, hvor længe man skal udskyde tidspunktet for efterløn for at få lov at optjene en skattefri præmie.

Eksempel

Er man født i perioden 1. juli 1956 – 31. december 1958 skal man udskyde tidspunktet, man går på efterløn, med 12 mdr. og i den periode kunne dokumentere 1.560 arbejdstimer som fuldtidsforsikret. Hvis man herefter fortsætter med at arbejde, optjener man skattefri præmie for hver 481 løntimer.

ARBEJDE I EFTERLØNSPERIODEN

Man må arbejde i hele efterlønsperioden. Men der er forskel på, hvordan lønmodtagere og selvstændige må arbejde.

LØNMOTAGERE

Man kan gå op og ned i arbejdstid efter ens egne ønsker og behov, når blot arbejdsgiveren er indforstået. Arbejdet må ikke udføres i en selvstændig virksomhed, der ejes eller drives af ens ægtefælle. Og heller ikke i en virksomhed, som er bortforpagtet af en selv eller ens ægtefælle.

SELVSTÆNDIGE

Alle former for selvstændig virksomhed samtidig med efterløn kræver forudgående godkendelse. Har man drevet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang i mindst 3 hele regnskabsår umiddelbart inden overgangen til efterløn, kan man også drive selvstændig virksomhed i efterlønsperioden. Det kræver, at man nedsætter arbejdstiden i virksomheden til 18 1/2 time fast pr. uge.

En anden mulighed er at drive selvstændig virksomhed efter en mere fleksibel ordning, hvis virksomheden alene er baseret på egen arbejdskraft, evt. ægtefællens og i særlige

tilfælde en enkelt ansat. Man skal have drevet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang i mindst 3 hele regnskabsår umiddelbart inden overgangen til efterløn. Arbejdstiden i virksomheden skal nedsættes til højst 962 timer pr. kalenderår, og virksomhedens indkomst må ikke overstige halvdelen af et gennemsnit af den skattepligtige indkomst for virksomheden i de seneste 3 år inden overgangen til efterløn.

I efterlønsperioden kan der ikke tages hensyn til afskrivninger, der pr. år overstiger de gennemsnitlige årlige afskrivninger i 3-års-perioden.

BIBESKÆFTIGELSE

Ønsker man at drive selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse, er der mulighed for at få tilladelse til enten at starte eller videreføre en virksomhed. Tilladelsen skal søges, inden man starter. Man skal sandsynliggøre, at den samlede arbejdstid i virksomheden kan holdes inden for 400 timer om året, og at virksomhedens dækningsbidrag højst er på 74.929 kr. pr. regnskabsår.

Hvis virksomheden drives som interessentskab, medregnes der kun den personlige arbejdstid, og indtægten opgøres i forhold til ejerandel.

ENKELTSTÅENDE ARBEJDSOPGAVER

En enkeltstående arbejdsopgave med karakter af selvstændig virksomhed må ikke være på mere end 400 arbejdstimer, og opgaven skal være afsluttet inden for 6 måneder. Der skal søges tilladelse til enkeltstående arbejdsopgaver.

SELVSTÆNDIGE, SOM ARBEJDER MERE END TILLADT

Arbejder man mere end tilladt i den selvstændige virksomhed, stoppes udbetalingen af efterløn. Overskridelse kan medføre tilbagebetaling og sanktion.

MODREGNING AF ARBEJDE I EFTERLØNNEN

Modregning for arbejdsindtægt foretages, efter der er foretaget modregning af pension.

FULD TIDSFORSIKREDE

Der sker modregning i efterlønnen fra første arbejdstime. Fradraget sker time for time, dvs. man beregner efterløn for 37 timer pr. uge og fratrækker det antal timer, man arbejder. En arbejdstime modregnes i efterlønnen med maks. 101,76 kr., hvis man går på efterløn som 60-årig, og maks. 111,76 kr., hvis man går på efterløn efter 2-års-reglen. Hvis der er fradrag for pensioner, bliver efterlønstimelønnen dog lavere.

Arbejder man mere end 29,6 timer pr. uge, udbetales der ikke efterløn for den uge. Arbejder man mere end 37 timer i løbet af en uge, modregnes de overskydende timer i de efterfølgende uger.

DELTIDSFORSIKREDE

For deltidsforsikrede gælder, at der sker fradrag for arbejdstimer på grundlag af den gennemsnitlige arbejdstid, man havde før overgangen til efterløn. Har man fx arbejdet 20 timer om ugen inden overgangen, fastsættes efterløns-satsen herefter. Fradrag for arbejdstimer vil så ske med 1/20 af den ugentlige efterløns-sats for hver time, man arbejder.

Arbejder man mere end 4/5 af den tidligere arbejdstid, udbetales der ikke efterløn for den uge. Arbejder en deltidsforsikret mere end 30 timer i en uge, modregnes de overskydende timer. Spørg evt. a-kassen.

LEMPELIGERE MODREGNING AF ARBEJDSINDTÆGT

Pr. 1. januar 2007 ændredes beregningen ved modregning af arbejde i efterlønnen, således at timelønninger på under kr. 220,50 får et mindre fradrag pr. arbejdstime, mens fradraget for højere lønninger er uændret. Det lempeligere fradrag gives for lønindkomst op til 36.331 kr. pr. kalenderår. Beløbet nedsættes forholdsmæssigt, hvis personen ikke modtager efterløn hele året. Arbejde derudover modregnes efter gældende regler, dvs. time for time.

Eksempel

Timeløn 150 kr. pr. time Modregningsbrøk $150/220,50 = 0,68$

KONTROL AF ARBEJ DSTID

Kan arbejdstiden vanskeligt kontrolleres, omregnes indtægten. Det sker ved at omregne den indtjente løn med omregningssatsen, som er 220,50 kr. pr. time. Herved får man antallet af arbejdstimer. Efterlønnen nedsættes med det beregnede antal timer – time for time.

ANDRE IND TÆGTERS BETYDNING

De vigtigste indtægter, der udover pensioner medfører modregning i efterlønnen, er:

- løn, rådighedsløn eller ydelser, der træder i stedet herfor, fx fratrædelsesgodtgørelse
- feriegodtgørelse og ferie med løn medfører fradrag i efterlønnen dag for dag, når ferien afholdes
- indtægter fra genudsendelse, genopførelse og anden form for genanvendelse af bøger, fotografier, teaterstykker og film
- visse legater
- skattepligtige beløb, der modtages for varetagelse af borgerlige ombud og offentlige og private hverv, fx medlem af menighedsråd, bestyrelsesmedlem i aktie- og anpartsselskaber, medlem af repræsentantskab
- de beløb, der modtages for varetagelse af særlige hverv som borgmester, rådmand eller udvalgsformand.

En række indtægter skal ikke modregnes i efterlønnen, bl.a.:

- børnerenter
- overlevelsereinter
- pension fra ATP
- pension efter afdød ægtefælle/registreret partner
- invalidepensioner
- invaliditetsydelse efter lov om social pension

- forpagtningsafgift, indtægt fra ikke-erhvervsmæssig udlejning samt overskud af egen bolig
- indtægt ved salg af erhvervsvirksomhed eller fast ejendom
- renter, arv, gaver, gevinster, aktieudbytte, bankindestående og lign.
- fratrædelsesgodtgørelse i henhold til funktionærloven
- ekstraordinær fratrædelsesgodtgørelse, som ikke udbetales i stedet for løn, og hvor opsigelsesvarslet fra arbejdsgiveren er overholdt
- licensafgifter, biblioteksafgifter, Koda/Gramex-afgifter og lign.
- erstatninger, herunder erstatning efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade
- efterlevelseshjælp efter kapitel 10A i lov om aktiv socialpolitik
- livsvarige ydelser på finansloven til kunstnere og deres efterladte
- underholdsbidrag.

EFTERLØN KAN TAGES MED TIL UDLANDET

Retten til efterløn bevares under midlertidigt ophold i et land uden for EØS-området i sammenlagt 3 måneder inden for hvert kalenderår. Det er en betingelse, at ens faste bopæl i Danmark bevares. Udbetalingen standser, hvis de 3 måneder overskrides. Den kan genoptages, når man igen tager ophold i Danmark.

SKAT OG UDBETALING

Efterløn er almindelig skattepligtig indkomst, men der betales ikke arbejdsmarkedsbidrag. Indbetaling til ATP er frivillig. Efterløn udbetales bagud. Den sidste udbetaling sker ved udgangen af den måned, hvor man når folkepensionsalderen.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse 348 af 8. april 2014 om arbejdsløshedsforsikring.

Lovbekendtgørelse 1576 af 17. december 2013 om fleksibel efterløn

Lov nr. 1365 af 28. december 2011 om ændring om arbejdsløshedsforsikring m.v.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Man kan få mere at vide om efterløn hos den a-kasse, man er medlem af, eller på www.borger.dk.

Fleksydelse

Er man i fleksjob/visiteret til fleksjob, kan man ikke overgå til efterløn. Man kan i stedet overgå til fleksydelse, der administreres af kommunen. Man bliver automatisk tilmeldt fleksydelsesordningen fra den 1. i måneden, efter man er visiteret til fleksjob. Ønsker man ikke at være tilmeldt ordningen, skal man give kommunen skriftlig besked. Med fleksydelsesordningen har man, i lighed med efterlønsordningen, mulighed for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet tidligere end folkepensionsalderen.

Er man tilmeldt fleksydelsesordningen og kommer i et resurseforløb, kan man i denne periode også fortsætte med at være tilmeldt fleksydelsesordningen.

Fleksydelsesordningen er på mange punkter at sidestille med efterlønsordningen. Mange af de regler, der er beskrevet i kapitlet om efterløn, gælder også for fleksydelsen. Det er bl.a. reglerne for, hvornår man kan gå på efterløn, og hvordan man modregner i pensionen.

YDELSENS STØRRELSE

Fleksydelsen svarer til sygedagpengenes højeste beløb, 215.020 kr. pr. år. Fleksydelsen kan dog ikke overstige indtægten, man havde i de seneste 12 måneder før overgangen til fleksydelse.

Personer, der er født før den 1. januar 1956, får dog udbetalt et beløb, der svarer til 91 pct. af sygedagpengenes højeste beløb, 195.672 kr. pr. år.

Der er en overgangsregel for personer, der er født i perioden fra 1. januar 1956 til 30. juni 1959. Disse kan opnå fleksydelse svarende til sygedagpengenes højeste beløb ved at udskyde overgangen til fleksydelse til 3 år eller mindre før folkepensionsalderen. Overgår en person i denne aldersgruppe til fleksydelse tidligere end 3 år før folkepensionsalderen, udbetales fleksydelsen med et beløb, der svarer til 91 pct. af sygedagpengene.

Man skal skriftligt ansøge kommunen om fleksydelse. Udbetalingen af fleksydelse kan tidligst ske med virkning fra den 1. i måneden efter, kommunen har modtaget den skriftlige ansøgning om fleksydelse.

MODREGNING AF PENSIONER

Reglerne for modregning af pensioner i fleksydelsen er de samme, som i modregning i efterløn. Men muligheden for en lempeligere modregning af pensioner, gældende for personer født før den 1. januar 1956, gælder ikke for fleksydelsesordningen, men findes kun i efterlønsordningen.

Man kan ikke optjene til skattefri præmie ved fortsat arbejde.

HENVISNING TIL LOVE

Lovbekendtgørelse nr. 943 af 25. august 2014 om lov om fleksydelse.

Bekendtgørelse nr. 944 af 10. juli 2013 om fleksydelse.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Kontakt kommunen for yderligere oplysninger eller se www.borger.dk

Folkepension

I dette kapitel beskrives reglerne for folkepension og mulighederne for at kombinere folkepension og arbejde.

Folkepensionen skal sikre, at ældre personer, der forlader arbejdsmarkedet, har en indtægt. I 2014 var antallet af folkepensionister i Danmark over 1 million.

Folkepensionsalderen er forskellig afhængig af, hvornår man er født. I "Aftalen om senere tilbagetrækning" fra den 13. maj 2011 blev der aftalt en gradvis stigning af folkepensionsalderen fra 65 år til 67 år.

Der er flere politiske tiltag for at tilskynde, at man bliver på arbejdsmarkedet så længe som muligt. Det gælder muligheden for at udskyde udbetaling af folkepensionen og lempelse af reglerne for modregning af arbejdsindtægt i folkepensionens pensionstillæg.

Årlige satser for folkepension 2015

Grundbeløb	71.964 kr.
Pensionstillæg gifte/samlevende	36.516 kr.
Pensionstillæg reelt enlige	75.132 kr.

Folkepensionsalder, side 163

Betingelser, side 164

Beregning, side 165

Opsat pension, side 169

Helbredstillæg, supplerende pensionsydelse og personlige tillæg, side 170

Udbetaling og dødsfald, side 172

Folkepensionsalder

Folkepensionsalderen sættes gradvist op, så den i 2022 er 67 år.

Folkepensionsalderen forhøjes således:

Født	Folkepensionsalder
Født før 1. januar 1954	65
1. januar 1954 - 30. juni 1954	65 1/2
1. juli 1954 - 31. december 1954	66
1. januar 1955 - 30. juni 1955	66 1/2
1. juli 1955 og senere	67

Er man født 1. januar 1963 eller senere, kan der ske ændringer i folkepensionsalderen afhængig af, om den gennemsnitlige levealder stiger. Eventuel regulering sker første gang i 2015 og derefter hvert 5. år.

Betingelser

BETINGELSE 1: ALDER

Man har ret til dansk folkepension ved opnået folkepensionsalder, og når reglerne om indfødsret og bopælstid er opfyldt.

BETINGELSE 2: DANSK INDFØDSRET

Som hovedregel skal man have dansk indfødsret (statsborgerskab) for at få folkepension. Kravet fraviges for personer, der har boet her i landet i mindst 10 år mellem det fyldte 15 år og indtil tidspunktet for opnået folkepensionsalder. Her skal mindst 5 år ligge umiddelbart før det tidspunkt, der ydes pension fra.

Hovedreglen fraviges også for:

- borgere fra EØS-området, se side 30
- borgere fra andre lande, som Danmark har indgået overenskomst med.

BETINGELSE 3: BOPÆL OG BOPÆLSTID

Retten til pension er som hovedregel betinget af fast bopæl i Danmark. Desuden skal man have boet mindst 3 år i Danmark mellem det fyldte 15 år og indtil folkepensionsalderen.

Når man skal opgøre bopælstid, sidestilles bopæl her i landet med:

- hyre på dansk skib
- ophold i udlandet som ansat i dansk firmas filial eller datterselskab
- uddannelsesophold i udlandet
- ophold i udlandet som udsendt for en dansk offentlig myndighed
- beskæftigelse i offentlig dansk tjeneste.

Bopælstid medregnes ikke, hvis man optjener ret til social pension i udlandet.

Reglerne om indfødsret, bopæl og optjening af ret til folkepension fraviges i forhold til de overenskomster, der er indgået med andre lande.

Indtil 31. december 2010 blev flygtninges (efter udlændingelovens § 7) bopælstid fra oprindelseslandet sidestillet med bopælstid i Danmark. Den regel genindføres med virkning fra 1. januar 2015. Det gælder så længe flygtningen har fast bopæl i Danmark og kun for perioder, hvor pågældende ikke har ret til pension fra oprindelseslandet eller andre lande.

ANSØGNING OG UDBETALING

Udbetaling Danmark sender et brev, et par måneder inden man når folkepensionsalderen. Det er en påmindelse om, at man skal søge om folkepension. Ansøgning skal ske digitalt på www.borger.dk. Udbetaling sker først den 1. i måneden efter, man har søgt

om folkepension. Selv om man ikke ønsker folkepensionen udbetalt endnu, men i stedet vil opsætte folkepensionen, skal man alligevel søge ved opnået folkepensionsalder. Se mere side 169.

Pensionen skal som hovedregel ansøges fra og udbetales i Danmark.

Personer med dansk indfødsret, som har haft fast bopæl i Danmark i mindst 30 år mellem det fyldte 15 år og tidspunktet for folkepension, er undtaget fra hovedreglen. I dette tilfælde kan pensionen søges fra og udbetales i udlandet.

Personer med dansk indfødsret, som ikke opfylder dette krav, men har boet i Danmark i mindst 10 år eller 1/4 af tiden fra det fyldte 15 år og folkepensionsalderen, kan få folkepensionen udbetalt i udlandet - men pensionen skal tilkendes, før man flytter ud af Danmark.

Læs om reglerne for personer, der bor i andre EU/EØS-lande side 30.

BRØKPENSION

For at få udbetalt den fulde folkepension skal man have boet i Danmark i 40 år, efter man er fyldt 15 år. Har man boet her i kortere tid, nedsættes pensionen svarende til forholdet mellem bopælstiden og de 40 år. Se definition på bopælstid side 164.

Eksempel

Xian, kinesisk statsborger, fylder 65 år. Han har boet i Danmark, fra han var 30 år, og har boet her siden - kun afbrudt af en periode på 8 år, hvor han flyttede tilbage til Kina.

Han har altså boet i Danmark i 27 år imellem det 15. og 65. år.

Han får udbetalt 27/40 af folkepensionen.

Beregning

Fra 2015 beregnes folkepensionen ud fra årets forskudsopgørelse. Hvis indtægtsgrundlaget ændres i løbet af året fx på grund af en skattepligtig indtægt, indbetaling til pension, ophør af ratepension eller lignende, skal man ændre forskudsopgørelsen på www.SKAT.dk, hvorefter folkepensionen omberegnes. Eventuel efterregulering af for meget eller for lidt udbetalt folkepension sker på baggrund af årsopgørelsen fra SKAT. Den første efterregulering sker i maj måned 2016 for året 2015. Om opgørelse af indtægtsgrundlag, se side 117.

Pensionsbeløb og beregningssatser varierer afhængig af, hvilken civilstand man har.

Der skelnes mellem:

SAMLEVENDE

Pensionist, der lever i et ægteskabslignende forhold, hvor både ens egen og samleverens pension er tilkendt efter 1. marts 1999, eller hvor forholdet er etableret efter 1. marts 1999.

ENLIG

Pensionist, der lever i ægteskabslignende forhold, som er etableret før 1. marts 1999, og hvor egen eller samleverens pension er tilkendt før dette tidspunkt.

REELT ENLIG

Pensionist, der lever alene eller sammen med en anden person i et ikke-ægteskabslignende forhold, fx logerende eller slægtninge.

GIFT

Pensionist, der er gift med en ikke-pensionist.

SAMGIFT

Pensionist, der er gift/samlevende med en anden pensionist.

Årlige satser pr. 1. januar 2015

		Grundbeløb	Pensionstillæg	I alt
Folkepension	reelt enlige	71.964 kr.	75.132 kr.	147.096 kr.
	gifte/samlevende/enlig*	71.964 kr.	36.516 kr.	108.480 kr.
Skattepligtig		Ja	Ja	
Indtægtsreguleres		Ja, men kun arbejdsindkomst	Ja	

* enig pensioneret efter den 26. april 1990. Hvis pensioneret før den dato, er det pensionstillæg som en reelt enlig.

BEREGNING AF GRUNDBELØB

Folkepensionens grundbeløb nedsættes kun, hvis pensionisten har en arbejdsindtægt ved personligt arbejde, og denne arbejdsindtægt fratrukket arbejdsmarkedsbidrag overstiger fradragsbeløbet på 305.700 kr.

Det vil sige, at pensionsindtægter, renteindtægter og en eventuel ægtefælles indtægter ikke medgår i beregningen. Det gør folkepensionen og ATP heller ikke. Honorarer og mødediæter anses for indtægt ved personligt arbejde.

PENSIONSORDNINGER

Ved beregning af grundbeløbet for folkepensionister med arbejdsindtægt kan præmier og bidrag til pensionsordninger ikke fradrages i den personlige indkomst.

Indbetalinger til pensionsordninger, der er etableret som led i et ansættelsesforhold, reducerer dog arbejdsindtægten og dermed indkomstgrundlaget.

Årligt fradragsbeløb og bortfaldsgrænse ved beregning af grundbeløb i 2015

	Fradragsbeløb	Bortfaldsgrænse
Alle	305.700 kr. pr. år	539.700 kr. pr. år

Reduktion af grundbeløbet

30 pct. af egen arbejdsindtægt over fradragsbeløbet.

BEREGNING AF PENSIONSTILLÆGGET

Beregningen af pensionstillægget er ens, hvad enten man er folkepensionist eller førtidspensionist, der har fået tilkendt pensionen før den 1. januar 2003.

Giftte og samlevende ligestilles ved indtægtsregulering af pensionstillæg. Pensionstillægget indtægtsreguleres på grundlag af såvel ens egne som alle ægtefællens/samleverens indkomster. Om opgørelse af indtægtsgrundlag, se side 117.

Der gælder særlige regler for beregning af pensionstillæg til enkelte grupper af personer, der ikke er gift, men samlevende. Det gælder personer, der var samlevende før den 1. marts 1999, og samlevende, der blev pensioneret før den 26. april 1990. Spørg nærmere i kommunen.

FOLKEPENSIONISTER I ARBEJDE

For de folkepensionister, der arbejder, ses der bort fra 60.000 kr. af arbejdsindtægten fratrukket AM-bidrag i et kalenderår, før indtægtsgrundlaget for beregning af pensionstillæg (og personlig tillægsprocent) gøres op. Personer, der ikke modtager pension hele året, fx fordi de når folkepensionsalderen i løbet af året, får bundfradraget reduceret forholdsmæssigt.

Fra folkepensionsalderen kan man arbejde skattefrit i private hjem for op til 10.400 kr. i 2015. Det kan fx være rengøring eller havearbejde. Hvis folkepensionen samtidig er under udbetaling, indgår den skattefrie indtægt ikke i beregning af grundbeløb, pensionstillæg eller personlig tillægsprocent.

Arbejder man efter opnået folkepensionsalder, kan man opsætte folkepensionen og få et tillæg til pensionen – se side 169.

BETYDNING AF ÆGTEFÆLLE/SAMLEVERS INDKOMST

For en pensionist, der er gift/samlevende med en person, der ikke modtager social pension, fradrages halvdelen af ægtefællens/samleverens indtægter op til 211.100 kr. Indtægt derover indgår fuldt ud i beregningen.

Det kan være indtægt fra arbejde, arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, kontanthjælp, resurseforløbsydelse, uddannelseshjælp, ledighedsydelse, delpension, efterløn eller fleksydelse.

Eksempel

Ægtefællens/samleverens samlede indtægter efter arbejdsmarkedsbidrag	320.000 kr.
Fradrag i ægtefælleindtægt $211.100 \times 1/2$	- 105.550 kr.
Ægtefælles/samlevers indtægt indgår i beregningen af pensionstillægget med	214.450 kr.

Når det samlede indtægtsgrundlag er fastsat, er der ret til et fradrag, før pensionstillægget beregnes.

Årligt fradragsbeløb og bortfaldsgrænse ved beregning af pensionstillæg i 2015

	Fradragsbeløb	Bortfaldsgrænse	
Enlig	67.500 kr.	180.400 kr.	181.600 kr.
Reelt enlige	67.500 kr.	309.400 kr.	310.600 kr.
Gifte/samlevende	135.400 kr.	249.500 kr.	
Samgifte/samlevende, begge pensionister	135.400 kr.	361.200 kr.	363.600 kr.

Redaktionen har rettet efter udgivelse

Reduktion af pensionstillægget:

- 32,0 pct. for enlige
- 30,9 pct. for reelt enlige
- 32,0 pct. for gifte/samlevende
- 16,0 pct. for gifte/samlevende, hvor begge er pensionister.

BEREGNING AF FOLKEPENSION

Eksempel - reelt enlig folkepensionist

- reelt enlig med indtægt fra en pensionsordning og ATP i alt 175.000 kr.

Folkepensionens grundbeløb		71.964 kr.
Indtægtsgrundlag	175.000 kr.	
Fradragsbeløb	67.500 kr.	
Beregningsgrundlag	107.500 kr.	
Nedsættelse (30,9 pct. af 107.500 kr.)	33.218 kr.	
Reduceret pensionstillæg: 75.132 kr. - 33.218 kr.		41.914 kr.
Årlig beregnet folkepension afrundet til beløb deleligt med 12		113.880 kr.

Eksempel - folkepensionist gift/samlevende med ikke-pensionist

- folkepensionisten har indtægt fra en pensionsordning og ATP på i alt 175.000 kr.

- ægtefællen har arbejdsindtægt på 395.000 kr. efter fradrag af arbejdsmarkedsbidrag.

	Folkepensionist	Ægtefælle/ samlever	Samlet grundlag
Indtægt	175.000 kr.	395.000 kr.	
Fradrag i ægtefælleindtægt 211.100 kr. x 1/2		105.550 kr.	
Indtægt efter fradrag		289.450 kr.	
Fælles indtægtsgrundlag til beregning af pensionstillægget	175.000 kr.	289.450 kr.	464.450 kr.
Fradrag			135.400 kr.
Beregningsgrundlag nedrundet til hele hundreder			329.000 kr.

Nedsættelse af pensionstillægget (32 pct. af 329.000 kr.) 105.280 kr.

Beregnet folkepension:

Pensionstillæg (36.516 kr. ÷ 105.280 kr.) 0 kr.
 Grundbeløb 71.964 kr.
 Årlig folkepension 71.964 kr.

Eksempel – samgift: Folkepensionist gift/samlevende med pensionist

- folkepensionisten har indtægt fra en pensionsordning og ATP på i alt 175.000 kr.
- ægtefællen har indtægt fra en pensionsordning og ATP på i alt 125.000 kr.

	Folkepensionist	Ægtefællens folkepension
Indtægt	175.000 kr.	125.000 kr.
Fælles indtægt	300.000 kr.	300.000 kr.
Fradrag	135.400 kr.	135.400 kr.
Beregningsgrundlag nedrundet til hele hundreder	164.600 kr.	164.600 kr.
Nedsættelse af pensionstillægget (16 pct. af 164.600 kr.)	26.336 kr.	26.336 kr.
Beregnet folkepension:		
Pensionstillæg deleligt med 12 (36.516 kr. ÷ 26.336 kr.)	10.176 kr.	10.176 kr.
Grundbeløb	71.964 kr.	71.964 kr.
Årlig folkepension afrundet til beløb deleligt med 12	82.140 kr.	82.140 kr.

Opsat pension

Alle, der har ret til folkepension, kan vælge at udskyde udbetalingen for at deltage aktivt på arbejdsmarkedet og derefter optjene et tillæg til pensionen – dette kaldes også en venteprocent, som opgøres i hele måneder. Det er et krav, at man arbejder mindst 750 timer om året i den tid, pensionen opsættes – det svarer til mellem 14-15 timer om ugen i gennemsnit. Afholdelse af optjent ferie og arbejdstimer med dagpenge på grund af sygdom tæller med.

Folkepensionen kan opsættes i op til 10 år i alt. Man kan opsætte pensionen fra den dag, man når sin folkepensionsalder, eller man kan vente, til man har modtaget folkepension i en periode. Dog kan man højst opsætte pensionen i to perioder, hvor der er sket udbetaling af folkepension i den mellemliggende tid. Opsat pension kan træde i kraft fra den 1. i måneden efter, man har ansøgt Udbetaling Danmark om det.

Udbetaling Danmark kan afslå at opsætte pensionen, hvis det skønnes usandsynligt, at man kan opfylde beskæftigelseskravet.

Tillægget er forholdet mellem det antal måneder, man har opsat pensionen, og den statistisk beregnede gennemsnitlige middellevetid på ophørstidspunktet.

Tillæg - eksempel, hvis man arbejder fra 65 år og i hele år frem til og med 75 år

Alder for arbejdsophør (ca.)	Antal måneders arbejde uafbrudt fra 65 år	Middellevetid	Tillæg til beregnet folkepension livsvarigt
66 år	12 mdr.	216 mdr.	6 pct.
67 år	24 mdr.	207 mdr.	12 pct.
68 år	36 mdr.	198 mdr.	18 pct.
69 år	48 mdr.	189 mdr.	25 pct.
70 år	60 mdr.	180 mdr.	33 pct.
71 år	72 mdr.	171 mdr.	42 pct.
72 år	84 mdr.	163 mdr.	52 pct.
73 år	96 mdr.	154 mdr.	62 pct.
74 år	108 mdr.	146 mdr.	74 pct.
75 år	120 mdr.	138 mdr.	87 pct.

Eksempel

En enlig med folkepensionsalder 65 år har opsat pensionen i 5 år - det vil sige 60 måneder - til han fylder 70 år.

Hans folkepension er alene grundbeløbet på 71.964 kr., da pensionstillægget er bortreguleret pga. af indtægter.

Middellevetiden for 70-årige er 180 måneder. Venteprocenten er 33.

Det tillæg, der udbetales til folkepensionen, udgør 33 pct. af grundbeløbet på 71.964 kr. = 23.748 kr. Tillægget udbetales livsvarigt.

Helbredstillæg, supplerende pensionsydelse og personlige tillæg

Folkepensionister (og førtidspensionister, hvis førtidspension er tilkendt efter reglerne før den 1. januar 2003), kan søge helbredstillæg og folkepensionister også supplerende pensionsydelse. Helbredstillæg og supplerende pensionsydelse bliver udbetalt med en beregnet personlig tillægsprocent, som er afhængig af egen og evt. ægtefælles/samlevers indkomst.

OPGØRELSE AF FORMUE

Har man positiv likvid formue, indgår denne i vurderingen af tildeling af personlige tillæg, helbredstillæg og supplerende engangsydelse. Man kan ikke modregne gæld i formuen.

Værdien af pensionsopsparinger indgår ikke, når den likvide formue gøres op.

Friværdi i ejerbolig tæller ikke med i formueopgørelsen - dette gælder også friværdi i fritidshus. Belåner man sin bolig ved at tage friværdien ud af boligen og får lånet udbetalt som en sum, tæller denne sum med, når formuen gøres op.

Ankestyrelsen har truffet et par afgørelser om, at visse kreditter ligestilles med likvid formue ved tildeling af personlige tillæg og helbredstillæg.

FORMUEGRÆNSE

Man er udelukket fra helbredstillæg og supplerende pensionsydelse, hvis egen og eventuel ægtefælles/samlevers formue overstiger 81.500 kr.

BEREGNING AF PERSONLIG TILLÆGSPCT.

Pensionistens og eventuel ægtefælle/samlevers samlede indtægtsgrundlag er udgangspunktet, når man beregner den personlige tillægspct.

Som ved beregning af pensionstillæg ses der bort fra arbejdsindtægt på 60.000 kr. i et kalenderår.

Hvis pensionistens indtægt er mindre end fradragsbeløbet, er den personlige tillægspct. 100. Tillægsprocenten bliver sat ned med 1 for hver gang, indtægten overstiger fradragsbeløbet med 481 kr. for enlige og med 969 kr. for gifte/samlevende. Tillægsprocenten fastsættes hvert år den 1. januar og fremgår af pensionsmeddelelsen.

Årligt fradragsbeløb og bortfaldsgrænse ved personlig tillægspct. i 2015

	Fradragsbeløb	Bortfaldsgrænser
Enlig	19.400 kr.	67.500 kr.
Gift/samlevende	38.500 kr.	135.400 kr.

HELBREDSTILLÆG

Helbredstillæg er tilskud til pensionistens egne udgifter til ydelser, der er tilskudsberettigede efter sundhedsloven. Der kan fx være tale om medicin, tandbehandling og fysioterapi. Derudover kan der søges om tilskud til tandproteser, fodterapi og briller, hvis kommunen vurderer, at udgiften er nødvendig. Dækningen udgør op til 85 pct. af pensionistens egne udgifter.

Helbredstillægget udbetales med den personlige tillægspct. Man skal således have en tillægspct., der er større end 0, for at få helbredstillæg.

Man er udelukket fra helbredstillæg, hvis man har formue på 81.500 kr. eller derover.

Eksempel

Peter er enlig folkepensionist. Han har indtægt ved siden af folkepensionen i form af ATP og en privat pension, der udbetales med i alt 60.000 kr. om året. Han har en regning for medicin og søger kommunen om helbredstillæg til betalingen.

Indtægt 60.000 – fradragsbeløb 19.400 = 40.600 : 481 = 84 pct.

Fullt personligt tillæg 100 – fradragspct. = 16 pct.

Når Peters personlige tillægspct. er 16, kan kommunen hjælpe med 16 pct. af 85 pct. af medicinregningen.

SUPPLERENDE PENSIONSUDDELSE - ÆLDRECHECK

Ældrechecken er en supplerende årlig udbetaling til de økonomisk dårligst stillede folkepensionister. For at komme i betragtning skal man være berettiget til folkepension den 1. januar i udbetalingsåret. Ydelsen nedsættes afhængig af den personlige tillægsprocent. Det højeste beløb er i 2015 16.400 kr. før skat pr. person. Fuld ældrecheck udbetales til pensionister med en formue under 81.500 kr. og med indtægter udover folkepensionen lavere end 19.400 kr. for enlige/38.500 kr. for gifte/samlevende. Er indtægten herover, nedtrappes ældrechecken og bortfalder helt ved indtægtsgrundlag på 67.500 kr./135.400 kr. Bor man i Danmark, skal man ikke søge om ældrechecken – den udbetales uden ansøgning i januar måned. Ældrechecken påvirker ikke beregning af folkepension eller boligstøtte.

Eksempel

Jens er enkemand og bor alene. Han har 60.000 kr. stående på bankbogen den 31. december 2014, og han har ingen formue i øvrigt.

Den personlige tillægsprocent er 14

Ældrechecken beregnes således:

Formuen overstiger ikke den tilladte grænse. Den supplerende pensionsudbetaling udbetales med $16.400 \times 14 \text{ pct.} = 2.296 \text{ kr.}$

PERSONLIGE TILLÆG

Personlige tillæg kan søges af pensionister, hvis økonomiske forhold er særligt vanskelige.

Et personligt tillæg er skattefrit og kan udbetales til fx briller, tandbehandling, flytteudgifter, diætkost m.v. samt i visse tilfælde for at sikre et vist rådighedsbeløb, når de faste udgifter er betalt. Kommunens afgørelse sker efter en konkret individuel vurdering, hvor formål, indkomst og formue indgår.

Udbetaling og dødsfald

Folkepension udbetales månedsvis bagud fra den 1. i måneden, efter man har nået folkepensionsalderen, og efter man har søgt om pensionen. Der skal betales almindelig indkomstskat af folkepensionen.

DØDSFALD

Udbetalingen af en social pension ophører fra dagen efter, at pensionisten afdør ved døden. Er der udbetalt pension for tiden efter dødsfaldet, kan det for meget udbetalte kræves tilbagebetalt fra dødsboet.

EFTERLEVELSESPENSION

Efterlevelsespension ydes til pensionister, der mister deres ægtefælle eller samlever. Det kræver, at den efterlevende har haft fælles bopæl med afdøde på dødstidspunktet. Den afdødes pension bliver udbetalt i en periode på 3 måneder fra dagen efter dødsfaldet. Udbetalingen svarer til det beløb, de tilsammen fik i pension før dødsfaldet. Efterlevelsespension udbetales kun, hvis såvel den afdøde som den efterladte modtager social pension (folkepension eller førtidspension).

EFTERLEVELSESHJÆLP

Er kun den ene pensionist, kan man søge kommunen om efterlevelseshjælp. Se side 20.

KLAGEMULIGHEDER

Afgørelser om personlige tillæg og helbredstillæg ankes til Ankestyrelsen. I praksis sendes klagen til den kommune, der har truffet afgørelsen.

Afgørelser om beregning og udbetaling af folkepension og ældrecheck samt fastsættelse af likvid formue og personlig tillægsprocent kan ankes til Ankestyrelsen. Klagen sendes i praksis til Udbetaling Danmark.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lov nr. 1527 af 27. december 2014

Lovbekendtgørelse nr. 1200 af 12. november 2014

Lovbekendtgørelse nr. 1137 af 20. oktober 2014.

Lov nr. 574 af 10. juni 2014 § 1.

Skrivelse 9435 af 13. september 2012.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Man kan få mere at vide om sociale pensioner på www.borger.dk, hvor man også kan beregne og ansøge om folkepension og helbredstillæg.

Det er Udbetaling Danmark, der udbetaler folkepension og ældrecheck. Spørgsmål om beregning og udbetaling samt fastsættelse af personlig tillægsprocent og likvid formue skal rettes til Udbetaling Danmark på tlf. 70 12 80 61 eller mail via www.borger.dk

ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond

Det er ATP, der administrerer den obligatoriske og lovpligtige pensionsordning Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP). ATP administrerer desuden Den Supplerende Arbejdsmarkedspension for førtidspensionister (SUPP).

Lønmodtagernes Dyrtidsfond forvalter de indefrosne dyrtidsportioner, som staten indsatte på personlige konti i perioden 1. september 1977 – 31. august 1979. Med virkning fra 1. juli 2005 trådte en lovændring i kraft, som gør det muligt for medlemmerne at flytte deres indestående til en anden pensionsforvalter.

ATP, side 174

Lønmodtagernes Dyrtidsfond (LD), side 177

ATP

Arbejdsmarkedets Tillægspension er en obligatorisk, lovpligtig pensionsordning for lønmodtagere, der er fyldt 16 år, og som arbejder mindst 9 timer pr. uge hos samme arbejdsgiver. Ordningen bliver finansieret af bidrag fra arbejdsgivere og lønmodtagere.

Der indbetales også bidrag for personer, der modtager arbejdsløsheds-, syge- og barseldagpenge, og medlemmer af en arbejdsløshedskasse, som under en voksen- og erhvervsuddannelse modtager fuld uddannelsesyndelse. Desuden indbetales der bidrag for personer, der modtager revaliderings-, ledigheds- og resurseforløbsyndelse, kontanthjælp, tabt arbejdsfortjeneste m.v.

Er man ansat i fleksjob fra 2013, indbetaler kommunen ATP-bidrag for de timer, hvor der udbetales løntilskud.

Endvidere indbetales der bidrag for lønmodtagere, der under voksen- og erhvervsuddannelse modtager løn fra en arbejdsgiver eller godtgørelse fra en arbejdsløshedskasse, fra Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte eller fra uddannelsesstedet.

Så længe man er lønmodtager, indbetaler arbejdsgiver til ATP. Det gælder, uanset om man er begyndt at få udbetalt ATP eller ej.

SUPP – SUPPLERENDE ARBEJDSMARKEDSPENSION

SUPP er en frivillig pensionsordning for førtidspensionister, se side 124. Reglerne for ATP's administration af SUPP-ordningen blev ændret pr. 1. januar 2013 således, at der løbende købes pension i ATP Livslang Pension for de indbetalte bidrag til SUPP. Tidligere blev bidragene indbetalt til en særskilt konto for det enkelte medlem, og der blev købt ATP Livslang Pension for indeståendet, når personen nåede folkepensionsalderen.

Pensionen udbetales – som tidligere – efter de regler, som gælder for udbetaling af ATP Livslang Pension, når medlemmet når folkepensionsalderen.

DØDSFALDSDÆKNING

Ved død før folkepensionsalderen udgør engangsbeløbet halvdelen af de indbetalte bidrag efter 1. januar 2013 med tillæg af et beløb svarende til halvdelen af et eventuelt indestående på medlemmets konto pr. 31. december 2012 og med tillæg af forrentning frem til dødsfaldet.

Ved død efter folkepensionsalderen aftrappes engangsbeløb med 1/60 for hver påbegyndt kalendermåned, dødsfaldet sker efter folkepensionsalderen, og således at engangsbeløbet bortfalder helt 5 år efter folkepensionsalderen.

For medlemmer, der havde en særskilt konto den 31. december 2012, kan engangsbeløbet ved død før folkepensionsalderen ikke udgøre et mindre beløb end det beløb, som stod på personens særskilte konto den 31. december 2012.

UDBETALING AF ATP

ATP kan udbetales, fra man bliver folkepensionist, til man dør. Udbetalingen kan udsættes, til man fylder 75 år. Pensionen forhøjes for hver måned, udbetalingen udskydes efter det 65. år (den aktuelle folkepensionsalder). Den livslange pension udbetales som hovedregel i form af en løbende månedlig ydelse.

Hvis den årlig pension er beregnet til 2.500 kr. eller derunder, udbetales der et engangsbeløb beregnet som kapitalværdien af alle de fremtidige egenpensionsrettigheder. Hvis den årlige pension er beregnet til over kr. 2.500 kr., udbetales den som en månedlig pension.

For medlemmer, der modtager udbetaling af ATP som 67-årige i 2015, udgør den maksimale udbetaling ca. 28.700 kr. pr. år.

For medlemmer, der modtager udbetaling af ATP som 65-årige i 2015, udgør den maksimale udbetaling ca. 23.900 kr. pr. år.

ATP VED DØDSFALD

ATP får via CPR-registeret oplysninger om dødsfald i Danmark og kan derfor helt automatisk sørge for udbetaling, hvis betingelserne er opfyldt.

ATP'S YDELSER TIL EFTERLADTE ER ÆNDRET FRA 2002

- Når et ATP-medlem dør, har en ægtefælle eller en samlever og børn under 21 år ret til et engangsbeløb fra ATP. Det er en betingelse, at afdøde siden 1. januar 2002 har været medlem af den nye ordning i mindst 2 år og har betalt bidrag, som svarer til 2 års fuldtidsbeskæftigelse.

Betingelser for at få udbetalt et engangsbeløb som samlever er: Det samlevende par skal have kunnet indgå ægteskab de seneste 2 år før dødsfaldet. Parret skal have haft fælles bopæl (folkeregisteradresse) i 2 år forud for dødsfaldet. Har de samle-

vende registreret deres samliv i ATP før dødsfaldet udbetales engangsbeløbet automatisk, hvis betingelserne for udbetaling i øvrigt er opfyldt. Hvis samlivet ikke var registreret hos ATP før dødsfaldet, kan den efterlevende samlever anmode om at få engangsbeløbet udbetalt, hvis betingelserne for at få registreret samlivet var opfyldt på tidspunktet for dødsfaldet.

- Ydelserne efter de nye regler er gjort ensartede. Som hovedregel vil alle berettigede efterladte få udbetalt et engangsbeløb på 50.000 kr. før afgift. Ydelsen til ægtefæller og samlevere nedsættes med 10.000 kr. hvert år fra afdødes 66. år for helt at bortfalde, hvis afdøde var fyldt 70 år.

Rettigheder efter de gamle regler eksisterer, selv om afdøde var fyldt 70 år. Det betyder, at efterladte ægtefæller fortsat kan få udbetalt et engangsbeløb efter de gamle regler. Har den efterlevende ret til et engangsbeløb både efter den nye og den gamle ordning, så udbetales kun det største af beløbene.

YDELSER EFTER DE GAMLE REGLER

ÆGTEFÆLLESUM EFTER ATP-LOVENS § 11

Når et ATP-medlem født efter 30. juni 1925 afgår ved døden, udbetales en ægtefællesum til den efterlevende ægtefælle. Der stilles ingen krav til ægteskabets eller ATP-medlemskabets varighed. Ægtefællesummen er et engangsbeløb på i gennemsnit 40.200 kr., hvoraf der betales 40 pct. i afgift til staten.

BØRNESUM

Børnesummen udbetales til hvert barn under 18 år efter medlemmer, der er født efter 30. juni 1925. Børnesummen er et engangsbeløb på i gennemsnit 6.300 kr., hvoraf der betales 40 pct. i afgift til staten.

ÆGTEFÆLLESUM EFTER ATP-LOVENS § 12

Foruden ægtefællesummen efter ATP-lovens § 11 kan der udbetales en ægtefællesum efter ATP lovens § 12 til efterlevende ægtefæller. Denne ægtefællesum kan kun udbetales, hvis afdøde er født i perioden 1. juli 1925 til 30. juni 1941. Størrelsen er afhængig af bl.a. modtagerens alder og egen ATP-pension. Ægtefællesummen er et engangsbeløb på i gennemsnit 5.400 kr., hvoraf der betales 40 pct. i afgift til staten.

ÆGTEFÆLLESUM EFTER ATP-LOVENS § 13, STK. 1

En ægtefællesum i form af et engangsbeløb på i gennemsnit 14.700 kr., hvoraf der betales 40 pct. i afgift til staten, kan blive udbetalt til ATP-medlemmers efterlevende ægtefæller, hvis det afdøde ATP-medlem var født inden den 1. juli 1925.

For at være berettiget til en ægtefællesum efter ATP-lovens §§ 12 og 13 gælder i begge tilfælde, at ægteskabet skal have varet i mindst 10 år, og medlemmet skal have optjent en pensionsret, der svarer til 10 års fuldt medlemskab. Endelig må den efterlevendes egen ATP-pension ikke overstige - eller forventes at overstige - halvdelen af afdødes ATP-pension.

ÆGTEFÆLLEPENSION EFTER ATP-LOVENS § 14, STK. 1

Efterlevende ægtefæller, der allerede modtager løbende ægtefællepension efter de tidligere regler, fortsætter blot med at modtage deres ægtefællepension livsvarigt.

EFTER EN SKILSMISSE

Fraskilte kan under visse betingelser bevare retten til et beløb fra deres fraskilte ægtefælle efter de gamle regler. Det er bl.a. en betingelse, at der ved skilsmissen er pålagt ægtefællen pligt til at yde bidrag til den fraskilte. Fraskilte skal have deres ret noteret hos ATP. Det bør ske snarest efter skilsmissen ved indsendelse af skilsmisshedokumenterne til ATP. En fraskilts ret til engangsbeløb bortfalder, hvis denne gifter sig igen.

SKAT AF ATP

Løbende pensionsudbetalinger er almindelig skattepligtig indkomst, mens der skal betales en afgift på 40 pct. af engangsbeløb.

Lønmodtagernes dyrtidsfond (LD)

UDBETALING AF OPSPARINGEN

Det opsparede beløb kan udbetales ved:

- det fyldte 60. år
- tilkendelse af offentlig førtidspension
- udbetaling af tjenestemandspension eller tjenestemandslignende pension
- udbetaling af alders- eller invalidepension fra en godkendt pensionsordning
- tilkendelse af erstatning for tab af mindst 50 pct. erhvervssevne
- tilkendelse af udenlandsk pension eller erstatning, der svarer til ovenstående
- flytning til Grønland eller Færøerne for at tage varig bopæl der og efter at have haft bopæl der de seneste 5 år
- flytning til udlandet for at tage varig bopæl dér og efter at have haft bopæl der de sidste 6 måneder
- livstruende sygdom.

Ved dødsfald udbetales værdien af opsparingen til boet. Det sker automatisk.

OPSPARINGENS STØRRELSE

Siden den 1. januar 2000 har man haft mulighed for at placere ens indestående i investeringspuljer. Det betyder, at der vil være forskel i værdien af opsparingen. Har man været fuldtidsbeskæftiget i indbetalingsperioden og ikke valgt investeringspuljer, var værdien af opsparingen i LD den 31. december 2013 118.035 kr.

Der skal betales en afgift til staten, som fratrækkes inden udbetalingen. Afgiften beregnes med 25 pct. af det indbetalte beløb plus afkastet indtil 31. december 1979. Af afkastet for tiden efter 31. december 1979 beregnes afgiften med 40 pct.

SKATTERABAT I LD I 2015

Der er indgået aftale om at give medlemmerne i LD en skatterabat i 2015.

Skatterabatten gives i første omgang til medlemmer, der er udbetalingsberettigede pr. 1. april 2015, jf. udbetalingsbestemmelserne ovenfor.

Medlemmer, der først bliver udbetalingsberettiget efter 1. april 2015, vil også få mulighed for at få skatterabatten, men først når de er blevet udbetalingsberettigede.

Rabatten gives også til medlemmer, der lader pengene stå i LD. Her vil LD så afregne afgiften til staten, men lade resten af opsparingen stå. Udbetalingen vil være skattefri den dag den iværksættes.

Rabatten er på 2,5 pct. af værdien af opsparingen. Skatterabatten betyder, at afgiften bliver sat ned fra knap 40 pct. til ca. 37 pct.

Frem til 1. april 2015 fortsætter LD-opsparingen efter de hidtidige regler, både for udbetaling og afgiftsbetaling

LD udsender information i de årsbreve, som de udsender til alle medlemmer i marts 2015.

UDBETALING AF OPSPARINGEN

LD-medlemsservice orienterer løbende om retten til udbetaling. Ved udbetaling før det 60. år skal LD have dokumentation for, at man har ret til at få LD-opsparingen udbetalt. Der er ingen frist for, hvornår man senest skal have opsparingen udbetalt.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Bekendtgørelse nr. 192 af 26. februar 2013 om supplerende arbejdsmarkedspension for førtidspensionister.

Lovbekendtgørelse nr. 942 af 2. oktober 2009 om arbejdsmarkedets tillægspension.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Yderligere oplysninger om ATP og SUPP kan fås hos: ATP, Kongens Vænge 8, 3400 Hillerød. Tlf. 70 11 12 13. E-mail: atp@atp.dk, www.atp.dk. På www.pensionsinfo.dk kan man se størrelsen af forventede udbetalinger ved alderspensionering.

Yderligere oplysninger om LD kan fås på www.ld.dk eller hos LD-medlemsservice, postboks 829, Lauritzens Plads 1, 9000 Aalborg, tlf. 70 13 13 77, e-mail: ldmedlem@ldmedlem.dk

Ydelser til pensionister m.fl.

Pensionister, efterlønsmodtagere og andre grupper kan søge bopælskommunen eller regionen om en række ydelser og tilskud. I dette afsnit beskrives de vigtigste muligheder.

Lån til betaling af ejendomsskatter, side 179

Ejendomsværdiskat, side 180

Varmetillæg, side 181

Medielicens, side 182

Transport, side 182

Forebyggende hjemmebesøg, side 183

Lån til betaling af ejendomsskatter

Lån til betaling af ejendomsskatter gives uafhængigt af økonomiske forhold til personer, der er fyldt 65 år, samt til modtagere af førtidspension, offentlig delpension og efterløn. Der kan kun ydes lån til én ejendom.

LÅN OG BOLIGSTØTTE

Man kan ikke både få lån til ejendomsskat og boligstøtte til samme bolig i samme år. Har man en lejet bolig og et sommerhus, kan man få boligstøtte til den lejede bolig og lån til betaling af ejendomsskatten til sommerhuset. Ansøgningen skal sendes til den kommune, boligen ligger i.

LÅNETS SAMMENSÆTNING

Lånet tinglyses på ejendommen. Når lån inkl. tilskrevne renter svarer til 95 pct. af den offentlige ejendomsværdi, forfalder fremtidige ejendomsskatter til betaling. Lånet forrentes med et gennemsnit af den effektive rente på alle udestående realkreditobligationer de foregående 12 måneder pr. 1. oktober 2013 – 1. oktober 2014. I 2015 udgør renten 1,64 pct.

Denne rente gælder for nye lån optaget efter 1. januar 2015. For lån optaget før denne dato gælder satsen for rentetilskrivninger i 2015 og fremover.

Lån og tilskrevne renter forfalder normalt ved ejerskifte.

TILBAGEBETALING AF LÅNET

Lånet med tilskrevne renter skal tilbagebetales, når ejendommen eller en del af ejendommen skifter ejer. Hvis ejeren dør eller flytter på plejehjem, og ejendommen overtages af et husstandsmedlem, kan kommunen tillade, at lånet ikke skal tilbagebetales. Det samme gælder, hvis en ægtefælle overtager ejendommen og bliver siddende i uskiftet bo.

SKAT

Renterne er ikke fradragsberettigede. For renter tilskrevet efter 1. januar 2015 sker et rentenedslag, når lånet forfalder til betaling. Rentenedslaget er i 2015 på 29 pct., og kompenserer for det manglende skattefradrag. Rentenedslaget reduceres gradvist med 1 pct. pr. år frem til 2019, hvor det bliver på 25 pct.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 1112 af 30. august 2013.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Yderligere oplysninger kan fås i den kommune, boligen ligger i, eller på www.borger.dk.

Ejendomsværdiskat

Ejendomsværdiskatten beregnes på grundlag af ejendomsværdien ved den offentlige vurdering pr. 1. januar i det pågældende indkomstår. Der kan ikke ydes lån til betaling af ejendomsværdiskat.

NEDSLAG FOR PERSONER, DER ER FYLDT 65 ÅR

Hvis man er over 65 år, får man et nedslag i den beregnede ejendomsværdiskat på 4 promille af den ejendomsværdi, der er fastsat for den pågældende ejendom pr. 1. januar i indkomståret. Nedslaget er dog begrænset til maks. 6.000 kr. for helårshuse og 2.000 kr. for sommerhuse.

Nedslaget er indkomstafhængigt, idet nedslaget nedsættes med 5 pct. af et indkomstgrundlag over 180.400 kr. for enlige og 277.500 kr. for ægtepar (2015). Indkomstgrundlaget omfatter den personlige indkomst plus positiv nettokapitalindkomst plus aktieindkomst (bortset fra aktieudbytte op til 5.000 kr. for enlige og 10.000 kr. for ægtefæller).

SAMSPIL MED PENSIONER

Løbende udbetalte pensioner indgår i indtægtsgrundlaget, mens det alene er eventuelle renteindtægter fra en engangsudbetalt pension, der skal tages med i beregningsgrundlaget.

NEDSÆTTELSE AF EJENDOMSVÆRDISKATTEN

Folke- og førtidspensionister over 60 år, invaliditetsydelsesmodtagere med pleje- og bistandstillæg, efterlønsmøttagere og fleksydelsesmodtagere kan ved stigning i ejendomsværdiskatten få nedsat skatten.

Stiger ejendomsværdiskatten mere end 500 kr. fra år til år foretages en nedsættelse af skatten med det overskydende beløb. Nedsættelsen kan dog højst ske til et beløb svarende til ejendomsværdiskatten for det foregående indkomstår forhøjet med 20 pct. og nedsat med 900 kr.

En efterlevende ægtefælle kan i visse tilfælde bevare retten til nedslaget og nedsættelsen af ejendomsværdiskatten efter afdøde. Det kræver, at den efterlevende ægte-

fælle bliver boende i samme ejendom. Indgås nyt ægteskab, bortfalder retten i begge tilfælde.

Klik ind på www.skat.dk, eller kontakt skatteforvaltningen for nærmere orientering og beregning.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 486 af 14. maj 2013.

Varmetillæg

Der kan ydes varmetillæg til pensionister, der modtager folkepension og førtidspension efter reglerne før 2003. Formuen har ingen betydning for berettigelsen, men varmetillæg kan kun udbetales, hvis den personlige tillægspct. er større end 0, se side 171. Hjælpen ydes til både ejer-, andels- og lejeboliger uanset opvarmningsform, når de økonomiske forhold giver grundlag for det. Udgifter til varmt vand indgår også i beregningen.

Man skal selv søge om tillægget via www.borger.dk.

BEREGNING AF VARMETILLÆG

Varmetillægget ydes efter faste regler, der gælder for hele landet. Det reguleres en gang om året og beregnes på grundlag af gennemsnittet af de sidste 3 års dokumenterede varmeudgift. Varmetillægget udbetales med den personlige tillægspct. (se side 171), men er uafhængig af formueforhold.

VARMETILLÆGGETS STØRRELSE

Pensionister skal selv betale en andel af varmeudgiften. Denne egenbetaling er for enlige pensionister 4.800 kr. årligt og for gifte/samlevende 7.200 kr. Man kan højst få 11.748 kr. pr. år som enlig og 9.948 kr. pr. år som gift eller samlevende.

Den højeste varmeudgift, der kan udbetales varmetillæg til, er 25.400 kr. Varmetillægget beregnes af den del af varmeudgiften, der ligger mellem egenbetaling og maksimum for varmeudgiften.

Satser 2015

Varmeudgift

	Varmetillæggets andel af varmeudgiften	Enlig tillæg (kr.)	Gift tillæg (kr.)
Egenbetaling			
For enlig: 4.800 kr.	0	0	
For gift/samlevende: 7.200 kr.	0		0
Mellem egenbetaling og 15.500 kr.	3/4	8.024	6.224
Mellem 15.501 kr. og 20.500 kr.	1/2	2.500	2.500
Mellem 20.501 kr. og 25.400 kr.	1/4	1.225	1.225
Over 25.400 kr.	0	0	0
Højst i alt (deleligt med 12)		11.748	9.948

Ægtepar og samlevende kan kun få udbetalt ét varmetillæg tilsammen. Hvis husstanden består af mere end 2 personer over 18 år, forhøjes beregningsgrundlaget med 7.600 kr. pr. person.

UDBETALING

Det er Udbetaling Danmark, der beregner og udbetaler varmetillæg. Få mere at vide på www.borger.dk under varmetillæg, eller der kan ringes til Udbetaling Danmark tlf. 70 12 80 61.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 1199 og 1200 af 12. november 2014.

KLAGEMULIGED

Klage over Udbetaling Danmarks afgørelse kan ankes til Ankestyrelsen.

Medielicens

Pensionister, som har en personlig tillægspct. på 100 (se side 171) kan få nedsat medielicensen til det halve. Beboere på plejehjem er dækket af hjemmeboende ægtefælles licens. Ansøgningskema findes på www.borger.dk.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Bekendtgørelse nr. 812 af 24. juni 2013.

Transport

Folke- og førtidspensionister har ret til at rejse billigt med DSB. Der kræves et særligt legitimationskort, som udstedes af DSB.

DOKUMENTATION

Dokumentation for personer, der er fyldt 65 år: Sygesikringsbevis, pensionsmeddelelse eller lign., hvoraf fødselsdag og -år fremgår.

Dokumentation for personer under 65 år, der modtager førtidspension: En original pensionsmeddelelse fra kommunen med navn på, og hvor det fremgår, at man får førtidspension. Pensionsmeddelelsen må højst være 1 år gammel. Personer med førtidspension fra et andet land kan også få et DSB legitimationskort, hvis de bor i Danmark.

IKKE BERETTIGEDE TIL PENSIONISTKORT

Personer under 65 år, der modtager invaliditetsydelse, pension fra tidligere arbejdsgiver, efterløn, fleksydelse, delpension eller lignende.

RABAT

Trafikselskaberne tilbyder endvidere særlige pensionistkort til modtagere af folke- og førtidspension. Rabatten varierer fra sted til sted.

Forebyggende hjemmebesøg

Kommunen skal tilbyde alle, der er fyldt 75 år, og som bor i kommunen, et gratis forebyggende hjemmebesøg mindst én gang om året. Formålet med hjemmebesøget er at give tryghed og yde råd og vejledning om aktiviteter og støttemuligheder. Hvis man i forvejen får hjemmehjælp, skal kommunen ikke tilbyde yderligere forebyggende hjemmebesøg.

HENVISNING TIL LOVE OG PARAGRAFFER

Lovbekendtgørelse nr. 1023 af 3. september 2014, § 79a.

Stikordsregister

A

A-kasse, 6
 Aftale mellem lønmodtager og arbejdsgiver, 59
 Aktieindkomst, 117, 118
 Almindelig læge, 78
 Alvorligt syge indlagte børn, 91
 Alvorligt syge og handicappede, 84
 Anmeldelse af arbejdsskader, 41
 Arbejdsevne - begrænsning, 95
 Arbejdsfastholdelse, 63
 Arbejdsfri indtægter, 10
 Arbejdsgiver, 39
 Arbejdsløshedsdagpenge, 4
 Arbejdsskade, 38
 Arbejdsskader - anmeldelse af, 41
 Arbejdsskade - afgørelse, 42
 Arbejdsskade - samspillet med andre ydelser, 48
 ATP, 174

B

Befordring, 99
 Begravelseshjælp, 82
 Beregning af pension, 119
 Beregning af pensionstillæg, 167
 Beregning af sygedagpenge, 60
 Beskæftigelseskrav, 60
 Bibeskæftigelse, 159
 Boligstøtte, 141, 179

Boligændringer, 88
 Brillor, 43
 Brøkpension, 117, 165
 Børnebidrag, 138
 Børnefamilieydelse, 136

D

Dagpengeperiode, 7
 Dagpenge ved fødsel og adoption, 127
 Definition af enlig/gift, 166
 Deltidsforsikrede, 159
 Det blå EU-sygesikringskort, 82
 Dækningstidspunkt, 40
 Dødsfald, 125, 172

E

EF-regler, 30
 Efterlevelseshjælp, 20
 Efterlevelsespension, 173
 Efterløn, 146
 Efterlønsbevis - udstedelse af, 149
 Efterlønsbidrag, 147
 Efterløn - udlandet, 161
 Ejendomsskatter, 179
 Ejendomsværdiskat, 180
 Enkeltstående arbejdsopgaver, 159
 Ernæringspræparater, 80
 Erstatning - nedsættelse og bortfald, 42

F

Fast track - sygemeldte, 64
 Feriedagpenge, 11

Fleksibel hjemmehjælp, 87
 Fleksjob, 101
 Fleksydelse, 162
 Fodbehandling, 81
 Folkepension, 163
 Forebyggende hjemmebesøg, 183
 Formue, 170
 Formue - kontanthjælp, 48
 Fornyet vurdering, 116
 Forrevalidering, 94
 Forsikring - sygedagpenge, 61
 Forældelse, 42
 Fosterskader, 39
 Frist for afgørelse, 116
 Fuldtidsforsikrede, 159
 Fysioterapeut, 81
 Fødsel og adoption, 127
 Førtidspension, 11, 49, 114

G

Genoptagelse, 42
 Gruppeskift, 78

H

Handicappede på arbejdsmarkedet, 89
 Helbredstillæg, 170, 171
 Hjemmehjælp, 85
 Hjemmesygepleje, 88
 Hjælpebidrag, 43
 Hjælpebidrag, forbrugsgoder og boligændringer, 88
 Hvilede pension, 123
 Håndkøbsmedicin, 80

I

Indbetaling – obligatorisk, 124

Individuel dagpengesats, 11

Individuel sats, 12

Indlagte børn, 91

Indtægtsgrundlag, 117

Invaliditetsydelse, 123

J

Jobafklaringsforløb, 70

K

Kapitalindkomst, 117

Kiropraktor, 81

Kontaktforløb, 96

Kontrol af arbejdstid, 160

Kronikertilskud, 80

L

Ledighedsperiode, 10

Ledighedsydelse, 108

Lægeattest, – sygedagpenge, 56

Lægehjælp i gruppe 1, 78

Lægehjælp i gruppe 2, 79

Lønmodtagere, 158

Lønmodtagernes Dyrtidsfond (LD), 177

M

Medhjælpere i privat husholdning, 40

Medicintilskud, 79

Medielicens, 182

Mentor, 98

Mindstesats, 12, 13

Modregning af indtægter, 146

Modregning af arbejdsindtægt, 160

Mulighedserklæring, 63

N

Nedsatte sygedagpenge, 60

Nedsættelse og bortfald af erstatning, 42

O

Obligatorisk indbetaling, 124

Offentlige arbejdsgivere, 40

Offentlige sundhedsydelser, 78

Opfølgning – sygedagpenge, 65

Opsat pension, 169

Optjening af fuld førtidspension, 117

Optræning, 43

P

Pasning af nærtstående, 89

Pensioner og efterløn ved 60 år, 151

Pensionister, 179

Pensionsformue, 150

Pensionsordninger, 166

Pension – beregning, 119

Pension oprettet som et led i et ansættelsesforhold, 152

Personlige tillæg, 172

Personlig indkomst, 117

Personlig tillægsprocent, 171

Plejevederlag, 91

Pleje af døende, 90

Private arbejdsgivere, 40

Proteser, 43

Psykolog, 81

R

Refusion, 59

Rehabiliteringsplan, 74

Rehabiliteringsteam, 73

Rejsesygesikring, 82

Revalidering, 94

Revalideringsperioden, 96

Revalideringsydelse, 48

Revalidering med jobplan, 96

Resurseforløb, 68

Resurseforløbsydelse, 68

Retshjælp, 184

S

Sampillet mellem méngodtgørelse og andre ydelser, 49

Samspillet mellem erstatning for tab af forsørger, 49

Selvforskyldt ledig, 10

Selvstændige, 158

Selvstændige, 12

Selvstændige – skatteordninger, 118

Selvstændige og medarbejdende ægtefæller, 40

Seniorførtidspension, 122

Sikringsgruppe 1 og 2, 78
 Skattefri præmie, 146, 158
 Skatteordninger for selvstændige, 118
 Skat af børnebidraget, 140
 Speciallæge, 79
 Supplerende a-dagpenge, 12
 Supplerende arbejdsmarkedspension, 124
 Supplerende pensionsydelse, 172
 SU - Statens Uddannelsesstøtte, 22
 Sygebehandling, 43
 Sygedagpenge, 51
 Sygedagpengereform, 51
 Søfolk, 39

T

Tabt arbejdsfortjeneste, 92
 Tab af erhvervsevne, 44, 48
 Tab af forsørger, 47
 Tandlægehjælp, 80
 Tilbagebetaling af efterlønsbidraget, 148
 Tillægsydelse, 98
 Tilmelding til forsikring, 61
 Tjenestemandspension, 49
 Tolkebistand, 79
 Transport, 182

U

Uddannelsessøgende, 39
 Udlandet - efterløn, 161

Udstedelse af efterlønsbevis, 149

V

Vaccinationer, 80
 Varmetillæg, 181
 Virksomhedspraktik, 97
 Ydelser til pensionister, 179

Æ

Ægtefælle, 46
 Ægtefælle og ligestillet efterladt, 47
 Ældrecheck, 172